BRUCE SPRINGSTEEN & PETE SEEGER • SERGENT GARCIA • TIGER LILLIES • COCOROSIE • 110

112480
ağustos
2006/08
4 YTL

ROLL 110

ROLL

20 ŞEREF YILI

BULUTSUZLUK ÖZLEMİ

"ERASER"A SELAM, RADIOHEAD'E DEVAM

THOM YORKE

SCOTT WALKER • JAMES DEAN BRADFIELD • NEW YORK DOLLS • WONDER STUFF • SYD BARRETT

BAŞKA BİR ÜLKE'NİN GENCİ

Onların televizyonlarında
Ağlıyor birisinin bebeği
Sevimli ABD caddelerinde
Emekli askerler uyuyor bu gece

Onların radyolarında
Dalgalanıyor yanan bayrakları
On bin mil ötede
Yanıyor kibrit çöpü gibi insanlar

Hep daha da uzakta
Bazı esmer insanlar
Anne lambamızı açıyor karanlıkta

Başka Bir Ülke'nin Genci buradan uzakta
Başka Bir Ülke'nin Genci
Bağışla merhametimizi
Tıkmak istiyoruz kafana kendi fikirlerimizi

ve Başka Bir Ülke'nin Genci ağlıyor
ve Başka Bir Ülke'nin Genci uyuyor yine

Onların gündüz düşlerinde
Yürüyor ve uyuyor
Yok artık sessiz bir emniyet
Yok artık kendi başına kalabilmek

Kaybetmek ya da kazanmak yok
Kalpler ve beyinler uykuda
Şansı yok ABD caddelerinde
Sürünebileceği bir santimi bile olmayacak hiç

Hep daha da uzakta
Titreyen esmer insanlar
Anne lambamızı açıyor karanlıkta

Başka Bir Ülke'nin Genci buradan uzakta
Başka Bir Ülke'nin Genci
Bağışla merhametimizi
Tıkmak istiyoruz kafana kendi fikirlerimizi

ve Başka Bir Ülke'nin Genci ağlıyor
ve Başka Bir Ülke'nin Genci inliyor yine

Şansı yok ABD caddelerinde
Paskalya Töreni aileleri
Bekliyor havaalanında
Dönüyor Amerika'nın yeşil cankileri

Onların televizyonlarında
Çamurdan insanlar öldü bugün
Ama biz unutmuştuk onları zaten
Başka birilerinin zamanında

Hep daha da uzakta
Mesafe aydınlanmayı parçalar
Ve karanlığa doğru haykırırken

Başka Bir Ülke'nin Genci
Başka Bir Ülke'nin Genci
Kanıyor yine

SOĞUK SU SARHOŞLUĞU

Su istiyorum, bana benzin veriyor
Su istiyorum, benzin veriyor
Su istiyorum ve bana benzin veriyor
Tanrım, Yüce Tanrım...
Ağlıyorum, Tanrım, merak ediyorum hiç eve dönebilecek miyim?
Ağlıyorum, Tanrım, merak ediyorum eve dönebilecek miyim?
Tanrım, Yüce Tanrım...

İstasyona gittim ve dönüp tarifeye baktım
Kondüktöre sordum Doğu Treni geçeli çok oldu mu diye

Kondüktöre sordum bedava binebilir miyim diye
Oğul, al biletini, çünkü bu tren benim değil dedi
Oğul, al biletini, bu tren benim değil dedi
Tanrım, Yüce Tanrım...

EV DEMEK YUVA DEMEK DEĞİL

Sonsuza dek eş olacaktık
Yemin ettik hiç ayrılmayacağımıza

Ah, görmedim her şeyin değiştiğini

Şimdi, ev demek yuva demek değil
Bu gece dışarıda, sokaklardayım
Ev demek yuva demek değil
Bu gece düşlerden yoksunum

Ağabey kardeş olacaktık
Sevgili olduk ve acı geldi sonrasında

Ah, çalıştım da değiştirmeye

Şimdi, ev demek yuva demek değil
Bu gece dışarıda, sokaklardayım
Ev demek yuva demek değil
Bu gece düşlerden yoksunum

Aşk ve gözyaşları bağladı bizi
Erkeklerle dövüştüm onu korumak adına

Ah, anlayamadım

Şimdi, ev demek yuva demek değil
Bu gece dışarıda, sokaklardayım
Ev demek yuva demek değil
Bu gece sıcaklığından yoksunum

Şimdi, dökülüyorum toprağa
Kalpler dökülüyor toprağa

Ah, değiştiremedim hiçbir şeyi

Şimdi, ev demek yuva demek değil
Haysiyetsiz olan benim
Ev demek yuva demek değil
Tüm hayatım solup gitti

GİT DAĞA ANLAT

Tiksiniyorum şu akşam güneşinin batışını görmekten
Tiksiniyorum şu akşam güneşinin batışını görmekten
Donduran yağmurun altında

Çıkıyorum kasabadan

Git dağa anlat
Git dağa anlat
Git dağa anlat
Git dağa anlat

Korkuyorum burada yürümekten
Tek başına yürümekten
Korkuyorum burada yürümekten
Tek başına yürümekten
Uğursuzluk geliyor peşimden

Dağlara doğru giden yoldayım

Git dağa anlat
Git dağa anlat
Git dağa anlat
Git dağa anlat

Görmeyebilirim bir kez daha
güneşin yükseldiğini doğudan
Görmeyebilirim bir kez daha
güneşin yükseldiğini doğudan
Uykunda dönüp dururken

Arkadaşın olduğumu unutma
Arkadaşın olduğumu unutma

Git dağa anlat

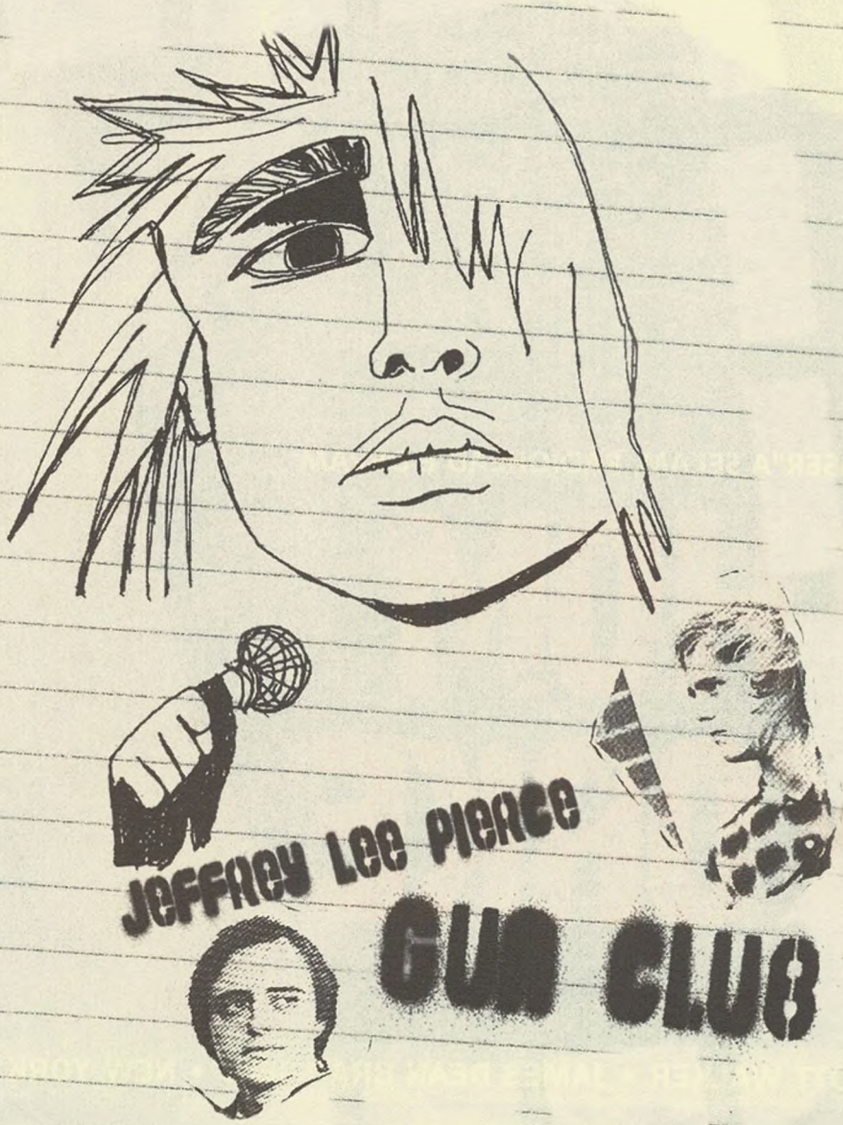

Türkçesi: Tezgör Hilmi **Desen:** Çorbacıoğlu Defne

ROLL 110

ağustos '06

12 Bulutsuzluk Özlemi
16 110
21 Paul Weller
22 Sergent Garcia
24 Cocorosie
26 Tiger Lillies
28 Rock'n Coke
28 Roskilde
30 Wonder Stuff
32 Thom Yorke
37 New York Dolls
40 Springsteen / Seeger
42 James Dean Bradfield
58 Scott Walker

04 Ajans
09 Gaipten Sesler (5)
11 Halkla ilişkiler
45 Kıraathane
46 Gayd
49 ÖSS
50 Kısa dalga

Ali Farka Touré, Gotan Project, Midlake, Regina Spektor, Rufus Wainwright, Teddy Thompson, Lily Allen, Gnarls Barkley

52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Defne Çorbacıoğlu, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Ender Özkahraman, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Mehmet Ali Meram, Melih Katukol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Dizmen, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ (Ebumza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0212 235 98 95) **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Ağustos 2006 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 10 **sayı** 110 **ağustos** '06 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazışleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Efsane ve hakikat

Fransız rock gazetecisi Michka Assayas, Syd Barrett'la 1982'de yapılan son medyatik görüşmenin perde arkasını anlatıyor ve tarihî bir yalanı itiraf ediyor...

1982'de, 23 yaşındaydım. O yaşlarda, efsaneler gerçekten daha önemli oluyor. Varoluş öylesine sislidir ki, efsanelere ihtiyaç duyarsın. Pink Floyd'un 1972'den beri gözlerden uzak olan yaratıcı dehası, lanetli underground şair Syd Barrett'ın büyüsüne niçin o derece kapılmıştım? Niçin Paris'ten Cambridge'e o seyahati yaptım? Şüphesiz şu nedenle: O bir efsaneydi.

Çok özel bir ilhama, bir tür vahiye inanıyordum. Bazıları bu vahiyi alıyor ve ondan yıldırım çarpmış gibi çıkıyorlar, normal bir hayata yeniden uyum sağlamaları mümkün olmuyordu. İlâhî ilhamla ışığı bulmalarının kaynağının –uyuşturucu, mistik tecrübe, sanatsal halüsinasyon– ne olduğu mühim değildi. Hippi zamanlarından kalma, tehlikeli bir fikir bana da bulaşmıştı: "Delilik bir tercih olabilir. Syd Barrett'ın tam olarak deli olmadığı, tamamen bilinçli bir şekilde öyle olmaya karar verdiği ileri sürülebilir."

Pink Floyd 1967
Wright, Waters, Barrett, Mason

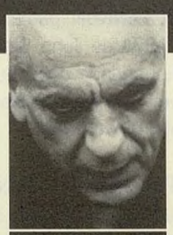
(1946-2006)

Actuel'in yazı işleri müdürü Jean-François Bizot'yu Syd Barrett'ın izini sürmek üzere beni Cambridge'e göndermesine ikna ettim. Uyanık davranıp benden birkaç yaş büyük Thomas Johnson'la beraber çalışmamı istedi. Bizot'nun sözleri hafızamda: "Eğer Syd Barrett bir kapının arkasında gizleniyor olsa, asla bir tekme geçirip içeri girmeye cesaret edemezsin. Ama, Thomas bunu yapar." Haklıydı.

Araştırmamı hazırlarken, Nick Kent'in 1974'te yazdığı makaleyi temel almıştım; Londra'da onun görüştüğü tanıkların hepsiyle konuşmayı başardım: Grafik tasarımcı Storm Thorgerson, ressam Duggie Fields, Barrett'ın ev arkadaşı, menejer Peter Jenner, gazeteci Barry Miles ve hatta "I Know Where Syd Barrett Lives" şarkısının yazarı, Television Personalities'den Dan Treacy... Treacy bana Syd Barrett'ın Cambridge'deki ev adresini verdi.

Ben söyleşileri yaparken Thomas Johnson esneyerek oturuyordu. Sonra bir sabah, tek başına dışarı çıktı. Akşam otele koca bir çantayla döndü. Barrett'ın Londra'ya geldiğinde kaldığı Chelsea Cloisters'a gittiğini söyledi. Resepsiyona nasıl bir yalan uydurduysa, "hasta"nın vaktiyle orada unuttuğu, içinde yıkanmış ve ütülenmiş çamaşırların bulunduğu bir çantayı teslim almıştı. Bu saygısızlık ve cüretten dehşete düştüm. Hatırlıyorum, içinde mavi-beyaz çizgili, zamanın modası bir korsan pantolonu vardı.

Geriye yapmak istemediğim şeyi yapmak kalmıştı: Cambridge'e gitmek. Syd Barrett'la fizikî bir karşılaşmayı kaldırabilecek halde değildim. Trenle Cambridge'e vardığımızda, Thomas'ya daha zararsız bir numara önerdim. Tek başıma gidip kapıyı çalacak, kendimi Paris'te güzel sanatlar okuyan bir öğrenci olarak tanıtacak ve Syd Barrett'ın resim ve çizimlerinden oluşan bir sergi düzenlemeyi arzu ettiğimizi söyleyecektim. Herhangi bir özelliği olmayan sokakta yalnız başıma yürüdüm. Syd Barrett'ın oturduğu ev... İşte gelmiştim. Kapıyı çaldım. Hayatımda hiç o kadar korkmamıştım. Ayak sesleri geliyordu. Minnacık bir İngiliz nine gözüktü: Winifred, annesi. Saçma hikâyemi kekeledim. Ben anlattıkça, kadının yüzü ışıyordu. Arkasını döndü, görünmeyen birine seslendi: "Roger, nazik bir Fransız öğrenci gelmiş... Ona merhaba demek istemez misin?" O boğuk, buz gibi sesin "No" deyişi hâlâ kulağımda. Teşekkür ettim ve gittim.

Kimse o kapıyı zorlayamazdı. İçim rahatlamıştı. Thomas'yla buluştuğumuzda içler acısı kurnazlığımın sökmediğini anlattım. Belli belirsiz gülümsedi. Londra'ya döndüğümüzde, yeni bir plan geliştirdi. Ertesi gün, tekrar Cambridge'e yollandık. Bu kez, yanımızda Londralı fotoğrafçı Janet Beckman da vardı. Thomas, çamaşır çantasını götürecek ve eski bir dostmuş gibi davranacaktı. Janet fotoğraf makinesini çantasına koydu, gidip marketten küçük, plastik bir makine aldı. Thomas ceketinin iç cebine küçük kayıt cihazını gizledi. Ve ikisi gidip kapıyı çaldılar. O diyalog her yerde alıntılandı. Ancak, gerçekle hiç alâkası yoktu. Bunca yıl sonra, beni çok rahatsız eden bir yanlışlığı nihayet düzeltme fırsatı bulduğum için çok memnunum. Thomas'yla birlikte yazdığım yazı, Bizot'nun yersiz müdahaleleriyle şişirilmişti. Onun kafasında bir "açı" vardı: Barrett'ın hikâyesiyle Alan Parker'ın "The Wall" filminin hikâyesini paralel vermek. Yetmiyormuş gibi, Brezilyalı saykodelik rock grubu Os Mutantes'in aklını yitiren solisti Arnaldo Baptista'nın hikâyesini de konuya dahil etmek. Ama benim için "casus belli", Thomas'nın gerçekle oynamakta kendini son derece serbest hissederek yazıya eklediği çarpıcı, ama yalan ayrıntılar oldu. Bu tecrübeden sonra, Actuel için tek satır yazmamaya yemin ettim. Ve sözümü tuttum.

Hikâye –ve fotoğraf– bütün dünyayı dolaştı. "Syd pantolonunu geri alıyor" başlığını atmıştı NME. Rolling Stone, Thomas'yla Syd'in yan yana gözüktüğü bir kare yayınladı. Yazıda, o zamanlar kabul etmek istemediğim, ama beni etkileyen bir olaya da değinmiştim. Storm Thorgerson, Syd Barrett'ın en yakınındaki kişi olmuş olan David Gilmour'la görüşmemizi sağlamaya çalışmıştı. Pink Floyd gitaristi, bize şöyle bir baktı ve başını çevirdi. Storm yanımıza döndüğünde, mahçup bir hali vardı. Gilmour görüşmek istemiyordu, ama bize bir mesajı vardı: "Syd'in başına gelenin romantik bir yanı yok. Bu çok hüzünlü bir hikâye. Söylenecek hiçbir şey yok. Umarım yazacağınız yazı, bu konudaki son yazı olur."

Belli bir yaşta hiçbir şey her şeyden daha önemli görünüyor. Bugünse, Gilmour'un yanındayım. Tamamen.

Michka Assayas

(Les Inrockuptibles'den, çev: Siren İdemen)

- Rakı alır mısın?
- Valla bu aralar rakı nosyonunu önce kafamda kuruyorum. Baktım, olurlamazsam, yok. Olurlarsam, getir bir tane diyorum.
- Olurlamak?
- Affirm işte.
- Approve olmasın?
- Approve, daha bir onaylamak yani.
- Hmm, approve/affirm farkı yani.

(Bodrum Gümüşlük'te bir lokantada, 30'lu yaşlarda iki kişinin sohbetinden)

Burada yaşamaya çalışıyorum, ya da, içimdeki ölüme benimle nasıl yaşaması gerektiğini öğretmeye.
JEAN COCTEAU

Nesneleri düşlediğim gibi çiziyorum, gördüğüm gibi değil.
PABLO PICASSO

Kanımca doğaya yakınlık ve aylaklık mutluluğun temel öğeleridir, onlarsız mutluluk olanaksızdır.
ANTON ÇEHOV *(Mektuplarından)*

Makasa kaleme inandığımdan çok daha fazla inanırım.
TRUMAN CAPOTE

BELA LUGOSI'LER ÖLMEZ

Peter buraya, yumruk havaya!

Çankaya sırtlarından Ortaköy sırtlarına transfer olan Peter Murphy bu yaz ABD'de heyecanlı anlar yaşadı, yaşattı. Evladiyelik grubu Bauhaus'la Nine Inch Nails'in ortak turne girişimini fırsat bilip Trent Reznor'la ahbaplığı bir ilerletmiş ki sormayın. Murphy & Reznor ikilisinin sahnedeki marifetlerine, youtube.com sağolsun, biz de tanık olduk. TV On The Radio elemanlarıyla bir konserde "Bela Lugosi's Dead"den Pere Ubu cover'ı "Final Solution"a kadar neler neler söylüyorlardı... Bu ay Peter Murphy ve Bauhaus'un Avrupa turnesi başlıyor. Bugüne kadar Türkiye'de sadece üç-beş konserde misafir sanatçı kontenjanından izleyebildiğimiz Peter'ı, artık bir an evvel Bauhaus'la birlikte sahnelerimizde assolist olarak görmek istiyoruz. İlgililere duyrulur.

Mike Skinner, yönetmen Alistair Siddons'la birlikte tarihin en uzun video klibini çekmeye soyunuyor. Adı henüz belli olmayan yeni bir **THE STREETS** şarkısı için yapılacak klibin 20 dakikalık uzunluğuyla Michael Jackson'un 13 dakikalık "Thriller"ının rekorunu kırması bekleniyor. Klip, eline kamera verilerek MTV'nin 25. yıl etkinliklerini istedikleri gibi çekmeleri istenen beş kişinin yapacağı çekimlerden oluşacak.

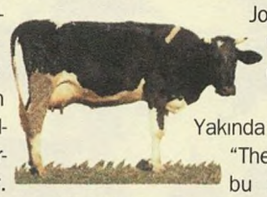

1998'de çıkardığı debut albümü "Into The Sun"dan sonra yeni bir kayıt yapmayan **SEAN LENNON** yeni albümü "Friendly Fire"ı eylülde yayınlayacak. İçinde Marc Bolan'ın "Would I Be The One" cover'ının da olduğu albüme Handsome Boy Modeling School, Deltron 3030, Vincent Gallo, Thurston Moore, John Zorn, Ryan Adams, The Boredoms, Ben Lee ve Yoko Ono'dan oluşan geniş bir kadro el vermiş.

JOHNNY CASH'in son plağı "American V: A Hundred Highways", merhumun 1969 tarihli "Johnny Cash At San Quentin"inden sonra Billboard listelerinde bir numaraya çıkan ilk albümü oldu.

LEMONHEADS, Dinosaur Jr.'dan J Mascis'i de misafir ettiği sekizinci albümü "Car Button Cloth"u eylül sonunda yayınlıyor. Evan Dando'nun 2003 tarihli solosu "Baby I'm Bored"unu saymazsak, gruptan on senedir ses seda çıkmıyordu.

Günümüzün en sıkı punk/metal ekiplerinden **THE BLOOD BROTHERS** beşinci albümü "Young Machetes"i, Fugazi'den Guy Piccioto ile John Goodmanson'ın prodüktörlüğüyle ekim ayı içinde çıkaracak.

Yakında gösterime girecek belgesel "The U.S. vs. John Lennon"ın bu ay yayınlanacak soundtrack'inde hiç yayınlanmamış iki **JOHN LENNON** parçası da bulunuyor: 1971'de John Sinclair'e Özgürlük konserinde okuduğu "Attica State" ve "How Do You Sleep"in enstrümantal bir versiyonu.

BOB DYLAN, turne ekibindeki müzisyenlerle kaydettiği yeni albümü "Modern Times"ı 29 Ağustos'ta çıkaracak. İçinde "Spirit On The Water" ve "Ain't Talkin'" gibi uzun şarkılar da barındıran "Modern Times"ın DVD ilâveli özel edisyonunda dört de fazladan şarkı dinleyebilecekmişiz. Bu arada sanatçının şerefine yapılacak tribute konser için hazırlıklar da bütün hızıyla sürüyor. Patti Smith, Al Kooper, Medeski Martin & Wood, Clap Your Hands Say Yeah, Lee Ranaldo, Cat Power, Ryan Adams, Philip Glass, Natalie Merchant, Black Crowes'dan Chris ve Rich Robinson gibi isimler 9 Kasım günü New York'ta Dylan şarkıları söyleyecekler, etkinliğin gelirini de, Amerikan müzik endüstrisinin önde gelen patronları tarafından okullarda müzik programları başlatılması, yetenekli öğrencilere burs verilmesi amacıyla 1995'de kurulmuş bir vakıf olan Music For Youth Foundation'a bağışlayacaklar.

Beş yıl aradan sonra **SPARKLEHORSE** yepyeni bir albümle dönüyor: "Dreamt For Light Years In The Belly Of A Mountain".

İlk single'ı "Stars Are Blind" ile listelere hızlı bir giriş yapan **PARIS HILTON**, kendi adını verdiği albümünü de yakında yayınlayacak. Albümdeki şarkılardan biri de, vaktiyle Suna Yıldızoğlu'nun da yorumladığı Rod Stewart klasiği "Do Ya Think I'm Sexy?".

SIGUR RÓS, "Takk" albümünden alınan "Saeglopur"ı bir mini CD/DVD seti olarak çıkartıyor. CD'de "Saeglopur"la birlikte "Refur", "O Fridur" ve "Kafari" adında üç yeni şarkı, DVD'deyse "Takk"dan hatırladığımız "Glósóli" ile "Hoppipolla"nın video klipleri yer alacak.

Brooklyn'li şarkı yazarı **BEN KWELLER**'in dördüncü albümü eylülde çıkıyor. Pixies, Foo Fighters gibi gruplarla çalışan prodüktör Gil Norton'un cesaretlendirmesiyle plaktaki tüm enstrümanları kendisi çalan Kweller, albüme de kendi adını vermeyi uygun bulmuş.

My Chemical Romance şarkıcısı **GERARD WAY** yeni çizgiromanı "Umbrella Academy"yi ABD'de sergiledi. Müziğe atılmadan evvel çizerlik yollarını arayan Way'in kitabı önümüzdeki sene yayınlanacak.

PETE TOWNSHEND'in solo albümleri **THE WHO**'nun 12 Eylül'de başlayacak Kuzey Amerika Turnesi öncesi elden geçirilip şarkı ve görüntü ilâveleriyle tekrar yayınlanacak.

PIXIES'in 2004'te New Port Folk Festivali'nde verdiği akustik konser "Pixies: Acoustic –Live In Newport" adıyla DVD formatında yayınlanacak.

JARVIS COCKER solo albümünün ilk meyvesini, kendi MySpace sayfasında yayınladı. Cocker, "Running The World"ü, televizyonda Live 8'i seyrederken sinirlenerek yazmış.

MANIC STREET PREACHERS'dan James Dean Bradfield'ın ardından **NICKY WIRE** da solo albüm çıkarıyor. "The Shining Path", müzisyenin ilk solosu "I Killed The Zeitgeist"den çıkan ilk kırkbeşlik olacak. Bu arada Manic'ler yeni albümleri üzerinde de çalışıyorlarmış.

Jacques Dutronc'un "Cactus" gibi en tanınmış şarkılarının sözlerini yazan gazeteci **JACQUES LANZMANN** 20 Haziran'da 79 yaşında hayatını yitirdi.

İKİ FİLM BİRDEN

Gilberto Gil konseriyle hazır olaya ısınmışken Brezilya müziğinin harika kızı Marisa Monte'den iki albüm birden: "Universo ao meu redor", Monte'nin, bir samba okulu yöneticisi olan babasından gördüğü ne varsa uyguladığı bir albüm. Eskilerden şarkılar, yeni besteler, David Byrne katkılı "Statue Of Liberty", şırıl şırıl akan bir sesle, sakin sambalar... "Infinito particular"da ise aheste çek kürekleri cinsinden modern pop örnekleri var, bazı şarkılara Phillip Glass yaylı aranjmanı yapmış, bazılarına Brezilya'nın alternatif yıldızı Seu Jorge dokunmuş... Her iki albümde de Marisa Monte'nin songwriting ortakları, 2003'teki Tribalistas projesinden dostları Carlinhos Brown ve Arnaldo Antunes.

MUSE • PLACEBO
KASABIAN • THE SISTERS OF MERCY
ŞEBNEM FERAH • GOGOL BORDELLO • DUMAN
EDITORS • REAMONN • MERCURY REV

DANNY HOWELLS • TIGA • VEGA • OGÜN SANLISOY • HAYKO CEPKİN
YÜKSEK SADAKAT • HYPER LIVE FEAT. LEEROY THORNHILL • TANGUN • THE GLIMMERS
DEMI • DIREC-T • MABBAS & STYLE-İST PRESENTS ROCKTRONICA • HEADMAN • AYDİLGE
PORTECHO • WEST END GIRLS • THE ROGERS SISTERS • ALİ & OZAN • POPCORN

ROCK'N COKE
İSTANBUL 2006 By Coca-Cola

2-3 EYLÜL'DE
HEZARFEN HAVAALANI'NDA
www.rockncoke.com

Coca-Cola ve Kontur Şişe, The Coca-Cola Company'nin tescilli markalarıdır.

hayata+

pozitif İKSV A member of YOUROPE THE EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION THE PARTNERS İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İDO

AKBANK burn® ENERJİ İÇECEĞİ Sony Ericsson dream biletix By Coca-Cola

Kötü hava pencerenin arkasından bakıldığında her zaman daha kötü görünür. **TOM LEHRER**

Filmimi dünyaya bir çiçek verir gibi verdim. **CLAUDE CHABROL**

Bir film, düşüncenin donmuş çeşmesidir. **JEAN COCTEAU**

Deli olmak gerek / bu büyük ve delice kâbusun içinde / delirmemek için **RAIZAN**

Trenlere el sallayan insanlar / Makiniste mi, trenin kendisine mi el sallarlar? / Yoksa, trenlere el sallayan insanlar / Yolculara mı el sallarlar? Hızla atılan o yabancılar, / Tanınmayan, akıp giden o yüzler? **ROGER McGOUGH**

Kim olduğunu hatırlamadığım biri 2006 Dünya Kupası'nı şöyle özetliyor: - Oyuncular hal ve tavırlarıyla örnek insanlar. İçki içmiyorlar, sigara kullanmıyorlar, futbol oynamıyorlar. **EDUARDO GALEANO**

Yeni James Bond filmi "Casino Royale"ın tema şarkısı "You Know My Name"i Audioslave şarkıcısı **CHRIS CORNELL** okuyacak. Daniel Craig'in başrolü oynayacağı filmin müziklerinin bestecisi David Arnold. A**UDIOSLAVE**'in yeni albümü "Revelations" ise ekim başında gün yüzü görecek. Albümden çıkacak ilk single "Original Fire", grubun internet sitesinden indirilebiliyor.

DEVENDRA BANHART yeni albümünün ismini şimdilik "Smokey" koymuş. Vashti Bunyan gibi misafirlerinin olması beklenen albümle birlikte – müzisyenin son turnesinden , albümünün yazım sürecinden ve ev hallerinden enstantaneler içeren– bir DVD'ye kavuşacağımız gelen haberler arasında.

Yakınlarda çift CD'lik "Okonokos" adında bir konser kaydı yayınlayacak –ve onu bir de DVD'yle destekleyecek– **MY MORNING JACKET**, adı henüz konmayan **THE BAND** tribute albümü için "It Makes No Difference"ı da cover'ladı. Death Cab For Cutie'nin "Rocking Chair"i, Gomez'in "Up On Cripple Creek"i söylediği tribute albüm için katılımı beklenen diğer müzisyen ve gruplarsa Jack Johnson, Los Lobos, Dr. John, Allen Toussaint, Rosanne Cash, Joe Henry ve Bruce Hornsby.

BRIGHT EYES, 1998-2005 arasına ait B-Side'lar, yayınlanmamış kayıtlar, cover ve ortaklıklardan mürekkep "Noise Floor" adındaki derleme albümü ekim ayında yayınlayacak. Albümün plak formatında beş de ekstra şarkı var. Yeni albümünün çalışmalarını da sürdüren genç şarkıcıya Gillian Welch ve Sleater Kinney'den Janet Weiss da destek oluyor.

ROD STEWART sonbaharda yayınlanacak "Still The Same... Great Rock Classics Of Our Time"la köklerine, rock'a dönüyor. Stewart, John Fogerty, Elvin Bishop, Bob Dylan, Bob Seeger, Bonnie Tylar, Van Morrison gibi isimlerin şarkılarına ses verecek.

Eski Catatonia şarkıcısı **CERYS MATTHEWS**, yeni bir albüm yayınlayacağını açıkladı. Albümün adı "Never Said Goodbye" olacak.

IAN CURTIS'in son günlerini anlatacak Anton Corbijn filmi "Control"ün çekimlerine başlandı. "24 Hour Party People"da Mark E. Smith'i canlandıran Sam Riley'in Ian Curtis'i oynayacağı filmde, Deborah Curtis rolü Oscar adaylığı da bulunan Samantha Morton'a verilmiş. Soundtrack'deyse Warsaw, Joy Division ve filmin tema müziğini yapacak New Order'ın yanısıra, David Bowie, Iggy Pop, Roxy Music, Lou Reed ve The Buzzcocks gibi isimler yer alacak.

Lyon'daki The Strokes şovunda sahne alacak **ADAM GREEN**'i bir benzin istasyonunda unutan ekibi telaşlı saatler yaşadı. Menejerleri öldürülmüş olabileceği şüphesiyle polisi ararken, otobüste yokluğu epey sonra anlaşılan parasız ve kimliksiz Green, pijamalarıyla otostop çekerek yedi saat uzaklıktaki konser yerine ulaşmayı ve sahne almayı başardı.

Eylül başında çıkacak yeni albümleri "Empire"ın arifesinde **KASABIAN** fire verdi. Kurucu üyelerden gitarist/keyboardcu Chris Karloff grubu sanatsal yaklaşımlarının uymadığı gerekçesiyle terketti.

KRALIN KLARNETİ

Müzeyyen Senar "onun yaptığı taksimler insanın ruhunun derinliklerine işler" diyor. Burhan Öçal "Turkish Benny Goodman" olarak tanımlıyor onu, Selim Sesler "plaklarını dinlerken evde çıt çıkmazdı" diye anlatıyor. Mark Hudson, "onun blues'vari icrasını Donizzetti Paşa keşke duyabilseydi" diye hayıflanıyor... Her birine şapka çıkarılacak 15 eserlik Mustafa Kandıralı derlemesi evlerinize bir bayram coşkusu taşıyacak. Melih Duygulu imzalı kitap kıvamında bir incelemenin de yer aldığı "Mustafa Kandıralı" albümünde Roman havaları, taksimler, semailer, zeybekler, çiftetelliler, arabeskler fink atıyor.

BADLY DRAWN BOY beşinci albümü "Born In The UK"i 23 Ekim'de çıkarıyor. Hayranı olduğu Bruce Springsteen'in "Born In The USA"ine nazire yapan albümde "Born In The UK", "Degrees Of Separation", "Nothing's Going To Change My Mind", "Promises", "Times Of Times" gibi şarkılar yer alıyor.

JIM MORRISON'un notlarını aldığı son defteri açık artırmayla satılacak. 80-100 bin pound arasında alıcı bulması düşünülen defterde, karalamalar, şiir ve şarkı sözleri ve son çekilen fotoğraflarından biri bulunuyormuş.

Bu aralar küratörlüğünü yaptığı Fashion Rocks konseriyle meşgul olan **ELTON JOHN**, kendi albümünü de unutmuş değil. Ancak John'u "The Captain and The Kid"den önce **SCISSOR SISTERS**'ın yeni albümü "Ta-Dah"dan çıkacak ilk single olan "I Don't Feel Like Dancin'"de dinleyeceğiz.

Birlikte çıktıkları turnelerde ahbaplığı iyice artıran **WE ARE SCIENTISTS** ve **ART BRUT** birbirlerinin şarkılarını söyledikleri bir single çıkaracaklar. Art Brut "The Great Escape"i, We Are Scientists ise "Bang Bang Rock & Roll"u söyleyecek.

İsveçli **THE CONCRETES** grubunun vokalisti Victoria Bergsman gruptan ayrıldığını, solo çalışmaya başlayacağını açıkladı. Grup yoluna devam ediyor.

Eski **VILLAGE PEOPLE** üyelerinden **VICTOR WILLIS**, eylülde yapılacak duruşmada kokain bulundurmak suçundan iki sene hapis cezası alabilir. Willis'in grubun "In The Navy" ve "YMCA" gibi hitlerinin yazılmasında emeği vardı.

MOGWAI'ın son albümünün açılış ve kapanışını yapan "Auto Rock" ve "We're No Here" şarkıları, Michael Mann'ın aynı adlı TV dizisinden beyazperdeye taşıdığı "Miami Vice"da kullanılacak. Filmde Goldfrapp ve Nina Simone'dan da şarkılar olacak. Bu arada Mogwai'ın deneysel Zidane belgeseli "Zidane: Bir 21. Yüzyıl Portresi" için yaptığı müzikler de çok yakında yayınlanıyor.

PAUL McCARTNEY'in çocukluk arkadaşı Ian James, ünlü müzisyenin eline aldığı ve ilk akorları basmayı öğrendiği gitarını satmaya karar verdi. İspat için McCartney'den bir de imzalı belge alan James, gitara 100 bin pound değer biçmiş, ama miktar 300 binlere doğru gidiyor.

Avustralya'da ulusal miras kapsamına bile alınan merhum **AC/DC** şarkıcısı **BON SCOTT**'ın mezarındaki plaket 60. doğumgününe denk gelen günlerde çalındı.

THE KILLERS ikinci albümünün ismine karar verdi. "Sam's Town", aynı zamanda grubun memleketi Las Vegas'taki bir kumarhanenin adıymış. Albümden çıkan ilk single "When You Were Young" radyolarda dönmeye başladı bile.

2004'de Brüksel'de yaptıkları canlı kayıtları "Day Old Belgian Blues" adıyla toparlayan **KINGS OF LEON** sadece kendi internet sitelerinden download edilecek bir EP hazırladı.

U2'nun 1993 tarihli Zoo TV turnesinin Sydney ayağı nihayet DVD olarak yayınlanıyor. David Mallet tarafından çekilen "Zoo TV Live From Sydney" daha önce sadece VHS olarak bulunuyordu.

OUTKAST'ın ilk filmi "Idlewild" eylülde vizyona girecek. Bir bar piyanisti ve bir bar şarkıcısının 1930'larda geçen hikâyesinin anlatıldığı filmde Macy Gray de rol alıyor. Filmin yönetmeni ise, uzun zamandır grupla çalışan Bryan Barber. Filmle aynı adı taşıyan albüm de bu ay yayınlanacak.

Pete Doherty ve Carl Barat Londra'daki bir pub'ta iki saat kadar muhabbet edince, **THE LIBERTINES** yeniden mi bir araya geliyor dedikoduları çıktı. Zira ikili uzun süredir görüşmüyordu. Bu arada, İkinci Babyshambles albümünün çalışmalarına devam eden **PETE DOHERTY**, yakında akustik şarkılardan oluşan bir solo albüm yayınlayacağını açıkladı.

STEVE REICH'ın 70. doğumgünü vesilesiyle, sanatçının 14 müzik eserini bir araya getiren beş CD'lik bir set eylül ayında yayınlanacak.

Zoolog Roberto Fontanarossa'nın kanıtladığı üzre, forvet ve panda ayısı, nesli tükenmekte olan canlılar.
EDUARDO GALEANO

Yetişkin hayat, zamanın kayıtsız sabahında, uzun sure once sona ermiş bir çocukluk rüyasının üzerine, ağır ağır ve huzursuzca gerinmekten başka bir şey değildir. **PHILIPPE FOREST**, Sarinagara

Değerli gazeteci yazar dostları yitirdik. Reha Mağden, Halit Çapın, Duygu Asena bir anda aramızdan ayrılıverdiler.

Demire aşkla değer belki de nem günler birikir, pas damlar
GÜLTEN AKIN

BERKMAN: Hayattan anlam çıkarmayı severim!
EMMA: Sen hayata anlam eklemeyi seviyorsun.
MARTIN DUBERMAN, Toprak Ana-Emma

Biz Bruce Springsteen konseri yapmaya kalksak, en fazla beş bin kişi gelir. Halbuki Bruce Springsteen konserine kırk binden az kişinin geldiği ülkeyi Birleşmiş Milletler'den atarlar.
GÖRGÜN TANER *(IKSV)*

Solo albüm çıkarmaya hazırlanan **DAMON ALBARN** projesini yeni bir grup için askıya aldı. Albarn'ın yeni grubu The Good The Band and The Queen adını taşıyor. Grubun diğer elemanları, The Clash basçısı Paul Simonon, eski The Verve elemanı, zaman zaman Blur'de de çalan gitarist Simon Tong ve davulcu Tony Allen. Grubun ilk single'ının eylülde, Londra temalı bir konsept albüm olarak düşünülen ilk albümün ocakta yayınlanması planlanıyor.

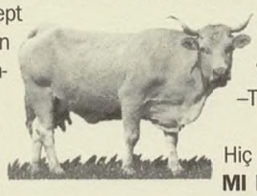

Amerikan televizyonu Fox, bu sefer de eski yıldızları yarışmaya tabi tutuyor. Aynı "Pop Star" yarışmaları gibi eleme usûlü düzenlenecek **"CELEBRITY DUETS"** isimli yarışmaya şu isimler katılacak: Michael Bolton, Chaka Khan, Clint Black, Cyndi Lauper, Smokey Robinson, Dionne Warwick, Brian McKnight, Macy Gray, Patti LaBelle, Kenny Loggins, Richard Marx, Randy Travis, Aaron Neville...

The Simpsons'lar yeni sezondaki bölümlerinden birinde **METALLICA**'yı misafir edercek.

RADIOHEAD'in "OK Computer"ı reggae'ciler tarafından baştan sona yeniden yorumlanacak. Katılımcılar: Horace Andy, Toots And The Maytals, Sugar Minott, Israel Vibration...

Brooklyn'li Arnavut asıllı yirmi yaşında bir delikanlı, son zamanların en güzel projelerinden birini, **BEIRUT**'u oluşturdu ve ilk albümünü yayınladı: "Gulag Orkestar", buram buram Doğu Avrupa kokan, "cool"u elden bırakmayan bir indie folk deneyi.

Johnny Marr ve Bernard Sumner'ın ortak projesi **ELECTRONIC**, single ve remikslerden oluşan bir toplama yayınlıyor: "Get The Message –The Best Of Electronic".

Hiç yayınlanmamış bir **JIMI HENDRIX** kaydı bulundu. Hendrix'in kırk yıl önce, Londra'ya taşınmadan evvel kaydettiği "Station Break" isimli şarkı, o sıralar anlaşma yaptığı RSVP Music'in temsilcisi Jerry Simon'ın eşi tarafından, bir kutuda bulundu. Şarkının hakları, açık artırmayla satışa çıkarılacak. Aynı kayıt seansından "Kato's Special", "Flying On Instruments", "No Such Animal" gibi şarkılar daha önce bulunmuş ve yayınlanmıştı.

SCRITTI POLITTI'nin yeni albümü "White Bread Black Beer" yayınlandı. Londra'daki mahallesinden toparladığı amatör müzisyenlerden yeni bir ekip oluşturan Green Gartside sahne korkusunu da yenmiş ve yollar dökülmüş, turnelere başlamış.

R.E.M. 1983-87 yılları arasını kapsayan bir duble best-of albümü yayınlıyor. "And I Feel Fine" adını taşıyan derlemede yayınlanmamış şarkılar, konser kayıtları, B-side'lar da yer alacak. Albümü klipleri ve televizyon kayıtlarını içeren "When The Light Is Mine" isimli bir DVD takip edecek.

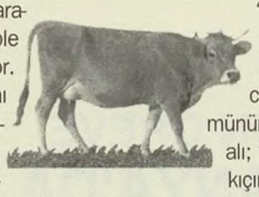

NATALIE COLE dört yıl aradan sonra yayınlayacağı yeni albümü "Leavin'"de Neil Young, Fiona Apple, Kate Bush ve Sting şarkılarına da yer verecek.

OASIS'in ilk toplama albümü "Stop The Clocks" kasım ayında yayınlanacak. Albümde 18 şarkı yer alacak.

FUGAZI basçısı Joe Lally solo albüm yayınlıyor. "There To Here" isimli albüm ekimde yayınlanacak.

JOSEPH ARTHUR ekimde yayınlanacak "Nuclear Daydream" isimli beşinci albümüyle kendi plak şirketi Lonely Astronaut'un da ilk işini yayınlamış olacak.

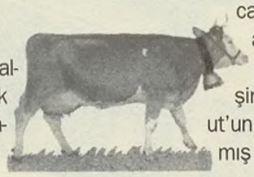

Üç CD'lik, bir DVD'lik **TORTOISE** box-set'i "A Lazarus Taxon" bu ay yayınlanıyor.

"I Am Not Afraid Of You And I Will Beat Your Ass". 11 Eylül'de çıkacak **YO LA TENGO** albümünün adı işte bu kadar iddialı; "Senden korktuğum yok, kıçına tekmeyi basacağım."

THE RAPTURE'ın yeni albümü "Pieces Of The People We Love" eylülde yayınlanıyor. Albümün ilk single'ı "Get Myself Into It" grubun myspace.com'daki sitesinden indirilebilir.

BOB GELDOF'un İtalya'da vereceği iki konser bilet satılmadığı için iptal edildi. Milan'daki 12 bin kişilik salon için 45, Roma konseri içinse 300 bilet satılmış.

Ulusal İnsan Hakları Müzesi'nin Uluslararası Özgürlük Ödülleri'ne bu sene, Sınır Tanımayan Doktorlar örgütünün kurucusu Bernard Kouchner ve insan hakları eylemcisi Joseph Lowery'nin yanısıra **STEVIE WONDER** da lâyık görüldü.

GEORGE MICHAEL yine basıldı. Bu sefer olay Londra'da bir parkta vuku buldu, diğer kişiyse 58 yaşında işsiz bir minibüs şoförü. Michael, on yıl aradan sonra ilk turnesine de yakında başlıyor.

express

sayı 63

MASAL VE TRAJEDİ
BİR SANAT ESERİ OLARAK ZİDANE

DTP KONGRESİ VE HÜR KÜRTLER TOPLANTISI
PKK VE MESAFELER

"RUM KONFERANSI"NIN ARDINDAN
NE KAHRAMAN, NE KURBAN

KORKUT BORATAV HAZİRAN KRİZİ'Nİ İZAH EDİYOR
BALON FISLAYARAK İNİYOR

"Ö.S.Y.M." HİTİ VE DELİ GRUBU
EZİLMİŞLİĞİMİZİN ŞARKISI

GENÇAY GÜRSOY'LA "SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM" ÜZERİNE
HASTA MÜŞTERİ, HEKİM ESNAF

HAMİD DABASHİ'YLE İRAN VE FİLİSTİN SİNEMASI
ULUSAL SİNEMA, ULUSAL TRAVMA

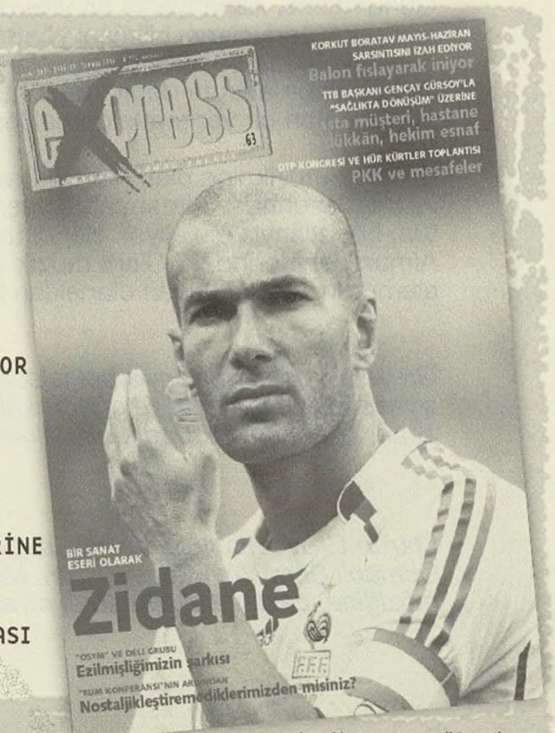

abonelik için: expressroll@gmail.com

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

MARTIN GREVE
ALMANYA'DA "HAYALİ TÜRKİYE"NİN MÜZİĞİ

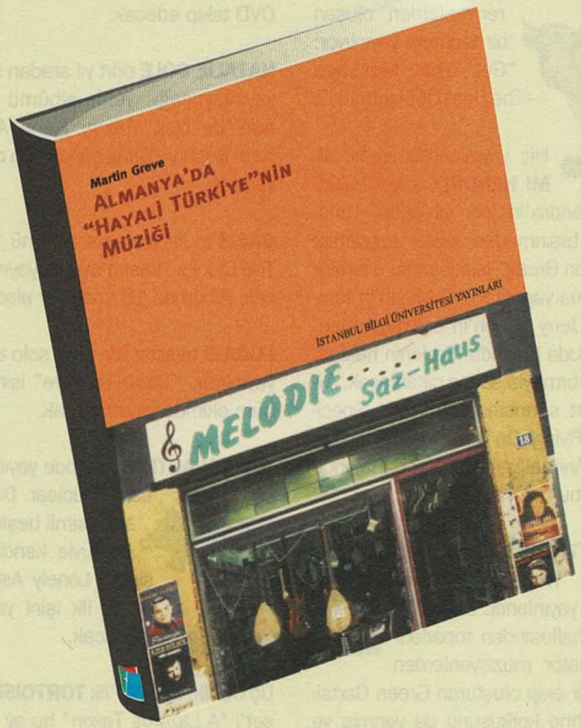

Günümüzde, Almanya'ya on yıllardır süren göçün sonuçları üzerine soğukkanlılıkla akıl yürütmek ve bunun sonuçlarını bilimsel yöntemlerle değerlendirmek zorundayız. Bu nedenle, kültürel yaşam denilen alanda göçe ve göçmenlere dair derinlemesine bir sorgulamayı eskiden olduğu gibi sınırlı ve kapalı bir alanda değil, daha hareketli ve kültürel ürünlerin dolaşarak birbirine geçtiği ortamı dikkate alan bir yöntemle gerçekleştirmeliyiz.

Bir etno-müzikolog olan Martin Greve, altı yılı aşkın bir süre içinde çok yönlü araştırmalar yaparak yazdığı eserinde, Almanya'da yaşayan Türkiye'li göçmenlerin yaratmış olduğu müzik yaşamını tüm boyutlarıyla ele alıyor. Kendi tanımlamasıyla "Hayali Türkiye"de müzik yaşamının oluşumunu, Alman şehirlerindeki "Türk müzik yaşamı"nı, müzisyenleri, müzik eserlerini, buralardaki "müzik alemi"nin yarattığı ticari olanakları inceliyor.

Greve'nin araştırmalarıyla belgelediği kitap, kullandığı sayısız ve çok kapsayıcı malzeme yardımıyla siyasetin, ekonominin ve göç psikolojisinin birbiri ile bağlantılarını inceleyen, çok karışık bir yumağı açan, adeta ansiklopedik bir çalışma.

Neue Züricher Zeitung

Martin Greve'nin ilgisi halk müziğinin popüler formlarından Türk pop müziğine kadar uzanıyor. Osmanlı Sarayı'nın "klasik" Türk Müziğini bilen yetkin bir kişi olarak ilgisi aynı zamanda tasavvuf müziğine, caza ve uluslararası piyasada tanınan Türk müzisyenlerine de ulaşıyor.

Neue Zeitschrift für Musik

İnönü Caddesi No: 28 Kuştepe 34387 Şişli İstanbul Yayın: (0212) 311 50 00 Satış/ Dağıtım: (0212) 311 50 00 / 217 28 62
Faks: (0212) 347 10 11 e-posta: yayin@bilgiyay.com - dagitim@bilgiyay.com

Online Satış • www.bilgiyay.com

GAIPTEN SESLER

5. kısım

Ender Özkanraman

Bir ses duyduk, ama teypten değildi.. Şarkı gibi, garip, gaipten bir ses!! Fazladan notalar vardı sanki bu armoninin içinde...
YAUAUUVVV...
TZIVVMMNoüüH.
BAKIN!!
ORDAN GELİYOR!!!
NERDEN?..
MAHALLEDEN!..
Baktık.. evlerden, dükkânlardan çıkan sesler havada birden titreşiyor, tın tın ötüyordu sanki...
HHUİVVVİİİÖÖÜVV..MANN.HERRR...ÜVVKKIUV
ZİMMMÖÖ..MERRMM
Sesler, kızgın asvaltın üzerinden yayılan buğu gibi; havaya yükseliyor, burada birbirine karışarak rüzgarın da etkisiyle tuhaf bir melodi oluşturuyordu:
AUVUVOMÖÖ..MOAAHH..HUUH..
ÜVVİV ÜVİHHH..ÖÖÜMMM..
OMATİÜÜZZÜVV...
UUUİİİAAMOOO..OO
ÖOOMÜMMOAHHZZİMMM..SSEMMİMM
Neden sonra kendimize geldik, hatırlamıyorum... Bir müddet sonra ya ses kesilmişti, ya da biz onu duymaz olmuştuk... Teybi, içindeki pil ve kaseti çıkardıktan sonra bir kenara fırlattık ve evlerimize çekildik:
REC.
Akşamleyin o gün olanları düşünmek üzere tam divana uzanmıştım ki babam hışımla yanıma geldi:
BENDEN HABERSİZ BUNA KAYIT MI YAPTINIZ HA?..
YOO!..
ÖYLEYSE NİÇİN ÇALMIYOR BU KASET?..
BU KASET.. ?!!
..çöplükte bulduğumuz teybe taktığımızda da çalmamıştı... Babama çöplükte geçen hikâyeyi anlattım...
ŞIR-RAK
PLAY TUŞU YERİNE RECORD'A BASARSAN ÇALMAZ TABİ SALAK!!. SADECE ÇALMAMAKLA KALMAZ SİLİNİR DE AYNI ZAMANDA...
RECORD MU?.. Bİ DAKKA ŞİMDİ; BU DURUMDA O GAİPTEN DEDİĞİMİZ SESLERİ KASETE KAYDETMİŞ OLUYORUM BEN?!
Benim eserim olan bir yanlışlığın neticesine bu kadar sevineceğim hayatta gelmezdi aklıma
Gecenin bir yarısı kalkıp kasedi teybe koydum...
İşte!.Mahalledeki seslerin birleşerek, birbirlerine geçişmesiyle oluşan şarkı!!.
ZİÜÜÜÜVV
Bu armoninin ruhta uyandırdığı o bulanık, tatlı, soyut ve herşeyi kucaklayan duyguya bir kez daha gark oluyordum... Sesler, gündüzün olduğu gibi; geceleyin de beni kaskatı halde bırakmış, olduğum yere çivi gibi çakmıştı adeta...
MUOVVUUO
HHHÜHRRRNN ÇLIMBI MU
MANNNRRRNN
Sonraki iki gün boyunca dışarı adım atmadım.. Eve kapanmış, sürekli o sesleri dinliyordum...
HÜSEYİİN!! BAK BURAYA; ARKADAŞLARIN SENİ SORUYO!!!
?!!
DUYULMUYO ARTIK!!.
NEDİR O DUYULMAYAN?..
ŞARKIYI SÖYLÜYO.. GEÇEN GÜN ÇÖPLÜKTE DUYDUĞUMUZ SESLER VARDI YA.. YOKMUŞ MEĞER...
HAH..HAH.. ...
Tahir ile Müslüm'ün kasetten haberi yoktu tabii.. Ben evdeyken, onlar da çöplükte, o armoniyi bir daha duymak ümidiyle geçirmişti zamanı...
..GİRİN İÇERİ HELE; O ŞARKI VARMIYMIŞ YOKMUYMUŞ GÖRELİM BİR...
..KASEDİ ONLARA DA DİNLETTİM... SONRA KASETİN ÜZERİNE YAZDIĞIMIZ İBARE GRUBUMUZUN İSMİ OLDU; Gaipten Sesler!!.
PEKALA.. UMARIM O GAİPTEN SESLER KASEDİNİ YANINIZDA GETİRMİŞSİNİZDİR?..
?!!
Sevgili dinleyenler hikâyesini dinlediğimiz Gaipten Sesler'in çocukluk zamanında kasede çektiği şarkıya kulak veriyoruz şimdi...
34 END 884
Devam edecek...

halkla ilişkiler

Hazırlayan: Ayşegül Oğuz

ZEYTİNLİ ROCK FESTİVALİ'NDEN İNSAN MANZARALARI

Utku Döker, 20, öğrenci
Can Temiz, 19, öğrenci
İsmail Türküsev, 19, öğrenci

Nereden geldiniz?
Utku: İzmir.
Favorileriniz kimlerdi?
İsmail: Mavi Sakal.
Can: Hayko Cepkin ve Replikas.
İsmail: Ogün Sanlısoy ve Aylin Aslım'ın albümlerine bir yerden sonra tahammül edemiyorsun, ama sahnede gayet iyiler.
Yüksek Sadakat'la Mavi Sakal arasındaki çekişmeye ne diyorsunuz?
Can: Yüksek Sadakat ukalâlık yaptıysa çok ayıp etmiş. Tibet Ağırtan sahnede Yüksek Sadakat'in taklidini yaptı, cover şarkılarıyla da dalga geçti.
Seneye kim gelsin?
İsmail: Kitleyi sallayabilecekler gelsin, bizi de bataktan kurtarsınlar!
Kaç saat batak oynadınız?
Utku: Bütün gün. Dün neredeyse hiçbir konsere gitmedik.

Çiğdem Köktürk, 20, öğrenci

Festivale nereden geldin?
İstanbul.
Hangi konserlerden memnun kaldın?
Mavi Sakal, Yüksek Sadakat.
Neler dinlersin?
Neredeyse hiç Türkçe dinlemiyorum, bir sürü grubu da burada öğrendim.
Kimleri dinliyorsun?
Queen, Led Zeppelin, Pink Floyd...
Pink Floyd senin için ne demek?
Ailemiz için Pink Floyd yüce bir grup. Pink Floyd dinleyerek büyüdüm. Arabayla uzun yolculuklar yapardık ve babam sürekli Pink Floyd çalardı. "Wish You Were Here" albümüyle hep babamla dans ederiz.
Seneye Zeytinli'ye kim gelsin?
Şebnem Ferah ve Bulutsuzluk Özlemi.
En sevdiğin Bulutsuzluk Özlemi şarkısı hangisi?
"Tepedeki Çimenlik".

Cansın Kurt, 20, öğrenci
Ekin Turanlı, 20, işçi

Festivale nereden geliyorsunuz?
Cansın: Bursa.
Kimi seyretmek için geldiniz?
Bursalı nu-metal grubu Metaroth için geldik. Aslında death ve black dinliyorum. Ama iyi grupları severim.
Zeytinli Rock Festivali'nin sizin için en güzel yanı ne?
Hem tatil yapma fırsatı buluyoruz, hem kaliteli müzik, hem de güzel sohbet etme imkânımız oluyor. Ekin benim kaç yıllık arkadaşım, ama burada sohbetimiz daha bir koyulaştı.
İlk kez dinlediğiniz ve beğendiğiniz birileri oldu mu?
Ogün Sanlısoy'un albümünü bilgisayarımdan silmiştim, ama sahnesi çok iyiydi. Bir de Hayko Cepkin'den tiksinirdim. Az önce provasını izledim, artık Hayko'cuyum.

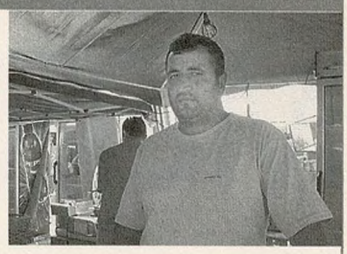

Ercan Taş, 35, Bambi çalışanı

Nasıl gidiyor festival?
İstediğimize ulaşamadık. Bize söylenen 25-30 bin kişinin geleceğiydi, ama o kadar insan katılmadı. Satışlarda beklentimizin yarısına ulaşabildik.
Beklentiniz neydi?
Bizim spesiyalimiz kaşarlı dürüm. İstanbul'da günde dört-beş bin satıyoruz. Burada kaşarlı dürüm tanınmadığı için yarım ekmek ağırlıklı satış yaptık.
Müzik nasıl sizce?
Çalan müzik mi? Beklediğimiz gibi çıkmadı. Gençler de isteksiz gözüküyor. Ben çok festivallere katılıyorum, Rock'n Coke falan. Bu festivalin onlar gibi olması imkânsız.
Gönlünüzden geçen müzik nedir?
Daha canlı müzik severim. Şurada daha hareketli insanlar görmek isterdik.
Siz kimi dinlersiniz?
Rock müzik dinlemiyoruz, Türk halk müziği dinliyoruz.

Mustafa Karabacak, 36, kaleci

Ne zamandır lunaparkta kalecisiniz?
Dört seneden beri. Aslında mesleğim var, lastikçiyim. Ama para yok, sezonluk kalecilik işine takılıyorum.
Bu işi nasıl keşfettiniz?
İki sene amatör ligde oynadım. Edremit'in Kadıköyspor'unda.
Hangi takımı tutuyorsunuz?
Galatasaraylıyım.
En sevdiğiniz futbolcu?
Beşiktaş'tan Sergen.
Yaptığınız işi anlatır mısınız?
Şimdi, birinci penaltıyı yerim, ikinciyi de yerim, ama üçüncüyü kurtarırım. Hepsini de yersem para kazanamam.
Çok beğendiğiniz bir kaleci var mı?
Simoviç.
Burada dört gündür rock festivali var.
Hiç sevmiyorum buradaki müzikleri. Sen oradan koysan Orhan'ı, Müslüm'ü, İbo'yu, ben dinlerim. Ne bu böyle? Dımtıs dımtıs müzik sevmiyorum.

Ülkü Karababa, 17, öğrenci
Emrah Başal, 22, öğrenci

Nasıl gidiyor festival?
Ülkü: Fena değil, eğlenceli.
Emrah: Beklediğim gibi geçmiyor.
Ne bekliyordun, ne buldun?

Emrah: Hiçbir aktivite yok. Gündüzleri hiç müzik çalınmadı, işte bugün biraz.
Konserlerden memnun kaldınız mı?
Emrah: Bazılarından. Mavi Sakal'dan daha iyi performans bekliyordum.
Festivali nasıl anımsayacaksınız?
Emrah: Çadır! Bir daha çadırda kalmam herhalde. Denizi de çok soğuk.
Barışarock'a ve Rock'n Coke'a gitmeyi düşünüyor musunuz?
Emrah: Barışarock'a iki günlüğüne gitmek zor. Rock'n Coke pahalı. İstediğim grup da gelmiyor.
Kim gelsin istiyorsun?
Emrah: Red Hot Chili Peppers.
Peki Zeytinli'ye seneye kim gelsin?
Emrah: Rashit.

Mustafa Ulusoy, 23, öğrenci

Festival nasıl gidiyor?
Geçen seneye göre berbat!
Neden?
Tuvaletler berbat. Yemek seçeneği yok. Buraya Balıkesir Üniversitesi Rock Kulübü olarak geldik ve rezil olduk. Geçen sene çok memnun kalmıştık. Bu sene Mavi Sakal iyiydi. Nem'in sound'unu sevdim. Biraz önce Taylan Ayık vardı, eski Diken grubunun da hastasıyımdır. Özellikle hijyen çok

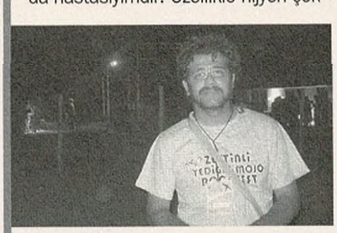

önemli. Rocker'lar çok pis olarak bilinir, ama tuvaletlerin o kadar pis olması gerekiyor. Sonra gölge yok. Alanda çöp kutuları yok.
Bu festivalin senin için ne anlamı var?
Siyaseti sevmiyorum ve bu festivalin siyasî bir amaç gütmemesi hoş.
Sen kimleri dinliyorsun?
Yabancıları ve virtüözleri... Dream Theater, Iron Maiden, Slayer, Metallica, Guns N' Roses, Led Zeppelin...

Şadan Aytaç, 53, belediye başkanı

Nasıl buldunuz gençleri?
Gayet iyiler.
Zeytinli'de bir rock festivalinin olması sizin için ne anlama geliyor?
Projenin bizzat içindeyim. Doğrusu bu kadar iyi olacağını düşünmemiştim. Zeytinli bir zeytin diyarı. İkinci geliri de turizm olmak zorunda. Bu alanların inşaatla kapatılmasını istemiyorum. Bu nedenle de bu alanların insanlar tarafından kullanılması gerekiyor.
Siz gençliğinizde kimleri dinlerdiniz?
Klasik müzikten tutun da, Türk sanat müziğine, Batı müziğine kadar pek çok şey dinledim.
Bugün de dinliyor musunuz?
Romantik şarkıları severim. "Samanyolu" zamanıdır gençliğimiz. Moğollar'ı çok severim. O zaman Ersen'ler, Barış Manço'lar vardı. En önemlisi, şu gördüğümüz gençlerin üç-beş yıl sonra buraya meslek sahibi, çoluğa çocuğa karışmış olarak gelmeleri. Olay değişecek.

Bulutsuzluk Özlemi

"Bulutsuzluk özlemi sardıysa beni, tele vurup çağırmayı kesmem mi lâzım, yok, yok, yok..." Nejat Yavaşoğulları'ndan bu dizeleri duyalı tam 20 sene olmuş. Kesmek, bırakmak, vazgeçmek onun kitabında yazmıyor. 12 Eylül sonrasının en uzun menzilli, en cesaret verici, en harbi, en "abi" grubu Bulutsuzluk Özlemi, yirminci şeref yılını genç dostlarının desteğiyle, bir konserle kutladı. Bu konserin ve yeni albümün arifesinde, Nejat Yavaşoğulları'na kulak veriyoruz...

Marangoz Eyüp Usta

Bulutsuzluk Özlemi, 2006, aşağıdan yukarıya: Sina Koloğlu, Berke Özgümüş, Deniz Demiröz, Burak Güven, Nejat Yavaşoğulları

(Nejat Yavaşoğulları'yla Bebek'te buluştuk, deniz kıyısında otururken "burada eskiden Bebek Belediye Gazinosu vardı, Moğollar'ı dinlemeye gelirdik" diye girdi söze...)

Nejat Yavaşoğulları: Denizin üzerine kuruluydu gazino. Sonra sanırım Dalan zamanı yıktılar. Moğollar çıkardı burada. Bizim de kendi grubumuz var o zaman, akustik gitarla takılıyoruz... '70'lerin başlarındayız. Öztürk Serengil, Moğollar falan aynı kadroda. Bir gazino programına o zaman Moğollar da dahil olabilirdi. O tarz müzikle halkta yer etmiş bir popülerlikleri vardı. Bugünün rock grupları Çakıl gazinosunda çıkamaz mesela.

O zamanlar Moğollar nasıl görünüyordu size?

Ulaşılmaz adamlar olarak geliyorlardı. Biz sandalla Anadoluhisarı'ndan, dereden çıkarak geliyorduk. İskelenin yanında dalgalarda falan idare ediyorduk, ama sahneyi en iyi yerden seyretmiş oluyorduk. Engin Yörükoğlu saçlarını savura savura davul çalıyordu, hep gözümün önündedir.

Aynı sahnelerde çıkacağınızı düşünür müydünüz?

Hiç aklımdan geçmiyordu. Sonra Öztürk Serengil çıkıyordu ve bizimle dalga geçiyordu, "sandaldakiler" diye. Biz beleş takımıyız tabii... Gittiğimiz ikinci yer de Lalezar'dı, Baltalimanı'nda. Egemen Bostancı'nın kulübüydü. Onlar bizi biraz tanırdı, göz yumarlardı, kayıkhaneye çekerdik kayığı. İstanbul Gelişim Orkestrası, Modern Folk Üçlüsü, Durul Gence 5, orada çok iyi müzik yaparlardı.

Moğollar tarzı Anadolu rock sever miydiniz?

Biz biraz daha Led Zeppelin falan meraklısıydık, ama Moğollar'ın o sentez durumu da hoşumuza giderdi. O sırada dünyada herkes köklere dönüyordu bir şekilde. Fikret Kızılok Aşık Veysel'in yanındaydı, Cem Karaca Aşık Mahzuni'yi keşfederken, Moğollar da öyle sentezlerin peşindeydi. Dünyada da, Jethro Tull mesela Kuzey Britanya halk şarkılarından esinleniyordu... Türkiye aslında çağı müzikte hiçbir zaman ıskalamamış. '50'lerde Elvis varsa dünyada, bizde de Erol Büyükburç var, Gökçen Kaynatan var... Dünyada tango varsa bizde de var, operet varsa bizde de var...

Ama Bulutsuzluk Özlemi, Anadolu rock işine hiç girmedi.

O eski zamanlarda etkileniyordum. İlk bestelerimden birisi mesela, "dün gece düşümde yârimi gördüm" diyeydi. Biraz daha oryantaldi. "Lale Bostanı" diye bir şarkım vardı, sözsüzdü ve Moğollar tarzındaydı. Ama sonuçta ismini zikretmem gereken bir başkası var: Bülent Ortaçgil. "Benimle Oynar mısın" albümü birdenbire başka bir konsepti ortaya koydu. Benim lise son, üniversiteye başlama dönemlerim. Biz de aynı şeyleri düşünüyorduk, ama Bülent Ortaçgil o albümü yaparak bir erken doğum gerçekleştirdi. Bulutsuzluk Özlemi de aynı şekilde kent yaşamından, kendi yaşamından kesitleri, olayları filme aktardı. Yolu açan Bülent Ortaçgil'di bence. Ona gelene dek olay biraz "ayağında gümüş halhal", "dağlar dağlar, kurban olam, yol ver geçem" durumuydu. Daha pastoral durumlar, kahramanlık hikâyeleri, "namus belasına gardaş" durumu. Cem Karaca'ya da bunu dedirtmişti sonuçta, kendisi de "keşke yapmasaydım" dedi sonradan. Töre cinayeti gibi şarkı.

"Tamirci Çırağı"nı Anadolu rock olarak yapmadı, acaba bu yüzden mi?

Evet, çünkü kente ait bir hikâye.

Birinci adamınız o zamanlar Cem Karaca mıydı?

Ben aslında gitar duymak istiyordum. Erkin Koray'da vardı bir şeyler, ama o da tam kesmiyordu bizi. Çıkardığı plakların üzerine "Yüksek volümle dinleyiniz" falan gibi ibareler koyardı, hep avan-

gard tutumluydu, o ayrı.

"Tamirci Çırağı" ve "Kaportacı" desek...

Biraz benzeşiyorlar, değil mi?

Benzemeyen yanı şu olabilir: Cem Karaca tamirci çırağının kendisi oluyordu, sizse kaportacıya dışarıdan bakıp anlatıyorsunuz. Aslında Bulutsuzluk Özlemi'nin bütün şarkıları böyle.

Bilinçli olarak tercih ettim. "Harran Ovası" şarkım da öyle mesela. Bana kızı vermediler, şunu yaptılar, ettiler demiyorum. Onlar öyle yaptı diyorum.

İnsan başkasının yerine kendini koyarak şarkı yazamaz mı?

Koyabilir tabii, kurmaca bunlar sonuçta, sinema gibi. O adamların yerine kendimi koyarak anlatsam, inandırıcı olmazdı bence. Kendi durduğum yerden anlattığım zaman, bu beni en az yanılgıya götürür diye düşündüm. "Namus Belası" iyi örnek işte. Kendini o adamın yerine koyduğunda, namus için cinayet işleme durumunu da haklı görür gibi oluyorsun. Ama tabii Cem Karaca'nın kariyerindeki bir tane yanlış şarkı, değerini azaltmaz. Arada olur öyle şeyler.

Sizin "aradan kaçtı" dediğiniz, şimdi pişman olduğunuz bir sözünüz var mı?

(uzun uzun düşünüyor) Düşünmem lâzım, olabilir. Kafama takılmış bir şey olsaydı söylerdim. Mesela benim "Acil Demokrasi" demem, sosyalist literatür ve bakış açısına göre denmemesi gereken bir laftır. Sosyalist devrimdir bizim hedefimiz, demokrasiyse sosyalist devrim sürecinde aşılması gereken bir süreç. Sosyalistler bozulabilir diye düşündüm, ama yine de söyledim. Orada bir püf noktası vardı tabii...

"Çelişkiler keskinleşsin diye, böyle mi geçsin ömrüm?.."

Evet, tabii ki. Ömrüm böyle mi geçsin? Nefes almaya ihtiyacım var. Ömrümüz böyle gidiyor çünkü. Belki oportünist ve bencilce bulunabilir. *(güluyor)* Bir de sosyalizm deyince sadece fakirlikten ve fukaralık anlaşılmamalı. Onun tam ismi bilimsel sosyalizmdir. Bilim ve felsefenin gelişmesi, işin içinde Darwin teorisi de var, 19. yüzyılda yapılan keşifler, icatlar da var, endüstri devrimi var, bunların hepsinin bütününün sonucu... Para kazanan adam sosyalist olmaz, fakir adam sosyalist olur diye bir şey yok. İki kere iki dörttür, bazen altı, bazen beş eder diye bir şey yok. Bilimsel sosyalizm, insanların daha insanca yaşayabilmesi için ortaya konmuş ve henüz aşılamamış bir düşüncedir. O gerçekleştiğinde ancak daha ötesi ortaya konur. Hayat durmaz çünkü. Ama "bu zaten yanlıştı, esas doğru olanın kapitalizm olduğu ortaya çıktı, sosyalizm iflas etti, gerçek düzen bu yaşadığımız düzendir, tanrı da, doğa da bize bunu buyuruyor" diyorlar şimdi bize. Uluslararası şirketler, globalizm adı altında, artık ulusdevlet bile istemeyen sistemlerine bizi adapte etmeye çalışıyorlar. Belli sermaye gruplarının elindeki medya da sokağın sesini yansıtmıyor tabii. Birden nereden girdik bu sistem eleştirisine?

Karışık bir dönemdeyiz aslında, değil mi? Ulusdevleti aşması gerekenler sosyalistler olmalıyken, şu an sosyalist bildiklerimiz sahip çıkıyor bu yapıya.

Hayat böyle, bazı dönemler yeni bir dönemin doğumu olarak sancılı geçiyor. Onun çelişkileri ve sancıları bu yaşadığımız. Aslında belki de kimse ne olduğunu tam anlamıyor ve birbirine saldırıyor.

Eski dinleyicilerinizin bazıları da size kırgın. Ulusalcı bir çizgiye kaydığınızı düşünüyorlar.

İçinde doğup büyüdüğüm ulusu sevmekten öte bir durumum yok benim. Bir imparatorluktan, tanrının ve onun gölgesi padişahın otoritesinden cumhuriyete geçilmiş, bu toplumu meydana getirenler eşit bireyler olarak görülmüş. Bunu niye küçümseyeyim ki? Öncekinden ileri bir durum. Ben enternasyonalizme inanıyorum, ama içinde yetiştiğim ülkeyi de eleştirmeme rağmen sevebilirim. Anne-baba gibi bir şey ya, bu kadar basit benim durumum. Kemalizme kaydılar meselesine gelince... Kemalizmin bağımsız ve onurlu bir ülke olma fikrine bir itirazım yok, ama kendime Kemalist diyemem, çünkü Kemalizm yetmez bana. Ama durup dururken, şimdi "bütün bu boktan durum Kemalizmden çıkmıştır" mı diyelim? Kadınlar özgürleşmiş, bilimsel eğitim getirilmeye çalışılmış, bağımsız bir cumhuriyet kurulmuş. Ülkenin kendi şartları var, sonra adım adım başka bir yere gidecektik. 600 yıllık bir saltanatı, hilâfeti kaldırıyorsun, kolay değil. Aslında daha Osmanlı zamanında düşünülen şeyleri gerçekleştirme fırsatı bulmuş bir adam Mustafa Kemal. Gökten zembille inmiyor, "bir gün şöyleydi, ertesi gün bir adam geldi, böyle oldu" diye bakılmaz ki tarihe.

"Acil Demokrasi"nin sözleri eskidi aslında. 141-142 yok, idam cezası kaldırıldı, olağanüstü hâl de yok. Bugün şarkıyı yeniden yazsanız, sözleri nasıl olurdu?

Hayatın içinde yuvarlanıp giderken, mücadele ederken ünlü grup olmuşuz. "Hayat siz başka şeyler planlarken olan şeydir" lafı var ya Lennon'ın, onun tersi gibi oldu.

Bence en çok çatmamız gereken, büyük sermayenin iletişim araçlarına sahip olması ve gerçek bir haber akışının olmayışı. Bütün kitlenin tüketime kurban edilmek üzere organize edilmesi. Herkesin borcu var şu anda. Kapitalizm gerçek mânâda şimdi geldi artık Türkiye'ye. "Sosyal devlet öldü!" Kim diyor bunu? Bunu para ve medya gücünü elinde bulunduranlar söylüyor sadece. Kimsenin sağlık sigortası yok. Eğitim, kişi başına dört yıl. Türkiye tuhaf bir yer. Çok üst noktalarda insanlar var. Ama bir de çok alt noktalardaki insanlar var. Hâlâ "1 Mart tezkeresini niye reddettik" diye yazan adamlar da var mesela.

Yirmi yıl geriye dönünce ilk aklınıza gelen ne?

İlk albümü biz zamanında öylece yaptık, pek anlamamışım aslında, şimdi baktığımda damardan bir punk albümü olduğunu düşünüyorum. "Kütürdet Beni Rutubet", "PTT'nin Önünde Taksim'de", "Hezarfen Ahmet Çelebi", "Güneye Giderken"e baktığın zaman, icra olarak da kötü çalıyorduk, bir de cırtlak bir ses, aslında harbi punk'mış. Hollandalı gazeteciler bizimle konuşurken lafa "bir punk grubu olarak..." diye girdiler. Ama biz de kendimize rock grubu diyoruz. *(gülüyor)* İkinci olarak aklıma gelen de, İnsan Hakları Derneği'nin Açıkhava'daki gecesinde bizim "Acil Demokrasi" şarkısı patladı, "tamam" dedik, "bu grup işini yırttık". Zannediyoruz ki, bir albüm yapıp 100 bin satarız. Hiç umduğumuz gibi olmadı. O sırada Akın (Eldes) da gelmişti, grup sound'unu da bulmuştu. "Uçtu Uçtu" albümünü yaptık borç harç. "Uçtu Uçtu"yla grup tanınmış oldu.

O zaman için bir "olay"dı gerçekten.

Belli insanlar için öyleydi. "Yırtarız artık" demiştik. Mor ve Ötesi'nin bir önceki albümüyle yaptığı gibi yani. Ama plakçıya soruyorduk, 10 bin sattı diyordu. Zamanla 20-30 bin oldu. Sonuçta köprünün altından çok sular aktı ve bugün rock grupları çok daha popüler.

Bugün yirmilerinizde olup da başlamak ister miydiniz bütün bu işlere? Hazır bir şeyler değişmişken...

Sözlerimi geri alamam, bir daha geri dönemem... *(gülüyor)* Aslında çok cazip geliyor düşününce. Ama aklıma şunlar da geliyor: Tekrar lisedeki fizik sınavlarına girmeyi, okula kapanmayı, okul çıkışı otobüs beklemeyi, gençliğin yığınla derdini düşününce, o zaman zor cevap veririm. Bugün o yaşlarda olup da kendi yaşıtlarımla müzik yapıyor olsaydım, günümüzün en modern sound'unu tercih ederdim. Ben bugünkü sound'ları beğeniyorum, ama içeriği zayıf buluyorum. Mesela Yaşar Kurt'un şarkısındaki "Korkuyorum anne, al beni içine" laflarını bugünün genç rock gruplarında duymak isterim, ama duyamıyorum. Duman ve Mor ve Ötesi'ni beğeniyorum ama. Şöyle bir sancısı var bu işin, ben de çektim bunu: Enstrümanını iyi çalan adamlar bir takım şeylerden bihaber oluyorlar. Çünkü tek yaptığı müzik çalışmak. Entelektüel yönü güçlü adamlar da kötü davul çalıyor ya da kötü gitar çalıyor.

O yüzden punk grubu kurmak lâzım demek ki!

(gülüyor) Belki punk'ın da hikmeti budur. Aslında Marksist bir yaklaşımdır punk grubu olmak. Neydi, bir gün gelecek ve toplumun her kesimi sanatla uğraşabilecekti. Punk anlamlı bir şey o yüzden. Herkesin Robert Plant gibi şarkı söyleme yeteneği olmayabilir, herkes John Bonham gibi davul çalamayabilir, ee, bu insanlar müzik yapamayacaklar mı, içlerindekileri dökemeyecekler mi?

Yıllar önce bir konserde gitar kırmıştınız, nasıl olmuştu o?

Ne bileyim, bir olay yaratma içgüdüsünden oldu. Okay Temiz çok kızdı, adam nasıl gitarı kırar diye.

Ravi Shankar da Jimi Hendrix'e çok kızmış, "enstrüman kutsaldır, kırılmaz" diye...

Aslında haklı olabilirler.

Ama kırdığınız zaten Bulgar pazarından alınmış, çalmaya pek müsait olmayan bir gitardı.

Ee, tabii, fakir çocuğu olduğumuzdan, bizimki o kadar oldu, gerçek Fender'i kıramazdık. O zamanlar Mozaik grubuyla birlikte konser veriyorduk. Gitarı kırdığım anda dağılan parçaları birileri hemen atlayıp almıştı, belki hâlâ birilerinin evinde parçaları duruyordur. *(gülüyor)* Fitaş sinemasında bir John Lennon'ı anma gecesi olmuştu, orada kırdım sanırım. O zamanlar Fitaş sinemasında konser de oluyordu. Çok konsere gittim ben orada. Cem Karaca ya da Egzotik Band, Ra, Meridyen konserleri...

"Bulutsuzluk özlemi" tabiri şarkılarda da çok geçiyor. İlk albümde "Bulutsuzluk Özlemi" diye bir şarkı var, sonra başka bir şarkıda "bulutsuzluk özlemimizdi, çok hayaller kurduk" dediniz. Nedir bu istenmeyen bulutlar?

Bu dünya daha farklı olabilirdi düşüncesinin soyutlaması o. Bütün şikâyet ettiğimiz şeylerin sona erdiği, insanların doğalarına uygun bir şekilde, sıkıntı çekmeden yaşayabilecekleri ve adil paylaşımın olduğu bir dünya bulutsuz dünya. Belki hiç gerçekleşmeyecek bir rüya. Son zamanlarda bazen "acaba milleti boşu boşuna kandırdık mı" diye de aklıma geliyor. Kara bulutlar dağılmıyor, artıyor. Ama tabii yirmi yıl uzun bir süre değil dünya tarihinde. İnsanlığa daha uygun bir sistem, biz görmeyecek olsak da gelecek, buna inanmak lâzım. Bizim hayat biçimimiz, emeklilik diye bir şeyin olmadığına inanmak ve üretebildiğin sürece üretmek, bir gün de Miles Davis gibi resim sergisine hazırlanırken birdenbire ölüp gitmek!.. Anadoluhisarı'nda marangoz Eyüp Usta vardı, adam 85 yaşına kadar keserle tahta yonttu, bir gün gitti. Her zaman üretti. İnsanın doğasında da zaten her gün hayata yeniden başlama duygusu çok

→13

önemli bence. Bu seni her daim genç kılıyor. Her gün mücadele etmek, her gün bir karşı cinse kendini güzel gösterme, onu tavlama becerisini gösterebilme içgüdüsünde olmak, her gün yemek bulmaya çalışmak, bizim milyonlarca yılda oluşturduğumuz bir özelliğimiz.

Cenazenizde çalınmasını istediğiniz şarkılar listeniz var mı?

Bazen "nereye gömülsem acaba" diye geliyor aklıma sadece. Öldüğümde gitar çalan birisi çıkar mı acaba diye de düşündüm. Birisi gelip gitar çalsa iyi olur. Şarkı tercihim yok, fark etmez. Ama benden çalacaklarsa "Sözlerimi Geri Alamam"ı çalsınlar. Onun dışında, bir John Lennon ya da Led Zeppelin şarkısına da fitim.

Niye bu kadar eleman değişti grupta? Ayrılanlar grubu bir geçiş olarak mı gördüler, yoksa sizinle geçinmek mi zor?

Tesadüfler de önemli. Bir grup kurulurken ilk başta arkadaş çevresiyle oluşuyor. Öyle bir nokta geliyor ki, bazı kişiler bir aşama yapabiliyor, bazısı da belli bir yerden öteye gidemiyor.

Herkes kendi ayrılmadı da, bazılarını siz mi gönderdiniz yani?

Bir noktada Bulutsuzluk Özlemi tanınır hale gelmişti. O zamanlar Funk Doctors diye bir grup kuruldu ve o grupta bizim Filip (Sümbülkaya), Demirhan (Baylan) ve Richard (Hamer) yer alıyordu. İstanbul Festivali'ne davet edildik, oraya çıkacak aşamadayız, çalışmamız lâzım, onlar "bizim Funk Doctors'ın provası var" diyorlardı. Grubun ne anlama geldiğini benim kadar hissetmiyorlar diye düşünmüştüm. Belki şarkıları ben yazıyorum, düzenlemelerle ben uğraşıyorum, stüdyodada şu şunu çalacak, bu bunu çalacak diye de ben uğraşıyorum, acaba bunlar bir ters etki mi yaptı? Farkına varmadan olmuştur bu olduysa. Ama asıl grupları Bulutsuzluk Özlemi'ydi ve esas onun provasına gelmeleri gerekirdi.

Grubun tek lideri gibi otoriter bir tarafınız var mıydı?

Taner Öngür geçen gün bir gruptan bahsetti, grup dağılmış, şarkılarını yazan adam ayrılmış. Çok çocukça çekişmeler oldu, gruba yazık oldu, o çocuğun kıymetini bilmediler dedi. O dönemde de benim kıymetimi bilmeleri lâzımdı, bilmediler. Bizi İrlandalılar seyrediyordu Bodrum'da, Mavi'de çalarken. Demirhan gitmiş konuşmuş, benim için dahi diyorlarmış. Ee, o zaman sen de benim kıymetimi bil. Bu adam beste yapıyor, başkalarının yaptığı bestelere benzemiyor, sarıl ona sıkıca... Ben öyle kolay kolay adam satmam yoksa.

Demirhan Baylan daha sonra pek çok albüm yaptı kendi şarkılarıyla. Bu yeteneğinin varlığını o zaman bilmiyor muydunuz? O veya gruptan başka biri şarkı getirseydi, söyler miydiniz?

Tabii ki söylerdim. Benim en büyük derdim o oldu. Demirhan'dan önceki başçımız Kanöz (Ozan) devlet memuruydu, "İnsan Hakları Derneği konserine ben çıkamam" demişti. Korktu o zaman. Ben de sinirlendim. Çıksa, kimsenin ruhu duymazdı aslında. Sonra Demirhan'ı buldum, Fenerbahçe'de bir rock festivali olmuştu, 17-18 yaşındaydı o zaman. Bir gece vakti tanıştık, bize gel dedim. Hush diye bir grupta çalıyordu... Kanöz'e "gruba gel" dediğimde Ortaköy'de heykeltraş Hasan Safkan'ın yerinde buluştuk. Vokal yapar mısın, "yaparım" dedi. Besten var mı, "var" dedi. Gruba girdi, ne beste getirdi, ne de vokal yaptı. "Getirin şarkılarınızı, hep beraber süzgeçten geçirelim, değerlendirelim" dedim, ama getirmedi kimse. Robert Plant'le Jimmy Page ya da Mick Jagger'la Keith Richards gibi birbirini bulmak kolay olmuyor.

Sizin yaşıtlarınızdan kimse yok muydu o günden bugüne birlikte çalabileceğiniz?

Bir tane vardı, benden büyüktü: Reha (Öztanyel).

Eurovision elemelerine birlikte katıldığınız?

Evet. Ama o müziği bıraktı. Çok iyiydi, şarkı da söyler, beste de yapar, duyarlı bir tipti de. Ama müzikte hayat görmedi. Hep mutsuz oldu sanırım. Şimdi Dubai'de yaşıyor... Özellikle '95'ten sonraki dönemde, gruptaki insanların birbirlerinden ters elektrik almalarıyla uğraştım bir de. "Bu adam varsa, ben yokum" diyebiliyor adam sana. Grup işi zor iştir. Para da kazanamıyorsun doğru dürüst. 17-18 yaşlarında o hayatı yaşadım: Arkadaşlarla bir odaya kapanıyoruz, saatlerce gitar çalıyoruz. "Güneşimden Kaç"ın çoğu kısmını öyle bir jam'de ortaya çıkartmıştım. Günümüzde bunu Duman gibi gruplar yapıyor, ama "hadi bir araya gelelim, kaptıralım" dediğimde biz artık toplanamıyoruz. Zor geliyor, para derdi, hayat koşulları...

Grup gibi mi takıldınız her zaman, yoksa biraz Barış Manço Kurtalan Ekspres durumu mu vardı?

Grup gibiydik hep. Şimdi de öyle.

Para nasıl paylaşıldı peki, eşit olarak mı?

İlk bir-iki yıl eşit paylaştık, ama ondan sonra ben iki pay aldım, diğerleri bir pay aldı. Gruba 18 sene sonra birisi girmiş, hadi bakalım, 18 senedir çalan adamla aynı parayı mı alsın? Hazır bir şeye geliyor çünkü. Kimse de itiraz etmedi benim iki pay almama. Çünkü solistlik yapıyorum, gitar çalıyorum, şarkılar benim, sözler benim, üstelik albümlerin her şeyiyle ben uğraşıyorum, miksinin başında ben oturuyorum, zamanımı harcıyorum. Başka bir gruba yapsam, epey bir para isterim bunun için. Utku (Ünal), Sunay (Özgür), Akın (Eldes), ben, Sina (Koloğlu) şeklindeki kadromuz çok iyiydi. Ama orada da kişisel çekişmeler oldu.

Geçen yıl Zeytinli Festivali'nde o kadar istekli çaldınız ki, izleyenlerin çoğu şaşırdı aslında...

Aslında hep iyidir bizim konserler. Bize hep "siz konserde çok iyisiniz, ama kasetler öyle değil" derlerdi. *(gülüyor)* Bazen bocalamalar oluyor. Beş sene önceki "Numara" albümü sırasında biraz düşüş oldu. Çok yüksek noktalardaydık, Universal iflas etti, o sırada yeni gruplar da geliyordu, albümü tanıtamadık, gümbürtüye gitti. Ondan önce Ada Müzik bize klip çekmedi, çekileni gösteremedi... Ama konserler hep iyi oldu. "Bağdat Kafe"/"Felluce" çıktığında "kitlelerle yeniden bağ kurdunuz" diyenler oldu, halbuki o sırada Diyarbakır, Adana, İzmir gezip dolu dolu konserler veriyorduk. Ama medyada olmayınca adam seni yoksun sanıyor. Mahallede de kasap, manav bana "abi, uzun zamandır yoksunuz, televizyona çıkmıyorsunuz" diye soruyor.

"Benimle Oynar mısın" başka bir konsepti ortaya koydu. Bulutsuzluk Özlemi de kent yaşamından, kendi yaşamından kesitleri filme aktardı. Yolu açan Ortaçgil'di.

Mahalleli Açıkhava'daki 20. yıl konserine gelecek mi?

Valla, bilet fiyatları fazla gelebilir onlara. Rumelihisarı'nda konser yaptık bir-iki kere, bizim mahalle sandalla geliyordu dinlemeye. Anneme falan çaktırmazdım, bir bakardım, ön sırada oturuyor. Motor tutup gelmişler, bilet alıp girmişler içeri.

Evdekiler müzisyenliğe nasıl bakmışlardı? Özellikle de yıllar sonra bu işleri daha profesyonel yapmaya başlayınca?

Şarkılarımı beğenmiyordu genelde annem. "Bu ne boktan iş" diye şarkı yapıyordum mesela, onu kızdırmak için de sürekli söylüyordum. "Kütürdet Beni Rutubet"leri falan duyunca, "bunlar ne biçim şarkı oğlum" demişti. Annem Müzeyyen Senar sever. Sonradan bizim evin önüne gelip de beklemeler başlayınca, "bizim bu oğlanda bir numara var galiba, onların da kendilerine göre bir çizgisi var" deyip kabul etti.

"Rock star hayatı yaşadım" diyebilir misiniz bu yirmi yıl içinde?

Yaşadım.

"Sex and drugs and rock and roll" yani?

"Sex and çay and rock and roll" diyebilirim. Aslında rock'n'roll hayatı güzel. Mimarlık işinde işçilerle beraber çalışırken aklıma geliyor bazen "bu adam bizim ne hayat yaşadığımızı bir bilse" diye... Başka türlü yaşıyorsun gerçekten. 1985'ten beri öyle bir hayatımız var aslında. İlk günden beri de ilgi gördük hep. "Kütürdet Beni Rutubet", "PTT'nin Önünde Taksim'de" gibi laflar, herkesin bugün bulsak da kullansak diye aradığı laflarmış. Bugünkülere de bir örnek teşkil ettiğimizi, cesaret verdiğimizi düşünüyorum. Ama şu var: Ben bugünkülerin yaşındayken "madem şarkı yazıyorum, başka şeyleri araştırmalıyım" diye düşündüğümü hatırlıyorum. Orhan Veli'yi de biliyorum, Aşık Veysel'i de, Nâzım Hikmet'i de... Bugün sound'unu beğendiğin bir sürü grup var, Özdemir Asaf adını duymamışlar ama. Türk edebiyatını bilmiyorlar. "Bir yer bulup oturmuşum, bir türkü tutturmuşum" diye söz yazarken Orhan Veli abimize bir selâm çakıyorum ve bunları gençlerde göremiyorum. Ferhan Şensoy'la, Genco Erkal'la falan alışverişim vardı, tiyatro müzikleri yaptım. Sadece müzisyen çevresinde takılıp kalmadım. Öyle adamlarla takılmak da adamı adam ediyor. O zamanlar mesela Badluck diye bir grup vardı, İngi-

lizce müzik yaparlardı ve "Türkçe olmaz bu müzik" diye iddialı bir şekilde konuşurlardı.

Hatta sizi ve Kesmeşeker'i çok eleştirirlerdi, olmuyor diye... Onlar da "Jenny" diye aşk şarkısı yazıyorlardı mesela.

O zamanlar hep bu tartışılırdı: Türkçe rock olur mu? Ee, Erkin Koray ne yaptı onca sene? Adam hâlâ olmaz diyebiliyor. Çünkü kopukluk oldu '80 darbesinden sonra. Bir dilin müziğini bulduktan sonra her dilde rock olur. Ben İngilizce "Kütürdet Beni Rutubet" nasıl diyecektim? Onu demem için İngiliz olmam lâzım ancak. O dile o kadar hâkim olamayınca, "I love you baby, I'm waiting you"dan öteye geçemediler, çok komikti.

"Lagara Lugara" şarkısında iki kelime kaset kapağında yazmıyordu ve başlı başına bir Bulutsuzluk Özlemi geyiğine dönüşmüştü bu: Kimisi "Hepsi bu" kimisi de "Hesap al" dediğinizi iddia ediyordu.

Ankara'da Dr Skull grubunun davulcusu Alper (Yarangümeli) gelip tişörtünü göstermişti, "bense bak kaçacam buradan birazdan" yazıyordu. O anlamıştı mesela. *(gülüyor)* "Bense bak" yazılmamış kasedin kapağına.

"Şili'ye Özgürlük" şarkısında "Yıl 1973 ve 11 Eylül Perşembe" diyorsunuz, ama internette 1973'te eylül ayının 13'ünün perşembeye gelmediğini yazmışlar...

Evet, ben de duydum. Hatırlamıyorum ama, şarkıyı yazarken eski kitaplarıma, sakladığım dergilere baktığıma eminim. Dinleyiciler de ilginç. Adam oturup 1973 yılının takvimine bakıp şarkı sözünün doğruluğunu kontrol ediyor. Her şeyi eleştirebilirler. En son Kuruçeşme'de Converse'in sponsorluğunda bir sürü grupla çıktık, sonra gelip "Converse'in konserine nasıl çıkarsınız" dediler bize. Zor bir dinleyicimiz var yani.

Bülent Ortaçgil ve Mazhar Alanson yaşları ilerledikçe eskisi gibi basit, sade sözler yazamadıklarını söylüyorlar. Sizin de başınıza geldi mi bu?

Olabilir. Bu yeni çıkacak albümde bana "çok laf var abi" dediler. Ben de çıkardım, Rolling Stones'un son albümünü gösterdim, destan gibi laf var. Müzik aslında sözü kısıtlayan bir şey. "İstanblues" diye yeni bir şarkım var, İstanbul'u dörtlükler halinde anlatıyorum, aklımdakini yazsam yirmi sayfa olabilir, ama şarkı formuna girince işler değişiyor. Bazı kelimeleri atmak zorunda kalıyorsun, çok hoşuna gidiyor, ama oraya sığdıramıyorsun. Böyle cambazlıkları var işin.

Laftan vazgeçmemek için komple şarkıyı değiştirdiğiniz oluyor mu?

Olduğu oldu. Ama bugün iyi söz yazanlar da var. Teoman kendi tarzında, kendi konularında başarılı bence. Mor ve Ötesi, İkinci Yeni'yi örnek alan başarılı bir grup söz yazarlığında. Duman akılda kalan ve yürekten gelen sözler yazıyor. Ben sahnede bir grup dinlerken, sadece müziğiyle değil, tavrıyla ve söylediklerileriyle de beni heyecanlandırmasını istiyorum, bana yaşadığımı hissettirmesini bekliyorum. "Ulan helâl olsun be" dedirtsin istiyorum. Canavar gibi çocuklar var, ama söz kısmında biraz gerideler. Bir zamanların Led Zeppelin, Deep Purple dinlemiş kuşağının çocukları geliyor şimdi. "Ben davul çalacağım" diyen çocuklarına "ne işin var davulla" demiyorlar ve anlayışla yaklaşıyorlar. Bugünlerde müzik yapmaya başladı o çocuklar. 20-25 sene önce bu yaşta bu kadar güzel gitar çalan adama rastlamak çok güçtü.

Sizin babanız gitar çalmanıza karıştı mı?

Babam balıkçıydı, annem de balıkçı reisinin kızı. Okumaya çok önem verirlerdi. O dönemin Türkiyesi öyleydi. Beni de "oğlum mühendis olacak, doktor olacak" diye gazlıyorlardı. İki şeyden korktular: Bir denizci olmamdan, bir de müzisyen. Çünkü balıkçılık caziptir, insanı çeker. Ama başarılı bir öğrenciydim ve dersler iyi olunca laf etmediler. Gitar almama mırın kırın ettiklerinde, bakkalda çalıştım, 15 günlük tatilde kofana lüfer oldu, teyzemin oğluyla sandalla çıktık, Bebek koyunda balık tuttuk, sattık, paralar biriktirildi, o zaman üstünü tamamladılar, bir tane gitar aldık.

İnsanları gıcık eden laflarınız da oldu. Mesela yıllar önce "U2'dan daha büyüğüz" demenize takmıştı herkes.

O zamanlar Star 88'de çalıyoruz. Sene de '89. Sahnede uyumu sağlamış durumdayız. "Uçtu Uçtu" çıkmamış, ama şarkıları çalıyoruz. Güneş gazetesinde Murat Ersan'a lafın arasında "ne var kardeşim, U2'nun 'Sunday Bloody Sunday'i varsa, bizim de 'Beynim Zonkluyor'umuz var, 'Acil Demokrasi'miz var, gitaristimiz şahane, biz onlardan büyüğüz" dedim. Ertesi gün bu başlık oldu yazıya. Gıcık kaptı millet tabii.

Artık herhangi bir plak şirketine gidince "böyle bir şey basmayız" cevabı almıyorsunuz herhalde. En azından bundan kurtuldunuz mu?

Evet, en azından ondan kurtulduk. Biz fark edemedik aslında, hayatın içinde yuvarlanıp giderken, mücadele ederken ünlü grup olmuşuz, plakçılardan "onur duyarız sizinle çalışmaktan" laflarını duyar hale geldik. "Life is what happens while you are busy making other plans" (Hayat siz başka şeyler planlarken olan şeydir) lafı var ya John Lennon'ın, onun tersi gibi oldu. Gerçi farkında olmazsan olur zaten, böyle olsun diye yapınca olmazdı. Ama ne yapmalı, nasıl yapmalı sorusunu bir yandan da kendi kendime her zaman sordum. "Numara" albümüne de koydum, "hafızalar zayıflamış, yaşananlar unutulmuştu" diye giden bir şarkıda. İşçi sınıfıyla ilgiliydi aslında.

Eylülde çıkacak yeni albüm dinleyicilerinizi şaşırtır mı?

Bazı yönlerden evet. Ama yine bildiğimiz şeyi iyi yapalım dedik. Metallica'nın bir belgeselini izledim. Artık günün müziği değişmiş, öyle uzun gitar sololar falan yok. Gitarcıları "ya bırakın da ben kendi bildiğim gibi solomu atayım" diyor, bunu tartışıyorlar. Biz de bunları konuştuk ve bildiğimiz en iyi işi yapalım dedik sonunda. Zamanın ruhuyla ilgili bazı şeyler. Bugün 22-23 yaşındaki bir müzisyenin birikimlerini oluşturduğu dönem 12-13 yaşından başlıyor. O zaman o neleri dinlemişse onların üzerine bir sound kuruyor ve içinde tam hissediyor. Onlar gibi yapmak herhalde doğru olmasa gerek. Dünyadaki kalıcı gruplar da her şeye karşın bildiğini okuyanlardan çıkıyor.

İnsan yıllar geçtikten sonra çalmaktan, albüm yapmaktan sıkılmaz mı?

Rolling Stones sıkıldı mı? Onların müzik hayatına ulaşmam için epey zaman var ayrıca daha. Bu tip insanlar biraz para kazanınca bırakacak insanlar değil, para kazanmak için girmediler çünkü, bunları yaptıkları için para kazandılar. Kendilerini mutlu hissettikleri şeye devam ediyorlar.

İşler böyle gitmese ne yapardınız? Diyelim ki müzik piyasası hep böyle kaldı, grup da az sayıda insanın dinlediği, dar bir çevrede sevilen bir grup olarak devam etti hayatına...

Rate dedikleri, bir türlü olamamış halde kalsaydık diyorsun yani... Zor bir soru. Kıyıda köşede kalmak, vaziyeti idare etmek bana göre işler değildir pek, mutsuz olurdum. Mimarlık eğitimim var, hayatımı başka bir yerden idame ettirip vaziyeti kurtarırdım. Askerden geldikten sonra biraz müzikten uzak kaldım, çok bunalıma girdim, çok huysuzlaştım. Para için mimarlık yapayım, ama müziğe devam etmem lâzım dedim. O yüzden de başkasının yanında çalışarak mimarlık yapmadım.

Kapıya "Konserdeyim dönücem" diye kâğıt asabilmek için mi?

Aynen. Ama bu soru çok zor. Bir takım öyle saygıdeğer gruplar var. Tam anlamıyla üst noktalara gelemediler. Kramp grubu mesela. Hep severim onları. Doğan'ı (Sakin) gördüm geçenlerde Ölüdeniz'de, artık orada yaşıyormuş. Ruh ve mânâ olarak yüklü olan o insanların, neden olduğunu bilemiyorum, tam anlamıyla hak ettikleri yeri bulamadıklarını gördüm. Buna en iyi örneklerden biri Kesmeşeker'dir. Kramp'tan daha iyi durumdalar tabii, ama bir Duman'ın, Mor ve Ötesi'nin, Bulutsuzluk Özlemi'nin geldiği pozisyona maalesef gelemediler. Tanınan ve kendi fanatik fanları olan bir grup. Ama bunun bir ölçüsü yok, onu da o ayakta tutuyor... Bulutsuzluk Özlemi'nin de daha büyüğü var. Bunun sonu yok. Bir Rolling Stones olmak var, Japonya'ya gidiyorsun konser dolu, Türkiye'ye geliyorsun konser dolu... Kesmeşeker'e o fanları dayanma gücü veriyor. Yoksa hayat çekilmez olurdu. Hak ettikleri yere gelemeyen insanlar bunlar, ama yücelmiş insanlardır, önemli değil. Beatles'ın eski davulcusu var, Ringo'dan önce. Gruptan çıkarıyorlar, adamın beti benzi atıyor, bırakmak istemiyor grubu. Sonra fırıncılıkla uğraşıyor hayatı boyunca.

Marksist bir yaklaşım punk. Bir gün toplumun her kesimi sanatla uğraşabilecekti. Herkes Robert Plant olmayabilir, ee, insanlar içlerindekileri dökemeyecekler mi?

İlk Beatles dinleyişinizi hatırlıyor musunuz?

Tabii ki. Dayımla aynı odada kalıyorduk. Sezen Cumhur Önal'ın programını dinliyorduk, daha önce tırışkadan şeyler vardı, o gün Beatles'ı takdim etti, "She Loves You" çaldı. O zaman olay kafamda bitmişti.

Söyleşi: **Serkan Seymen**

İsimleri Taksim-Kadıköy otobüs hattı numarasından geliyor, esas numaralarıysa elektronik müzikle rock'u aynı tencerede kaynatmak. İlk albümleri "Atomların Harika Dünyası" 2005 yılının mayıs ayında yayınlandı, onlarla söyleşi yapmak için bunca beklememizin sebebi malûm: 110. sayımızın pastasının mumlarını 110'la birlikte üflemek... Beşlinin dördü, bir öğleden sonra Roll'a konuk oldu, geçen bir senede neyi oldurup neyi olduramadıklarını anlattı...

LÜTFEN ISLIKLA ÇALMAYINIZ

Albümünüz çıkalı bir seneyi geçti. Artık ilk şaşkınlığı üstünüzden atmışsınızdır. Ne umdunuz, ne buldunuz? Ne işe yarıyormuş bir albüm?

Ozan Yılmaz: Biz yola çıkarken, bir albüm değil, beş albüm bize ne katacak diye uzun vadeli düşündük. İlk albümden beklentim, sadece insanların 110 ismini duymasıydı. Bence bu hedefe ulaştık. Bu kadar grubun arasında, sesimizi, ismimizi ancak bu kadar duyurabilirdik zaten.

Niye? Çok mu grup var?

Candan Tezel: '90'ların başında pop nasılsa, 2005'ten sonra rock aynı duruma geldi. Bu sağlıklı mı, sağlıksız mı, bilemiyorum, ama sırf geçen sene ben 16 tane yeni grup saydım.

Ama özlenen durum bu değil miydi zaten?

Candan: Ama kalite de aynı oranda olsaydı keşke. İsim vermeyeyim ama, bu gruplardan yüzde 60'ı gerçekten vasatın altında bir prodüksiyonla çıktı. Albüm kaydından tutun, düzenlemelere kadar, "arkadaşlar, bu sene rock patladı" diyen prodüktörlerin pop kıvamındaki parçaları rock'a çevirmesinden ibaret bir durum söz konusu. Özlenen durum bu muydu diye düşünüyorum.

Kayıt ve düzenleme sizce bu kadar önemli mi?

Candan: Tabii önemli.

En önemli şey bu ikisi mi?

Candan: En önemliler değil tabii. Yine de mesela kendi albümümüzde, düzenleme açısından değil de, kayıt açısından eksikler görüyorum. İlk albümünü tamamen kendi yapan bir grubuz, hiç deneyimimiz olmadan. Günümüzde müziğin boyut değiştirmesinin en büyük sebebi, kayıt teknolojisinin çok gelişmesi.

Ozan: Sound'la ilgili yüksek beklentilerimiz vardı. Benim okulum müzik teknolojisi, hobim de müzik teknolojisi. Sese, ses dizaynına hepimizin ilgisi var. Şarkının ne anlattığının veya müziğin ne olduğunun yanında, böyle bir sound kaygısı otomatikman ortaya çıkıyor. Bir albüm dinlerken, ilk önce sound'u nasıl, nasıl çalınmış, nasıl kaydedilmiş diye dinlerim. Bunlar okeyse, ondan sonra "şarkı ne anlatıyor"a geçerim.

Bu sadece bir müzisyen takıntısı olmasın? Dinleyici açısından düşünürsek, şarkının kendisi önemlidir, şarkının kendisinden, sözünden, bestesinden etkilenir insanlar.

Ozan: Bizim amacımız ikisini de tutturmak: Hem teknoloji anlamında kendimizi tatmin etmek, hem de şarkının ne anlattığı konusunda dinleyiciyi tatmin etmek.

Nedim Ruacan: Yaptığınız parçanın neyi kaldırıp neyi kaldıramayacağı da çok önemli. Bizim yaptığımız elektronik rock açısından düşünürsek, maksimum bir şeyler ortaya koymamız lâzım. Daha lirik, daha romantik, tek gitarlı şarkılarla uğraşsak, belki kötü bir kaydı da kaldırabilirdi. Parçanın özünde bir halt yoksa, "sound'u oturmadı", "kılı tüyü olmadı" demek tabii ki saçma. Ama benim bildiğim elektronik rock yapan tek grup biziz. Dolayısıyla, sadece gitar-davul-basla müzik yapan gruplara göre bir farkımız var.

Candan: İşin içine elektronik girdiği zaman, vokal tarzı bile farklı olmak zorunda... '70'lerdeki albümlerde de dönemi için son derece kaliteli sound'lar elde edilmiş, bugün zevkle dinleyebiliyoruz. Onlar da bu takıntı içindelermiş belli ki.

Şöyle özetleyebiliyor muyuz: Elektronik rock yapacağız diye yola çıkan bir grup, diğerlerinden daha fazla sound'a dikkat etmek zorunda.

Ozan: Evet. Üstelik elektronik rock yapan grupların ilham alabilecekleri daha çok kaynak var ellerinde.

Albümde akustik gitarın sürüklediği birkaç parça da var.

Candan: Çünkü o parçalar öyleydi, onların en fazla gideceği yer orasıydı. "Hep Beni Sevsen" akustik bir parçaydı, "Özledim Seni" de öyle. Onların içine elektronik koyma şansımız yoktu.

Belki de onların şansı, elektronik koyulamamasıydı.

Candan: Evet, belki de.

Başa dönersek, bu yaşta beş albümlük vadeyle yola çıkmak fazla ciddi ve iddialı bir tutum gibi gelmiyor mu size?

Candan: Boşverin canım, fantezi bunlar. *(gülüyor)* Zaten 110, sadece 110 olarak devam etmek zorunda değil. Nedim de, Ozan da 110 dışında başka müzisyenlerle çalışıyor. 110'a bir "proje grup" gibi de bakılabilir. O yüzden çok büyük beklentilerle yola çıkmadık. Biz istediğimizi yapalım, beğenen dinlesin, beğenmeyen dinlesin. Bu albümün satışının minimalde kalacağını en başından beri biliyorduk. Rock müzik zaten Türkiye'de yeni yeni kendine yer bulurken, bir de işin içine elektronik sokmak riskti. İnsanların "ne yapmış bunlar, bu ne lan" tavırlarına gireceğini biliyorduk. Girdiler de zaten.

Ne dediler mesela size?

Ozan: "Bu ne, buzdolabı sesi gibi!"

Candan: "Commodore oyunları gibi bir müzik!"

Klavyeli çalgılar, bir tür yumuşatıcı gibi mi algılanıyor acaba?

Candan: Öyle düşünülür, ama çok yanlış. İnsanlar yıllarca klavyeleri ya piyano sesi için ya da parçaların altındaki boşluğu dolduran ped sesler için kullandı.

Ozan: Hani bir de "renk sesi" derler ya!

Candan: Bizim yaptığımız bu değil. Bazı parçalarda gitar ya da bas gidiyor, onların yerini tamamen klavye alıyor. Klavye bir elektro gitardan çok daha sert sesler çıkartabilir. Çünkü gitardaki sert sesi veren gitarın kendisi değil, gitarın geçmiş olduğu efekttir. Klavyeyi de aynı efektten geçirdiğiniz zaman, gitarın yakalamış olduğu sound'u farklı bir enstrümanda yakalamış oluyorsunuz ki, bu da ufkunuzu açabiliyor.

Ozan: Synthesizer demek daha doğru: Ses sentezleyicisi. Synthesizer, kafanızda bir ses varsa, o sese yaklaşabileceğiniz elektrikli bir enstrümandır.

Nedim: Bizim yaptığımız müzik hafiften soğuk geliyor galiba insanlara. Alaturka melodiler ve sazlar kullanmıyoruz. Bir sürü rock grubunda alaturkayı hissediyorsunuz. Bu kötü bir şey değil, ama Erkin Koray'dan, Barış Manço'dan beri biliniyor zaten... Bizi sevebilecek kitlenin hemen oluşabileceğini düşünmüyorum. İnsanlara buzdolabı sesi gibi gelmesi çok normal.

Bizim yaptığımız müzik hafiften soğuk geliyor galiba insanlara. Alaturka melodiler ve sazlar kullanmıyoruz. İnsanlara buzdolabı sesi gibi gelmesi çok normal.

110: Nedim Ruacan, Ozan Yılmaz, Mehmet Esemen, Alper Kılıç, Candan Tezel

16→

ROCK'N COKE İSTANBUL

BY Coca-Cola

Kesintisiz müzik Sınırsız eğlence!

CardRock'ını erken alan çok yol alır!

CardRock'lar İstanbul'daki belirli Akbank şubelerinde... 50 veya 100 YTL'lik Akbank exi26 CardRock'ını erkenden al, festival boyunca ye, iç, eğlen!

Durma, www.exi26.com'a uğra!

exi26

26 yaş altındakiler için sıcak bankacılık ortamları

444 25 25
www.akbank.com

AKBANK

Sizin içinizde, aklınızın bir köşesinde hiç alaturka bir şeyler yok mu?

Candan: Bende var. Ama 110'da kullanmayı düşünmüyorum. Belki iki-üç sene sonra, tamamen alaturkaya dönük bir rock albümü yapmak gibi bir projem var. Hatta İran'dan müzisyenlerle, Ortadoğu'nun müziğini elektroniğe taşımaya kadar uzanabilir bu proje.

Elektronik ögeler kullanmanın insanlara soğuk geldiğini söylüyorsunuz, ama en bilinen şarkınız "Bitti mi?", tam bir elektronik rock değil mi?

Candan: Hayır, en sevilen şarkımız "Özledim Seni" oldu. "Bitti mi?" akustik sound ve elektronik sound'u birleştiren, albümün genel konseptini çok iyi anlatan bir şarkıydı, o yüzden onu çıkış parçası yaptık. Ama "Özledim Seni" hepsinden fazla ilgi topladı. Türkiye, melankolik bir ülke.

Nedim: Adam elindeki 50 milyonluk naylon telli gitarıyla, dinlediği her parçayı yarım yamalak çalabilmek istiyor, en azından ıslıkla çalabilmek istiyor.

Candan: Türkiye'deki grupları popüler yapan en önemli faktörlerden bir tanesi sahil müzisyenliğidir. Gitarla çalabildiğiniz ve insanların eşlik edebileceği her parça grubu popülerliğe taşır. Bunun kaçarı yok.

Sizin böyle kaç şarkınız var?

Candan: İki tane ya vardır, ya yoktur. Biz yola çıkarken bunu amaçladık zaten. İnsanlar gitarı alıp bizim parçalarımızı çalamasın istedik.

Nedim: Bu yaygın anlayışın dışına çıkalım, 110'la hiç değilse kendi kendimize bir nefes alalım istedik.

Baban Neşet Ruacan'la ilişkini biraz anlatır mısın? Neden elinde gitar yerine bagetler var?

Nedim: Ben ilk kemanla başladım, çok küçükken. Babam keman çalmamı çok istemiş, hâlâ da "keşke bırakmasaydın" der. Fakat çok bunaldım. Televizyondaki filmlerde, dizilerde davulcuları görüp "aman allahım, ne kadar cool bir hadise" diye düşündüğümü hatırlıyorum. Dedem (Nejat Verdi) perküsyon, dayım (Murat Verdi) davul çalıyordu. Ben de 10 yaşında konservatuarda vurmalı sazlara geçtim, ama davulla tanışmam ortaokulu buldu, lisede tamamen bıraktım konservatuarı.

Baban ne dedi bu işe?

Nedim: Bir şey demedi. Arkamda oldu her zaman. Zaten onun davulcusu oldum. *(gülüyor)*

Yani sen onun arkasına geçtin!

Candan: Bu baba-oğul ilişkisi, benim özendiğim bir durum.

Nedim: Sana öyle geliyor. *(gülüyor)* Yok, yok, güzel bir durum tabii. Candan'ın babası da davul çalmış zamanında. İş hayatı, aile hayatı derken, çok istediği halde müziği bırakmak zorunda kalmış. Candan müzisyen olunca acayip destek vermeye başlamış. Şimdi hepimize destek oluyor, bizi ittiriyor.

Candan: Babam (Muhabbet Tezel), Ereğli'de düğünlere giden bir orkestrada davul çalıyormuş. Müzikten kazandığı parayla üniversitede inşaat mühendisliği okumuş. Müziğin bir gelecek sağlamadığını düşündü muhakkak. Kendimi bildim bileli sosyal demokrattır, Ereğli'ye on kilometre mesafedeki Alaplı'da CHP'den belediye başkanlığı yapmışlığı da var. Galiba bu politik duruşu gereği, daha ciddi bir noktada görünmek istedi. Ama hâlâ yeni bir davul alma hayali var. Onun hakkını ödeyemeyiz, bu albümün çıkmasında babamın büyük etkisi var.

Nedim: Babamların kuşağını çok takdir ediyorum. Biz şimdi her aradığımızı bulabiliyoruz, ama onlar yokluk içinde büyümüşler. Bir insan o dönemde müzisyen olmuşsa, hakikaten müzisyen olmak istediği içindir. Marangoza gidip gitar yaptırırlarmış. Resmen kelle koltukta bir durum.

Candan: Ben Ereğli'yi fabrikayla bilirim, ama babam bomboş bir sahil, köy olan bir Ereğli bilir. Değişimi gören, yaşayan insanlar onlar. O yokluğun içinde kendine bir çizgi çizmek, erken sorumluluk alma durumundaydı herhalde.

Senin büyüdüğün Ereğli'yle şimdiki Ereğli arasında da fark vardır herhalde. Mor ve Ötesi, Ereğli'de Sevgi Barış Dostluk Festivali'nde 600 bin kişiye çalmış.

Candan: Belediye başkanı güzel bir sahil yaptı, benim zamanımda o sahil yoktu. Bütün insanlar Çilek Festivali zamanı Tarkan gelsin, İbrahim Tatlıses gelsin de izleyelim modundalar. 600 rakamı abartılı, ama bir konserde 250 bin kişiyi görmüşlüğü var Ereğli'nin. Ben son gittiğimde Athena çalmıştı. Türkiye'deki bütün grupların çaldığı en kalabalık ortam orasıdır. Kendi kitleleri olmamasına rağmen, konserlerde büyük kitle oluyor.

110 çalmak istemez mi orada?

Candan: İstemez mi hiç? Seneye inşallah.

Ereğli'nin çileği mi meşhur?

Candan: Osmanlı çileği meşhurdur. İstanbul'daki pazarlarda da bayağı popülerdir. Sonuçta çilek üretiminde çiftçilik olmadığı için ve yabani bir bitki olduğu için, büyümeye devam ediyor. Ama eski tadı kalmadı. O eski çilek kokusu da Ereğli'de yok. Eskiden Ereğli'nin merkezinde Azim Konserve vardı, çilek çıktığı zaman orada reçeli yapılırdı, bütün Ereğli'de kokuyu duyardınız. Şimdi orası otel oldu.

Ereğli'de genç olmak nasıldı? Demir Çelik Fabrikası Erdemir, Ereğli'ye ne getirdi, ne götürdü?

Candan: Sosyal ortamı vasattı Ereğli'nin. Erdemir'in bir restoranı ve sineması vardı, herkesin gittiği mekânlar bunlardı. Erdemir Amerikalılar tarafından kurulmuş bir yer. Gittiğiniz zaman bir Amerikan kenti görüyorsunuz, lojmanlarıyla, geniş sokaklarıyla... Fabrika, liman olduğu için sahildedir, bir de herhalde curuflar denize dökülüyordu. Geceleri denizdeki kırmızı rengin bütün sahili aydınlattığını hatırlarım. Benim dönemimde sahil bu kadar güzel değildi. Ereğli'nin serserisi de boldu, geceleri dışarı çıkamazdınız. Limanın oraya Bozhane mahallesi denir, geceleri bira içen eli bıçaklı bıçkın delikanlılar olduğu için pek dışarı çıkılmazdı. Balıkçı ailelerinin çocuklarıydı onlar... Çocukluğumda Ereğli'de Ayı lâkaplı on kişi vardı en az. Teker teker döküldüler. O eski kabadayıların dönemi geçti galiba... Ereğli'de ciddi bir sosyal sınıf ayrımı vardı. Ben TED Koleji mezunuyum. TED ve Anadolu Lisesi sosyete okulu gibi görülürdü. Özellikle Ereğli'deki erkek lisesindekiler, bu iki okuldaki kızlarla ilişki kurma peşindeydi. Bu rekabet güzel kavgalara malzeme oluyordu. *(gülüyor)* Ben hiç böyle şeylerle ilgilenmedim, bana komik gelirdi. Ama bazı günler okuldan çıkamadığımızı bilirim, Ereğli lisesinden gelen öğrenciler yüzünden.

Müzikle ilişkiniz nasıl başladı? Hangi gruplar sizi vurdu da geçti?

Candan: Çocukluğumda her grubu dinlemişim, '80'lerin elektronik pop'larını da, Metallica, Megadeth, Bon Jovi'yi de dinlemişim. Şimdi bendeki sentezin normal olduğunu düşünüyorum. Ama Metallica'ya karşı bitmeyen bir sevgim vardır hâlâ. Şu an dinleyemiyorum, bazen yoruyor kafamı ama, metal grupları arasında tek geçiyorum.

Ozan: Ben lise bitene kadar ciddi bir müzik dinleyicisi olduğumu söyleyemem. İskenderun'da doğdum, ama Sakarya'da büyüdüm. Babam astsubay. Hem asker hem müzisyen, bandoda saksofoncu. Çankırılı olduğu için bağlama da çalar. O dönemde, lojmanlarda "metalci misin, asitçi misin, rap'çi misin?" diye birbirimize sorardık hep. Bu üçünün içinde ben rap'çiydim. *(gülüyor)* Anadolu Lisesi sınavına girmeden önce bir şey okumuştum: "Rap dinlemek kafayı açıyor!" O sabah Vanilla Ice dinleyip girmiştim sınava. Ve kazandım! *(gülüyor)* Ankara'da Gazi Üniversitesi'ndeyken müzik dinlemeye başladım... Aslında babam caz severdi, kaset arşivi vardı, askeriye dışında caz gruplarında da çalardı.

Neşet Ruacan'ı da o kasetlerde dinlemişsindir belki.

Nedim: Babamın kendi albümü yok. Sadece çaldığı albümler var. Halamın (Nükhet Ruacan) ve annemin (Nilüfer Ruacan Verdi) kayıtlarında çalıyor mesela.

Babana bir albüm yapmayı düşünmüyor musunuz?

Nedim: Makinaya çalmak yerine, izleyiciye çalmayı seviyor. "Çok istiyorsanız, çaldığım zaman gelin, kaydedin" diyor. 60 yaşına geliyor, inşallah bir albüm çıkarır artık.

Ozan: Evdeki caz kasetleri hiç ilgimi çekmezdi benim.

Babanın saksofonunu hiç çalmadın mı?

Ozan: Çaldım. Yani, çalabildim. "İyimiş" dedim ve bıraktım.

Nedim: Enstrümanlara karşı genel bir kabiliyeti var Ozan'ın. Multi-enstrümantalist. Prince gibi bir şey. *(gülüyor)*

Türkiye'deki grupları popüler yapan faktörlerden biri sahil müzisyenliğidir. İnsanların eşlik edebileceği her parça grubu popülerliğe taşır. Bunun kaçarı yok.

Candan: Tam stepne. Her grupta bir stepneye ihtiyaç var.

Ozan: Sonra uzun dönem Deep Purple dinlediğimi hatırlıyorum. Klavyeci Jon Lord'u çok dinledim ve etkilendim. Aslında belli bir gruptan etkilenmedim, çünkü dinlediğim her parçada klavyecinin ne yaptığına bakıyordum. Şarkı söylemek gibi bir hevesim hiç olmadı. On yaşımdan beri klavyem vardı zaten. Uzun süre evde takıldım. Sürekli kendi çaldıklarımı kaydeder, dinlerdim. Bilgisayarla ve bir grupla tanışmam '98-'99 yıllarıdır. Çamur'la dört seneye yakın çaldık, İzmit Fuarı'nda. Çamur çalışmalarına ara verdiğinde Candan'la tanıştık, ben Çamur'dan ayrılmış oldum. Sonra Çamur tekrar birleşip albüm yaptı.

Nasıl buluyorsunuz Çamur'u?

Candan: Dinlediğim bir tarz olmasa da, çok başarılılar ve anlatmak istediklerini sağa sola sapmadan, dümdüz anlatıyorlar. Bugün Anadolu rock yapan tek grup diyebilirim.

Ozan: Çok emek verilmiş, hayvan gibi bir albüm "Bu Aşkın Izdırabını". İçinde daha çok bulunmak isterdim, ama sadece "Sergüzeşt" şarkısındaki soloyu attım.

Candan: İki grup, aynı mekânda, aynı tarihlerde kaydettik albümlerimizi.

Ozan: Erman ve Bahadır (Dikeçligil) abiler benim patronlarımdı zaten. Bize çok destekleri oldu. Hakkları ödenmez oğlu ödenmez. Çamur döneminden itibaren bize kol kanat gerdiler. Yüzme öğretir gibi İstanbul'da rehberlik ettiler bize.

Birbirinizi nasıl tanıdınız?

Candan: Yıllar önce Kompleks isminde bir bar

grubumuz vardı. Bir klavyeciye ihtiyacımız olunca, Ozan'ı tavsiye ettiler. Bir geldi, beline kadar saçlar, gözünde gözlükler...

Ozan: Sende de top sakal vardı ama. *(gülüyor)*

Candan: İlk sorusu şu oldu: "Siz grupta küfreder misiniz?" *(gülüyor)*

Ozan: Evet, nedense ilk bunu sordum. Küfrediyorlarsa okeydir, demek ki rahat bir grup diye düşünmüştüm.

Candan: Ciddi mi soruyor, anlamadım, belki de küfür sevmiyor diye düşünüp politik cevap verdim: "Duruma göre edebiliriz!" *(gülüyor)*

O grupla neler çalıyordunuz?

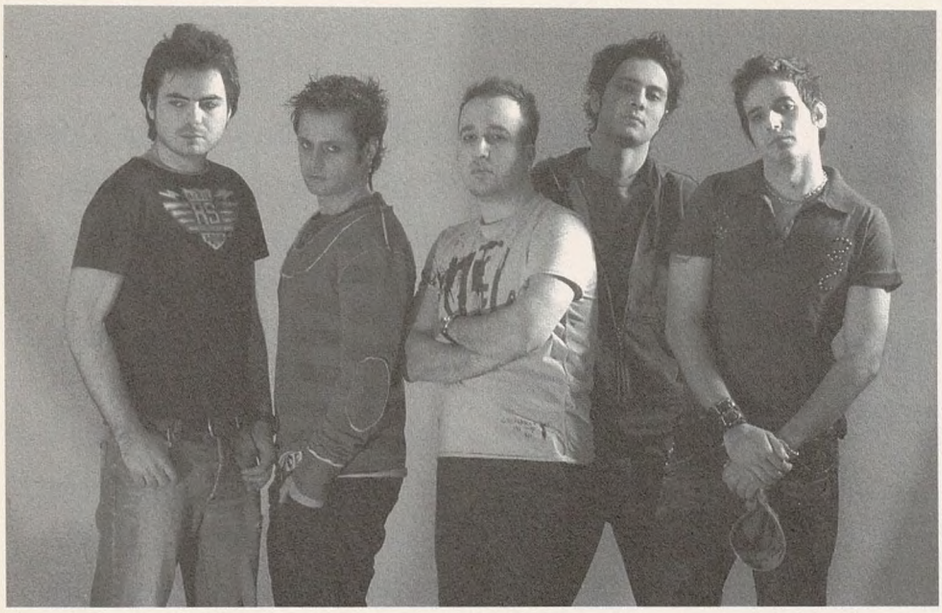

Candan: Blur'ün "Song 2"sundan tutun da "Johnny B. Goode"a kadar her şeyi... Ugly Kid Joe, Cake... Bütün bar gruplarının repertuarı fikstir, birbirinden beslenir. Krizde herkes gibi işsiz kaldık. Ozan geceleri Ekol'de *(şimdiki Kadıköy Müzik Stüdyosu)*, bilgisayarın başında takılıyordu. Manyaktır, 48 saat hiç kalkmadan, yemek yemeden bilgisayar başında yaşayabilir. Ben de yanına takılıyordum. Elektronik müziğe Ozan'dan sonra sardırdım. O zamana kadar rock dediğin, gitar-bas-davulla yapılır diye düşünüyordum.

Ozan: Bunların hiçbiri klavye sevmiyordu.

Nedim: Annem piyanist, ama ailemden elektronik müziğe yatkınlık almadım. Şimdi de kendime elektronik müzik davulcusu diyemem. Zaten böyle bir kavram yok herhalde. Ama sesi işlemeyi, bozmayı, denemeyi seviyorum. Miles Davis'in veya Herbie Hancock'un standartların dışına çıkıp elektroniği işin içine soktukları dönemlerini çok dinledim. Elektronik müziğin en büyük özelliği, hazıra konmadan, kendine özel bir şeyler yapabilmen.

Candan: Bir de, melodi bağımlılığından kurtarıyor sizi.

Ama melodiden kaçar gibi bir haliniz yok.

Candan: Kaçmıyoruz. Ama seslerle oynayarak ıslıkla eşlik edilemeyecek bir format yaratıyoruz. Bence elektroniği insanlar müziğin içine çok daha fazla katmaya başlayacaklar. Çünkü farklılık, yaratıcılık daha fazla yer buluyor kendine. En basit örneği Radiohead. Herifler resmen "OK Computer"la çığır açtılar. Bir ders gibidir o albüm.

Radiohead olsaydın, "Pablo Honey"i değil, "OK Computer"ı mı yapmak isterdin?

Candan: Ciddi bir Radiohead fanı değilim, ama Radiohead'den hangi parçayı yapmak isterdin diye sorarsanız, "Idioteque"i yapmak isterdim. Dünyada akustik anlamda denenmemiş tarzlar olduğuna inanıyor musunuz? Ben göremiyorum. Her şey birbirinin varyasyonu halinde sunuluyor önümüze. Elektroniğin en önemli avantajı bu: Yapılmamış şeyleri gerçekten yapma şansına sahipsiniz. Elektronik sayesinde müzik baştan keşfediliyor bence.

Nedim: Zaten artık söylenmemiş bir laf yok, uygulanmamış bir akor progresyonu yok. Yaptığın her parça mutlaka başka bir şeye benziyor. Sadece elektronikte, yapılmamış şeyi yapmaya biraz cık açık bir yön olabilir.

Candan: Son dönemlerde hepimizin beğendiği bir albüm var: Hayko Cepkin'in "Sakin Olmam Lazım"ı. Bir ağıt gibi o albüm. Ama elektronikle birleştirdi ve ufkunu açtı o müziğin. Belki eski tarzları böyle elektronikle revize etmek iyi bir çözüm.

Biraz da basçıyı dinleyelim.

Alper Kılıç: Apartman sınırları içinde trash çalmaktan tutun, bir oda orkestrasında çalmaya kadar sevdiğim müziklerin hepsini sahnede yaşama imkânı buldum. Funk olsun, rock olsun, hepsini seviyordum, hepsi de bir şekilde karşıma çıktı. Babam kaptandır. Ben lisedeyken yurtdışından getirdiği Casio orgla kendi kendime parçalar çıkarıyordum. Sonra okul orkestrasında bas gitara başladım. İTÜ Konservatuarı'nı kazanınca kontrbas ve klasik müzik girdi hayatıma. Dördüncü sınıfta mutlu olmadığımı farkedip, ailemle de kavga etmeyi göze alarak Bilgi'nin yeni açılan müzik bölümüne girdim. Hayatımda yaptığım en doğru işlerden biri. İTÜ'deyken bilmediğim groove kavramıyla tanıştım orada. Hiçbir müzik içimde kalmadı. En sonunda 110'la tanıştım. Gitarist Mehmet'in (Esemen) teklifiyle gruba katıldım. 110'un albümünü ilk dinlediğimde keşke ben de içinde olsaydım diye aklımdan geçirmiştim. Çok beğendim, çok farklı buldum, ama ben albümde yokum, orada Serkan çalıyor.

Seslerle oynayarak ıslıkla eşlik edilemeyecek bir format yaratıyoruz. Elektroniğin en önemli avantajı bu: Yapılmamış şeyleri gerçekten yapma şansına sahipsiniz.

Yitirdiğiniz arkadaşınız Serkan Aktaş.

Candan: Serkan sadece 110'da değildi, Zardanadam'da da çalıyordu, bir sürü uçuk projesi vardı, bir parçayı yapıp, sonra tamamen tersten kaydedip piyasaya sürmek gibi.

Kadıköy Müzik Stüdyosu'nun duvarında onun bir sözü asılı.

Candan: "Pentatonik gam sana anca Kadıköy'de gezme imkânı verir. Ama caz gamları öğrenirsen bütün dünyayı gezmiş olursun. Sadece Kadıköy'de yaşayarak da mutlu olabilirsin, kimse dünyayı dolaşmak zorunda değil."

Ozan: Edebiyat yönü de kuvvetliydi. Tam anlamıyla bir müzisyendi. Hani kendiyle barışık olmayan tipler vardır, ama yaratıcılık güçleri yüksektir, Serkan tam öyle biriydi. Rahatsız, huzursuz, hep yenilikleri takip etmeye çalışan bir adamdı. Çok güzel Bruce Willis gülüşü taklidi yapardı. *(gülüyor)*

Neden öldü?

Candan: Lösemi. Bir gün Beşiktaş'ta oturuyorduk, aniden haberi geldi. Halbuki tedavi biter bitmez konserlere başlayacaktık. Yeni bas gitarı gelmişti, çalamadan gitti.

İkinci albüm hazırlıkları nasıl gidiyor, şarkılarda ne gibi farklar olacak?

Candan: Sözlerde biraz daha titiz çalışmaya karar verdim. Duruş olarak bir-iki farklı şarkı olacak. İlkinde sosyal içerikli bir parça yoktu ama, bu albümde koyma ihtiyacı duydum. Bir yerlere bir şey göndermek istedim... Yazdığım şarkı sözlerinde hep iç huzursuzlukla ilgili bir durum var. Hakikaten sıkıntılı, endişeli bir adamım. Kendimce, şehirde yaşayan bir insanın yaşadığı endişeleri anlatmaya çalışıyorum... İkinci albümdeki en büyük değişiklik sözlerde olacak. İlk albümdeki şarkı sözlerinin bir kısmındaki sıradanlığı çok normal görüyorum, çünkü 20'li yaşların başında yazmışım onları.

Nedim: İlk albümde bana hazır parçalar geldi, "davul çalar mısın" dendi, ben de çaldım. Şarkıların yapılma aşamasında hiç katkım olmadı. Yeni albümde parça yapımlarında daha çok birlikte oluyoruz, hepimizin parmağı değiyor.

Candan: İlk albümde Nedim'in veya Mehmet'in baştan itibaren olmamasının sebebi şu: Biz o albümü kimsenin basacağını düşünmüyorduk. Ozan'la eğlencesine, akşamları takılıp parça yapıyorduk. Şarkıların potansiyelini gördükten sonra bir grup olmamız lâzım diye düşündük.

Geçen bir yılın sonunda, 110 ismi nasıl geliyor size?

Nedim: Bence dinamik bir isim, tereyağı gibi tınlamıyor. Olabilecek en şahane isimlerden biri U2. Tam evlâdiyelik.

Candan: Ben 110'u beğeniyorum. Adı otobüs hattından gelen başka grup bilmiyorum en azından. Bir keresinde "neden 110?" sorusuna Nedim şu cevabı vermişti: "Türkiye'nin sayılı gruplarından olmak istiyoruz". *(gülüyor)*

En güzel grup isimleri ne sizce?

Candan: İsme karakteri grup veriyor. Kurban ilk çıktığında kulağımızda kötü tınladı, ama grubu dinleyince tamam dedik. Duman da öyle.

Nedim: Ben 110 ismini ilkten beğenmemiştim. Bana bant yollandığında, üstünde Formula yazıyordu, "ne güzel isim" diye düşündüm. Meğer şarkının ismiymiş.

En sevdiğiniz grup isimleri neler?

Ozan: Arctic Monkeys, Fun Lovin Criminals...

Candan: Vega, Athena güzel isimler. Radiohead'in ismine bir türlü ısınamadım. O gruba daha şık bir isim bulunabilirdi. Molotov ismi harika gelir bana. Bir dönem çok dinlerdik zaten. Onlar da müziğin içine elektroniği çok başarılı şekilde sokmuş gruplardan biridir. Çok yırtık tipler. En fantastik planım, onlarla beraber bir parça yapmak.

Söyleşi: **Derya Bengi**

ROMAN

“ Hayalleri, yalnız geçirdiği öğle sonralarında gök mavisi bir sis gibi yayılan muğlak hülyalardı. Bunlardan kimsenin haberi yoktu; gizli bir suç, bir günah gibi gizlerdi hayallerini. ”

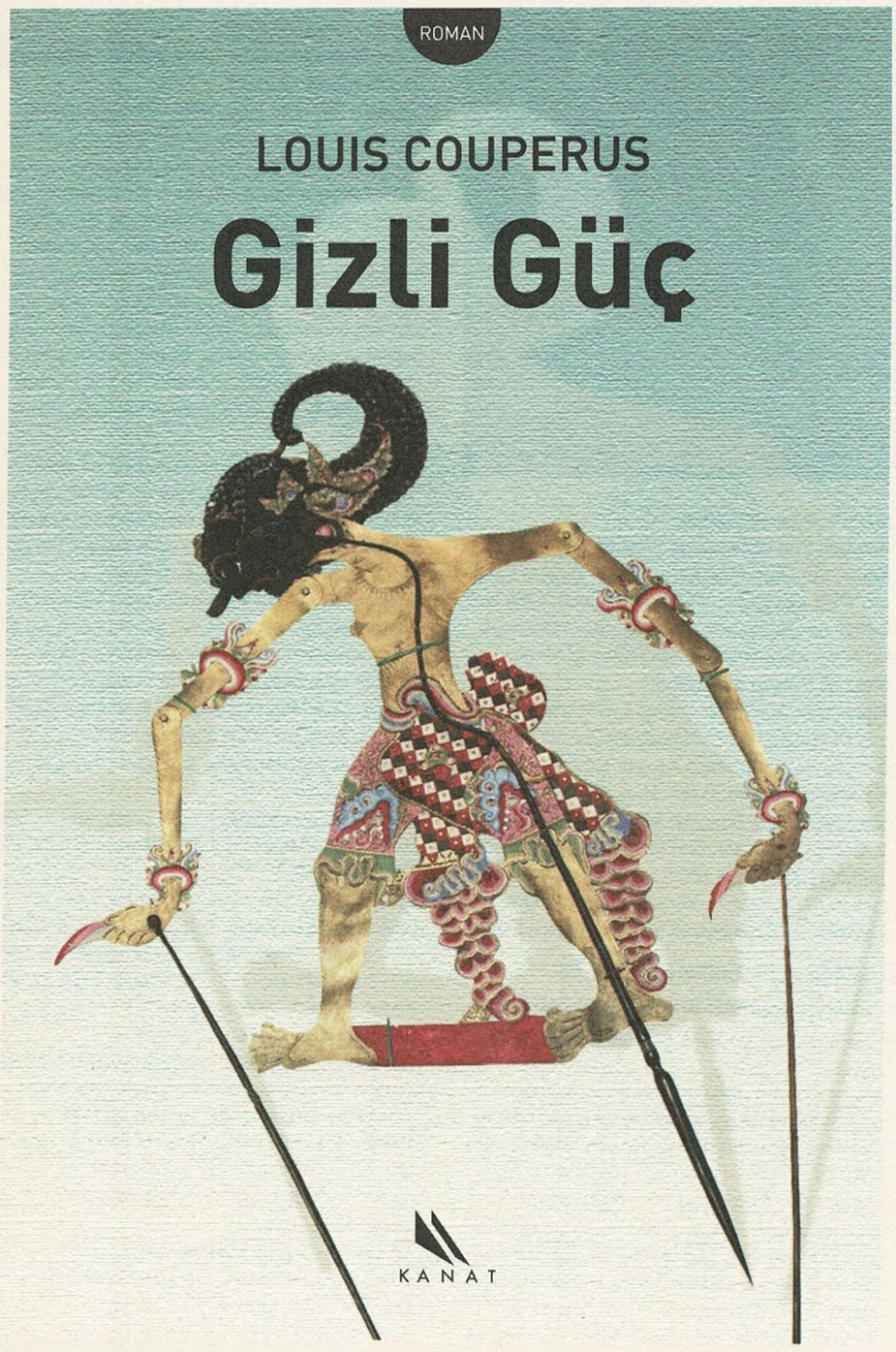

XIX. yüzyılın sonunda, Doğu Hint Adalarından Cava'da, Hollandalı vali Van Oudijck, ikinci karısı Léonie, ilk evliliğinden olan çocukları Theo ve Doddy ile birlikte yaşamaktadır. Mutlu aile tablosu, esrarengiz mektuplar, *sirih* tüküren meçhul ağızlar ve Léonie'nin gizli ilişkileri nedeniyle yavaş yavaş bozulmaya başlar; bu "yabancılar," egzotik topraklara sinmiş bir gücün, gizli gücün kuklası haline gelirler. Tropik bir arka planda, bir adamın trajik çöküşünden sömüren ile sömürülenin esrarlı ilişkisine uzanan *Gizli Güç*, bir Hollandalının gözünden sömürge hayatını betimliyor.

Hollanda sömürge edebiyatının başyapıtlarından biri olan *Gizli Güç*, dilimize ilk kez çevrilen Couperus'un en önemli eserlerinden.

çev. ROZA HAKMEN, 240 s.

KANAT

İnönü Cad. Emektar Sok. No: 24/B Gümüşsuyu / İST. **Tel:** (0212) 252 42 80 **Faks:** (0212) 293 15 44 **Web:** www.kanatkitap.com

İSTANBUL CAZ FESTİVALİ'NDEN **PAUL WELLER** GEÇTİ: KONSERİN PERDE ARKASI

YÜZAKI

Haziran 1985 tarihli The Face dergisinde, Paul Weller 27 yaşında

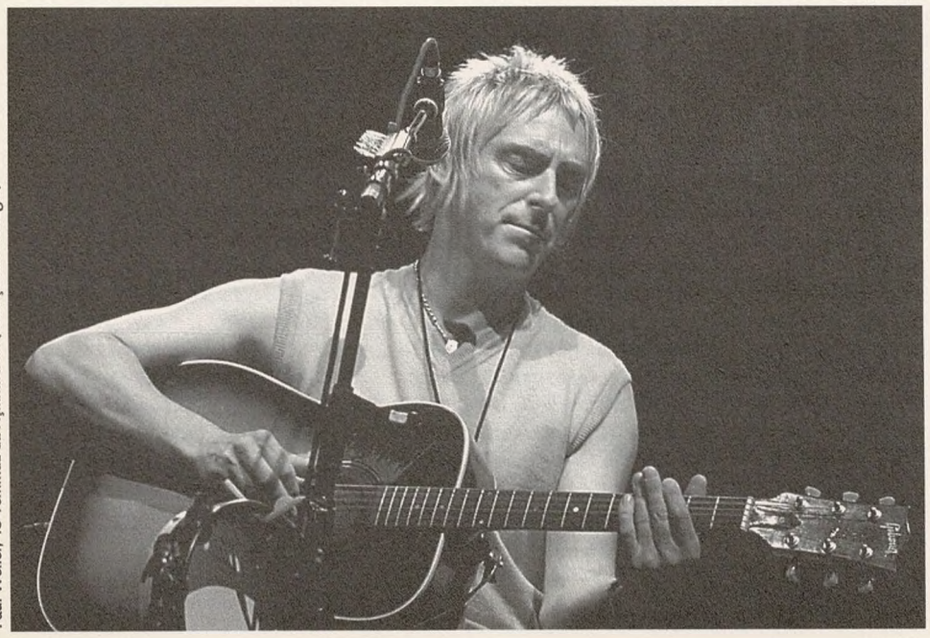

Paul Weller, 13 Temmuz'da Açıkhava'da (foto: Şahan Nuhoğlu)

Erkin Koray'ın eskilerden bir çıplak pozu Roll'un altıncı sayısının arka kapağıydı. Erkin Baba dergiyi görünce çok şaşırmış. Buluştuğumuzda, "nerden çıktı bu?" dedi, "ben böyle bir fotoğraf çektirmedim". Sonra biraz düşündü ve ekledi: "Ama çıktığıma göre, demek ki çektirmişim!"

Bunun bir benzeri Paul Weller'da başımıza geldi. Hiç vakti olmadığından söyleşi koparamamıştık, ama hiç değilse tanışabilir, bir imza isteyebilirdik. Soundcheck sonrasında, çekinerek yanına gittik. Hazırlıklıydık. Yanımızda, birkaç CD'si ve Haziran 1985 tarihli The Face dergisi vardı. Face'deki tam sayfa gençlik fotoğrafını koyduk önüne. Şaşırdı. Bir fotoğrafa baktı, bir derginin kapağına, bir bize. Sonra bir tur daha. Fotoğrafa, kapağa, bize. "Hiç hatırlamıyorum bu fotoğrafı" dedi, bastı afili bir imza.

Style Council dönemini anlatan dergideki yazı şu cümleyle başlıyor: "Saat 10:30, Paul Weller'ın en sevdiği kahvedeyiz. Kapuçinosuna şeker koyuyor ve asimetrik saç traşından ('84'te en garip saç kesimi seçilmişti) kurtulan bir tutam altın meç, solgun tenine düşüyor..." Laf ister istemez, hayatına ve şarkılarına damga vuran işçi sınıfına geldiğinde "sınıf gururu çok önemlidir" diyor Weller, ama sırtına tulumlarını çekmiş altın kalpli adamlar olarak resmedilen görkemli işçi sınıfı imajının "yanlış adres" olduğunu söylüyor. Dergi onu "şık Avrupalı" diye tarif etmiş: İtalyan tarzı ayakkabılar, Fransız kesimi süeter ve sokağın ucuz modası... Weller'ı iyi "okumanın" yolu, söyleşideki şu cümleden geçiyor galiba: "Eğer bana siyasetle ilgili sorular sorarsanız yanıtlarım. Eğer en sevdiğim çorapların hangisi olduğunu sorarsanız, onu da yanıtlarım."

Caz Festivali'ndeki konserde giydiği kolsuz pembe bluz, ince beyaz çizgili siyah pantolon ve cilalı mokasenler en az konserin kendisi kadar konuşuldu zaten. "O ne konserdi öyle" diyen çok kişiye rastladık. Hakikaten muhteşemdi, hakikaten unutulmayacak konserdi. Son on yılda Açıkhava'da seyrettiğimiz Lou Reed, Patti Smith, Nick Cave konserlerinin yanında, King'e aradığımız dördüncüyü 13 Temmuz akşamı bulduk. Evet, o ne konserdi öyle, ama müsaadenizle ekleyelim: O ne soundcheck'ti öyle! Sanki prova değil, konserdi. Çalmayı bu kadar seven adamlar görmedik hayatımızda. "Peacock Suit"la başlayıp son albüm "As Is Now"ın tamamına yakınını coşkuyla söylediler boş tribünlere. Biz imzayı alıp Açıkhava'dan ayrıldıktan sonra Paul Weller odasına kapanmış, konser saati yaklaşana kadar gitarla bağıra çağıra şarkı söylemeye devam etmiş. Pes yani!

Weller İstanbul'daki ilk gecesini Tophane'deki nargile kahvelerinde geçirmiş; Londra'da, Upper Street'teki kahvehanelerden nargileye aşinaymış zaten. Konser sonrası ise Tünel'deki barlardan birinde, kaldırımda bir masada hep beraber bol bira içilmiş. Konser esnasında Jack Daniels-Cola karışımından epeyce yüklenen Weller, Benson & Hedges dumanı eşliğinde bizim Efes'i de çok sevmiş. Yanında bulunanlar nezaketini –herkese sandalye tutan, sigaraya davranan birini görünce hemen çakmağı uzatan bir adam– anlata anlata bitiremiyorlar, kenar mahalle aksanını, çocuklarından bahsederken gözlerinin ışıldayışını, sokakta birkaç sarhoş kızın gürültülü kavgasına hiç tınmayışını hatırlıyorlar.

Paul Weller'a, boşuna Buster Keaton'ın lâkabını yakıştırıp "taş surat" (stone face) demiyorlar. Yüzündeki keskin ama yumuşak ifade, taşın altındakini gizlemiyor, iyice ele veriyor. Bu adam şarkı yazmak ve söylemek için yaratılmış. 13 Temmuz akşamı Açıkhava sahnesinde rock'un yüzakını gördük.

→21

SERGENT GARCIA

13. İstanbul Caz Festivali, Esma Sultan'da acayip şenlikli bir konserle açıldı. "Immigrant punk" Bruno Garcia, koluna çift pırpırı taktı takalı, güzeller güzeli bir füzyon müziği yapıyor. Festival broşüründeki "salsa ateşi" başlığı kifayetsiz kaldı, konsere gelenler Yandım Çavuş Orkestrasının (El Colectivo Iyé Ifé) salsa salçalı reggae, cumbia, hiphop, punk harmanıyla coştular, hop oturup hop kalktılar, Boğaz kıyısında trencilik bile oynadılar... Thank you very mucho Sergent Garcia, gene gel.

ÇİÇEKLİ GÖMLEKLİ PUNK

Yeni albümünüz "Máscaras" için epey dolaşmışsınız...

Bruno Garcia: Evet, yeni albümü Paris, Valencia ve Meksika arasında gelip giderek kaydettik. Meksika birçok bakımdan tanınmış bir ülke, bunlardan biri de serbest güreş! Biliyorum, burada da yağlısından var. *(gülüyor)* Meksika'da bazıları güreşirken maske de takıyor. Çok önemsenen bir oyun. Albümün ismiyle Meksika'daki serbest güreşe bir selam yollamış olduk. Aynı zamanda yaşadığımız şizofrenik dünyaya bir gönderme var. Herkes maskeler kuşanıyor ve hiçbir şey doğal değil... Meksika'da iki ay kaldık. Oradaki cumbia müzisyenleriyle çalıştık. Meksika'nın kuzeyinde, ABD sınırına bir saatlik mesafedeki Monterey'de kayıt yaptık. Cumbia'nın merkezi de zaten orası.

Bir de Zapatistaların maskeleri geliyor aklımıza.

Elbette. Ayrıca Zorro ve Çavuş Garcia da maske takıyordu.

Adınızı Zorro bir karakterinden, Çavuş Garcia'dan alıyorsunuz...

Soyadım zaten Garcia. Fransa'da böyle bir soyadınız olunca, bir yandan da televizyonda Zorro ve Çavuş Garcia filmleri dönüp durdukça, millet sürekli "aaaa, Garcia, Sergent Garcia" diye dalga geçer. Çocukken bu durumdan hiç hoşlanmıyordum. Ama sonradan kendime bir sahne adı aradığımda dedim ki, "herkes Zorro olmak istiyor, hadi bakalım, o zaman ben de Sergent Garcia olurum". Dünyadaki Garcia'lara da itibarlarını iade edelim. Gerçekten çok kalabalığız.

Paris'te yaşadığınız Belleville mahallesi, çok renkli bir yer. İnsanın ruhuna iyi geliyor olmalı.

Yetmiş iki buçuk milletten insan yaşıyor. İnsanların, kültürlerin harmanlandığı bir mahalle. Kimse kendi hücresinde yaşamıyor, harika bir karışım. Belleville'de sık gittiğim Türk lokantalarında Türkiye'den müzik dinlemek mümkün. Ara sıra oralarda sizin televizyon kanallarınızı izlediğim de oluyor. *(gülüyor)* Aslında şu anda Fransa'daki durum biraz zor. Yabancıları suça itmek isteyen bir hükümetimiz var. Oysa Fransa her zaman insan haklarını, özgürlükleri, melezliği temsil etmiş bir ülke. Bunun yerini yabancıların düşman görüldüğü bir polis devletine bırakamayız. Bu insanlar madalyonun bir yüzü; öbür yüzde başkaları, başka kültürleri tanımaya açık Fransızlar da var.

Le Pen, Dünya Kupası sırasında Fransa millî takımında abartılı derecede renkli oyuncu bulunduğunu ve bu yüzden insanların kendilerini takımla özdeşleştirmelerinin mümkün olmadığını söyledi.

Le Pen haybeye konuşur öyle. Kötü ruhlu, tehlikeli bir tip. Her zaman insanları birbirlerine karşı kışkırtıyor. Sözünü ettiği toplum gerçek dünyada yok, sadece onun kafasında yaşıyor. Bence Fransa takımındaki oyuncuların hepsi Fransız, çünkü Fransız pasaportları var. Le Pen'in suçlu diye itham ettikleri, anneleri babaları göçmen olan, Fransa doğumlu insanlar. Ben de Fransa'da doğdum, Fransız pasaportum var, ama babam İspanyol. Eğer Fransa'da bir suç işlersem, "göçmen suçlu" değil, "Fransız suçlu" olmam gerekir. Ama Le Pen paranoyayı arttırmak için bunu kullanıyor.

Belleville Arapların da yoğunluklu olarak yaşadığı bir yer. Ama müziğiniz Arap etkisi taşımıyor.

Bu sıralar Afro-Karayip kültürü beni daha çok ilgilendiriyor. Ama oralarda da Arap müziğinin ve kültürünün etkilerine rastladım. Mesela Brezilya'daki pandero (zilli tef) Akdeniz'den geliyor. Bazı flütler ve gaydalar da var... Benim yola çıkış amacım, küresel bir karışım ortaya koymak değildi. Karıştırdığınız şeyleri iyi tanımanız gerekiyor. Bunu çok iyi beceren insanlar var: Fransa'da Orchestre National de Barbès, Gnawa Diffusion gibi gruplar ya da İspanya'dan Amparanoia, Ojos de Brujo... Biz büyük bir melez müzik ailesiyiz. Farklı içerik ve etkilenmelerle, farklı şeyler yapsak da, büyük bir aileyiz işte. Anlatmaya çalıştığımız şey aynı.

İlk grubunuz Ludwig Von 88 bugünkünden çok farklı bir sound'a sahip.

O da benim bir parçam, 14 yılımı geçirdim Ludwig'le. 10'dan fazla albüm kaydettik. Ludwig deneyiminden çok şey öğrendim, bugün bildiğim her şeyi hatta. Başladığımızda yıl 1984'tü, ortalıkta hiçbir şey yoktu, sokakta çalıyorduk ya da müzik yapmak için binaları işgal ediyorduk. Bu alternatif hareketten Mano Negra, biraz daha öncesinde Ludwig gibi gruplar, sonra Sergent Garcia doğdu. '90'larda Timide & Sans Complexe gibi hiphop gruplarıyla da çalmaya başladım. Afrika müziği yapan küçük gruplarla çaldım. Bu süreç beni daha ileri gitmeye teşvik etti. Karayipleri, Latin Amerika'yı tanımaya, bizim müzik dünyamız olan rock ve punk'a yeni yollar açmaya başladık.

Mano Negra, Les Négresses Vertes gibi yeni gruplar arasında o dönemde nasıl bir ilişki vardı?

Hepimiz yeni hareketin temsilcisiydik. Onlar daha çok tanınıyordu, çünkü büyük firmalarla kontrat imzalamışlardı. Bizimki gibi diğer gruplar mücadele veriyordu. *(gülüyor)* Çok çalıyorduk, her yerde konsere çıkıyorduk. Bugün Ludwig von 88 Fransa'da biraz kült, efsanevî bir gruptur. Çünkü kontrol dışıydı! *(gülüyor)* Her istediğimizi yapıyorduk, bir punk konserine üzerimizde çiçekli gömleklerle gidiyorduk ve punk'lara "böylesi de iyidir, biraz kafayı açın, başka şeyler giyin" diyorduk. Sürrealist bir gruptuk. Bu etki de punk'tan geliyordu, punk da sürrealist bir hareket. Saçları kazıtmak, kendi diktiğin kıyafetleri

Orchestre National de Barbès, Gnawa Diffusion, Amparanoia, Ojos de Brujo... Farklı şeyler yapsak da, büyük bir aileyiz işte. Anlatmaya çalıştığımız şey aynı.

22→

giymek, marka giymemek... Bakın, ben hâlâ marka taşımam üzerimde. *(gülüyor)*

Bu manzara Radio Chango adlı web sitesi etrafında bir araya gelmiş müzisyenlerinkine çok yakın bir atmosfer... Nasıl bir ilişkiniz var Radio Chango'yla?

Radio Chango da bu ortamda doğdu. Radio Chango, Sergent Garcia olarak çıkardığım ilk albüm "Viva El Sargento"nun ardından benimle ilişkiye geçti. Melez müzik yapan değişik gruplar arasında iletişimi sağlıyorlar. Melez müzik tarihi açısından Barselona önemli bir meydan. '80'lerde İspanya'daki ilk Sergent Garcia konseri orada gerçekleşti, Kolombiyalı, İspanyol DJ'lerle çaldık, ki onlar o zamanlarda reggae'yi salsa ve cumbia ile kaynaştırmaya başlamıştı. Wagner Pá, Macaco oradaydı. Barselona böylece ilk melez İspanyol şehri oldu. Eskiden İspanyollar ülkeden iş bulmak için ayrılıyorlardı, babam gibi. *(gülüyor)* Babam, Franco rejimi ve ekonomik kriz yüzünden göç etti. Bilbao'da yaşayan bir Basktı. Bir Fransızla, yani annemle tanışıp Fransa'ya gitmeye karar vermiş.

"Sin Fronteras" albümünde bir parçada Amadou & Mariam'la çalışmıştınız. Yeni albümde de böyle sürpriz birileri var mı?

"Máscaras"da Yaité Ramos diye Kübalı bir şarkıcıyla söylediğimiz bir şarkı var. Güzel bir düet oldu, bir balad... Akordeoncu Pedro López, albümdeki cumbia'larda da çaldı. Müziğin bu paylaşmaya, alışverişe, melezleştirmeye açık yanını çok seviyorum.

Pek cover yapmıyorsunuz. Yeni albümde cover var mı?

Daha önce Ruben Blades'in "Desaperecidos"unu cover'lamıştık. Çok güzel bir şarkı, Latin Amerika'daki diktatörlüklerde kaybolan insanlardan bahsediyor. Yeni albümde de bir cover var. Sur Caribe grubunun "En Este Mundo de Locos" şarkısı. My Space'e koyduk şarkıyı. Sur Caribe salsa çalan Kübalı bir grup, biraz havayı değiştirdim, funky salsa yaptım. Sözleri de doğadan, çölden, denizden ve sadece kâr peşinde koşan, paylaşıma kapalı ekonomik sistemden söz ediyor.

Sizin şarkı sözleriniz de hep bir şeyler anlatıyor...

Evet, "içelim, kendimizden geçelim" dese de, o da bir mesajdır. *(gülüyor)* İstediğim, vereceğim mesajlarla karamsarlık yaratmamaya çalışmak. Her şeyi boktan bulan, ağlayan sızlayan tipik sanatçı olmak istemiyorum. Ben mücadeleciyim ve hayatı seviyorum, eğlenceyi seviyorum, aşkı seviyorum, şiiri, müziği, sanatı seviyorum. Bir yandan da şarkı sözlerimle, önemli bulduğum sorunlarla ilgili insanların gözünü açmak istiyorum. Aynı zamanda şarkılarım tarihî bir akışa sahip, toplumsal şarkılar. "Me Voy", "Oye Mi Bomba" ya da "El Regreso" gibi. Mesela Amadou & Mariam'la yağtığımız "Seremos" halkların kardeşliğinden bahsediyor. İçinde yaşadığımız dünyayı anlamak ve bir şeyleri değiştirebilmek için keskin bir bilince sahip olmak önemli. Dünyayı değiştirecek olanın ben olduğumu düşünmüyorum, İsa değilim. Ama en azından benim müziğimle değişebilir bir şeyler. The Clash dinlediğimde, "bu insanlar haklı, dünya televizyonda anlatılan gibi değil" diye düşünürdüm. Şarkılarımla insanların kalbine gidebilmeyi ve onlara "bir gün ben de hayatımda enteresan bir şey yapacağım" dedirtebilmeyi umuyorum.

Şarkı sözlerinizi sadece İspanyolca bilenler ya da merak edip araştıranlar anlayabilir.

Bence önemli olan şarkı sözlerinin duygusu. Mesaj ve enerji, şarkının içinde barınıyor. Sadece siyaset ve ekonomi değil, insanların günlük hayattaki sorunlarıyla yüzleşmek için sahip oldukları enerji de önemli. Ayrıca şarkı sözlerinin İngilizce, Fransızca ve İspanyolca çevirileri de yer alıyor internet sitesinde. Türkçeye henüz çeviremedik. *(gülüyor)*

Konsere gelenlerle nasıl bir ilişki oluyor aranızda? Gönlünüz, sizinle aynı görüşe sahip bir seyirci topluluğundan yana mı?

Ben herkes için şarkı söylüyorum. Çocuklar, nineler, dedeler, kadınlar, herkes için... Herkes bir şey bulacaktır bu şarkılarda. Biri bir ritmi sever, öteki daha önce hiç duymadığı bir Küba enstrümanını sever, diğeri nakarattan etkilenir. Her şey kendi yankısını bulur.

Dün akşam Beyoğlu'ndaki bir bara, Araf'a gitmişsiniz. Orada sizin şarkılarınız sık sık çalar.

Evet, tanıştığım DJ bana dedi ki, "sekiz yıldır burada senin müziğini çalıyorum". Çok müteşekkir oldum. Müzik sadece işini yapan bir sanatçıdan ibaret değil, bir duygu etrafında bir sürü insanı bir araya getiren büyük bir şey. Geleneksel müzik yapan bir grup *(Selim Sesler)* vardı orada. Buralı pek grup bilmiyorum, ama enstrümanlar ilgimi çekiyor. Saz var, çeşitli flütler var. Çingene müziğiyle buluşma da çok ilginç.

"Revolución" şarkınızda "herkes devrimden konuşuyor, ama bana kendi devrimini anlatmanı istiyorum" diyorsunuz. Sizin devriminiz nasıl?

İyi gidiyor. *(gülüyor)* İnsanın devrimi bütün hayatıdır. Bu şarkının tam olarak söylediği şey, önemli olanın kendini değiştirmek, dünyayı değiştirmek için bilinçlenmek olduğu.

Alternatif küreselleşmeci hareketi nasıl buluyorsunuz?

Çok heyecan verici buluyorum, çünkü olup bitenlere karşı ciddi bir karşılık verme sorunu vardı. Henüz yeni bir hareket; üzerinde düşünülmesi gereken çok şey var. Yeni şeyler önermek gerek, çünkü kapitalizm de, komünizm de 20. yüzyılın fikirleri. Şimdi yeni bir şey icat etmek gerekiyor. Latin Amerika ülkelerini sıkı takibe almamız gerekiyor, çünkü yeni fikirler bugün oralardan çıkıyor. Mesela her zaman sömürülmüş olan yerli halklar... Şu anda sağlam bir ayaklanma hareketi, kendi kültürünü ve tarihini tanıma çabası var. İnsanlığın geleceği için önerileri var. Denizlerimiz, ormanlarımız, havamız konusunda bir şeyler söylüyorlar. Bunlar çok temel şeyler, politikacılar bunu anlamıyorlar, bunları gündemin başına yerleştirmiyorlar bir türlü. Yerli halkların başka türlü bir dünya görüşü var: Toprak kimseye ait değildir! Çok daha az benciller. Latin Amerika, ABD emperyalizminden, diktatörlüklerden, kısıtlı özgürlüklerden çok çekti. Bugün artık o fikirleri öldürmek mümkün değil, ki zaten yeniden doğuyorlar.

The Clash dinlediğimde, "dünya televizyonda anlatılan gibi değil" diye düşünürdüm. Ben de insanlara "bir gün ben de enteresan bir şey yapacağım" dedirtebilmeyi umuyorum.

Manu Chao alternatif küreselleşmeci hareketin lideri konumunda olmaktan rahatsız olduğunu belirtiyor, liderliğin paylaşılmasını tercih ettiğini söylüyor...

Bunu Manu Chao'ya sormanız gerekiyor. *(gülüyor)* Manu Chao bir lider değil, bir müzisyen. Biz sanatçılar fikirler önerebiliriz ya da çeşitli konulara odaklanılmasını sağlayabiliriz, çünkü insanlarla yaşıyoruz ve insanların neye ihtiyacı olduğunu biliyoruz. Ama aynı zamanda Fransa Cumhuriyeti'nin başkanı olmam mümkün değil, o başka bir iş. Peki ya entelektüeller? Neredeler? Onlara ihtiyacımız var. Bence şu anda Manu Chao'nun kendini bir lider olarak görmesi çok zor, anlıyorum, ama diğer yandan da sorumluluğu yüklenmek gerekiyor. Belli bir çevre için lider gibi oldu, bir sürü insan onun her dediğini dinliyor.

"Taxi Radio" şarkısı için solcu fikirleriyle tanıdığımız Michael Franti'yle nasıl bir araya geldiniz?

Michael Franti çok iyi arkadaşım, çok akıllı, aynı zamanda çok net bir dünya görüşü var. Beni birlikte bir şarkı yapmak için San Francisco'ya davet etti. Yapmamızı istediği şarkının maketini göndermişti. Fakat oraya vardığımda ona Kolombiya'dan şarkılar dinlettim, "vay canına, haydi başka bir şeyler deneyelim" dedi. Stüdyoda doğaçlama yaptık, "Taxi Radio" çıktı ortaya.

Savaş karşıtı şarkınız "Stop da War"ın hikâyesi nedir?

Irak Savaşı'ndan önce yaptığımız bir şarkıydı. Yayılabilmesi için internete koyduk şarkıyı, korsan kopyalar bir işe yarasın diye. *(gülüyor)* Şarkı savaşı durduramadı, ama en azından savaş değil, müzik isteyen insanlar olduğunu gösterdi.

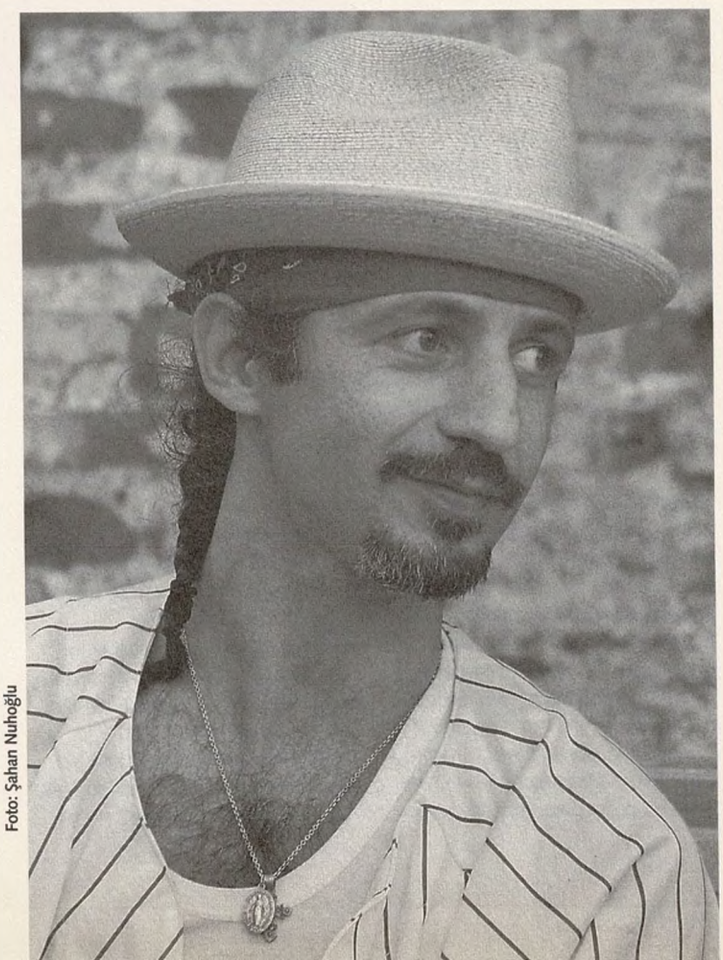

Foto: Şahan Nuhoğlu

Söyleşi: **Çiğdem Öztürk**

{ COCOROSIE }

Bu seneki Caz Festivali'nin en "özel" gecesiydi Cocorosie'nin konseri. Beyazperdede akıp giden görüntü bombardımanı, bir gitarist ve bir rapper'dan oluşan eşlik orkestrası ve Casady kardeşlerin bol oyuncaklı, fısıltılı, çığlıklı modern folk türküleri... Salonu hıncahınç dolduranlar sahiden Emek sinemasına mı geldiler, yoksa saykedelik bir sirke, bir voodoo ayinine, bir jam-evine mi anlamadılar... Sierra ve Bianca'yı fuayede yakalayıp sorularımızı sıraladık...

VOODOO EROS

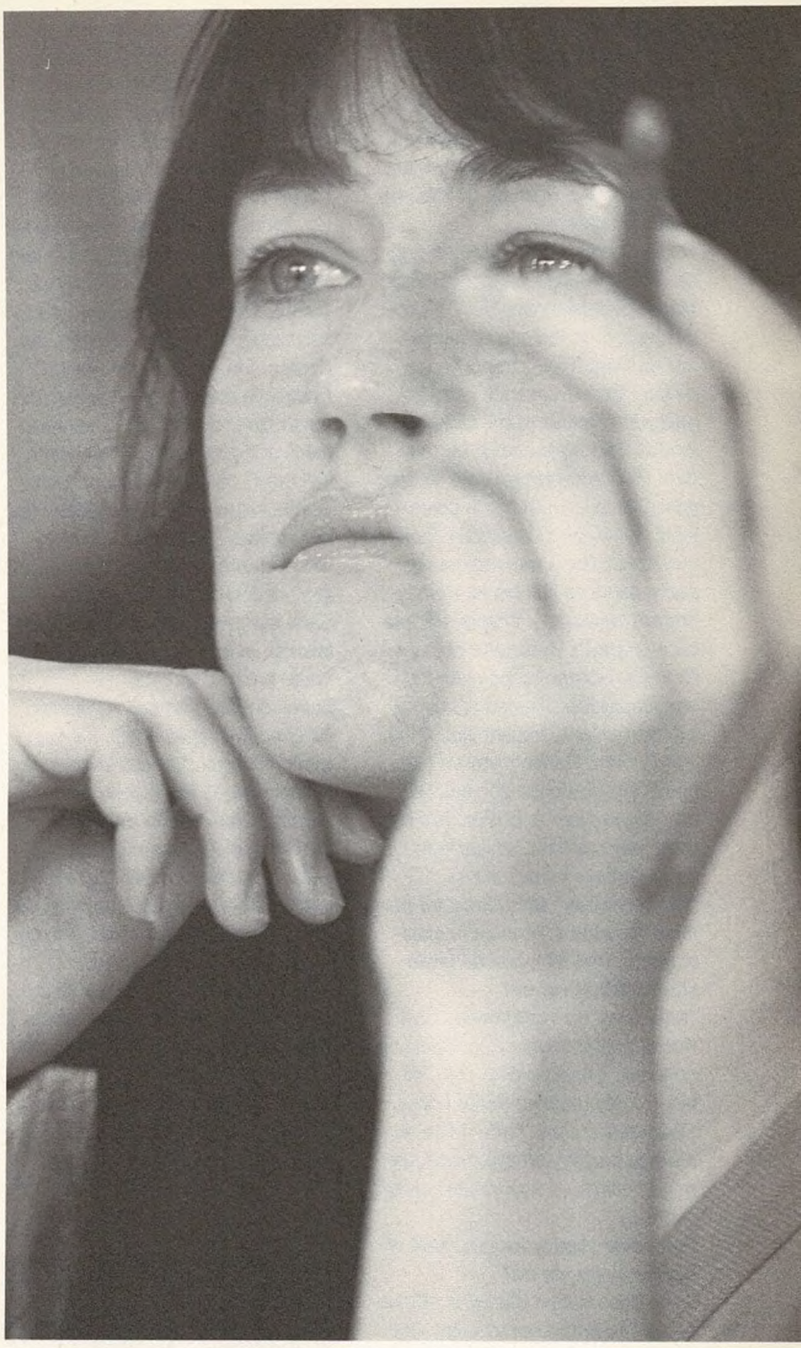

Hava çok sıcak ve yükünüz ağır. Nereden geliyorsunuz?
Sierra Casady: Evet, çok sıcak... *(düşünüyor)* Belçika. Evet, Brüksel'den geliyoruz.
Ne kadar zamandır turnedesiniz?
Sierra: Sürekli devam eden bir turne değil. Sadece festivallere gidiyoruz bu sefer.
Bunlar büyük festivaller mi? Yoksa, bu akşamki gibi sakin ve makûl konserler mi?
Sierra: Bundan önceki birkaç festivalde burası gibi yerlerde çaldık. Fakat ondan önce Liege'de aşağı yukarı beş bin kişi vardı. Bizim için fena bir rakam değil...
Öyle büyük bir kalabalığa, sakin ve alçak sesli şarkılarla seslenmek nasıl bir his?
Sierra: Sahnede sadece Bianca ve ben olduğumuz zamanlarda bile, sahne yeterince ruh dolu oluyor. O kadar çok hareket ve olay oluyor ki... Özellikle perküsyonla birlikte ses tarlalarının ve manzaralarının yarattığı bir varlık oluyor sahnede. Sanki bir sürü hayatla, bir sürü hikâyeyle birlikte sahnedeymişiz hissi uyanıyor bizde. Umarım burada da öyle olur... Belki bunu siz de hissedersiniz... *(gülümsüyor)*
Başlarken, belirli bir çevrede de olsa, bu kadar meşhur olabileceğiniz aklınızdan geçiyor muydu? Paris'teki evinizde kayıt yaparken bu durumu hayal ediyor muydunuz?
Sierra: Asla aklımızdan böyle bir düşünce geçmemişti, müzik piyasasının bir parçası olabileceğimizi düşünmemiştik. O sıralarda, kendimizce bir belgeselin kayıtları üzerinde çalışıyorduk. Tamamen sesler ve şarkılar üzerine bir belgesel tasarlıyorduk. Bunların bir albüm olabileceğini düşünmemiştik. Gizemli bir şekilde bu hale geldi...
Bu "belgesel"in görsel bir tarafı da var mıydı? Yoksa sadece sesler üzerine mi çalışıyordunuz?
Bianca Casady: O zamandan kalma bir sürü fotoğraf ve resim var. İlk albümün içinde bulunan resimler ve o sıralarda basında çıkan resimler hep o zamandan kalma...
Sierra: Belgeselin ismi, sonradan da ilk albümün ismi olan "La Maison de Mon Rêve" (Hayalimdeki ev), o zamanlarda çekilmiş bir fotoğraftan geliyor...
"Hayalinizdeki ev", o ev miydi?
Bianca: Bir açıdan evet. O evin bulunduğu büyük binanın dışarıdan çekilmiş resmi bize o ismi verdi. Bütün pencerelerde ışıkların yandığı, her pencereden farklı bir ışık, farklı bir renk, farklı bir hayat çıkan bir resim vardı... Ama isim daha çok şiirlerdeki gibi bir metafor, bir fantezi... Bizim yaşadığımız daire küçüktü, ama dünyamız büyük...

> **Ses tarlalarının ve manzaralarının yarattığı bir varlık oluyor sahnede. Sanki bir sürü hayatla, bir sürü hikâyeyle birlikte sahnedeymişiz hissi uyanıyor bizde.**

Sen o zamanlar Paris'te, Paris Konservatuarı'nda okuyordun ve operada söylüyordun galiba...
Sierra: Evet, operadaydım, ama tam olarak söylüyordum da denemez. Bir yıldır Paris'teydim. Bir opera şarkıcısı olmak için çok gençtim. Eğitimime vakit ayırmaya çalışıyordum. Opera okuyordum. Bir şekilde dünyaya doğru çıkış yolumu bulmaya çalışıyordum, belki opera dünyasına doğru... Ama Bianca Paris'e geldiğinde her şey değişti.
Sierra "rosie"ydi, Bianca da "coco". Birleşince de Cocorosie'yi oluşturdular, doğru mu?
Bianca: Evet, onlar bizim çocukluk isimlerimiz...
Sen de resimler, desenler yapıp sergiliyorsun. Bunları yaparken kullandığın Red Bone Slim takma ismi ne ifade ediyor?
Bianca: *(gülümsüyor)* Açıklaması zor. Bir çeşit alter-ego; bambaşka bir zamandan erkek bir karakter, eski blues'cu isimleri gibi...
Devendra Banhart'la, Antony'yle birlikte büyük bir ekip gibisiniz. Bu ekiple işler nasıl yürüyor? Ne zaman, nasıl başladı bu ortak çalışmalar?
Bianca: Son birkaç senede tanıştık hepsiyle. Yakında New York'ta Antony'le birlikte bir hayır konserine çıkacağız... Bu aile genişlemeye, değişmeye devam ediyor. William Basinski adında bir besteci var, Anthony sayesinde tanıştık onunla, çok iyi arkadaşız şimdi... Vashti Bunyan'la da iyi arkadaş olduk. Sierra'nın ayrıca bambaşka bir grubu daha var: Metallic Falcons. Ben de plak şirketimiz Voodoo Eros'u yürütmeye çalışıyorum. Bu aileyle birlikte yürüyen bir ev gibi... Nomi adında başka bir sanatçı daha var, o da Voodoo Eros'dan albüm çıkartacak.
Kid Congo Powers'la yaptığınız gösteri nasıl gitti? Onu nereden tanıyorsunuz?
Bianca: Etraftan tanıyoruz. Esas olarak Sierra'nın grubu Metallic Falcons'un bir performansıydı o... Çok ufak bir konserdi, ama çok iyiydi.

24→

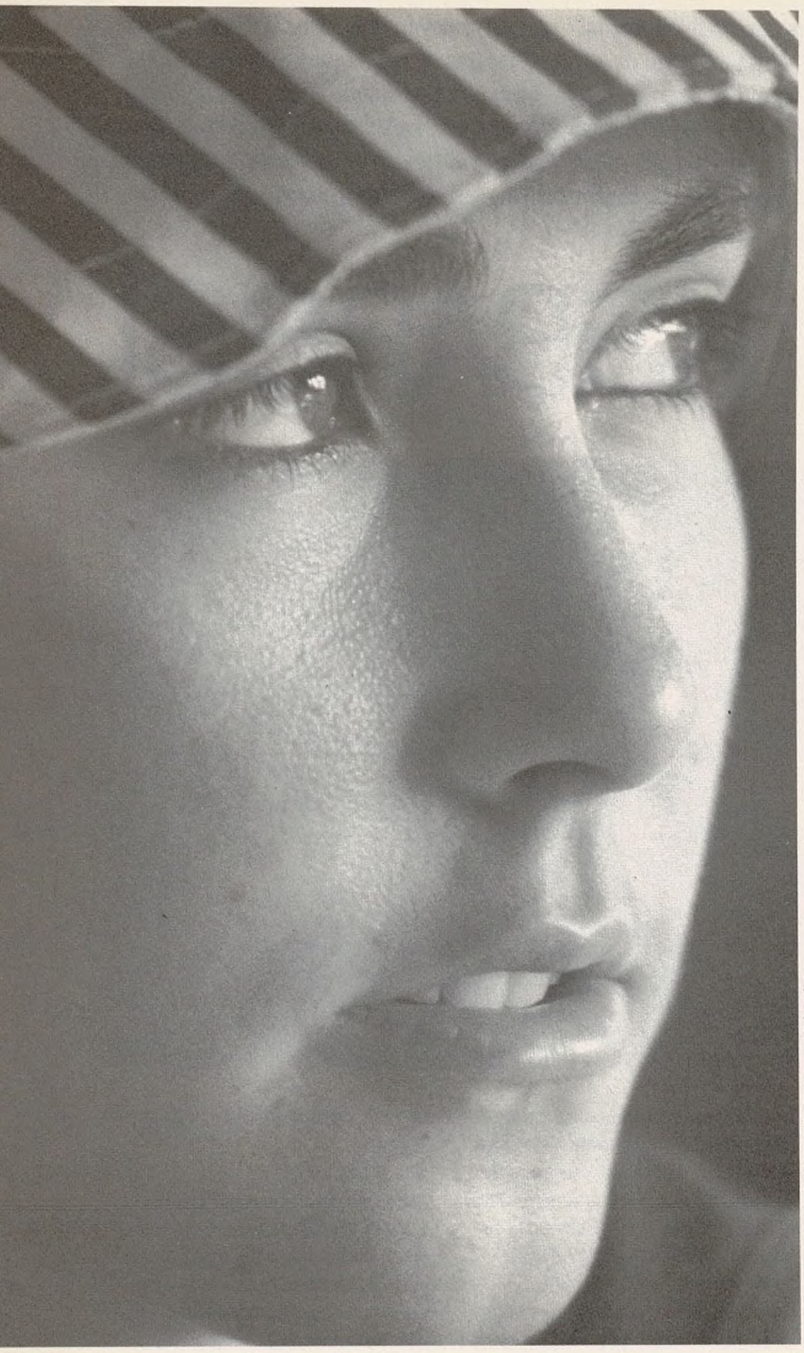

Soldaki Bianca, sağdaki Sierra (foto: Şahan Nuhoğlu)

Bundan sonra albümlerinizi kendi plak şirketiniz Voodoo Eros'tan mı yayınlayacaksınız, yoksa Touch and Go'yla devam mı edeceksiniz?
Bianca: Touch and Go'yla devam edeceğiz.
Touch and Go, geçmiş işleriyle daha sert ve daha rock bir plak şirketi. Sizin müziğinizse daha folk ve daha alçak seslerle haşır neşir gibi. Onlarla çalışmanız nasıl oldu?
Bianca: Plak şirketleri hakkında hiç bir şey bilmiyorduk. Şirket aramıyorduk bile. Bir arkadaşımızın doğumgünü partisinde üç şarkılık minik bir konser verdik. Oradakilerden biri, Touch and Go'dan albüm çıkarmış gruplardan birinin üyesiymiş ve onlara haber vermiş. Bizi çağırdılar. Yaklaşım tarzlarından hoşlandık. Yani her şey iyi başladı, ama neyin içine girdiğimizi tam bilmiyorduk...
Slint ve June Of '44 gibi grupların albümünü yayınlamış bir şirkette bulunmak şimdi size nasıl geliyor? Bu grupları hiç dinlediniz mi?
Bianca: Pek fazla değil açıkçası. Belki de bulunduğunuz şirketteki diğer gruplardan farklı olmak iyi bir şey. Bu bize daha fazla alan ve özgürlük tanıyor... Biz geldiğimiz zaman Touch and Go çehre değiştiriyordu biraz. Esasında bizim gibi yumuşak grupları da var, Rachel's, Dirty Three gibi.
İnternette mp3 paylaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?
Bianca: Bence harika bir şey. Büyük plak şirketlerinin hegemonyasıyla bir mücadele bu. Müzik endüstrisini yerle bir ediyor, ama bütün insanlar bağımsız müziğe eşit derecede yakın olabiliyorlar... Çoğu insan albüm almıyor, ama bir şekilde bizi biliyorlar. Eğer internet olmasaydı, çoğu insan kim olduğumuzu bilmeyecekti. Esas amacımız albüm satmak olmadığı için kimseyi albümlerimizi almadıkları için suçlayamam. Esasında bizim de bu şekilde fikirlerimiz, hayal gücümüz tahmin ettiğimizden çok daha uzaklara gidebiliyor. Her açıdan olumlu bir şey yani. *(gülüyor)*
Esas olarak hiphop dinliyorsunuz ve okuduğumuza göre en büyük hayallerinizden biri Wu-Tang Clan'den RZA'yle çalışmakmış. "La Maison de Mon Rêve"den önce daha hiphop ağırlıklı "Word To The Crow" adında bir albümünüz daha varmış. Yeni albümünüz hiphop yönünde mi ilerleyecek, yoksa gene artık sizin imzanız haline gelen bu tarzda mı?
Bianca: Birçok uç yöne doğru gidiyoruz, şimdi kesinlikle daha hiphop bir yoldayız. Sonuçta bütün "hardcore" ilhamlarımıza rağmen belirli bir tat, belirli bir zarafetle müziğe yeni bir baharat eklemek iyi oluyor.
The Pumpsta adında bir DJ, "içindeki beyazı öldür" sloganı etrafında partiler düzenliyor. Kill Whitie başlıklı bu partilere sadece beyazlar katılıyor, zenci gibi giyinip zenci gibi hareket ediyorlar, hiphop eşliğinde dans ediyorlar. Washington Post'ta ve Brainwashed'da, Bianca'nın da katıldığı bu partilerin ırkçı organizasyonlar olduğuna dair yazılar yayınlandı. Bu yazılar üzerine ne düşündünüz?
Bianca: Benim bütün bu olanlardan öğrendiğim şu: O seviyedeki basın organları, özellikle anaakım medya tamamen, tamamen yalancı. O yazılarda doğru olan çok az şey vardı. Benim fikrime göre bu yazılar bazı açılardan tartışmaya açık, ama bu çok kültürlü ve çok ırklı organizasyonları tamamen negatif bakış açısıyla değerlendirdiler. Orada bulunan herkesi yanlış tanımladılar, yanlış tarif ettiler. Bu benim için büyük bir ders oldu. Bundan sonra asla ve asla rastgele muhabirlerle konuşmayacağım. Tabii anaakım medyanın muhabirleriyle. Sizlerle bir sorun yok. *(gülüyor)* Bu tür negatif yaklaşımlar, sınırları zorlayan herkesin başına gelmiştir. Riskli gerçekten. İnce, hassas bir çizgi.
Peki Amerikan toplumu ve Bush hükümetine verilen destek hakkında ne düşünüyorsunuz?
Bianca: Resmî olarak ve edebî olarak politikanın o kadar içinde değiliz. Kafamız karışık. Biliyoruz ki Brooklyn'de, çok küçük bir çevrede, çok küçük bir yüzdeyi oluşturan, "ilerici" düşünen sanatçılar çevresine dahiliz. Onların hepsi kökten karşılar Bush iktidarına. Ama öbür tarafta, kocaman, bambaşka bir ülke var. Ve onlar, biraz ezberden de olsa, Bush'u destekliyor...
Sierra: New York şehri başka bir ülke gibi esasında. Amerika'nın genelinden çok farklı.
Bianca: Sonuçta etrafımızdakiler de, biz de belki henüz yılgınlığa düşmedik, ama sanki Amerikan toplumundan, Amerikan hükümetinden tamamen dışlanmış hissediyoruz kendimizi. Oradaki hiçbir ses bizim sesimiz değil. Birkaç sene önceki seçimlerde oyların çalınmış olduğu gerçeği hâlâ tüylerimizi diken diken ediyor. Bunların değişebileceğine dair çok fazla umudum yok.
Şarkı sözlerini ikiniz beraber mi yazıyorsunuz?
Bianca: Çoğunu ben yazıyorum. Çocukluğumdan beri şiirle çok ilgiliyim... Ama hissiyat ikimizin ortak hissiyatı. O yüzden beraber yazıyoruz denebilir.
Anlamadığımız bazı noktalar var. Mesela, ilk albümünüzün ilk şarkısı "Terrible Angels"daki Hitler'li kısım: If blue eyed babes / raised as Hitler's brides and sons / they got angelic tendencies... (Eğer mavi gözlü bebekler / Hitler'in gelinleri ve oğulları olarak yetiştirilmişlerse / onların meleksi amaçları vardır...)
Bianca: *(gülüyor)* Kabul, o nokta biraz karanlık. Çok yönlü değerlendirilebilir... *(düşünüyor)* Genel olarak masumiyetten bahsediyor. Biliyorsunuz, Hitler'in kendi yetiştirdiği kocaman bir ordusu vardı. Bebekleri alıp onlardan bir ordu yaptı. Bütün o çocukların içindeki masumiyeti yansıtmaya çalıştım, ne kadar nefretle büyütülmüş olsalar da... Esasında herkes melek gibi olma potansiyeline sahip. Nefretle hatırladığımız, binlerce insanı katletmiş o çocukların da bu potansiyeli vardı... Tabii bu şarkı yine de şiirsel metaforlar barındırıyor. Net bir açıklama yapamadım... *(gülümsüyor)*
Sözlerinizde dine çok dokunuyorsunuz. Gerçekten dinin bu kadar içinde misiniz?
Bianca: Şarkı sözlerimiz, özellikle ilk albümdekiler, bir çocuğun bakış açısıyla yazıldılar. Çocuklar politik açıklama yapmazlar. Çocuklar gerçekleri söylerler, onlara o ana kadar ne öğretildiyse onu söylerler. Müziğimizin büyük bir kısmı, bünyemize girmiş olanlardan kurtulma amacı taşıyor... Arınmaya çalışıyoruz, dinin bizi eğittiği şekilden arınmaya çalışıyoruz. Dünyaya bakış açımızı oluşturmayı hedefleyen dinsel bilgilerden bir nevi arınma yolu müzik... Bir şekilde bunlar hâlâ içimizde, ama onu farklı yönlendirerek değiştirmek istiyoruz, "yanlış-eğitim"e olanak tanımaya çalışıyoruz...

Dünyaya bakış açımızı oluşturmayı hedefleyen dinsel bilgilerden bir nevi arınma yolu müzik. "Yanlış-eğitim"e olanak tanımaya çalışıyoruz.

Söyleşi: ***Tolga Yağlı***

TIGER LILLIES Bu yıl Caz Festivali 13 Temmuz akşamı için "Sofi'nin seçimi" senaryosu koydu önümüze. Açıkhava'da Paul Weller mı, Babylon'da Tiger Lillies mi? Yoksa ikisinden de az buçuk tadarak bir çeşni peşinden koşturmak mı? İstanbul'da şarkılarının sözlerini ezbere bilip, sahnede somurtkanlığıyla nam salmış kastrato Martyn Jacques'ın bile dilini çözecek bir kitle bulunduğunu bilmiyorduk. Tiger Lillies '80'lerin sonundan beri hırsızın, itin, uğursuzun hikâyesini, mehtapta bile ayın karanlık yüzünü anlatıyor. Punk kabare, junk opera, Brecht blues'u, Kurt Weill'ın Çingene tercümesi, İngiliz kara mizahı... Akordeon Martyn'in ellerinden öpüyor, kontrbasta Adrian Stout, davulda ise David Byrne'ün "davulun James Joyce'u" dediği Adrian Huge. Konser bu kadar uzadığına göre onlar da mesut uçtu İstanbul'dan.

sefaletin kabaresi

Adrian Stout, Martyn Jacques, Adrian Huge (foto: Şahan Nuhoğlu)

Grammy'ye aday gösterildiğinizde, sizin için "klasikten kurulmuş en iyi köprü" tabiri kullanıldı. Gerçi bu Kronos Quartet'le yaptığınız "The Gorey End" albümüne dair, ama iki şey arasında köprü olacaksanız, klasikle çağdaş müzik arasındakinden ziyade, başka iki şey arasında gibi müziğiniz. Çizgi filmlerde anlatılanla gerçek hayat arasında, otobanla ara sokak arasında... Müziğiniz neyle neyi bağlıyor?

Martyn Jacques: Hımm... Adrian, bu senin işin.

Adrian Huge: Öhöm... Bence bu, "nasıl bir müzik yapıyorsunuz"un zekice sorulmuş hali. O Grammy dalgasıyla ne demek istediklerini ben de bilmiyorum, ama bu iyi soruymuş. Diyeceğim şudur ki: Bilmiyorum!

Jacques: *(gülüyor)* Çıka çıka bu mu çıktı?

Huge: Gerçekten bilmiyorum. Biz sadece müziğimizi yapıyoruz.

Jacques: Bizim sorunumuz hep bu oldu. Hiçbir yere tam oturmayışımız, zaten bir grup olarak pazarlanmamızı da zorlaştırıyor. Baksana, şimdi de gelmiş İstanbul'da bir caz festivalinde çalıyoruz.

Stout: Tamam, müziğimizde caz elementleri olabilir, ama caz grubu değiliz. Tiyatro festivallerinde çalıyoruz, tiyatro müzikleri yapmıyoruz. Müzik festivallerinde çalıyoruz, ama aslında bir kabare grubuyuz. Hiçbir saf tanımlamaya denk düşmüyoruz.

Bu kadar çeşitli yerlerde çalabildiğinize göre, şimdiye kadar zengin olmanız lâzımdı.

Jacques: Olmamız lâzımdı tabii. 16 yıldır Tiger Lillies ayaktaysa, bir şeyi doğru yapıyoruz demektir. Ama hayır, bence 16 yıldır bir şeyi kesinlikle yanlış yapıyoruz, ki bir halt olamadık. Her şeyi sıçtık batırdık. Başarılı olabileceğimiz bir sürü şansı değerlendiremedik. Akıntıya karşı yüzmek gibi...

Stout: Kendimizi akıntıya bıraksak öleceğiz çünkü. Akıntıya karşı yüzen alabalıklarız.

Peki sizin için başarı ne ki?

Huge: Yaptığımız müziğe karşı yüklüce miktarda para kazanmak. Ama bunu beceremiyoruz, çünkü müziğimiz satmıyor. Pop akıntısı var, MTV akıntısı var. Kalakalmış durumdayız: Biz kendimizi nasıl sattıracağız?

Stout: İnsanlar nasıl çekici görünebileceklerini, kendilerini pazarlayabileceklerini biliyor. Plak şirketlerine, müzik dergilerine çekici görünmek zorundasın. Bunu beceremiyoruz.

Jacques: Kesinlikle, hiçbir satış değerimiz yok. Başarılı sanatçılar yaşlı ve şişko bir hale gelebilirler. Çünkü gençliklerinde meşhur olmuşlardır zaten. Ee, biz yaşlı ve şişkoyuz. Pardon Adrian, birimiz yaşlı ve şişko değil. İşte bu yaşlı ve şişko ünlüler, yaşlarına ve kilolarına rağmen şöhretlerini sürdürebilirler, hâlâ satılabilirler. Ama bize bak...

Gençliği harcadık diyorsunuz...

Jacques: Feci harcadık hem de. Bir müzik dükkânına gittiğinde kategoriler vardır: Caz, dünya müziği, klasik... Biz hiçbir yerde değiliz, her yerde olabiliriz.

İnsan müziğinizi dinleyip sözlere etraflıca kulak kabarttığında, hayattan bu kadar az zevk alan, bu kadar umutsuz kişilerin evde bütün gün patates gibi oturuyor olması lâzım, birilerini öldürmüş olması lâzım, ya alkolik, ya canki olması lâzım, hatta otuzuna gelmeden intihar etmiş olması lâzım diye düşünüyor. Sizi ayakta tutan ne?

Jacques: Duydunuz mu neler olabilirmişiz: Patates? Hayır olmadık! Alkolik? Asla! Canki? Katil? *(katıla katıla gülüyor)* Üzgünüm ya...

Stout: Şarkılarımızda karanlık hikâyeler anlatıyoruz, ama o kadar da sefil durumda değiliz. Öyle şarkılar söylüyoruz diye illâ psikopat olmamız gerekmiyor. Hikâyeciyiz biz. Gidip genç kızları boğazlayan manyaklar değiliz.

Kimin hikâyesini anlatacağınızı siz seçiyorsunuz, bu seçimler de gayet karanlık ruhlara işaret ediyor.

Jacques: Adrian'ı bilmem, ama kendimi gayet sefil hissediyorum aslında. Baştan, insan olmak sefil bir şey. Gözüm insanlara dair hep kötü şeyleri görüyor. Evet, suçluyum, kendimi sefil hissediyorum.

Niye suçlu?

Jacques: Aslında tam olarak suçlu değil. Sadece insanların birbirine karşı çok sevimsiz olduğunu, çok yüklü miktarda şiddetin varlığını, sömürüyü, acıyı görüyorum. Bunlar insan olduğun için kötü hissettiriyor. Mesela Bağdat sokaklarında dolandığında...

Dolandınız mı?

Jacques: Hayır, ama biliyorum. O sokaklarda bütün o sefaleti, acıyı, insan olmanın pisliğini görüyorsunuz. Şimdi İstanbul'dayız. İstanbul'da da çocukların yalınayak gezdiği, insanların yoksulluk içinde yaşadığı yerler var. Çaresiz insanlar; mutlak bir çaresizlik bu. Bir de otelin barında oturmuş neşeyle sohbet eden insanlar var, ki biz de o gruba dahiliz şu an. Biz belki çalmıyoruz, hile yapmıyoruz, kötü yola sapmıyoruz, çünkü o insanlar kadar çaresiz değiliz. Ama o kadar da benciliz, kendi varlığımızı idame ettirmeye çalışıyoruz. Bence gerçek bu.

Siz iki Adrian'dan bir hafta önce İstanbul'a geldiniz. İstanbul'un hangi yüzlerini görebildiniz?

Jacques: Hangilerini gördüm, ben de bilmiyorum. Dolandım ortalıkta. Çok turistik rotalara sapmamaya çalıştım, ama onun da güzel yanı var, turistlik de yaptım.

Bir gazetede sizin için "İdeal bir dünyada yaşasaydık, Britanya'yı Eurovision'da Tiger Lillies temsil ederdi" yazmışlar. Eurovision'la işimiz yok da, sizin için ideal dünya nasıldır?

Stout: Martyn'in tarif ettiğinin tam tersi herhalde.

16 yıldır bir şeyi kesinlikle yanlış yapıyoruz, ki bir halt olamadık. Her şeyi sıçtık batırdık. Bir sürü şansı değerlendiremedik. Akıntıya karşı yüzmek gibi...

Jacques: Ama olmayacak Adrian!

Çoğu zaman rahatsız olabilecekleri sözlerine rağmen, insanlar neden sizin şarkılarınızı seviyor?

Jacques: Genelde müzik "kaçış" niyetine dinlenir. Çoğunluğu bu grup oluştursa da, bizim karanlığımızı, kara mizahımızı seven de çıkıyor neyse ki. Gülüyorlar çünkü. O kadar da ağır değiliz. Komiğiz de bence. Leonard Cohen olmadığımız kesin. Değiliz, değil mi? Seviyor muyuz arkadaşlar Cohen'i?

Stout: Yok, işimiz olmaz.

Jacques: İşte aynı teranelerden sıkılmış bir azınlık var. Birileri de onlar için şarkı söylüyor. Mesela İstanbul'da Babylon'da çalacağız. Aslında küçük bir kulüp burası. Ama o kadarız, bunun farkındayız. Biraz daha kalabalıklara çaldığımız yerler de var, ama pazarlanamayan bir müzik yaptığında...

Siz pazarlanabilmeyi tercih eder miydiniz?

Jacques: Yine aynı müziği yapıp para kazanmak hoş olurdu tabii. Mesela İstanbul'da bir restoranda hayatımda duyduğum en güzel sesi dinledim. Ve ben orada yalnızdım onu dinlerken. Sonra da bu Caz Festivali'nde beş bin kişiyi bir araya toplamış başka bir kadını dinledim, ki hayatımda duyduğum en iyi seslerden biri olduğunu söyleyemeyeceğim. Yani doğrudan bir bağlantı yok başarıyla maharet arasında.

Nasıl bir restoranmış gittiğiniz, kim söylüyordu?

Jacques: Ermeni şarkıları söyleyen bir kadındı. Galata House diye bir yer. Şahaneydi.

En kalabalık konseriniz neredeydi?

Jacques: Yunanistan. Nedenini tam bilemeyeceğim. Biraz konseri düzenleyenlerle, plak şirketleriyle de ilgisi var. Sonuçta bu işlerden onlar para kazanacak, o yüzden tanıtıma para yatırmaktan çekinmeyebiliyorlar. Büyük posterler, ilanlar; büyük riskler alıyorlar.

Huge: Bir konserde, dağın tepesinde bir anfitiyatroda, üç bin kişi vardı. Yunanistan'da toplam yirmi bin kişiye çalmışızdır.

Jacques: Rusya'da da konserler kalabalıktır. St. Petersburg, Moskova... Belki akordeon yüzünden.

Turneden yıldığınız oluyor mu? Yılda kaç konser veriyorsunuz?

Huge: Senede en az 200, bazen 300. Yatağımızı unuttuğumuz oluyor. Banyo ne tarafta diye uyanıyorsun hep. Ama yok, bu bir iş, sıkılmıyoruz. Seyahat kısmı sıkıcı, enstrümanlarla havaalanlarında sürünmek...

Jacques: İlginç yerler görmek gibi de bir şans tanıyor insana. Bir yandan da buna mecburuz. Albümlerden geçinecek kadar para kazanamıyoruz. Konserler tek çare oluyor. Turneye mahkûmuz biz.

Marilyn Manson'un düğününde çalma ihtimaliniz vardı, sonra olmadı. Ama web sitenize "düğüne, cenazeye, sünnete gidilir" türünden bir ilan koymuşsunuz. Hiç bir cenazede çaldınız mı?

Jacques: Evet, bir-iki düğünde çaldık. Cenaze siparişi de aldık, ama sipariş verenler daha ölmedi.

Bir söyleşinizde sahnede insanları rahatsız etmekten gurur duyduğunuzu söylemişsiniz. Neyin gururu bu?

Jacques: Bir keresinde Londra'da küçük bir yerde çalıyorduk. Kalabalıktan bir adam bağırdı: "Niye kadınlar hakkında şöyle güzel bir şarkı söylemiyorsunuz?" Bunu çok komik buldum, ama anlayamadım da, muhayyilem yetmedi. Çünkü biz kadınlar hakkında güzel şarkılar söylemiyoruz. Ama erkekler hakkında da söylemiyoruz. O adam nasıl bir cüretle öyle bir şey söyledi, işi nasıl böyle seksist bir yere getirdi, sinirimden iki şarkı durabildim. Sonra alenen adama laf ettim ve gitmek zorunda kaldı yanındakilerle birlikte. Onlar gitti diye kendimle gurur duydum, çünkü adam aptalın tekiydi. Bu iyi bir şey. İnsanlıkla ilgili en önemli sorunlarımızdan biri de bu: Mebzul miktarda aptallık...

Söyleşilerde hikâyeler uydurduğunuz, zaman zaman yalan attığınızı biliyoruz.

Stout: Öyle saçma sorular geliyor ki bazen. Bir kere grubun ismine takmış durumdalar. İsim nereden geliyor diye sordular mı tamam!

Jacques: Gazeteciler de insan. Onların arasında da aptal çok.

Stout: Bir kere müziğimizi dinlemeden gelen, üstelik ilgi duymaya da yanaşmayanlar var. Bir de annesinin, babasının yazdırdığını sandığımız soruları soranlar...

Huge: Şimdi soruyu hatırlamıyorum, ne sordularsa, on yıl önceki bir söyleşide, Martyn kalktı gitti. Yalnız devam etmek zorunda kaldım. Ben ne diyeceksem artık.

Jacques: Bir tane Çek muhabir vardı, adam bize sinirlendi. Niye? Çekçe konuşmuyoruz diye. Gittiğimiz her ülkenin dilini mi öğrenelim önceden?

Bu söyleşide yalan söylediniz mi hiç?

Jacques: Niye söyleyelim ki?

Söyleşi: ***Pınar Öğünç***

Aynı teranelerden sıkılmış bir azınlık var. Birileri de onlar için şarkı söylüyor. Babylon'da çalacağız. Aslında küçük bir kulüp burası. Ama o kadarız, bunun farkındayız.

Ey okur, bu kitapta anlatılan senin hikâyen değil. Çünkü senin anlatılacak bir hikâyen yok. Hiç olmadı. Onların var!

Şeytan Aletleri, ilk baskısı yayımlandığından bu yana, altkültürleri ve onların bir çeşit iletişim aracı olan fanzinleri incelemenin dışında farklı bir işlev daha yüklendi, yüklenmek zorunda kaldı. **Şeytan Aletleri**, kendini yeraltı kültürünün bir parçası olarak gören, fanzin hazırlayarak ya da fanzinlerde yazarak içindeki isyanı, muhalif duruşu dışavuran birçok kişiyi olumlu ya da olumsuz yönde etkiledi. Hatta, hayatının bir döneminde fanzinlerle içli dışlı olan, kendini fanzinler aracılığıyla ifade eden, sonradan hayatın akışına kapılarak çok farklı yönlere gidenler açısından da bu kitabın önemli bir işlevi olduğunu sanıyorum.

EVEREST **EVEREST YAYINLARI** Ticarethane Sokak No: 53 34410 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: +90 212 513 34 20-21 Faks: +90 212 512 33 78 E-posta: everest@alfakitap.com

ROCK'N COKE'DA GERİ SAYIM ZAMANI

Rock'n Coke Festivali'nin dördüncüsü, 2-3 Eylül günlerinde, yine Büyükçekmece, Bahşayiş köyü, Hezarfen Havaalanı'nda düzenleniyor. Kadro zengin mi zengin. Yedi gruba şöyle bir zum yapalım.

Eylülde gel 'muhacir punk'a

Geçen seneki Rock'n Coke'un en ilginç grubu Brezilyalı Naçao Zumbi'ydi. Rock'un limitlerini zorlayan, alanını ve tanımını genişleten böyle gruplara ihtiyaç var, eğer gerçek bir "festival"se aradığımız. Bu sene de –tıpkı Barışarock'a davet edilen Kardeş Türküler gibi– göz alıcı, zihin açıcı bir grupla karşı karşıyayız: Gogol Bordello.

Eugene Hütz ve arkadaşları zaten başlı başına festival. Hatta Rock'n Coke'un aramızdaki kod adı Gogol Bordello Festivali bu sefer. Joe Strummer, "Super 8 Stories" (Emir Kusturica'nın No Smoking Orchestra belgeseli) filminde "rock'un muhtaç olduğu kudret, Doğu Avrupa'nın damarlarında dolaşan kanda mevcuttur" neviinden konuşmuştu. Çingene havalarıyla punk'ı etle tırnak gibi birleştiren, New York cangılına, giderek tüm Batı kültürüne göçmen gözüyle bakan Gogol Bordello, tam da Strummer'ın hayalini kurduğu cinsten bir müzik yapıyor. Kökleri Ukrayna'da, gönülleri Ciguli'de... Bir gün sonra aynı saatte aynı sahneye çıkacak Duman'la ikisini "kardeş grup" ilan edebiliriz gönül rahatlığıyla.

Gogol Bordello

IMMIGRANT PUNK

ABD'de yaşamanın türlü türlü halleri var / Ben de kendi bildiğimce uğraşıyorum tutunmaya / Dostlarım var, bir de grup kurduk / Dayanamayacağınız bir müzik yapıyoruz / Eski çanak çömleklere vurmadan / Yataktan bir adım atmadan / Keyfim gıcır, usul usul dolanıyorum etrafta / Hoppala! İşte bir göçmen punk daha! / Nereye gitsen, küçük bir punk mafyası karşında / O kız bana iyi geliyor, ben de ona... / Legalize et beni! Realize et beni!
(Gogol Bordello)

Bu senenin kadrosunda, yeni rock'n'roll'cular jenerasyonundan iki taze ve müthiş ekip var: Kasabian, kendilerine tesadüfen Anadolu kökenli isim seçmiş (Charles Manson'ın cinaî ailesinin ferdi Linda Kasabian'a gönderme) bir İngiliz dörtlü. Referansları: Stone Roses, Primal Scream. Karanlık, girdap gibi, zangır zangır dans rock'u... Benzeri bir loşluğa Editors da sahip. Joy Division'dan Interpol'e uzanan zincirin son halkası. '80'lerin nadir güzelliklerinden beslenen bir post-punk dörtlüsü.

Festivalin "dark side"ı Kasabian ve Editors'la kalsa iyi. Bu sene İstanbul bir gotik rock efsanesini de ağırlıyor: Hayır, Bauhaus değil. (İnşallah yakında o da olur.) Kara gözlüklü adam Andrew Eldritch'in liderliğindeki Sisters Of Mercy göstere göstere geliyor. Aklımıza da otomatikman "Duvara Karşı" düşüyor: Filmde Cahit'le Sibel'in evde zincirlerinden boşanmışçasına dans edip "punk's not dead" diye bağırdıkları sahnede, Sisters Of Mercy'den "Temple Of Love" çalıyordu. (Şarkının sekiz dakikalık Ofra Haza'lı versiyonu bir rock anıtı.) Plak endüstrisiyle kavgası sebebiyle uzun yıllardır albüm yayınlamayan grup, Suicide'la Motörhead arasında mekik dokuyan rock'uyla, değerinden bir şey kaybetmiş değil.

Festivalin iki gecesinin assolistleri, İstanbul'da daha önce de izleme şansı bulduğumuz iki power-trio. Cumartesi gecesi ateşi Muse, pazar gecesi yangını Placebo. İlki geçenlerde "Black Holes and Revelations"ı, diğeri birkaç ay önce "Meds"i yayınladı. Eski ve yeni parçaları hiç kuşkusuz hep bir ağızdan söylenecek. Bu kadar İngilizin üstüne bir "moderm klasik" Amerikalı grup yakışır doğrusu: Mercury Rev deneyselliği ıskalamadan dream-pop, progressive rock semalarında uçan sapasağlam bir üçlü.

Ayrıca ana sahnede Hayko Cepkin, Vega, Şebnem Ferah, Ogün Sanlısoy, Yüksek Sadakat, Reamonn da sahne alacak. Burn sahnesinde ise Dandadadan, Tiga, Danny Howells, Hyperlive, Demi, The Glimmers, Mabbas & Style-ist (Roctronica projesiyle), Headman, Portecho, Aydilge, Direc-T, West End Girls, Rogers Sisters (The Kills/White Stripes ekolünden), Ali & Ozan, Popcorn var.

Muse

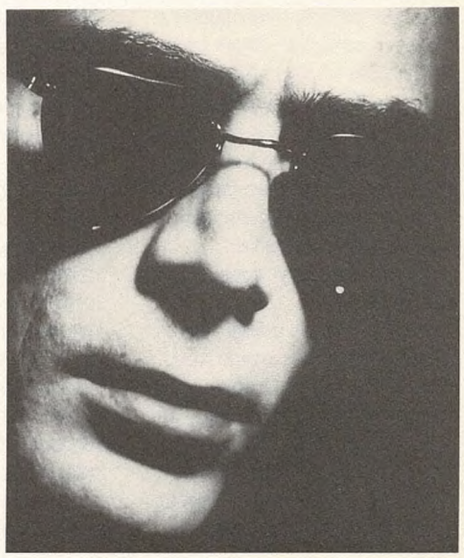

Sisters Of Mercy

Placebo

Kasabian

Editors

Mercury Rev

ROLL GİTTİ GÖRDÜ: ROSKILDE FESTİVALİ

Tam festival aylarındayız, ama daha emekleme zamanlarındayız. Festival demek, bir gelenek, bir kültür demek –izleyen için de, çalan için de. Rock'n Coke, Barışarock, Zeytinli derken, bu kültürü edineceğiz, eğlenceyi katlayacağız. Ama önce tecrübelere, tecrübelilere bakalım: Arkadaşımız dünyanın en büyük, kıdemli festivallerinden Roskilde'deydi, iki Sergent Garcia'yı kıyasladı, Gogol Bordello'yu test etti...

FEZADA GEZEN ENERJİ BALONU

Sigur Rós

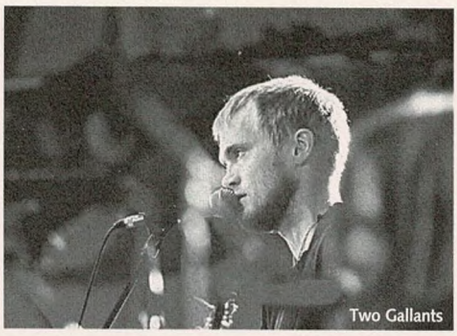
Two Gallants

Gogol Bordello

Altı sahneli, bütün izleyicilerin kamp alanında konakladığı, 79 bin biletli katılımcısı olan ve 22 bin civarındaki gönüllüsüyle çok büyük bir festival Roskilde. 1971 yılından bu yana düzenleniyor olması, kâr amacı gütmeyen yapısı, büyüklüğü ve ağırladığı isimlerle hayranlık uyandırıyor.

Bu sene ikinci kez gittiğim için kendimi daha rahat hissediyorum bu kadar büyük bir insan gürühunun içinde. Ne de olsa sürekli olarak yüzlerce kişi üstünüze üstünüze yürüyor o sahne senin bu sahne benim koşuşturma halindeyken.

Aslında festivalden anlatacak o kadar çok şey var ki. Ama kısa kesip benim için süpriz olarak addedilebilecek performansları yazmak en iyisi...

Festivalde kamp alanı pazartesi açılmasına rağmen sahnelerde müzik perşembe günü başlıyor. Ve perşembe günü, festivaldeki sanatçı isimlerine baktığımda beni en çok heyecanlandıran Sigur Rós konserine yarım saat önceden gidip sahne önündeki pitte yerimi alıyorum. İzlandalı grubu evindeymiş gibi ağırlamaya başlıyor kuzeyli izleyiciler, daha ilk notalar sahneden dökülmeye başladığında. Sahnedeki ekiple seyirciler arasında, tam sahne önünde gerilmiş yarı şeffaf bir perde ortaya çıkıyor; sahneyi boydan boya kaplayan siyah perde sahnenin yanlarına doğru ilerliyor, yarı şeffaf perdede kırmızı karıncalı televizyon görüntüsü ve arkasında ekibin siluetleri eşliğinde müzik başlıyor. Daha önce bir Sigur Rós konseri hakkında herhangi bir yorum okumamış olsam da, teatral bir performans izleyeceğim izlenimine kapılıyorum.

Müzik, tahmin edeceğiniz gibi. Ağır ağır akıyor ve tekrarlar üzerine kurulu. O tekrarlar insanı alıp arş-ı âlâya doğru çıkartırken, grubun bir anda gitarlarına yüklenmesiyle düşmeye başlıyorsunuz o yükseklikten. Seyirciler çığlıklar atarak eşlik ediyor gruba, sanki bir ayindeymişçesine.

İlk parça uzun uzun dakikalar sonra biterken –ya da bize öyle geliyor– sahne önündeki perde kalkıyor. Karanlıkta yüz ifadelerini görmeye çalışıyorum sahnedeki ekibin, ama nafile. Şimdi görseller sahne arkasındaki devasa perdeye düşmeye başlıyor. Sade, siyah-beyaz ve Sigur Rós'un müziği gibi tekrara dayalı görseller de içine çekiyor seyirciyi. Bütün konser, yine bir ayindeymişçesine genellikle ağır ağır akan, ama zaman zaman da insanı göklerden yere çarpan gürültülerle sürüp gidiyor.

Sigur Rós sürprizler de yapmıyor değil. Konserin ortasında, sahnenin bir başından diğer başına bando kıyafeti giymiş üflemeliler takımı yürümeye başlıyor, sahnedeki her şeye tezat renkli kıyafetleriyle. Sonlara doğru bir parçasının ortasında donup kalıyor bütün müzisyenler 15-20 saniye boyunca. Sonra yine o gitar uğultularla çözülüp aramıza dönüyorlar. Sadece müzikten ibaret olmayan nefes kesici bir performans.

Sigur Rós performansından dolayı vurgunu yemiş bir şekilde, ama ertesi gün başıma gelecekler den habersiz, çadırıma doğru yürüyorum.

Cuma günü. Birçok kişinin övgüsüne mahzar olmuş Gogol Bordello'yu izlemek için adımlarımı sıklaştırıyorum festivalin ikinci büyük sahnesine doğru. İzleyicileri mi, yoksa sahneyi mi izlesem, emin olamıyorum. Çok basitçe söylemek gerekirse Balkan-punk-ska karışımı bir müzik yapan Gogol Bordello yıkıyor bütün sahneyi. Zaten onları izleyen birinin yerinde durması ne mümkün? Sahneden fışkıran enerjinin ele geçirdiği izleyiciler zıplıyor, dans ediyor. Ne zaman yorulacak bu adamlar diyorum, ama bana nazire yaparcasına durmaksızın devam ediyorlar. Son zamanlarda inişe geçen Latin müzikleri furyasından sonra Balkan bazlı müzikler ele geçirecek galiba dünyayı, Gogol Bordello'nun önderliğinde.

Gogol Bordello yıkıyor sahneyi. Onları izleyenin yerinde durması ne mümkün? Ne zaman yorulacaklar diyorum, bana nazire yaparcasına durmaksızın devam ediyorlar.

Günün ilerleyen saatlerinde Sergent Garcia'yı izlemek için festivalin en keyifli sahnesi olan Ballroom'a doğru ilerliyorum. Sergent Garcia bana "sen daha bi şey görmedin" dercesine bir nanik yapıyor sahneden. En son seyirciyle deve-cüce oynarken artık insanın "ne gördüm değil, neler göreceğim" sözüne bağlı kalması gerektiğine inanıyorum. Sergent Garcia Latin-punk-ska karışımı bir müzikle ele geçiriyor seyirciyi. Duruşu, sahnesi ve tavırlarıyla ikinci bir Manu Chao vakası söz konusu. Kalbimizi fethediyor o da, Manu Chao gibi. Havalı bir sahne şovuyla değil, kırık İngilizcesi ve grubun enerjisiyle yıkıyor salonu.

Cumartesi gününün güzel grubu ise Seeed. Hemen kalabalık gözüken sahnede kaç kişi var diye saymaya çalışıyorum. Sonra aklıma tanıtım yazısındaki "hey Jürgen Klinsmann, Alman takımının başarısızlıklarına son vermek istiyorsan, Alman futbol takımını bu 11 kişilik renkli grupla değiştir" cümlesi aklıma geliyor. (Yazının Dünya Kupası başlamadan önce yazılmış olduğunu hatırlatayım.) Sahnedeki ekibe dansçı kızlar da eklenince 14 kişiye çıkıyorlar bir anda. MC Hammer'dan James Brown'a, reggea'den hiphop'a, dub'dan caza, farklı sadalarda enerji akıyor sahneden. Bir de Almanlara soğuk derler. Tabii ki Sergent Garcia gibi değil, ama Black Eyed Peas gibi bir grup Seeed. Sahnede soldan sağa koşturan vokalisteleri ve dansçı kızlarla sıkı bir şov sergiliyorlar...

Cumartesi güneşi yavaş yavaş kaybolmaya başlarken, festivalin en küçük sahnesine doğru gitmeye karar veriyorum. Aşağı yukarı "Calexico'ya biraz punk ekleyin" tarzındaki bir yazı okudum çünkü, Birleşik Devletler'den Two Gallants hakkında. Sahnede bir gitarist, bir davulcu. Gitaristimiz aynı zamanda ekibin vokalisti. Amerika'nın uçsuz bucaksız mekânlarından çıkan ekiplerin müziklerine benzeyen bir sıcaklık ve sakinlik hakim sahneye. İşin punk tarafı daha çok grubun duruşuyla ilgili olsa gerek diye geçiriyorum içimden. Benim gibi çadırın çevresindeki çimlere yayılmış kuzeyli seyircilerle birlikte insana zamanı ve mekânı unutturan bu müziklerle birlikte güneşi batırmaya çalışıyoruz. İnsan Two Gallants ya da Sigur Rós gibi ekipleri dinlerken dünyevî bir varlık olmaktan çıkıp bir enerji yumağı haline geliyor. "Einstein mıydı belli bir hızdan sonra cisimler enerji haline gelir diyen" diye geçiriyorum içimden. Eğer öyleyse, yanılmış bence. İşte çimlere oturmuş Two Gallants dinlerken nefes alıp veren bir canlı değil de, fezada ordan oraya gezip duran bir enerji balonu gibi hissediyorum kendimi. Üstelik zaman mefhumu olmadan.

Güneş doğduğunda pazar oluyor günlerden. Daha sahne alacak çok isim var, ama dönüş zamanı. Uzun yıllardır müziğin ne menem bir şey olduğunu anlamaya çalışmanın ne kadar faydasız olduğunu bir kez daha sindirmiş olarak dönüş trenine binmek için yola çıkıyorum.

Tolga Dizmen

[THE WONDER STUFF]

'90'lardaki Brit-pop furyasını hazırlayanların başında geliyordu Wonder Stuff. '88'den itibaren yığınla şarkıyla (hele komedyen Vic Reeves'le yaptıkları "Dizzy" unutulur mu?) listeleri çalkaladılar, '94'te son noktayı koydular. Roll'un 56. sayısını okuyanlar hatırlar, şarkıcı Miles Hunt alemin sıradışı kahramanlarından biri olarak kaldı. 2004'te yeniden kurulan ekip, ikinci baharının ikinci albümünü ilkbaharda yayınladı. Hunt'a internet kanalıyla bir dizi soru yöneltik.

ANGELICA MILES SOCIAL CLUB

The Wonder Stuff (2006):Erica Nockalls, Malcolm Treece, Miles Hunt, Mark McCarthy, Andres Karu

Niye The Wonder Stuff, hiçbir zaman İngiltere dışındaki Avrupa ülkelerinde tam anlamıyla başarıya ulaşamadı? '80'lerin sonu ve '90'ların başında İngiltere'de yıldız mertebesine ulaşmıştınız, NME ve Melody Maker'ın kapağına sık sık çıkıyordunuz, albümleriniz çok satıyordu, büyük stadyum konserleri veriyor, listelerde üst sıralara tırmanıyordunuz...

Miles Hunt: Grup, İngiltere dışında, diğer Avrupa ülkelerinde sadece üç kere turneye çıktı. 1989 ve '93'de iki konserde ana grup olarak Avrupa'da sahneye çıktık, 1990'da The Mission'ın alt grubu olarak kısa bir turne yaptık. Şüphesiz, Avrupa'nın geri kalanında turneye çıkmaya daha fazla zaman ayırmalıydık.

İngiltere dışındaki insanların çoğu, grubu üçüncü albüm "Never Loved Elvis", bu albümdeki "Welcome To The Cheap Seats" ve "The Size Of A Cow" gibi single'larla tanıdı. O klipler yüzünden grup sadece İskoç desenli garip giysiler giyen, folk motifli, eğlenceli bir rock grubu olarak değerlendirildi galiba.

En önemli silahımızın her zaman canlı performanslarımız olduğunu söyleyebilirim. Kliplerimizin özellikle "Never Loved Elvis" zamanındaki komik doğası, canlı performans potensiyelimizi gösteremedi. Ama Avrupa'daki ticarî başarısızlığın suçunu kliplere atıyorum demek değil bu. Tam tersine, tüm kliplere istekli bir şekilde katılmıştım, ama sadece o kliplerin grubu tam olarak temsil ettiğini sanmıyorum. Bir şarkının tınısı gibi, kliplerin de her zaman grubun yaratıcılığını gösteren bir başka yön olduğunu düşündüm. En önemlisi, o klipler mizah anlayışımızı ve kendini beğenmişlikten uzak olduğumuzu gösterdiler.

İngiltere'de '90'lı yılların başında 22 single yayınladınız, bunların 17 tanesi listelerde ilk 20'ye girdi. O zamanlar kazandığınız başarıyı düşününce, hiç 1994 yılında her şeyi birden terk ettiğin için pişmanlık duyuyor musun?

Hayır, hiç. Yaratıcı yönden, 1994 yılına geldiğimizde grup iyi bir yerlere doğru gitmiyordu. Aslında artık kendimizi bir grup olarak hissetmemeye başlamıştık. Zamanımın çoğunu grubun reklamını yaparak geçirmekten hoşlanmıyordum, bir müzisyenden çok bir satıcı gibiydim sanki. Hiçbir zaman işin ticaret kısmıyla ilgili rahat hissetmedim kendimi. Benim fikrime göre, grup elemanları tabaklarına yemek koyabildikleri ve zamanlarını yaratarak ve müzik yaparak geçirebildikleri sürece, ticarî başarılar peşinde koşmanın ve –tanrı korusun– "şöhret"in hiçbir anlamı yok. Liste başarısı kazanmak, bir grupta olmanın yan ürünlerinden biriydi bana göre. Plak şirketleri ve belli bir noktaya kadar bazı grup üyeleri için amaçtı ama.

Grup elemanları tabaklarına yemek koyabildikleri ve zamanlarını yaratarak geçirebildikleri sürece, ticarî başarı peşinde koşmanın ve –tanrı korusun– şöhretin anlamı yok.

Nottingham'da çıkan Left Lion dergisi için ara sıra eğlenceli makaleler yazıyorsun. 2004 yılındaki makalelerinden birinde, yıldız gazetecileri hakkındaki düşüncelerini ve pazar gazetelerinde yer alan köşe yazarı resimlerinden duyduğun hoşnutsuzluğu yazmışsın.

Medya dünyasında birkaç iyi tiple de tanıştım aslında. Left Lion'daki yazıda çıkıştığım sadece gazeteciler değil, geçtiğimiz birkaç sene içinde İngiliz kültürünün "ünlü"lere olan saplantısıydı. Bugünlerde gazetelerden uzak durmayı yeğliyorum, ayrıca hiçbir zaman dergilerle ilgilenmedim. Özellikle '90'ların yarısında Loaded dergisi ve genel olarak lad kültürü *(pub, bira, futbol odaklı erkek kültürü)* doğduğundan beri, en önemsiz konularda bile dergilere boğulmuş durumdayız. Hepsini yok sayıyorum, çok mutluyum.

"Construction Of The Modern Idiot" albümünde , "A Great Drinker" adında, Charles Bukowski'ye adanmış bir şarkın vardı. Bukowski dışında sevdiğin yazarlar kimler?

O albümü yaparken gerçekten Bukowski'ye çok sardırdım, bu da beni Bukowski'nin en sevdiği yazarlardan biri olan John Fante'yi okumaya yönlendirdi. Fante'nin kelimelerle çok özel bir ilişkisi var. Oğlu Dan Fante de yazar. Bukowski'ye babasından daha yakın ve yaşamın daha kılıksız anlarının peşinde. Aslında Dan Fante'nin yazdıkları hakkında ne hissettiğimden emin değilim, ondaki nihilizmi biraz zorlama buluyorum. Ama yazdığı her şeyi ezberler gibi okudum. Dave Eggers'ın yazma tarzı hoşuma gidiyor, hiç bencil değil. Bugünlerde "kesin okumalı" tarzında bir favori yazarım yok. Alexander Masters'ın "Stuart, A Life Backwards" adlı kitabı çok güçlüydü. Şu anda Lionel Shriver'ın "We Need To Talk About Kevin"ini okuyorum, elden bırakması çok zor bir kitap.

The Wonder Stuff'ı 2004 yılında tekrar kurdunuz, orijinal gruptan sadece gitarcı Malcolm Treece var. Bu albümde Erica Nockalls da kemancı olarak gruba katılıyor. 1992 yılındaki Kirsty MacColl destekli "Wellcome To The Cheap Seats" dışında, The Wonder Stuff her zaman erkek egemenliğinde bir grup oldu, grupta bir kadınla çalışmak farklı mı?

Gruba bir kadın üye almanın hiç bu kadar ilgi çekeceğini tahmin etmezdim. İster inan, ister inanma, şu yirmi sene içinde sadece erkeklerin olduğu bir çevrede yaşamadık. Erica güç bir işe girdi, bunda hiç şüphe yok. Ama çok güçlü bir kişilik. Onun bir kadın oluşunun, bizden hatırı sayılır ölçüde genç olması dı-

şında, grubun kimyasını bozduğunu sanmıyorum. Onun müzikal ilgi alanları Malc ve bana göre tamamen farklı; bunun bir nedeni kuşak farkıysa, diğer nedeni klasik eğitimden geliyor olması. "Onu güç bir işe soktuk" derken, son bir yılda verdiğimiz bazı konserleri kastediyorum. Örneğin geçen sene İngiltere'de The Beautiful Days festivalinde 10 bin kişinin karşısında ana grup olarak çaldığımız konser onun için bir ilkti. Bize konser sonrasında heyecanlandığını itiraf etmese, hiçbirimiz bunu anlamayacaktık. Onu bulmak gerçekten çok iyi oldu, şimdiden gruba çok katkı sağlıyor, birlikte çalışmaya devam ettikçe ve grubun içinde kendi yolunu bulmaya başlayınca ortaya çıkarabileceğimiz şeyler hakkında gerçekten çok heyecanlıyım.

The Wonder Stuff yeni elemanlarla kurulduktan sonra yayınladığınız ilk albüm 2004 yılındaki "Escape From Rubbish Island" dı, yeni albüm "Suspended By Stars" da geçen şubat ayında yayınlandı. Biraz albüm çalışmalarından bahsedebilir misin? Neden "Blah Blah Lah Di Dah" ve "The Sun Goes Down On Manor" single'ları, albüm dışında, sadece mp3 indirilen sitelerden satın alınabiliyor?

İki albüm de Stratford Upon Avon'da, William Shakespeare'in doğum yerinde kaydedildi, ama bu durumun ortaya çıkardığımız ürünle hiçbir ilgisi olmadığına herhalde sen de katılırsın. Ayrıca albümün bir kısmını evde ve Andres'nin New York'daki stüdyosunda kaydettik. Son albüm "Suspended By Stars", daha ziyade bir grup çalışması. Albümü geçen bahar Kuzey Amerika'da verdiğimiz bir ay süren turneden hemen sonra kaydettik. Konser vermeden çok uzun zaman geçirmek, beste yaparken ve yazarken bizi yanlış yönlendirebiliyor. "Escape From Rubbish Island"da durum aynen böyle olmuştu. O albümü gerçekten seviyorum, ama bence o albümü kaydetmeden hemen önce turneye çıkmış olsaydık, sound çok farklı olabilirdi. Tekrardan bağımsız bir plak şirketiyle çalışmaya başlamak, yapabileceklerimiz konusunda bize kısıtlamalar getiriyor. Aslında daha çok çalışıyoruz ve eskiden yaptığımız gibi pahalı Londra stüdyolarında vakit harcamıyoruz. Sanırım "Suspended By Stars"da bu duygu hissedilebiliyor. "Construction For The Modern Idiot"ta eksik olan da buydu. Artık tekrardan gerçek bir indie grubu olduğumuz için, paramızı nereye harcadığımıza dikkat etmek zorundayız. Şahsen ben gerçek CD ve plak almayı birkaç yıl önce bıraktım. iTunes ve başka yerlerden albüm satın alıp indirmeye bayılıyorum; daha da önemlisi bu gelecek, şimdi ve burada. Ben bu "müzik indirme" işini tamamen kucaklıyorum. Evimin bir ömür dolusu plastik koleksiyonuyla dolmasını istemiyorum.

Mart ayındaki küçük turneniz nasıl geçti?

Harika. Yeni şarkılar daha yaşlı dinleyici kitlesi tarafından çok iyi karşılandı ve hâlâ yeni hayranlar edinebilmemiz de çok güzel.

Yirmili yaşlarından itibaren sana yakın olan insanları kaybetme duygusunu yaşadın. Önce The Wonder Stuff'ın ilk bas gitaristi Rob "The Bass Thing" Jones 1993'de öldü. Bir parçada birlikte çalıştığın Kirsty MacColl'u 2000 yılında kaybettik. Geçtiğimiz nisan ayında da ilk bateristiniz Martin Gilks bir motosiklet kazasında hayatını yitirdi.

Korkunç derecede erken ölümü sıralarında, Martin'le ben yakın arkadaş değildik. Tabii bu gerçek, bu haberin korkunçluğunun etkisini azaltmıyor. Birlikte birçok mutlu yıl geçirdik ve ortak çabalarımız sayesinde hatırı sayılır bir başarıya ulaştık. Grubun orijinal kadrosundan iki elemanın bu kadar genç öldüğünü düşünmek çok üzücü. Ama ikisi de gruptan ayrıldıklarında bir daha çalışabileceğimizi hiç düşünmedim. Yine de yollarımızın bir daha kesişmeyeceğini düşünmek çok üzücü.

Biz '70'lerin sonunda İngiltere'de olanlarla çok ilgiliydik. İster punk de, ister new wave, biz sadece harika şarkı yazarlığı ve çok tutkulu konserler gördük bu harekette.

Solo projen The Miles Hunt Club devam edecek mi?

Şu anda öyle bir plan yok. Hâlâ solo olarak akustik konserler veriyorum, bazı şeyler yazıyorum, bunlar The Wonder Stuff parçaları olarak görmediğim şarkılar. Şu anda bu yılın sonlarında çıkacak ve solo konser kayıtlarımdan oluşacak bir albümün mikslerini yapıyorum.

Bir grup kurmana neden olan albüm veya gruplar hangileri, sana göre tüm zamanların en iyi beş albümü ne?

Sanırım Malc için de, benim için de şunu söylemek doğru olur: Biz '70'lerin sonunda İngiltere'de olanlarla çok ilgiliydik. İster punk de, ister new wave, biz sadece harika şarkı yazarlığı ve çok tutkulu konserler gördük bu harekette. Tüm zamanların en iyi beş albümü? Bu biraz zor bir soru, ama şunlara ne dersin? The Clash'dan "London Calling", "Never Mind The Bollocks... Here's Sex Pistols", Magazine'den "The Correct Use Of Soap", The Cure'dan "Disintegration" ve The Ramones'un ve Buzzcocks'un yaptığı her şey, hangisini seçersen!

Son albümde "Angelica, Maybe" adında bir parça var. Hüzünlü ama çok güzel bir şarkı, onu yazarken kimi düşündün?

O şarkıyı bitirdiğimde ben de biraz şaşırdım. Çoğu şarkı sözünü yazarken, bu sürecin büyük bir kısmında alkol ciddi bir rol oynuyor aslında. Galiba en basit şekliyle, eğer kadın olarak doğsaydım neler olacağını düşünüyordum. Belki artık baba olmam ve küçük bir kızımın olması bu yöne gitmeme sebep oldu, bilemiyorum... Sarhoştum ve tam olarak ne olduğundan emin değilim. Ama "Angelica"nın gerçeğe dönüşmesi –kurgu bir karakter ne kadar gerçeğe dönüşebilirse–, Erica parçaya inanılmaz keman bölümleri ekleyerek hayat verdiğinde oldu. O zaman şarkının içindeki gerçek dişilik ortaya çıktı.

Şu anda İngiltere'yi müzikal anlamda nasıl görüyorsun? Sevdiğin yeni, genç gruplar var mı?

Captain bana çok iyi geliyor. Bu yaz "This Is Hazelville" adında bir albüm çıkardılar, mükemmel şarkı yazarlığı, son derece karakter dolu vokaller ve prodüktörlüğünü Trevor Horn yapmış. Belle & Sebastian'ın "The Life Pursuit"ine de bayılıyorum, albümde bir an bile boşa harcanmamış, her şarkı mükemmel.

Söyleşi: ***Yaprak Gökçöl***

The Wonder Stuff (1989): Rob "Bass Thing" Jones, Martin Gilks, Miles Hunt (üst sıra), Malcolm Treece ve Martin "Fiddly" Bell

THOM YORKE

"Radiohead, Pink Floyd'un veliahtı olarak gösteriliyor. Ne diyorsunuz?" sorusuna şu yanıtı veriyor Roger Waters: "Çok başarılı olduğu söylenen 'O.K. Computer' albümlerini dinledim. Çok etkilenmedim. Çok iç karartıcı, Thom Yorke'un sesi de ağlamaklı." Waters'a hak vereceklerin sayısı az değildir elbette, ama o "ağlak" sesin her bir kıvrımı ok gibi saplanıyor, çok canlar yakıyor, yüreklere işliyor, "vur sineme öldür beni" hissi yaratıyor milyonlarca Radiohead hayranında... Yeni bir Radiohead albümü için sabırsızlıkla gün sayarken, Thom Yorke söz ve ses arayışlarının muhasebesiyle çıktı karşımıza. "The Eraser", Radiohead'i Radiohead yapan adamın solo mektubu. Nick Kent Mojo için, JD Beauvallet de Les Inrockuptibles için Yorke'la görüşmüş.

HARİTA METOD LAPTOPU

Albümünün adı "Eraser" (Silgi): Yeni bir doğallık, özgünlük, bir tür bozulmamışlık yakalamak için bütün alışkanlıklarını, şimdiye kadarki bilgilerini silmek zorunda mı kaldın?

Thom Yorke: Başka türlü bir müzik yapma tarzı deneyebildim nihayet. Başlagıçta, tek bir şarkı bile yoktu ortada. Sadece birkaç bas cümlesi, birkaç gitar riff'i... Müziğin ne kadar basit olabileceğini keşfetmem gerekiyordu, bunun için de önceden öğrendiklerimi unutmam lâzımdı. Yıllardır, belli bir maksat olmadan, sırf kendi zevkim için bilgisayarımda bir şeyler yapıp duruyordum. Ve bu taslakları bir albüme dönüştürmeye karar verince, kazdığım kuyuya düşmüş oldum. Biraz da kendi kendime yaptığım bir blöftü, ama birden gerçek haline gelmişti: Nigel Godrich *(Radiohead'in uzun yıllar birlikte çalıştığı prodüktör)* bana emirler vermeye başlamıştı bile: "Tamam, şimdi sesini kaydediyoruz!" "Peki, başlıyorum." Bazen tek bir satır yazmamış, en ufak bir şey hazırlamamış oluyordum. Ama başıma bu işi kendim açmıştım, geri adım atamazdım, kendimi zorlamak zorundaydım. Radiohead'de ya da genel olarak hayatımda da böyle: Sırf bana kalsa, hiçbir şey yapmam, her şeyi erteler, sürüncemeye bırakırım. Okuldayken de aynen böyleydi: Sene sonunda projelerimi notlandıracak, bana sorular soracak bir hocam olmasa, asla bir şey yapmazdım. Bir zaman sınırına, yaptıklarımı izah etmek durumunda olmaya ihtiyacım var. Radiohead'de hepimiz bundan mustaribiz: Aylarca birlikte çalmayışımızın ardından tekrar bir araya geldiğimizde Jonny (Greenwood) şöyle dedi: "Önümüze bir tarih koymadıkça, ben kolumu bile kıpırdatmam, boşluk içinde çalışmak istemiyorum." Eğer Nigel tepemde durmasaydı, "Eraser"ı asla çıkaramazdım. Nigel'ın bana çocuk muamelesi yapması sinir ediyordu ama, bir yandan da başka çare yoktu. Bana kalsa, parçaların oturması için daha en az iki-üç ay beklerdim ve belki de hiç olmazdı ya da bir şeye benzemezdi.

"Songwriter'ları dinlemiyorum, sound'ları, beat'leri, groove'ları dinliyorum. Radiohead'de "şarkı" yapıyoruz. "Eraser"da o formattan uzaklaşmak istedim.

"Eraser"a ne zaman başladın?

2000 yılından, yani ilk laptop'umu aldığımdan ve onu kullanmayı öğrendiğimden beri kendi kendime bir takım şarkı taslaklarıyla iştigal ediyordum.

Albüm bir ev stüdyosunda kaydedilmiş gibi.

Birçok şarkı öyle oldu, ama bazıları Radiohead'in, bazıları da Nigel'ın stüdyosunda kaydedildi. Kayıtlara deniz kıyısındaki evimde başladık. Orada kendimi her zaman rahat ve mutlu hissetmişimdir, en iyi şarkılarımı hep orada yazmışımdır. Geçen yaz Nigel'la on-onbeş günlüğüne oraya gittik. Akşam saat altı gibi başlıyorduk, bütün gece çalışıyorduk, bazen çatıya çıkıp teleskopla ayı seyrediyorduk... Böyle çalışmaktan hoşlanıyorum: İki saat bir parça üzerine çalışıyorsun, sonra çatıda biraz hayale dalıyorsun... Kayıtlara başlamadan önce birkaç tane CD'yi yakmıştım, bir boka yaramaz şarkılar diye. Ama onları Nigel'a çaldığımda, şarkı haline gelebilecek fikir tohumları barındırdığını farketmemi sağladı. Dolayısıyla, bir tür oyun olarak başlayan şey bambaşka bir boyuta sıçradı. Nigel, o gevelemelere biçim verdi.

Başlangıcından beri o şarkıları muhtemel Radiohead demoları olarak değil de, bir solo albüm olarak mı düşünmüştün?

Kesinlikle bir solo albüm olarak düşünmüştüm, bunu çevremdeki herkes biliyordu.

2001'de solo albüm yapacak özgüvene sahip olmadığınızı söylemiştin. Aradan geçen zamanda ne değişti?

Özgüvenim arttı. Uzun zaman aynı insanlarla çalıştığında kendini belli sınırlar içinde görmeye başlıyorsun. "Bütün yapabileceğim bu, başka bir şeye kalkışmayayım" diyorsun. Sonra, bunun aksini düşünmeye başlıyorsun. Ego-manyak bir şekilde değil, daha ziyade seni kısıtlamaya başlayan bir rutinden özgürleşme duygusuyla... Bu albüm bana ilaç gibi geldi, çünkü sorumluluk hissetmiyordum.

"Eraser" kulağa "Kid A, Bölüm 3" gibi geliyor, laptop şarkıyazarlığı diyarındaki yeni keşifler misali... "The Clock" mesela, "Amnesiac"taki "I Might Be Wrong"la paralellik gösteriyor.

Niye bir "Kid A" duygusu hissedildiğini anlıyorum. Ama "The Clock", Robert Plant'in bir Arap festivalinde verdiği konserin kayıtlarından çıktı tamamen. Oradaki birkaç parçada Malili gitarcılar müthiş riff'ler çalıyor. Onları kopyaladım, üzerlerine on dakika doğaçlama yaptım. Sonra da o kaydın çeşitli bölümlerini kesip kesip yapıştırdım, Malili gitarcıların ne yapmaya çalıştıklarına nüfuz edene kadar. Gelişigüzel kurgulardı, stüdyoda geçirdiğim en güzel vakitti o. Hiç debelenmeden yaptığım bir şeydi; çok hoşuma gitti. Kaygılardan arınmış olarak yapılan şeyler çok eğlenceli oluyor. Bu duyguyu Radiohead'e taşımak istiyorum.

"Eraser"ın tanıtımından birkaç gün sonra, Londra'da Radiohead'le birlikte sahneye çıktın. Seni daha önce sahnede hiç bu kadar rahat görmemiştik. Hafiflemiş, sırtından bir yük kalkmış gibiydin...

Sahnede mutlu görünüyorsak, bu Radiohead için hiç de iyi bir haber değil. Ama rahatlamış, hafiflemiş olmaksa kastettiğiniz, evet, rahatladım. Son zamanlardaki travmalardan sonra, sahnede bir arada olmak mucize gibiydi. Yapacak başka bir işimiz olmadığı için yeniden bir araya gelmek yerine, bir araya gelmek için iyi bir neden bulmamız gerekiyordu. Bu da zaman aldı. Bu turne Radiohead için "ya hep, ya hiç" olacaktı. Bu konserler bizi ayaklarımızın üzerine dikebileceği gibi, gömebilirdi de.

Turneye çıkmaya nasıl karar verdiniz?

Kendimize çok fazla varoluşsal sorular soruyorduk, halbuki bir grup açısından ciddiye alınması gereken tek soru şudur: "Devam etmemize değer, heyecan verici bulduğumuz bir şey yazdık mı, yazmadık mı?" Kendi mevzularımızın içinde yüzüp duruyorduk, bundan çıkmak lâzımdı. Bu turneye hazırlanmak üzere bir araya geldiğimizde, aklıma Velvet Underground'la ilgili bir hikâye geldi. Bazen parçaları iyice işlemek için altı ay stüdyoya kapanırlarmış ve sonra son derece sade, basit şarkılarla çıkarlarmış. Bu arındırma çalışmasını çok seviyorum. Yığmak yerine, azaltıyorsun, zımparalıyorsun. Stüdyoya kıyasla sahnenin avantajı seçenekleri sınırlaması: Orada o kadar çok soru sorman söz konusu değil, tek bir

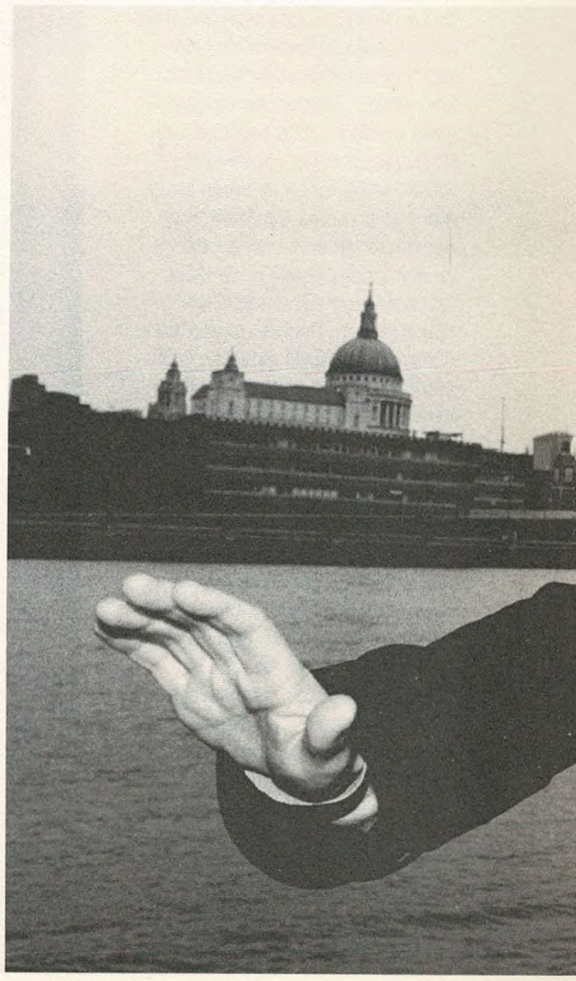

şansın var. Ayrıca, yeniden sahneye çıkmak, evden dışarı adım atmak için de iyi bir neden oldu doğrusu. Evde volta atıp durmaktan kafayı yiyordum neredeyse.

Stüdyo daha da klostrofobik olabilir.

Çocuklarla beraber eve tıkılmak ayrı bir şey tabii. Ama doğru dürüst bir şey bestelemeden haftalarca stüdyoya kapanmak daha da berbat. Bizim bir talihsizliğimiz de kendi stüdyomuzun olması: Yani istediğimiz kadar zaman geçirebiliyoruz stüdyoda ve bu da mahrumiyet ya da tatminsizlik duygusu uyandırabiliyor. Haftalar boyunca dişe dokunur bir şey yapmadan takıldık. Sonlara doğru, prodüktör Spike Stent gelip el attığında, işler biraz daha rayına oturdu. Bitap düşmüştük, herhangi bir şey kaydedebilecek durumda değildik, her şeyi yaz sonuna ertelememiz gerekti.

Sanatsal sorunların yanısıra insanî sorunlar da var mıydı?

Birbirimize yeniden alışmakta çok zorlandık. Hepimiz büyümüştük. Daha iyi bir seçenek olmadığı için ya da işsiz güçsüzlükten bir araya gelip devam etmeyi istemiyorum. Radiohead'i suni bir şekilde hayatta tutmak yapılabilecek en kötü şey olurdu. Oysa hayalini kurduğumuz ve henüz yapmayı denemediğimiz bir dolu şey var. Bizim önümüzdeki en büyük engel Radiohead olmak: Bu yükten tam olarak kurtulamıyorsun.

"Eraser"ın neredeyse tamamı bilgisayar ağırlıklı. İlk albümlerinizin alâmet-i farikası olan distorsiyonlu elektro gitarı bir kenara bırakıp hep bilgisayar müziği mi yapacaksınız bundan böyle?

Hayır. Şahsen benim ikisine de ihtiyacım var. "Eraser"da akustik enstrümanlara da yer verdim. Nigel şöyle demişti: "Bu albümü çok elektronik ve çok yoğun yapabiliriz ya da daha tatminkâr bir şeye dönüştürebiliriz. Parçaları daha organik ve daha heyecanlı bir hale getirmeye bak." Vokallerin daha önde ve çok daha doğrudan olmasında bayağı ısrar etti Nigel.

"Eraser"daki şarkıları Radiohead konserlerinde çalacak mısınız?

Aramızda konuşuyoruz bunu, grup gayet istekli görünüyor. Ancak bazı yeni Radiohead şarkılarımız var, önce onların hale yola koyulması gerekiyor. "Eraser"daki şarkılara öncelik vermek istemiyorum. Zira, onları yorumlamak ağır bir mesai olacak, başımızı çok ağrıtacak. Bir hayır konserinde (1 Mayıs, Londra) Jonny'yle (Greenwood) "Cymbal Rush"ın –albümdeki favori şarkımdır– bir versiyonunu çaldık. Çok dağınık oldu, ama sadece iki gün prova yapabilmiştik.

"Eraser", paranoyak ve ürkütücü arızalarla dolu bir dünya resmi çiziyor.

Dinlerken "yine başladı işte" dedirtiyor herhalde. *(gülüyor)* Ortalara doğru iyice karanlıklaşıyor, özellikle katıksız bir irtibatsızlığı anlatan "Skip Divided"la.

O şarkı insan ilişkilerinde ciddi sorunlar yaşayan birinin öyküsü gibi. Otobiyografik mi, yoksa dilinin ucuna öyle geldiği için mi söylüyorsun o sözleri?

İkisi birden oluyor genellikle. İnsan hep kendinden bir şeyler koyuyor, kafanda ne kadar ruhsal çerçöp varsa, hepsi dökülüyor ortaya. Sonra onları süzüyorsun ve ortaya bambaşka bir şey çıkıyor. Örneğin "Cymbal Rush" doğrudan yaşadığım şahsî bir tecrübeyle başladı, sonra o doğrudanlığı filtre ettim ve çok farklı bir şarkı oldu.

Yaklaşan bir kıyametin duygusu var albümün bütününde...

Yaklaşan birçok kıyamet var aslında. Bunlar hakkında bir sürü senaryo yazılıp çiziliyor. O meseleleri işleyen şarkılar yapmış olduğum için kendimi hafiflemiş hissediyorum aslında. Müziği bunun için yapıyorum zaten, şimdiye kadar hep öyle yaptım. Çözemediğim, haritasını çıkaramadığım şeyleri şarkı haline getiriyorum. Kendimi "down" hissettiğimde –ki buna çok eğilimliyim– otomatikman o frekansa geçiyorum ve kafamdakileri şarkılaştırmaya başlıyorum. Bütün o çılgın senaryolarla iştigal etmekten kendimi alamıyorum. Friends Of The Earth'le *(sera etkisi yapan gazlarla mücadele eden bir örgütlenme)* buluşmak ya da IPCC'nin (İklim Değişimi Hakkında Hükümetlerarası Panel) global ısınma raporunu okumak benim üzerimde devasa bir etki yapıyor.

Radiohead'in Live 8'te çalmaması şaşırtıcı oldu, zira bundan beş yıl önce Bono ve Bob Geldof'la yan yana gelerek aynı meseleleri dile getirmiştiniz.

Live 8'te çalmamız fiziksel olarak mümkün değildi. O dönemde çok seyrek bir araya geliyorduk ve öyle bir konserin altından kalkabilecek özgüvenimiz yoktu. Kendi aramızda sorunlar yaşarken yüzbinlerce insanın karşısına çıkamazdık. Tam o sıralarda "tamam mı, devam mı"yı tartışıyorduk. Arada bir stüdyoya giriyorduk, ama ortaya hiçbir şey çıkaramıyorduk. Bütün bunların yanısıra, Live 8'le neyin hedeflendiği ve bunun nasıl gerçekleştirileceği konusunda organizasyon komitesiyle hemfikir değildik. Yapılmak istenen bana doğru gelmiyordu ve Live 8'in arkasındaki niyet ne kadar iyi olursa olsun, bir takım siyasî çıkarlar için kullanılacağı aşikârdı.

Radiohead'i suni bir şekilde hayatta tutmak en kötü şey olurdu. Bizim önümüzdeki en büyük engel Radiohead olmak: Bu yükten tam olarak kurtulamıyorsun.

"Yoksulluğu tarihe gömelim" sloganı size de çok gerçekdışı geldi mi?

Geldi. Konseri yarısına kadar seyrettim, sonra televizyonu kapattım. Daha fazlasını içim kaldırmadı. Tuhaf bir duygu verdi bana Live 8. Netice itibarıyla, bir medya hadisesiydi ve kendi içinde çok güzeldi. Ama, söz konusu meseleler siyasî ve yapısal meseleler, bir rock konseri çare olamaz bunlara. Belki bir ayaklanma çare olabilir, ama bir rock konseri olamaz.

Bir yurttaş olarak girdiğin angajmanlar, hayranlık uyandırdığı kadar, tepki de çekiyor medyada.

Sanki kendimi ifade etmeye, Friends Of The Earth gibi davalar için konumumu kullanmaya hakkım yokmuş gibi davranılıyor. Öyle ki, muhafazakâr İngiliz basınının düşmanca tavrı karşısında, "bu davalar için bir kozdan ziyade bir yük mü oluyorum acaba" diye düşünmeye bile başladım.

Altında Land Rover varken nasıl bir katkıda bulunabilirsin ki?

Yılda sadece iki kere, arazide kullandığım bir oyuncak o Land Rover. Ama haklısın esasında: Ben de ikiyüzlüyüm, karbondioksitle yaşayan bu toplumun bir parçasıyım. Habire uçağa atlayıp dünya turnesine çıkarak yeryüzünü koruma konusunda nasıl inandırıcı olabilirim? Bir keresinde, örnek olmak için ABD'ye gemiyle gitmeye kalktım, ama Queen Mary bir uçaktan daha fazla karbondioksit çıkarıyor! Zaman zaman, böyle bir ikilem yaşamamak için her şeyi bırakmayı düşünüyorum. Murdoch'un gazetelerinden biri, The Sunday Times, Friends Of The Earth'ü desteklemeye başlamamdan sonra, beni karalamak için iki sayfalık bir yazı yayınladı. O ihtiyar sersemin benden nefret etmesini iltifat kabul ediyorum, ama annem, babam bundan çok mustarip oldu. Benim tek yapmak istediğim katkıda bulunmak, yardım

etmek. Çok da güçlü değilim, her şeyi üstlenemem. Canlı hedef olmak için uygun biri değilim.

Bir tarafta muhafazakâr basın, diğer tarafta Radiohead'i pazarlayan büyük plak şirketi, iki ateş arasında kalmış gibi oldun...

Kendimi rahatlatmak için, sık sık "müzik endüstrisiyle ilişkilerim her zaman zor oldu zaten" diye kendime hatırlatıyorum. Hakikaten de öyle ve bir türlü yoluna girmiyor.

Solo albümünü büyük plak şirketlerine vermeyi reddetmen çok konuşuldu. Radiohead de aynı bağımsızlık yolunu izleyecek mi?

"Eraser"ın kayıtlarının sonlarına doğru, Nigel'la yemeğe gitmiştik bir gün. İlk defa o zaman, bu albümü hangi şirketten çıkaracağımız üzerine düşündük. Radiohead albümleri gibi EMI'dan çıkmasını istemediğimi söyledim. Endüstriden uzak durmak istiyordum, bu koşullarda kaydedilen bir albüm için büyük tantana yapmalarını istemiyordum. O koca potinleriyle bu albümü ezip geçerlerdi, Gorillaz gibi yapmaya kalkarlar, pahalıya satarlardı. "Mutlaka dinlemeniz gereken albüm" diye etiketler yapıştırırlardı üstüne. "Eraser"ın zihniyetine çok aykırı bunlar. Radiohead'i çevreleyen o şaşaadan, devasalıktan gına geldi. Artık büyük bir plak şirketiyle anlaşma yapmamız söz konusu olamaz. Albümlerimizin prodüksiyonunu ve dağıtımını kendimiz yapacağız. Bir dönem grubun kontrolünü kaybetmiştik, aynı şeyin bir daha yaşanmasına izin veremeyiz. Hepsi bir yana, Radiohead'in nereye doğru gittiğini tam olarak bilemiyorum. Sırtımızdaki yükten, bugüne kadar biriken bagajdan mümkün olduğunca kurtularak yolumuza devam edebilelim istiyorum. Zevk almayı, keyiflenmeyi yeniden yakalamamız lâzım. Aksi takdirde, tekrar bir araya gelmemizin hiçbir nedeni olamaz, yoksa zaten dostluğumuz devam ediyor, müzik olsun ya da olmasın, birbirimizle sürekli görüşüyoruz.

Radiohead'in uzun zamandır beklenen yeni albümü ne durumda? Şimdiye kadar kaç şarkı tamamlandı?

En az üç-dört tane gurur duyduğumuz şarkı var. Ama daha doğru dürüst kaydedemedik. Şarkıları birlikte yazdık. Bir Radiohead seansı, beşimizin birlikte oturup bir şarkı üzerinde çalışmamız demektir.

> **Ben de ikiyüzlüyüm, karbondioksitle yaşayan toplumun parçasıyım. Habire uçağa atlayıp turneye çıkarak yeryüzünü koruma konusunda nasıl inandırıcı olabilirim?**

O şarkılardan biraz bahseder misiniz?

Örneğin "Bodysnatchers" hippi rock'uyla Neu! buluşması gibi. Wolfmother adlı yeni bir Avustralyalı grubun sound'unu andırıyor. Onları çok beğeniyorum. "15 Steps" adlı şarkımız geçen yıl yaptığımız bir ritm denemesinden çıkmıştı, "bunu nasıl canlı çalarız" diye tereddüde düştüğümüz sıralarda Peaches'ın "Fuck The Pain Away"ini dinliyorduk, o bize dolaylı bir esin kaynağı oldu. Dört dakikalık "Warning" ise "Bir kâbus bu sadece / uyanmalıyım bir an önce" dizeleriyle başlayan basit bir şarkı, hatta fazlasıyla basit. Belki de o yüzden albüme girmeyebilir. Uzun zamandır üzerinde çalıştığımız "Nude" var bir de. Onun kaydını yaptık, ama daha üzerinde çok münakaşa ederiz gibi görünüyor. *(gülüyor)*

Radiohead için "beş kişilik demokrasi" denebilir mi?

Durum öyle. Tartışabildiğiniz birileri olduğunda her şey daha hızlı gelişiyor. "Eraser"ı yaparken, Nigel "bu davul bölümünü nasıl geliştireceğiz" dediğinde mesela, öyle kalakalıyordum. *(gülüyor)* Çünkü sonuçta, Nigel "şunun üzerine şöyle bir şey çalayım" diyebilecek durumda değil, ama grupla birlikteyken durum farklı. Bir de "House Of Cards" diye bir şarkı var, favorim o. Bana Fleetwood Mac'in "Albatross"unu anımsatıyor, o şarkıyı çok severim. "House Of Cards" da gerçekten yumuşak ve özlü.

Bunlar genellikle Radiohead şarkıları için geçerli olmayan sıfatlar...

Biliyorum. *(gülüyor)* Radiohead denince ilk akla gelen şeyler "elektronik", "nevroz", "çılgınlık", "kafayı sıyırmış beat'ler"...

"Eraser" tam öyle. Sadece akustik gitar kullanarak bir şarkı yapmayı düşündünüz mü hiç?

Öyle birkaç şarkı var çekmecemde. Ama onları "Eraser"a dahil edemezdim, zira bu albümün sebeb-i hikmeti, "odamda laptop'la" yaklaşımını bünyemden atmaktı. Uzaklardan "yaşasın, nihayet!" nidaları duyuyor gibiyim. *(gülüyor)*

Yeni Radiohead albümü öncesinde, bu elektronik sound'lardan arınman mı gerekiyordu?

Bir şekilde bunun benden çıkması gerekiyordu, beni sinir ediyordu bu durum. Ayrıca, grup olmadan da çalışabildiğimi, çok az imkânla şarkı yapabildiğimi kendime kanıtlamam gerekiyordu: Bir şarkıda sadece bir bas cümlesi, diğerinde küçük

Beni ne kadar silerseniz, o kadar görünür olurum

Aralardan/köşelerden/kenarlardan/kuytulardan gelen ruhların yarımküresindeyiz –burada Arakne'nin ipli ağızından uğultular, tiz ziller ve teneffüsler bulabilirsiniz. Burada her şey yarım: Thom Yorke, Kaiser Soze numarası yapmıyor. Burada her şey küre: Konu, dönüp dolaşıp hep mahvolan çevremize geliyor, kapaktaki Kral Canute'un mahşerî sularla mücadelesiyle başlayıp atom bombaları ve sirenlerle bitiriyoruz albümü. Yorke'un sesi her zamankinden daha temiz, enstrümantasyon minimal, sözler nefis... Bu arada, elektronika sever misiniz?

Albüme isim veren parçayla başlamak iyi bir şeydir –"Eraser", bilgisayar çağı oyunbazlığıyla ortaya çıkmış, ama silme/silinme kavramlarıyla karanlıklaşmış bir "hisse" sahip. Bu his, albümün bütününe yansıyor: Copy/paste toplumunda makinanın hayaletleri artık yerinde duramıyor ve bağırıyorlar. Yorke ise, "deus ex machina"mız olarak, bize, "beni ne kadar silerseniz, o kadar görünür olurum" diyor. Sade ve soğuk bir biçimde yapılmış (ya da kesilmiş) parçalar, zamane hastalıklarını, korkuları ve yalnızlığı, suçluluk duygusuyla birleştiriyor. Sonuç: Çarpıcı bir iç sıkıntısı ve mutluluk. Tuhaf ama böyle. Müzik, birkaç notaya indirgenip loop'lanınca, sözlerse sayıklanır gibi söylenince, albüm "ayinimsi" bir şey oluveriyor. İçerdeki denizler kıpraştığı sürece, bütün kablolara ve elektrik kesintilerine rağmen, güzel şeylerin yapılabileceğini görüyorsunuz. Bunu bilmek de insanı ferahlatıyor. Yorke da bu "yaratma heyecanından" sık sık bahsediyor zaten –pislikleri temizleyemeyeceğimiz bir dünyada "yeterince bir şey yapmıyorum" dedikten sonra böyle bir albüm yapmak, protestan etiği ve rock'n'roll'un mükemmel karışımı diyebiliyoruz işte.

Öğrendiğimiz üzere, Yorke zamanında grup arkadaşı Jonny'nin evinde takılırken, onun çaldığı piyano "seslerini" kaydeder, bir buçuk sene sonra bunları alır, "sample"lar, bu tür kesip biçmelerden de albümümüz doğar. Bu, "Eraser"ın doğum hikâyesi. Diğer parçalarda da bu "parçalama" durumu söz konusu. "Harrowdown Hill" ve "And It Rained All Night", "Hail To The Thief" albümü döneminden yadigâr –bazı bölümleri oradan kesilmiş numuneler içermekte. "The Gloaming"i tekrar dinlerseniz, tufan parçamızın tanıdık geldiğini göreceksiniz. Linklater'ın son filmine konuk olacak olan "Black Swan" ise "Kid A" dönemine tekabül ediyor ve onunla ruh benzerlikleri içermekte. Postmodernist zırvalık deyin, sıkılganlık insana neler yaptırıyor deyin, meta-kurgu'dan ne kadar sıkıldığınızı söyleyin –anlarım. Bu egzersiz nereye kadar gider, bilmiyorum, ama sosyolojik "copy/paste"ciliği eleştirip albümü bu şekilde yapma hınzırlığı hoş geliyor bana.

Antik-Radiohead sevenlerin bayılacağı "Analyze" gibi gayet melodik, hatta minörlüğü ile oryantal diyeceğimiz bir şarkı içerse de, "Eraser" nouveau-Radioheadcilerin daha çok tutacağı bir albüm. Politik açıdan bakacak olursak, Yorke'un "şimdiye kadar yaptığım en kızgın şarkı" dediği "Harrowdown Hill" gibi parçalarla bezenmiş bir albüm, "acaba daha politik bir Massive Attack/Aphex Twin/U.N.K.L.E projesiyle karşı karşıya mıyız?" dedirtebilir insana. Tabii bu sorgular, Björk'ün "Vespertine"ini bile duyabileceğimiz bir albümde saçma oluyor. Eisenhower'ın 1953 yılındaki konuşması "Atoms For Peace"den ismini alan (ve Uluslararası Atom Enerji Ajansı'nın mottosu olan) parçamızda da dendiği gibi: "No more talking about the old days/ It's time for something great." (Eski günlerden bahsetmeyelim / Şimdi muhteşem şeylerin zamanı).

"Eraser" için, "seks ya da intihar için bir afrodizyak" yorumunu okudum. Güzel eleştiri; mekanik cehennemlerden ve kopuk ilişkilerden haz alıyorsanız, "A self-fulfilling prophecy of endless possibility"lerden / sonsuz olasılık oyunlarından yorulmuyorsanız ("Analyze"). Ama Barok'un yampiri dişlerini, kırık incilerini sevenlerdenseniz, buradaki fugue'ümsü "sample"lar ve minimal "sound"lar sizin için fazla temiz ve "tekerrürsel" gelebilir. Gitarı özlediğinizi fark edebilirsiniz. Eğer sözlere takılanlardansanız, üzülüp üzülüp sevinebilirsiniz –sellerin ve bombaların salladığı dünyamızda birisi ne güzel haykırmış dersiniz. Eraser bu –bir şeyi silerken yeni bir şeyler yazmaya başlıyor. Hızlı yazıyor.

Pelin Batu

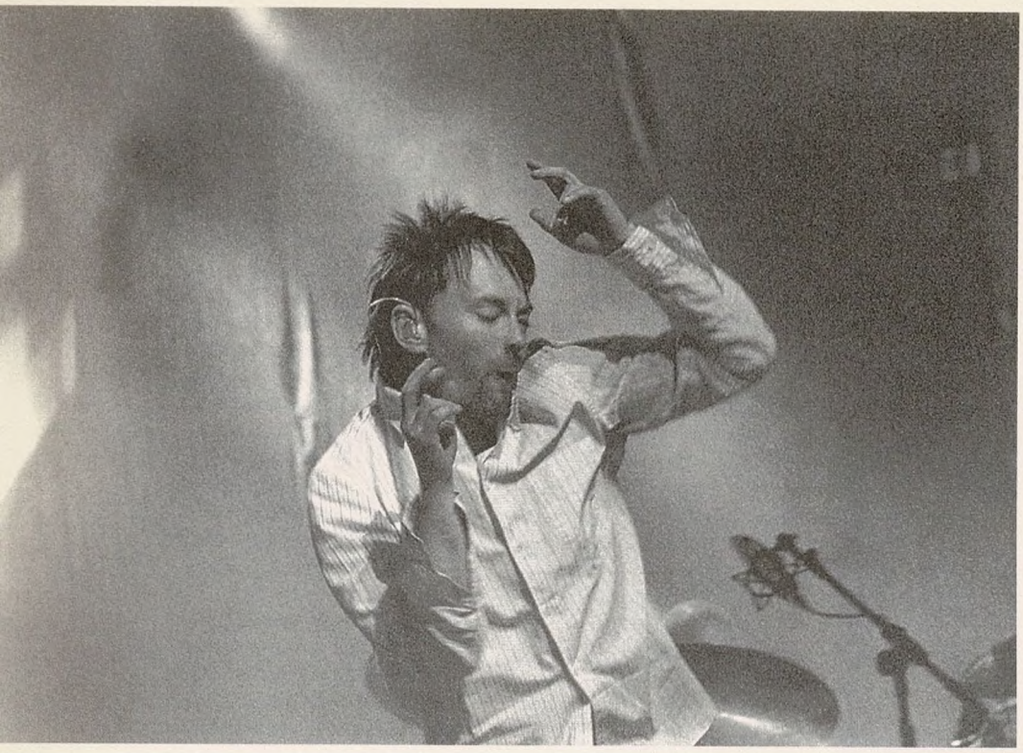

bir gitar riff'i... Şarkıyazarlığından uzaklaşmak ilginç oldu. Çünkü ben tam olarak bir songwriter değilim, Scott Walker ya da Stephen Malkmus gibi birkaç eski tüfeği saymazsak, songwriter'ları dinlemiyorum. Ben esas olarak sound'ları, beat'leri, groove'ları dinliyorum. Bu nedenle de Radiohead dinlerken çok gerilebiliyorum: Hiç istememe rağmen, "şarkı" yapıyoruz. "Eraser"da o formattan uzaklaşmak istedim. Ama Nigel aşırı şarkı düşkünü. Ona en başta dinlettiğim bir takım bölük pörçük fikirler için sürekli "ama bu tam bir şarkı olmuş, bunun üstüne mutlaka söylemelisin!" deyip duruyordu.

"Eraser"da şarkı söyleyişin değişmiş gibi, sanki sesin zevk almaya başlamış...

Aynen öyle: Sadece ve sadece şarkı söylemenin zevkini tattım. Sesim konusunda biraz daha rahatladım, nihayet şüphelerden kurtuldum. Böyle söylüyorum ama, mesela "Atom For Peace"i söylerken yine ödüm kopuyor; başka hiçbir şarkıda sesim o kadar savunmasız, o kadar çıplak değildi. Fakat Nigel kaya gibiydi: "Biraz eko koysak." "Hayır." "Peki, madem öyle biraz reverb koyalım." "Hayır, bu albümde bunlara başvurmayacağımızı söylemiştim." Çoğunlukla vokali bir ya da iki kere kaydetmekle yetindi. Ona güvenmem gerekiyordu, ama çoğu zaman kendimi çırılçıplak hissediyordum. Genelde, kelimeleri gitarların ya da bir efektin arkasına gizleyerek işin içinden çıkıyordum. En fecisi "OK Computer"dı: Oradaki ses bana ait değilmiş, benimle hiçbir alâkası yokmuş gibi gelmeye başlamıştı. O albümün etrafında kopan bütün o aşırılıklar... Bir karikatür haline gelmişim hissine kapılıyordum.

"Eraser" stüdyodaki gergin olmayan ilk tecrüben mi?

Öğretmenin arkasını döndüğü anda sınıftaki çocuklar gibi hissediyordum kendimi: Bu zevk alma ve oyun duygusu albümü dinlerken de hissediliyor sanırım. Bu albümü kaydederkenki bir başka heyecan verici şey de ertesi gün hesabının olmamasıydı; ne kariyer planı, ne de yarın ne olacağı gibi bir düşünce vardı. Sadece o anda onu yapmanın özgürlüğü vardı.

Kayıt yapmak için kabuğuna çekilme ihtiyacı duyuyor musun?

Nigel'la aramızdaki değişmeyen kavga konularından biri de bu. O insanın tamamen inzivaya çekilmesi, gerçekle bağlarını koparması gerektiğine inanıyor. Belki de haklı: Radiohead'le, aylarca işe gider gibi, belli saatlerde –11'den 23'e kadar– stüdyoda mesai yaptık ve ortaya bir şey çıkmadı. O rutin bizi perişan etti: Gece çocuklarla meşgul oluyor, sabahleyin de şarkılarla boğuşuyorduk. Tam bir başarısızlık. Olayları birbirinden ayırmayı, ortadan kaybolmayı, ama mutlu ve rahatlamış bir halde dönmeyi, orada kalıp da mutsuz ve huysuz olmaya tercih ediyorum. Radiohead'in 2006'daki bütün meselesi bu: İki hayat tarzını, birbiriyle kesinlikle bağdaşmayan iki işleyişi nasıl uyuşturabiliriz? Bizim yaşlarımızdaki pek çok müzisyen aile ile müzik arasında bir seçim yapmak durumunda kalıyor. İki delilik arasında bir tercih.

Bizim yaşlarımızdaki pek çok müzisyen aile ile müzik arasında bir seçim yapmak durumunda kalıyor. İki delilik arasında bir tercih.

Evdeyken müziği düşünmemeyi becerebiliyor musun?

Picasso'nun çalışmadan duramadığını okumuştum: İnsanı tahrip etmediği, bir köleye indirgemediği sürece, bu şekilde çalışmaya gömülmekte bir sorun yok. Ama iki yıl önce, karım oturma odasında bilgisayar kullanmamı yasaklamadan evvel, kritik bir evreden geçmiştim, bilgisayarsız yapamıyordum. Alet sürekli olarak kucağımda, dizlerimin üstünde duruyordu, çocularımla konuşuyordum ama, onları doğru dürüst dinlemiyordum. Bir yıldan uzun bir süre böyle bir illüzyon yaşadım. Jonny de evde aynı şeyi yapıyor, ama nasıl altından kalkıyor, bilemiyorum.

Radiohead'in diğer üyeleri senden hep grubun lokomotifi olarak söz ediyor. Bu rolün altından nasıl kalkıyorsun?

Sürekli olarak sürücü durumunda olmak, hep direksiyona geçmenin beklenmesi bazen ağır

FEMİNİST KİTAPLIK >

Kanadalı modern dansçı Maud Allan, Hollandalı casus Mata Hari, Rus sanatçı Ida Rubinstein ve Fransız yazar Colette'in hayatlarıyla, Vaftizci Yahya'nın kellesini isteyen efsanevi Salome ve bedenleriyle erkeklere meydan okuyan kız kardeşleri...

SALOME'NİN KIZ KARDEŞLERİ
Toni Bentley

SİNEMA >

'Anıların sinemacısı' diye bilinen ve "Sekiz Buçuk", "Tatlı Hayat", "Cabiria Geceleri", "Ve Gemi Gidiyor" ve "Kadınlar Kenti" gibi filmleriyle sinema tarihinin unutulmaz isimleri arasında yer alan Federico Fellini'nin sinemaya ve hayata dair görüşleri...

FEDERICO FELLINI
Giovanni Grazzini

KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR >

"Aydınlıkta göremediği için karanlıktan medet uman sanatçı, tahayyül yetisinin armağanı olan yaratıcı soyutlama özgürlüğüne ister istemez ihanet eder. Bundan dolayı, gecede görmek ile geceyi görmeyi birbirinden ayırmamız gerekir. Gece, aydınlıkta görebilmenin izini taşımadığı sürece sahte gecedir."

AYDINLIKTA GÖRMEK
Mehmet Ergüven

MÜZİK >

Müzisyen, orkestra şefi İsrailli Daniel Barenboim ile akademisyen, edebiyat teorisyeni Filistinli Edward Said, yine Ortadoğu kökenli olan, müzik direktörü Ermeni Ara Güzelimyan'ın editörlüğünde, müzik ve edebiyat üzerine yoğun ve keyifli diyaloglara giriyorlar...

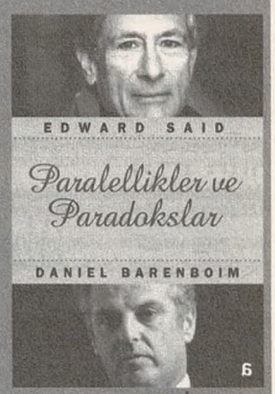

PARALELLİKLER VE PARADOKSLAR
Edward Said - Daniel Barenboim

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

PUZZLE ADAM

"Creep"i ilk dinlediğimiz gün kaydettik Radiohead ismini hafızalarımıza. Ekip şimdi "Creep"in, başköşe albümleri "The Bends" veya "OK Computer"ın, özetle o zamanki "kendi"sinin ışık yılı uzağında, ama isimleri, sırf müzik değil, geleceğin tarih ansiklopedilerinde bile yerini rezerve etmiş durumda. Ekibe teğet geçen herkesin Radiohead sevgisi, yakınlığı, mesafesi ayrı, ama kesin olan bir şey var ki, yıllar sonra, ister grup olarak, isterse elemanları tek tek sahneyi terkettiğinde, hiç kimse Radiohead için "neydi o grubun adı" demeyecek, U2 veya Beatles için demediği gibi... Jonny / Colin Greenwood kardeşler, Ed O'Brien, Phil Selway ve hepsinin bir kulaç ötesinde, bütün bu mahir adamları bir araya getirip mükemmel mayayı tutturan Thom Yorke, radyokafalarıyla bir anıt olarak kalacak.

Radiohead'le ilk temasımız "Creep"le olmuştu; ekibin puzzle-adam'ı Thom Yorke'la yakınlaşmamızsa, biraz daha sonrasına, milâdî gruplardan birine dönüştükleri "The Bends" albümüne rastlıyor. İlk albümleri "Pablo Honey", "Creep" dışında heyecanımızı sürükleyemediği için, "solist"in şahane yorumuna rağmen herhangi bir ümit-veren isimden öteye geçememişti Radiohead. Takipçisi "The Bends", "derin" Radiohead tınısına, Yorke'un "freak" ama her daim kontrollü personasına açılan anahtar oldu. Çocukluktan bu yana iç alemini yaralayan ne varsa, paranoyasıyla, ruhunun nevrotik yankılarıyla hesaplaşan şarkılar, hem kendinin, hem Radiohead'in hoş sadâsını yarattı. Hâlâ muhafaza ettiği dış duvarlarına rağmen artık radarda açıkça seçilen bir rock büyüğümüz olmaya başladı

Thom Yorke. Mükemmelliğe bilenmiş "OK Computer", bu konuma sadece "ömür boyu" garantisi kattı. Tek sorun, albümün Yorke ve adamlarını istemedikleri bir mertebeye taşımasıydı ki, altında ezileceklerini farkettiklerinde, tıpkı U2'nun "Achtung Baby!"de yaptığı gibi, onlar da ellerine baltaları alıp kendi "The Joshua Tree"lerini paramparça ettiler ve "Kid A"ya, "Amnesiac"a vardılar. İmgelerinden uzaklaştıkça, Radiohead ismi daha koyu harflerle ortaya çıktı. O güne dek Yorke'un dilinden plak endüstrisi veya ada cumhuriyetinin çarpıklıkları duyulurken, dünyanın gidişatına dair dikenli sözler yükselir oldu. Bush iktidarına nanik yapan başlığıyla "Hail To The Thief", bir yandan mikro beat'lerin en android halini ararken, öbür taraftan Blair/Bush kumpanyasına fırlattığı oklarla Yorke'un sözünü sakınmayacağını gösterdi. Kolektif bir grup olduklarına kanaatimiz tam, ama ekibi bu merhaleye taşıyan, yine Yorke'un halesiydi.

Thom Yorke, bir süredir –kendi albümü "The Eraser"ı saymazsak– Trade Justice Movement, Friends Of The Earth veya Campaign For Nuclear Disarmament gibi organizasyonlarda boy gösteriyor. Make Trade Fair kampanyası için üstüne sıcak çikolatayı boca edip kakaocu çiftçilere destek veriyor. ("Üreticisine ailesini geçindirecek kadar bile para ödenmezken, çikolatanızdan nasıl tad alıyorsunuz?") Kahramanlık sevdasında değil; sadece akıntıya yön verebileceği inancında. "Geleceği şekillendirmesi gerekenler politikacılar, ama politik çember tamamen tıkalı. Sanatçılar gibi diğer kaynaklara açık değil; müzik ve sanat, insanlara mutlak bir özgürlük sağlıyor" derken, bu çembere hiç olmazsa bir-iki çentik atmanın peşinde. "The Eraser" albümüne sakladığı birkaç şarkısı, yine bu uğurdaki ataklarına ilâve: "Halâ iktidarda olduğuna inandırmaya çalışıyorsun" diye Blair ve avanesine takıldığı "The Clock"; Irak işgali öncesi kitle imha silahı davasıyla alâkalı müfettişin şaibeli intiharı üzerine yazdığı "Harrowdown Hill"...

Söylendiği gibi, Yorke'un müzikal kariyerini silip yeniden yazdığı bir kitabe değil "The Eraser". Prodüktör Nigel Goldrich'le kapandıkları odanın loşluğuna çeken, deniz kabuğu gibi anca kulağa yanaştırınca duyulan bir albüm. Öfkesi, sükûnetinde saklı. Baştan sona Autechre veya Aphex Twin'in iğne beat'leriyle oynaşıyor, bazen şifre gibi sözleriyle yeni bir Thom Yorke bulmacası olup çıkıyor. Sonunda yine başa döndürüp açılıştaki isim şarkısı "The Eraser"a asılı bırakıyor: "Siz beni silmeye çalıştıkça, daha, daha, daha da görünür oluyorum..."

Michael Stipe'ın bir vakitler çıtlattığı gibi, Bono, Thom Yorke ve kendisi arasında tatlı bir rekabet var. Doğru, ama bu üç silahşor eskiden sadece şarkılarıyla yarışırdı, şimdi ağırlıklarınca politik arenada da mücadele ediyorlar. İşin güzel tarafı, hangisi öne geçerse geçsin, onlarla birlikte hepimiz şampiyon olmuş hissine kapılıyoruz. Thom Yorke'a dönersek, o içlerindeki en genç tüfek. Hem dili daha sivri, hem de gözlerini ufuktan ayırmıyor. Bir sonraki durakta kendisini hangi davanın içinde bulacağız, bilmiyoruz, ama ufkunda gördükleri her neyse onları duymak bizim de hoşumuza gidiyor.

Gökhan Pamuk

---

geliyor doğrusu. Benim Radiohead'de tercih ettiğim, olan bitenlere tanık olmak, öteki grup üyelerinin çaldığı şeylerdeki dahiyane yerleri fark etmek. Benim işim, sürekli olarak dinlemek ve uygun tepkiyi vermek. Eğer grubu ben sürüklüyorsam, diğerleri bana bu yakıtı sağladıkları içindir; onları itmek, damıtmak bana düşüyor. Hayatım şu cümleleri söylemekle geçiyor: "Çok şahane bir bas riff'i bu, bu basit halini koru. Yoo, daha ileri gitme, bu notalara yoğunlaş..." Bazen çok sert, çok kırıcı da olabiliyorum. "Paranoid Android" single'ımızın kayıtlarını Nigel dehşetle hatırlıyor... İki-üç gün boyunca berbat bir haldeydim, katlanılması imkânsız biri olmuştum. Her şeyi öylece bırakıp gittim, çünkü kalsaydım, hakikaten kafayı yiyecektim, belki de bütün bantları ateşe verirdim. *(gülüyor)* Bunun üzerine Nigel herkesi toparlamış ve şarkının dörtte üçünü bensiz yapmışlar. O zamana kadar on farklı versiyon üzerinde çalışmıştık, ama ben tepelerinde olmayınca, çözümü bulmuşlardı. Zaman zaman tam bir zehir haline gelebiliyorum. Enerjim tükendiğinde, pranga haline geliyorum.

Sabırsız mısındır?

Evet. Ve çok çabuk hayal kırıklığına, umutsuzluğa kapılırım... Bu sabırsızlık stüdyoda terör havası esmesine neden oluyor. Benim asıl sorunum şu: Şakılardan sıkılmaya başladım artık. En iyi şarkıların tereddüte düşmeden, aciliyet duygusuyla yazıldığını biliyorum. Bir şarkının oturması için altı ay beklemeye dayanamıyorum artık.

37 yaşına geldin, yaşlanmayı nasıl yaşıyorsun?

Bu konuda hassaslaşmaya başladım. *(gülüyor)* "Rock veletler içindir, tersi geçerliymiş gibi yapıyorsun ama, buna inanmıyorsun artık" gibi saçma sapan fikirler insanın zihnine yerleşiyor. Ben de bu seslerden işitiyorum, haklılar. Ama öte yandan, uzun bir süredir rock yapmak istemiyorum. Müzik yapmaya devam ediyorsam, bunun nedeni, hâlâ ve her zaman kulağıma beni heyecandan alt üst eden melodilerin, seslerin, beat'lerin, sound'ların gelmesi. Kafayı sıyırmamamı sağlayan da bunlar. Geçenlerde, tek başına piyanoyla vaaz veren Amerikalı bir kadın vaizin albümünü internetten sipariş ettim. Beyaz, ama bana biraz Mahalia Jackson'ı hatırlattı. Söylediği ne olursa olsun, yüreğinden geldiğini hissediyorsun. Bu sıralarda bir de Aphex Twin'in "The Bug Vs The Rootsman" albümünü çok sık dinliyorum... İnanılmaz derecede şiddet dolu bir şey, dünyanın sonunu anlatıyor, çocuklarım bayılıyor. Public Enemy ve My Bloody Valentine bunun yanında çocuk oyuncağı kalır. Meydan okuma pop müzikten gelmiyor, Squarepusher gibi adamlardan geliyor... Listelerde kimin kaçıncı sırada olduğuyla hayatımda hiç ilgilenmedim. Bana göre, Modeselektor'un TTC'yle yaptığı "Dancing Box" listelerde bir numara olmalı.

Velvet Underground parçaları iyice işlemek için altı ay stüdyoya kapanırmış ve son derece sade, basit şarkılarla çıkarlarmış. Bu arındırma çalışmasını çok seviyorum.

Çeviren: ***Siren İdemen - Yücel Göktürk***

Radiohead, "The Bends" dönemleri

36→

[New York Dolls]

Gel de Morrissey'i kıskanma. Bakın ne diyor: "Herkesin karısı ya da kız arkadaşı vardı, benimse New York Dolls'um." Bu oyuncak bebekler '70'lerin başında cehennem gibi iki albümle ('73'te "New York Dolls", '74'te "Too Much Too Soon") punk'ın kostümlü provasını yaptılar, maceraları kısa da sürse, tarihe parlak bir ruj izi bıraktılar. Bugüne kadar dört üyesini toprağa veren gruptan kalan iki kişi Sylvain Sylvain ve David Johansen genç bir kadro toparlayıp "One Day It Will Please Us to Remember Even This" albümünü yayınladı yıllar sonra. Les Inrockuptibles, Mojo ve Uncut sayfalarından geçmişle geleceğin mukayeseli muhasebesi...

RUJLU BLUES

1973 Ayaktakiler: Sylvain Sylvain (Sylvain Mizrahi), Johnny Thunders (John Genzale), Arthur 'Killer' Kane. Oturanlar: Jerry Nolan, David Johansen

Gösterişe niye bu kadar meraklıydınız?

Sylvain Sylvain: Herkes New York Dolls'a kendinden bir şeyler kattı. Ben kıyafet tasarımcısıydım. Stil her zaman gündemimizin bir parçasıydı yani. Kıyafetlerimizin satışından iyi para kazanıyorduk ve her yaz Avrupa'ya gidiyorduk. The Pink Fairies gibi grupları görmek için Ronnie Scott'un yerine uğrardık. İçlerinde müzik de olan daha sanatsal tiplerdik. Şık görünmeye özeniyorduk. Londra-New York arasında mekik dokurken, kılık kıyafet, ampli, direksiyonu sağda olan Jaguarlar getiriyordum; o arabaları Manhattan'da kullanıyordum.

David Johansen: Ben çok gösterişli bir çevrede büyüdüm. Herkesi de böyle sanıyordum. 15-16 yaşlarımdayken, Manhattan'da St Marks Place'de bir dükkânda çalışıyordum. Bira kutularından küpelerin filan yapıldığı türden bu pop art dükkânında bir tiyatro kumpanyasının yöneticisi olan Charles Ludlum'la tanıştım. Hayatımda rastladığım en etkileyici tipti, hakiki bir dehaydı. Sahnede nasıl durulması gerektiğine dair ne biliyorsam, onu seyrederek öğrendim.

Sylvain: 1971'de, Malcolm McLaren'ın meraklılar için düzenlediği bir defilede, onu Johnny *(Genzale, sahne ismi Thunders)* ve David'le tanıştırmıştım. Benim Billy Murcia'yla *(grubun 1972'de küvette boğularak ölen ilk davulcusu)* birlikte Truth & Soul adında bir şirketim vardı, kıyafet tasarlıyorduk. McLaren'ın koleksiyonunun adı ise Let It Rock'du.

Grup nasıl kuruldu?

Johansen: Bir gün kapım çalındı. Açtım, karşımda Billy ve yanında dev gibi biri vardı, Arthur'muş *(Dolls'un başçısı Arthur Kane)*. Bana, "anlaşılan sen şarkıcıymışsın, öyle mi?" dedi. Onları içeri davet ettim, müzik hakkında sohbet ettik. Sonra kalkıp Johnny'ye gittik, jam yapmaya başladık ve birden "tamam" dedik, "bir grup kuruyoruz". Sylvain'le daha sonra tanıştım. Bi-

→37

zim prova yaptığımız bisiklet dükkânında peydah olup gitarını fişe taktığı anda, "nihayet ikinci gitaristimizi bulduk işte" diye düşündüm.

Sylvain: Eric'in (Emerson) Magic Tramps adında bir grubu vardı, onlara ön grup olmamızı teklif etti. Biz zaten nerede olursa olsun çalmaya hevesliydik. Ve Suicide'la Eric arasında çıkmaya başladık. Salonda kız arkadaşlarımız ve kız arkadaşımız olmak isteyen kızlar vardı.

Diğer gruplarla rekabete girmek gibi bir niyetiniz var mıydı? Yoksa rock'un daha başka bir boyutu olduğuna mı inanıyordunuz?

Johansen: Amerika'da o sıralarda Downbeat dergisi vardı. Bir caz dergisiydi, ama yaptığımız iki albüm de dört yıldız aldı bu dergide. Albümlerin müzikalitesini anlamışlardı. Daha sonraları bu albümleri dinlediğimde bana halk sanatı izlenimi verdiler. Sanki Alan Lomax Missisippi'ye değil de, bir şehre gidip kayıt yapmış gibi. Kabiliyetimizin doruk noktasında çalıyorduk.

Sylvain: Hiçbir şeyi planlamadık. Tavrımız kendiliğinden oluşmuştu. Bize dediler ki, "çok kötüsünüz, çalamıyorsunuz, yazamıyorsunuz". Onların olmadığı her şeydik biz. Onlar gibi olmak da istemiyorduk.

Oscar Wilde Room'daki konserlerinize kimler geliyordu?

Sylvain: Joe Dallesandro. Suicide. O dönemde tiyatro yapmak isteyenler, drag queen'ler, travestiler Amerika'nın dört bir yanından New York'a akıyordu. The New York Dolls onları bir araya getiriyordu. New York punk dünyasını oluşturacak olan Television, Blondie, Ramones, hepsi oradaydı. Patti Smith yatağımın ayakucunda şiir okurdu.

Johansen: New York'ta dağınık bir sanat camiası vardı: Elbise tasarımcıları, filmciler, şairler, aktörler, müzisyenler... Kalabalığın temeli bunlardı. Ve geleceklerinden emin olmayan gençler... İlk konserimizi verdiğimiz Mercer Arts Center ultramodern bir mekândı, Broadway'de, 3. Cadde'deydi. Altı tane salon vardı, biz inanılmaz kısa bir sürede The Kitchen adlı en küçük salondan her şeyin büyük bir ivme kazandığı Oscar Wilde salonuna geçiş yaptık.

Sylvain: New York'ta delice bir ilgi görüyorduk. Max's Kansas City'yi 12 gece üst üste tıklım tıklım doldurabiliyorduk, başka kimsenin başarabileceği bir şey değildi bu.

Malcolm McLaren sizi vinilekslerle giydirip komünist imajlara büründürdüğünde ne hissettiniz?

Johansen: Sylvain'le birlikte "Red Patent Leather"ı yazdığımızda bu şarkıyla ilgili kostümler hazırlama fikri geldi aklımıza. Bu yüzden kızıl vinileksler için Malcolm'la ilişkiye geçtik. Bayrak bizim fikrimizdi. Hayalî bir komünist parti kurma fikri hoşumuza gitmişti, ama komünist avının devam ettiğinden haberimiz yoktu. Fikrin içindeki espriyi insanlar pek görmedi.

Sylvain: "Johnny'nin kırmızı ayakkabıları var, ben de istiyorum" diye başladı her şey. Ve birden hepimiz kızıllar giyer olduk. O sırada David ve Malcolm ilk defa birbirleriyle konuştular. "Kızıl bir bayrak asalım" fikri çıktı. O sıralarda Vietnam savaşı devam ediyordu ve olay başka yönlere çekilebilirdi.

Gruba 1975'te son noktayı nasıl koydunuz?

Sylvain: İkinci davulcumuz Jerry Nolan'ın annesinin Florida'da karavanlardan oluşan bir tür moteli vardı. 1975'in mart ayında orada bir araya geldik. Kızıl deri kıyafetlerle çıktığımız turnenin hemen sonrasıydı. Her birimiz bir karavanda kalıyorduk. Herkes çoktan grubu bırakmamız gerektiğini söylüyordu. Dolls'un kamikaze dönemiydi, sonunda infilâk ettik. New York Dolls'u öldüren eroin oldu. Eroin, alkol ve bir de Amerika'da aslında hiçbir zaman tam olarak kabul görmememiz. Arthur içkiye dadanmıştı, David de öyle. Kafayı çekmek insanı acı bir şekilde baş belası haline getirebiliyor.

Bazıları Johnny Thunders'ı bir rock-'n'roll kahramanı olarak görüyor. Bu sağlıklı bir şey mi sizce?

Sylvain: Kesinlikle sağlıklı. Şov dünyasının ikinci en çok çalışan adamıydı o. Bütün kulüplerde çalmışlığı vardır. Ve bu sayede New York Dolls'u ayakta tuttu. Eroini kişiden ayırmanız gerekir. Bir kere sizi eline geçirdi mi, artık dümen senin ellerinde değildir. Davulcumuz Jerry Nolan etrafta koşturup "eroin alırken asla hasta olmazsın" diye bağırırdı. Ta ki komaya girene kadar. Bir daha da çıkamadı.

Johansen: Johnny benim için öncelikle bir insandır. Onun canki imajı, Dolls sonrası dönemden kalmadır. Tanıştığımızda genç ve delidolu bir tipti. "Prova yapmalıyız" diyen oydu hep. Ama eroin nasıldır, malûm.

Sylvain: Aslında Johnny basçıydı. Ona gitar çalmayı ben öğrettim; biraz altından kalkmaya başlar başlamaz büyük bir solist olmaya karar verdi. Jeff Beck olmaya kafaya takmıştı. Ama çok daha fazlasıydı: Fantastik şarkılar yazıyordu.

Punk İngiltere'de patladığında, taklit edildiğinizi düşündünüz mü? O dönemde New York'lu punkçılar size nasıl davrandı?

Sylvain: Bizim için ikili bir darbeydi. Tom Verlaine bile bizi doğru yorumlamıyordu. Television parladığında Tom'un bir röportajda, Dolls'a benzemek istemediklerini, kostümlerle dolaşmayacaklarını söylediğini okudum ve üzüldüm. Eğer bunun bir kostüm olduğunu düşünüyorsa, her şeyi ıskalamış demektir. Cinselliğimiz bir kostüm değildi. O sıralarda Dolls imajını ayakta tutan tek kişi Johnny idi. İngiltere'deydi ve insanların görüp dokunabileceği tek kişiydi.

Malcolm McLaren, Sylvain'e Sex Pistols'a katılmayı teklif ettiğinde bunu ciddiye almış mıydınız?

Müziğimizde bir düşünce boyutu olmasını hep istedik. Kafamdaki fikir, David'in Frankenstein'la seks yapmasıydı. İşte bu sonsuza kadar yaşar! Sonsuzluk da yeterlidir.

Sylvain: 1991'de annem öldüğünde Malcolm'dan gelmiş eski bir mektup buldum evde. İkimiz ta 1971 yılından tanışıyorduk ve yakındık. Dağılmamızın hemen ertesinde, ona "New Orleans'a gidelim ve eğlenelim" demiştim. Orada gerçekten de çok eğlendik. Onu Allen Toussaint'in stüdyosuna götürdüm, eski 45'likler satın aldık. Bana o sıralar Londra'daki dükkânına (Sex) takılan gençlerden ve kuracakları gruptan bahsediyordu. "Sana uçak biletini yollayacağım, bu grup tam sana göre" diyordu. Üzerinde pin-up çıkartmalar olan beyaz Gibson Les Paul gitarımı ona vererek kendisine duyduğum güveni ispat etmem gerektiğini söylemişti. Hâlâ gitarı satıp da bana Londra'dan uçak bileti göndermesini bekliyorum. *(gülüyor)* 1991'de elime geçen bu mektupta, zarfın arkasında "Bayan Mizrahi, lütfen bu mektubu oğlunuza ulaştırın. İngiltere'den bir dost –çok acil" yazıyordu. Ve yedi sayfa boyunca Johansen'i hiç sevmediğinden, benim bu yeni gruba ait olduğumdan bahsedip duruyordu. Hatta dördünün bir fotoğrafını yollamıştı. Birinin arkasında "Bu adama Johnny Rotten adını takmayı düşünüyoruz. Şarkı söyleyemiyor, ama Johansen'den iyi söylediği kesin" yazıyordu.

Morrissey'le ilgili düşünceleriniz neler?

Johansen: O Pasolini'dir. Cömert ve güzel bir adamdır. Onu çok severim.

Sylvain: Çok klas adamdır. Ve pek endamlıdır. Yeniden birleşmeden önce de ilişkimiz vardı. Ben Los Angeles'ta çalarken beni dinlemeye gelirdi. Ayın sonunu zor getirdiğim dönemlerdi ve onun gelmesi benim için büyük ödüldü. Bir gün Arthur'la (Kane) beni kendisini seyretmeye davet etti. Konserin sonunda "Trash"i söyledi. O geceki şarkı listesini imzalatmıştım ona.

Meltdown festivalinde Morrissey sayesinde yıllar sonra ilk defa bir

2004'te Morrissey, Meltdown Festivali'nde Dolls üyeleriyle

60'LARIN BİTİŞ DÜDÜĞÜ

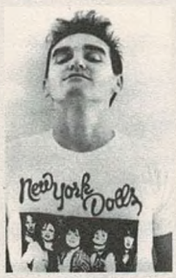

The New York Dolls, '60'ların sona erdiğinin ilk somut işaretiydi. Dolls'a piyasa müziği demek imkânsızdı, gözardı etmek de mümkün değildi. New York avangard'ının şöhretiydi New York Dolls. "Ham müzikaliteleriyle" dönemin temposuna sert bir tezat oluşturuyorlardı. Transseksüel cankilerdi. Biseksüel psikopatlar gibi davranan ortaokul terk tiplerdi. Yani, haklarında çok şey söylendi. Müzik endüstrisi onlardan nefret etti. O dönemde rock müzik kişiliksizleştirmeye dayalı pahalı bir sektör olup çıkmıştı çoktan... Maalesef, Dolls'un görünüşü müziklerini gölgeliyordu. Onlardan önceki "realistler" Woodstock'u bir sembol olarak yüceltirken, Dolls bu kuşağın apatisine karşı nefretle yaklaşmıştı. Dolls, dinleyiciye karanlık bir oyun, kara bir mizah sunuyor ve umutsuzluktan enerji damıtıyordu. Dolls üyeleri hiçbir işverenin işe almayacağı ikinci sınıf vatandaşlardan oluşuyordu. Paraları ya da düzenli bir işleri yoktu. Tüm enerjilerini gruba kanalize ederek eğlenmek ve çok para kazanmak üzere yola çıkmışlardı. Alabildikleri her şeyi almak ve HEMEN almak istiyorlardı. Ama teknik olarak iyi çaldıkları söylenemezdi. *Morrissey (1981)*

araya geldiğinizde ne hissettiniz?
Sylvain: Kendimi mükemmel hissettim. Viagrasız bu kadar tahrik olunur herhalde. Morrissey'i tekrar tekrar öpebilirdim. Özellikle Arthur Kane konusunda. Bunlar onun yeryüzündeki son anlarıydı. Dinamit gibiydik.
Johansen: Her yerde çiçekler vardı. Ortam çok büyülüydü. Arthur'u uzun süredir görmemiştim. O tamamen kendine has bir adamdır. Yeryüzünde tektir. Olaylara bakışı fantastiktir. Ve tekrar bir araya geldiğimizde her şey eskisi gibiydi. Sanki bunca yılı Hades'te geçirmiş ve öteki yakaya aynı fikirlerle çıkmış gibiydi. Yirmi yıl uyuyup uyandıktan sonra geçmişe dönmek isteyenlere benzemezdi o. Dünyanın ne halde olduğunu hiç umursamayan biriydi. Öldüğünde yıkıldım.
'70'lerde Andy Warhol'un New York sanatına etkisi neydi? Örneğin bir şarkınıza "Trash" ismini koymanızda onun etkisi var mıydı?
Sylvain: Andy Warhol'u evsizler için aşevinde yemek pişirirken tanımıştım. Daha sonra neredeyse insanî olmayan bir imaja büründü. Bana eğlenceli gelmişti, muhtemelen etkilemişti beni. Onu ilginç kılan sanatı değildi. Onunla birlikteyken medya dünyasının nasıl çalıştığını anlayabiliyorsunuz.
New York Dolls şarkı sözleri açısından çok ihmal edilen bir grup. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
Sylvain: Müziğimizde bir düşünce boyutu olmasını hep istedik. Kafamda her zaman yaşayan fikir, David'in Frankenstein'la seks yapmasıydı. İşte bu sonsuza kadar yaşar! Ve sonsuzluk da benim için yeterlidir.
Johansen: Umarım şarkıların ne kadar akıl dolu olduğunu anlamazlar. Bu her şeyi bozar çünkü. Şarkı sözleri bilinçaltında çalışır. Aksi halde kısa sürede etkisini yitirir. Eğer sözler anlaşılmıyorsa, etkisi daha uzun sürer.
"Jet Boy" bir gay aşk marşı mı? Her ne kadar birkaç yıl önce David'in sakallarını görmüş olsak da, bu durumdan şüpheleniyoruz.
Johansen: Bu, kozmik türde bir aşk –isim takılmaya kalkışılamayacak bir aşk. Dünyadaki ve ötesindeki bütün yaratıklar için. "Jet Boy", benim için mükemmellik fikri demek. Herkesin feyz almak isteyeceği uçma hissi var burada...
Dolls plaklarından herhangi biri sahnede de aynı düzeyde yaşayabiliyor mu?
Sylvain: Plak yapmak, benim için uçmak gibi bir şey. İnsanoğluna göre bir iş değil yani. Benim için sahne bir numaradır.
Johansen: Bazı konserler iyi, bazı konserler korkunçtu. Plaklarımız mutlu bir ortalamadır.
Ömür boyu Dolls üyesi olarak mı görüyorsunuz kendinizi?
Sylvain: Eğer kariyerimin detayına bakarsanız, ki bulmanız biraz zor olacaktır, Dolls'un beni terk ettiğini, benim onu terk etmediğimi görürsünüz. Sonlarda ilişkimiz kansere dönmüş olsa bile. Bunlar gerçekten zor zamanlardı ve dönüp giden herkesi, David dahil, affediyorum. Ben ve Arthur, Dolls'u seviyorduk, hayatımız boyunca beklediğimiz şeydi o. Ama David'in önünde bizden daha fazla fırsat ve teklif vardı. Arthur öldükten sonra *(2004)* David'e "devam etmek istiyor musun?" diye sordum. "Evet" dedi. Eğer David de işin içindeyse, ömrümün sonuna kadar Dolls'ta kalırım.
Johansen: Şu anda yaptığımız şey bir kutlama. Eğlenceli ve neşeli bir kutlama. Benim müzikten beklentim de bu. Eğer herkes bu temellerde birleşiyorsa, evet, sonuna dek Dolls'luyum.
Dolls'un otuz yıldan sonra bir albüm yapmasının sebebi ne?
Sylvain: Biz sahne yaratıklarıyız, tabiatımız öyle. Hiç albüm yapmasak da olurdu, ama David çok ısrar etti. "Hadi Sylvain" dedi, "birkaç tane şarkı yaz"... Başlangıçta epey sancı çektim, ama yirmi tane yeni şarkı çıkıverdi.
Johansen: Sylvain'in gönderdiği demolardaki riff'ler o kadar hoşuma gitti ki, onlara söz yazmak hiç mesele olmadı. Kayıtlara başladığımızda bütün şarkılar kolektif bilinçaltımıza yerleşmişti.
Sylvain: O şarkıların rujlarını sildiğinizde karşınıza çıkan blues'dur. Üç akorlu, iki-üç dakikalık, kulağı yakalayan şarkılar bunlar. Sözler de boş değil. "Sabaha kadar dans etmek istiyorum" türünden değil. Biz şarkılarımızda akıl-fikir olmasını isteriz.
Aslında yeni bir grup kurduğunuz söylenebilir.
Johansen: Bu ikinci evremiz. Kaldığımız yerden devam ediyoruz. Şahane bir grubuz, sadece müzisyenlik anlamında değil, mükemmel bir uyum içindeyiz ve herkes içgüdüsel olarak bu bütünlük içindeki rolünü ifa ediyor. Dolls bir demokrasiydi, herkesin eşit söz hakkı vardı. Sonra Syl ve ben kendi gruplarımızı kurduk, o gruplarda "işte böyle çalacağız" derdik. Şimdiki durum öyle değil. Herkes çıkınında ne varsa getirip masaya koyuyor.
Albümün güçlü bir mizah duygusu var. İkinizin hâlâ birlikte olmanızda bu mizah duygusu da önemli rol oynuyor galiba.
Sylvian: Mizah, ruh sağlığı için en iyi devadır. Bazen iki çaçaron kocakarı gibiyiz. Ama birlikte çaldığımızda büyük zevk alıyoruz. O duyguyu çok özlemiştik. En iyi ve en matrak arkadaşlarımı yitirdim. David'le aramızdaki şey müziğin ötesinde.

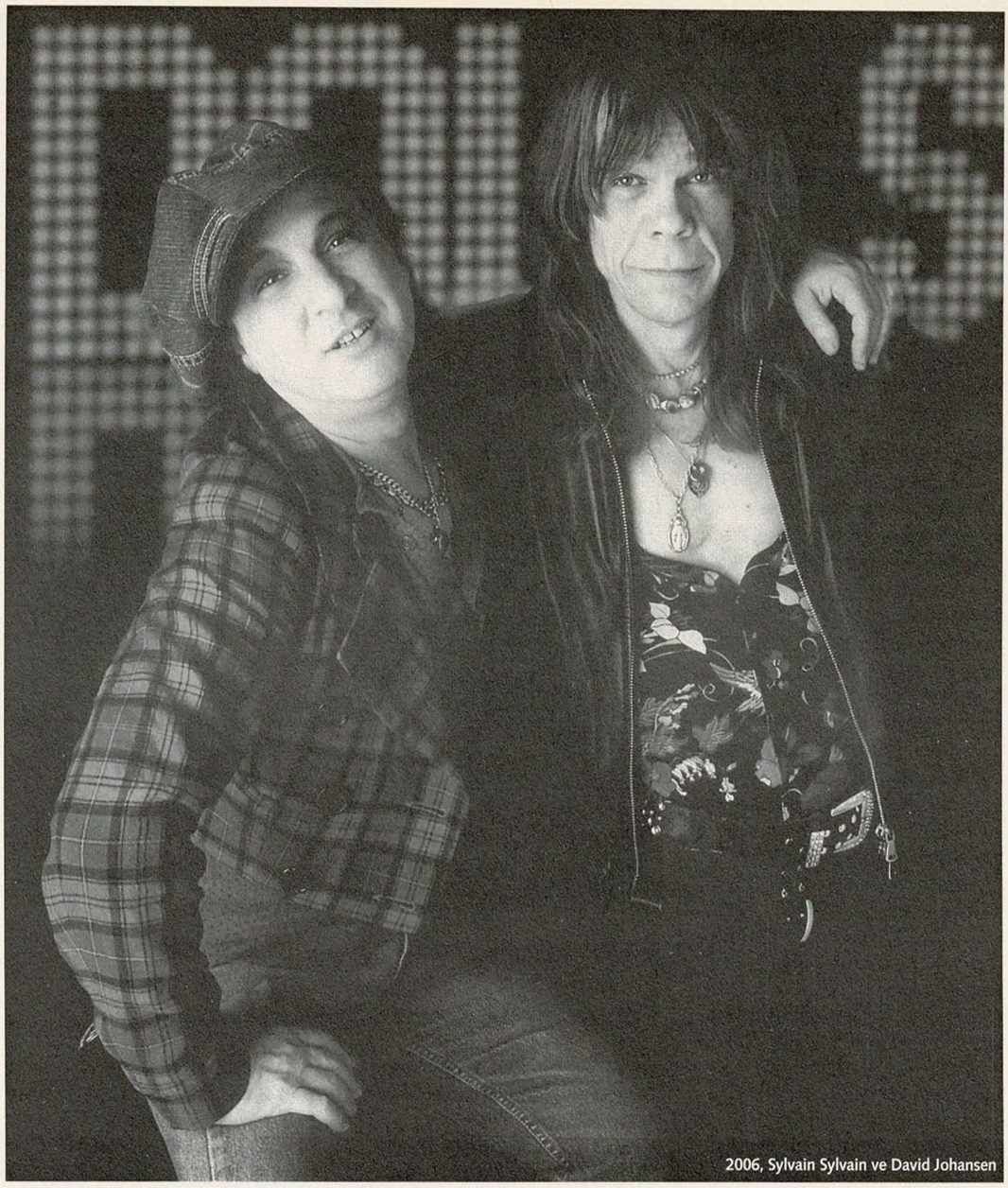
2006, Sylvain Sylvain ve David Johansen

Eski Dolls albümlerini dinlediğimde bana halk sanatı izlenimi verdiler. Sanki Alan Lomax Missisippi'ye değil de, bir şehre gidip kayıt yapmış gibi.

Çeviren: **Ogan Güner - Siren İdemen**

PETE SEEGER'DAN BRUCE SPRINGSTEEN'E : "WE SHALL OVERCOME"

41. sayımızdaki söyleşisinde Kip Hanrahan, Amerika'nın radikal muhaliflerinin alınyazısını Noam Chomsky örneğinde şöyle özetlemişti: "Onlara yokmuş gibi davranırlar. Amerikan medyası 'öldürün onu, tıkın hapse' diye bağırmaz, 'boşverin ona, kafayı yemiş' der geçer". Amerikan sol ve yeşil hareketinin simge ismi Pete Seeger'ın başına gelen de aşağı yukarı böyle işte. Ta ki bizim "Patron" (işçisin sen işçi kal), bu "kafayı yemiş" ihtiyarı, unutulduğu dehlizden çekip çıkarana kadar. Bruce Springsteen, son albümü "We Shall Overcome: The Seeger Sessions"da üstadın repertuarındaki eserleri kanlı canlı bir folk orkestrası eşliğinde coşkuyla yorumluyor... Springsteen söyleşisini Daily News, USA Today, ABC News'dan derledik, Pete Seeger için ekolojik radyo kuşağı Living On Earth'e bağlandık.

IŞIKLI ŞARKILAR

"Seeger Sessions" fanlarınız için sürprizlerle dolu: Gospeller, spiritüeller, eski usûl baladlar, caz ve blues esintileri ve protest folk... Bu "geçmişe seyahat" sizin için ne ifade ediyor?

Bruce Springsteen: Yüz yıl önce, hatta kimi durumlarda üç-dört yüzyıl önce yaşamış insanların sesiyle şarkı söylemenin verdiği duyguyu tarif etmek mümkün değil. O şarkıların her biri ayrı bir dünya; içlerinde o kadar çok insanî boyutu barındırıyorlar ki, onları alıp istediğiniz yere ve döneme götürebilirsiniz. Zamandan ve mekândan bağımsız bir vasıfları var neredeyse, bugünlere kadar gelmeleri boşuna değil. Örneğin "My Oklahoma Home", karısı bir dolandırıcıyla kaçan adamın hikâyesini mizahî bir dille anlatıyor. Hafif bir şarkı bir yandan, ama aynı zamanda, bir insanın her şeyini yitirişinin hikâyesi. Oklahomalı çiftçilerin yaşadığı büyük felâket, o ünlü fırtına da var öykünün içinde. Geçen yıl New Orleans'da yaşanan Katrina felâketi de Oklahoma'daki "Dust Bowl" felâketinden farklı değil. Folk müziğin hayatımızla kurduğu bağ böyle bir şey, o şarkıların zamana bu kadar dayanıklı olmasının sebebi de o zaten.

O şarkıların bugünlere kadar gelmesinde Pete Seeger'ın azımsanmayacak bir payı var, bu albüm bir yandan da Seeger'a bir saygı duruşu. "Seeger Sessions" diye bir albüm yapma fikri nasıl doğdu?

Pete Seeger'ın şarkılarıyla ilk kez 1997'de haşır neşir oldum. Onun adına yapılan bir tribute albüm için "We Shall Overcome"ı söyleyecektim. O nedenle Seeger'ın bütün albümlerini edindim ve müthiş bir külliyatla karşılaştım, müthiş öyküler, müthiş karakterler... Seeger'ın derlediği ve yazdığı şarkılardan bazıları vardı kulağımda, ama onlarla hemhal olmuş değildim. 20'li yaşlarımın sonlarına doğru, geçmişe bir seyahat yapmıştım, Hank Williams'a, Woody Guthrie'ye ve eski blues parçalarına. Rock'u doğuran farklı müzik tarzlarıyla ilişkim sürdü hep. Ne var ki, Seeger'ın oluşturduğu külliyatın nasıl bir cevher olduğunu bilmiyordum. O müzik ve karakterler büyüledi beni. O sesleri kendi içimde bulabileceğimi hissettim. Ayrıca, kendi tarzımdan, şarkı yazarlığımdan uzaklaşmak da iyi geldi. Müzikal ifade bakımından beni çok özgürleştirdi.

> **O şarkılar içlerinde o kadar çok insanî boyutu barındırıyorlar ki, onları alıp istediğiniz yere ve döneme götürebilirsiniz. Zaman ve mekândan bağımsızlar.**

Şarkıları seçmeniz nasıl oldu?

"O Mary, Don't You Weep", "John Henry" gibi spiritüeller ve gelmiş geçmiş en büyük protest şarkısı olan "We Shall Overcome" çok ünlü parçalar, ama seçim yaparken kriterim "tanınmış şarkılar" değildi, öyküler ve karakterler belirleyici oldu. Örneğin, "Erie Canal"ın kahramanını tanıdığımı hissettim, "O Mary"yi dinlerken "Promised Land"i aynı tarzda yazdığımı düşündüm. Onda da sözler blues, nakarat gospel'dir. Seeger'ın şarkıları çok doğrudan politik olabiliyor, daha sosyal olanlarla bir denge kurmaya çalıştım. Örneğin, "Eyes On The Prize" sivil haklar döneminden müthiş bir özgürlük şarkısı, "Jesse James" ise nefis bir kişilik tahlili. Bu kavramsal bir çalışma değil, kendiliğinden gelişen ve zaman içinde oluşan bir albüm. "Seeger Sessions" için kolları sıvadığımda Pete'i aradım, projeyi anlattım. O da bana hangi şarkıları seçtiğimi sordu ve her birinin tarihini anlattı. Çok zevkli bir sohbetti, Seeger bir derya. Umarım albüm hoşuna gitmiştir.

Bugüne kadarki Springsteen albümlerinde pek rastlamadığımız bir enstrümantal çeşitlilik dikkat çekiyor. Ayrıca bayağı kalabalık bir kad-

40→

om çinka om

Buraya bir Ford Ranger'la geldiniz, hiç ses çıkarmayan bir araba. Elektrik motoruyla çalıştığı doğru mu?

Pete Seeger: Evet, 8 bin dolara aldım. Bir öğretmen yapmış, Ford Ranger'a 28 beygir gücünde bir elektrik motoru yerleştirmiş, 20 tane de 6 voltluk pil koymuş. Benim için mükemmel bir araç. Evim dik bir yamaçta, gayet güzel tırmanıyor oraya. Hatta yük bile taşıyor.

Hudson nehrinin temizlenmesi için kurduğunuz bir örgüt var, Clearwater. Onu biraz anlatır mısınız?

Bundan otuz yıl önce, Clearwater'ı kurduğumuz günlerde Hudson nehri üstü açık bir lağımdı. Zaman içinde, yavaş yavaş temizlendi. Ama asıl büyük zaferimiz, nehrin kıyısında kurulan park. Orası bir çöplüktü, yerel yönetimi dilekçe bombardımanına tuttuk. Çevredeki insanlar bize gülüyordu, olmayacak duaya amin diyorduk güyâ. Ama sonuçta o dilekçelerin bir etkisi oldu. Biraz belediye parası, biraz devlet parası derken bir milyon dolara o yedibuçuk dönümlük çöplüğü yeşil alana dönüştürdük.

Çevre sorunlarıyla ilgilenmeye ne zaman başladınız?

Ben kitapkoliğimdir. Rachel Carson'un "Silent Spring"i (Sessiz Bahar), Paul Erlich'in "The Population Bomb"ı (Nüfus Bombası) ve Barry Commoner'ın "The Poverty of Power"ı (İktidarın Yoksulluğu) çevre sorunlarına bakışımı 180 derece değiştirdi. Derhal bir şeyler yapmaya başlamazsak gelecek kuşaklara zehirli bir gezegen miras bırakacağımızı idrak ettim.

Clearwater'ın Hudson nehrinde gezintiler düzenlediği bir teknesi var, onun hikâyesi ne?

Yelkenliler hakkındaki bir kitapta, Amerikan anayasasının hazırlandığı günlerde, kurucu atalardan Alexander Hamilton'ın bir yelkenliyle Hudson nehrinde gezintiye çıktığını ve orada dostlarıyla anayasa taslağını tartıştığını okudum. Bir arkadaşımı arayıp o yelkenlinin replikasını yapıp yapamayacağımızı sordum. "100

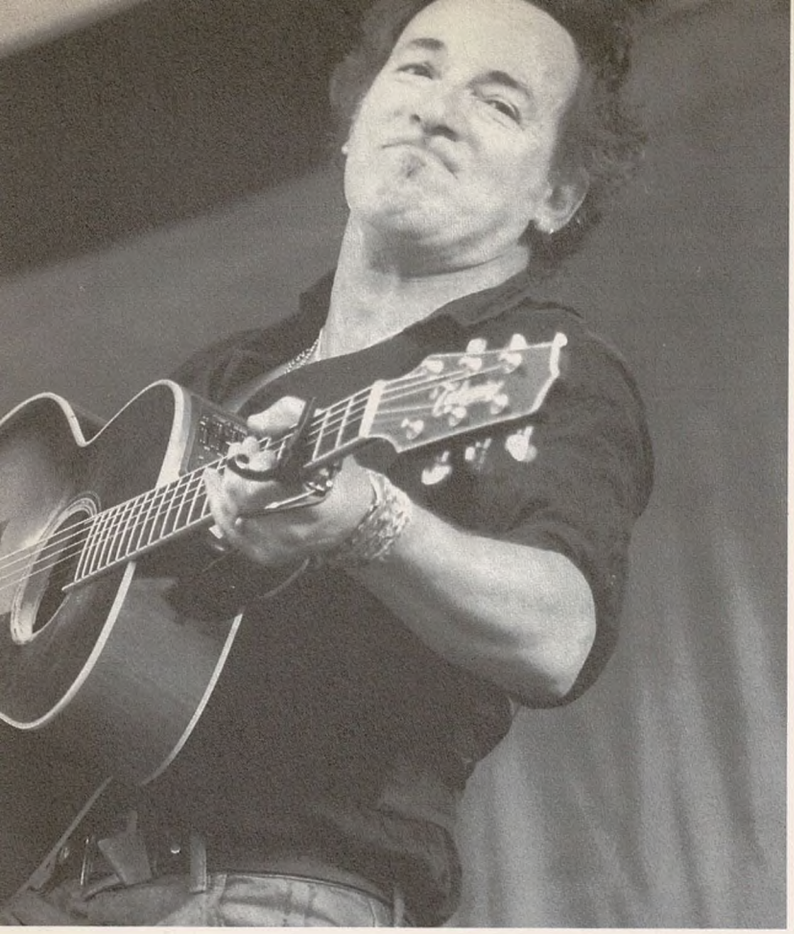

ro var, aralarında çellist Soozie Tyrell ve eşiniz Patti Scialfa'nın da bulunduğu 17 müzisyen... Kayıtlar nasıl geçti?
Aslında yepyeni bir şey değil o, ikinci albümümde ("The Wild, The Innocent and The E Street Shuffle") akordeon, tuba ve caz sound'ları vardı, sonradan E Street'i daha bir rock grubu haline getirdiğimizde o sesler azaldı. Tekrar o alana dönmek hoşuma gidiyor. Prova yapmadık, düzenleme yapmadık, oturup çaldık sadece. Müzik yapmanın zevkini aldık. Başlangıçta bu seansların bir albüm haline gelip gelmeyeceğinden emin değildik. Albüm üç günde ortaya çıktı, evimin oturma odasında çaldık, nefeslileriyse koridorlarda. *(gülüyor)* O şarkıların önemli bir özelliği pürüzlü olmaları, kayıtlar sırasında bizimkilere sık sık "bunu daha iyi çalarsak ruhunu kaybeder" diyordum. *(gülüyor)*
"Seeger Sessions"ın E Street'in rock sound'una alışmış fanlarını yadırgatmasından çekinmediniz mi?
Ben yaşlı bir insanım, ne yapmak istersem, ne zaman yapmak istersem yapabilirim artık. E Street için yazılmış birçok parça hazırda bekliyor zaten, o defteri kapatmış değilim asla. Ayrıca, macerayı seven bir dinleyici kitlesi de var, belki E Street fanları kadar kalabalık değiller, ama varlar yine de. Bence sanatçının görevi bir kutu yapıp dinleyicileriyle birlikte o kutunun içine girmektir, sonra o kutudan çıkıp yeni bir kutu yaparsınız. Dinleyicileriniz de o yeni kutuya gelirler, tabii eğer işinizi iyi yapmışsanız. Ama zaten işinizi iyi yapabilmeniz için, bir önceki kutudan çıkmış olmanız gerekir. Yaptığınız kutudan çekip gitmek, sanatçı kalabilmenizin şartıdır. Hayranlık duyduğum şarkı yazarları hep böyle yapmışlardır, Dylan, Neil Young, Woody Guthrie...
Ama sizin yeni kutunuz, eski bir kutu değil mi?
Şarkıların eski olması başka bir şey. Ayrıca, onların yüzyıldır, hatta kimilerinin birkaç yüzyıldır varolmasının bir sebebi olsa gerek. Ben o şarkıları bugüne dair kılabileceğimi hissettim. Benim hep bir gözüm geçmişte, öteki gözüm gelecekte olmuştur. Nereden geldiğinizi ve nereye gitmek istediğinizi ancak öyle yaparsanız anlarsınız. Mesela "Mrs. McGrath" eski bir İrlanda şarkısı, savaş karşıtı bir şarkı. Ama sözleri sanki bugünün gazetelerinden yapılmış alıntılar gibi.
Pete Seeger, siyasî inançları nedeniyle ağır bedel ödemişti. McCarthy döneminde, Anti-Amerikan Faaliyetler Komisyonu'na ifade vermek için çağrılmış, işbirliği yapmayı reddedince kara listeye alınmış, uzun zaman sahneye çıkamamıştı. Bush'un ikinci döneminde Seeger şarkılarından oluşan bir albüm yayınlamak, bir tür siyasal bildiri mi?
Bunun yorumunu başkalarına bırakıyorum. Seeger'ın bir zamanlar söylediği şarkılar, sadece harikulâde öyküler değil, toplumsal sorunlara, ülkenin gidişatına ışık tutuyorlar. O şarkılara bugün de ihtiyaç var.
Irak savaşına karşı kampanyalarda yer aldınız, başkanlık seçimlerinde açıkça John Kerry'yi desteklediniz. Ülkenin gidişatı hakkında bugünlerde neler düşünüyorsunuz?
Bu başkandan bir an önce kurtulmamız lâzım. New Orleans'ın yaşadığı felâket ve sonrasında olanlar nasıl bir yönetime sahip olduğumuzu çok çıplak bir biçimde gösterdi hepimize. New Orleans'ı yeniden ayakları üstüne dikmek için kılını kıpırdatmayan bu hükümet, nüfusunun en üstteki yüzde 1'inin vergilerini düşürmek için kolları sıvadı. Bu akıl almaz bir izansızlık ve Amerika'nın temsil ettiği iddia edilen değerlerin yok sayılması. Buna kayıtsız kalmak mümkün değil.
"Seeger Sessions"ın Amerika turnesine New Orleans'dan başlamanızın özel bir nedeni var mı?
Bugün bizlerin yaptığı müziğin çok önemli bir parçası New Orleans'da doğdu. O şehre ve orada doğmuş müzisyenlere büyük bir borcumuz var. Ayrıca, Patti'yle (Scialfa) ilk beraber olduğumuz sıralarda, New Orleans'da balayı yapmıştık. O şehrin kalbimdeki yeri apayrı.
Mezun olduğunuz lisenin geçenlerde bir tören yaparak sizi ödüllendirmesi nasıl bir duygu verdi?
En iyimser ifadeyle, vasat bir öğrenciydim ben. Okulda olup bitenlerin dışındaydım. Mezuniyet törenine bile gitmemiştim. Diplomamı yaz tatilinde okula uğrayıp almıştım. Dolayısıyla, ödüllendirilmem biraz ironikti, ama törene annem de katıldı ve çok mutlu bir gün geçirdi.

Derleyen: **Y.G.**

---

bin dolara patlar" dedi. Tanıdığımız hiç kimsenin öyle bir parası yoktu. "Bin kişi bir araya gelirse ve adam başı yüz dolar verirse" dedik ve kolları sıvadık. Üç yıl sonra, yelkenlimiz nehirde yüzüyordu. O yelkenli şimdi okul çocuklarını gezdiriyor. Günde iki-üç sefer ellişer öğrenciyi alıp Hudson'da dolaştırıyoruz, onlara nelerin nehri kirlettiğini ve temizlenmesi için neler yapılması gerektiğini anlatıyoruz. "Bir yelkenli ne başarabilir ki" diyenler çıkıyor. Tabii ki pek bir şey başaramaz, sadece insanları bir araya getirebilir. İnsanlar bir araya gelince mucizeler gerçekleşir, öyle değil mi?

Umudun olmadığına o kadar emin olmayın. İnsanlara arabalarına yapıştırsınlar diye bir çıkartma hediye ediyorum: "Hiç umut yok, ama yanılıyor olabilirim."

Clearwater'ın faaliyetlerine yöre halkının tepkisi nasıldı ilk günlerde?
Çok ilgilerini çekti, yakınlık duymaktan kendilerini alamadılar. Sadece, Cold Spring adlı bir kentte, çok muhafazakâr bazı insanlar Clearwater'ı bir komünist projesi olarak gördüler, içinde ben varım diye.
Siz komünistsiniz ama, öyle değil mi?
Yedi yaşımdan beri komünistim, Amerikan yerlilerinin başlarına gelenleri öğrendiğim günden beri. Antropologlara göre, atalarımız şöyle yaşarmış: Erkekler ava, kadınlar yemiş toplamaya giderler, sonra herkes ne bulduysa getirir, birlikte yerlermiş. Öyle bir hayata dönmeyi önermek saçma bir romantizm olur. Ama, eğer bundan yüz yıl sonra insanlık diye bir şey olacaksa, paylaşmayı yeniden öğrenmemiz gerektiği de ortada.
Springsteen'in gelmiş geçmiş en büyük protest şarkı dediği "We Shall Overcome" sizin adınızla anılıyor genellikle. Bu anonim şarkının öyküsü ne?
Hikâyesi çok ilginç onun. Eski bir gospel şarkısı varmış, "I'll Overcome" diye. 1946'da, 300 kadın işçi greve gitmişler. Mevsim kış, grev çadırının etrafında variller içinde ateşler yakmışlar. Yine de üşüyorlarmış tabii. Isınmak için ellerini çırparak gospel şarkıları söylüyorlarmış. Lucille Simmons adlı bir kadın "I'll Overcome"ı çok seviyormuş, onu söylemeye başlamış, ama küçük bir değişiklik yapmış, "I" (ben) yerine "we (biz) diyormuş. Ve "We'll Overcome" zamanla en gözde grev şarkısı haline gelmiş. Zilphia Horton adlı güzel sesli bir sendikacı kadın, grevci işçilerden öğrendiği bu şarkıyı her gittiği yerde söylemeye başlayınca popülerleşmiş. Sonra ben de söylemeye başladım onu. Ama, sesim o kadınlarınki kadar güzel olmadığı için banjo bölümleri ekledim –om çinka om, om çinka om... "We'll Overcome" giderek yayıldı ve benimsendi. O şarkının sözlerinin günün birinde gerçekleşeceğine yürekten inanıyorum. Bütün bu yaşadıklarımızın üstesinden geleceğiz ve barış içinde yaşayacağız.
Gelecek için hakikaten bu kadar iyimser misiniz?
Gelecekte neler olacağını kim bilebilir? Bütün bildiğim şu: Keşke otuz-kırk yıl daha yaşayabilseydim, çünkü çok heyecan verici şeyler olacak. Dostlarım bazen "hiç umut yok Pete, dünyanın şu haline baksana" diyorlar, ben de onlara şunu söylüyorum: "Nixon'ın utanç verici bir şekilde başkanlıktan azledileceğine ihtimal veriyor muydunuz? Hayır. Berlin duvarının barışçıl bir şekilde ortadan kalkacağını tahmin edebiliyor muydunuz? Hayır. Mandela'nın Güney Afrika cumhurbaşkanı olacağını öngörebiliyor muydunuz? Hayır. Dolayısıyla, umudun olmadığına bu kadar emin olmayın." Ve onlara arabalarına yapıştırsınlar diye bir çıkartma hediye ediyorum: "Hiç umut yok, ama yanılıyor olabilirim."
Banjonuzun üzerinde ne yazıyor?
"Bu makina nefreti kuşatır ve teslim alır." Öyle umuyorum. *(gülüyor)*

alo!

JAMES DEAN BRADFIELD

"The Great Western"in haberi geldiğinde, aynen "Eraser"da olduğu gibi, içimiz hop etmedi değil. Malûm, solo albümler ya ayrılığın sinyali ya da tescilidir. Neyse ki mevzu öyle değilmiş, Manic Street Preachers'ın dinamosu James Dean Bradfield de, Thom Yorke gibi, grubuyla yeni albüm için kolları sıvamadan önce eteğindeki taşları dökmek istemiş. Albümü dinleyince gördük ki, güzel taşlar biriktirmiş, inci gibi dizmiş. Bize de "alo" deyip girdisini çıktısını kurcalamak düştü. Bu arada kendi eteğimizdeki taşları dökmeyi de ihmal etmedik...

cumartesi sabahı ateşi

"Telephone Call From İstanbul", Tom Waits'in böyle bir şarkısı var...

James Dean Bradfield: *(gülüyor)* Onu bilmiyordum, ama Tom Waits'i severim. Favorim "Swordfishthrombone"daki "In The Neighborhood"dur.

İstanbul'da yayınlanan bir dergi, Zidane'ın Materazzi'ye attığı kafayı Manic Streets Preachers'ın "This Is My Truth, Tell Me Yours" albümündeki bir şarkıya ("If You Can Shoot Rabbits") göndermeyle yorumladı: "Bir tavşanı vurabiliyorsan, Materazzi'ye de kafa atabilirsin."

(gülüyor) O bizim en ilginç şarkı sözlerimizden biri... Dünya Kupası'nın en dramatik ânı o kafaydı. Ben o maçta tarafsızdım. Aslında Fransa'yı tutmam gerekiyordu, karım yarım kan Fransızdır. Dünya kupaları benim için hep zor oluyor, Galler 1958'den beri katılamıyor çünkü. Final maçında, ben güzel futboldan yanaydım sadece.

Zidane'ın attığı kafa neler düşündürdü size?

O kafadan çok, ona gösterilen reaksiyon düşündürdü beni; olayın ertesinde yazılanlar, söylenenler... Enigmanın, muammanın çok ilgi çektiği bir zamanda yaşıyoruz. İnsanların kahramanlarından mükemmel olmalarını beklemedikleri bir çağdayız. Enigma, mükemmellikten ve başarıdan daha cazibeli geliyor. Ama, sporda benim için önemli olan sahadaki başarıdır. Zidane, Fransa formasıyla Dünya Kupası'nı kazansaydı, gelmiş geçmiş en büyük futbolcu olarak taçlandırılacaktı.

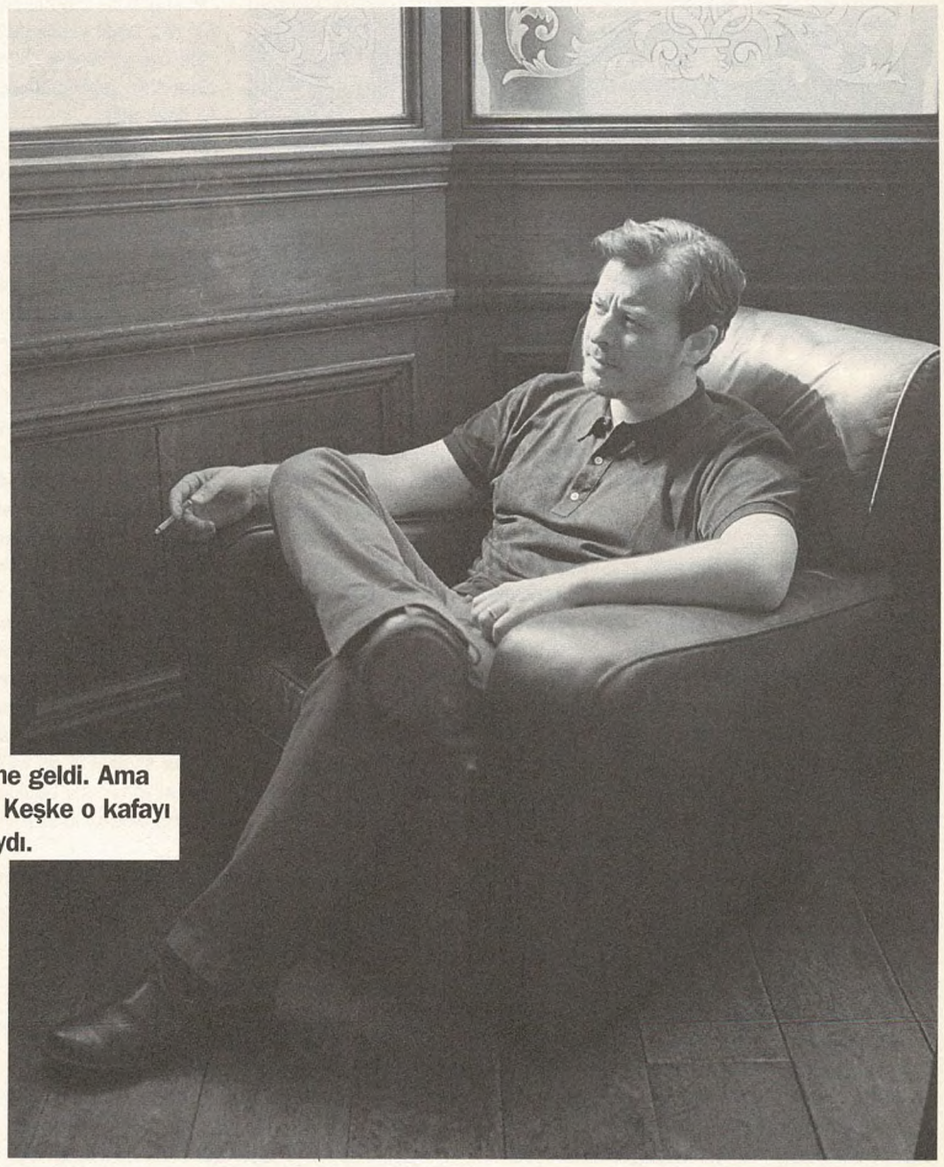

O kafayla birlikte Zidane bir enigma haline geldi. Ama ben peri masallarını, romansı seviyorum. Keşke o kafayı atmasaydı, keşke Fransa şampiyon olsaydı.

Öyle olsaydı, bir peri masalı kahramanı olacaktı, böyle olunca bir trajedi kahramanı oldu.

Sporda peri masallarından yanayım, başarıdan yanayım. Enigma ilgimi çekmiyor değil; o kafayı atmasıyla birlikte, Zidane bir enigma haline geldi. Ama ben peri masallarını, romansı seviyorum. Keşke o kafayı atmasaydı ve keşke Fransa şampiyon olsaydı. O kafayı attığı için kınamıyorum onu, şiddete karşı değilim. Benim bir numaralı sporum rugby ve şiddet rugby'nin önemli bir parçası. Ama Zidane ikinci kez dünya kupasını kazansaydı, 60'ıma geldiğimde, torunlarıma "ben Zidane'ı seyrettim, o müthiş başarıya tanık oldum, o bizim zamanımızın Pele'siydi" diyebilecektim. Şimdi, "çağın en büyük enigmasına tanık olduğumu" söyleyebileceğim. O da az şey değil tabii.

Bir numaralı sporum rugby dediniz, biz sizi Nottingham Forest taraftarı biliyorduk.

Ben spor tutkunuyum, ama futbol beşinci sırada. İlk sırada rugby, ikincisi boks, üçüncüsü atletizm, dördüncüsü kriket. Nottingham taraftarlığım amcam nedeniyle, o bir Brian Clough fanıydı.

Biz de öyleydik, hocalığına hayrandık.

Amcam futbolculuğuna hayrandı, Middlesborough'da oynadığı günlerde harika bir topçuymuş. Amcam, Clough'ın takımı diye Middlesborough'luymuş, Clough Nottingham'da hocalığa başlayınca, Nottingham'ı tutmaya başladı. Ve o tutkuyu bana da aşıladı. Nottingham 1970'lerde iki defa Avrupa şampiyonu oldu, ama şimdi o parlak günlerinden çok uzaktalar.

Syd Barrett'ı sever miydiniz?

Doğrusunu söylemek gerekirse, hiçbir zaman Syd Barrett fanı olmadım. Başka müzisyenlerin aksine, benim gönlümü fethetmemişti. Sebep, çok İngiliz bir fenomen olmasıydı galiba. Ben Galliyim, Gallilerin halet-i ruhiyesi İngilizlerinkinden çok farklı. Syd Barrett, harikulâde şarkılar yazdı, ona hiç süphe yok, ama bana esin kaynağı olmadı.

Pink Floyd'la aranız nasıl?

Özel bir bağlılığım yok, ama severim onları. En beğendiğim işleri "Meddle"dır, bana çok güzel gelen bir albümdür.

Sizin kahramanınız John Cale galiba...

Evet, John Cale benim kahramanımdır. Sesini çok severim, şarkıyazarlığını çok severim. Bir heykeltraşmışcasına yazıyor şarkılarını. Keşke sesim onunki gibi olsaydı, keşke onun vizyonuna ve soyutlama duygusuna sahip olsaydım. John Cale benim Syd Barrett'ımdır. En başta söylediğime geliyorum, Cale bir enigmadır benim için. Tam mânâsıyla nüfuz edemediğim, çözemediğim, tarif edemediğim, ama çok bağlı olduğumu hissettiğim bir insan o. Ama çok dünyevî, çok ayağı yere basan, çok hakiki bir adam.

Birçok söyleşide Cale'in "Paris 1919"undan öv-

42→

güyle söz ediyorsunuz, özelliği ne o albümün?
Tarifi zor, yıllardır dinliyorum ve hâlâ anlamaya çalışıyorum. Nefes alıp veren bir albüm. İnsan anladığı, irtibat kurduğu albümleri sever genellikle, ama "Paris 1919" öyle bir albüm ki, pek anlamadığım halde irtibat kuruyorum ve anlamaya çalışıyorum. Beni hipnotize eden bir albüm, dönüp dönüp dinliyorum.

"Paris 1919"da en çok sevdiğiniz şarkı hangisi?
"The Endless Plain of Fortune" beni büyülen bir şarkı. Hâlâ çözmeye çalışıyorum onu. Bence, "Paris 1919"un anahtarı o şarkı. Bir de "Hanky Panky Nohow", albümü ilk dinlediğim zamanlarda sevip sevmeme konusunda kararsız kaldığım bir şarkıydı, şimdi çok seviyorum. Kendisini yeniden üreten, doğuran bir şarkı.

Solo albümünüze "The Great Western" adını vermenizin sebebi neydi?
"The Great Western" bir demiryolunun adı. İnsan gençken doğup büyüdüğü yerden kaçmak ister, kaçınılmaz bir şeydir bu. Fakat yaşlandıkça, o kaçıp kurtulmak istediğiniz yere hasret duymaya başlarsınız. Orası sizi geri çağırır. Galler de benim için öyle oldu. Galler'den Londra'ya uzanan demiryolunun adıdır "The Great Western". Albüm de onu anlatıyor: Kaçış ve geri dönüş. Galler beni geri çağırıyor. Yeni bir yurt arıyorsun ve başka bir yere göç ediyorsun, sonra kaçtığın yere dönüyorsun. Asıl göç ikincisi aslında. Döndüğün zaman, gitmeden önceki insan değilsin artık, ama o gidiş, dönüşünü güzelleştiriyor.

"Emigre" adlı şarkı da o duyguya dair galiba.
Evet, insanın içinde yetiştiği halet-i ruhiyeye, değerlere, köklere geri dönmesi... Londra'ya göç ederek onlardan uzaklaşmıştım bir ölçüde. Yaşım ilerledikçe köklerimden çok uzun zamandır ayrı kaldığım duygusu hasıl olmaya başladı. Galler'e geri dönme ihtiyacı hissediyorum. Galler tuhaf bir yer-

dir, melankoliktir, dağlıktır, çok yağmur yağar. Kendine özgü bir ruh hali vardır, o ruh haliyle yeniden irtibatlanmak istiyorum.

"The Great Western" adlı bir albümü, yurt ve yurtsuzluk temalarını işleyen şarkıları, İsrail'in Gazze'yi ve Lübnan'ı bombaladığı günlerde dinlemek tuhaf bir duygu veriyor.
Albümün Ortadoğu'nun yeniden savaşa sürüklendiği günlerde çıkması talihsiz bir tesadüf gerçekten. İsrail'in temelleri soykırımla atıldı ve başka insanların yurtları işgal edilerek bir devlet kuruldu. İnsanın yurdunu terketmek istemesi başka bir şey, terketmek zorunda bırakılması başka bir şey. İsteyerek terkettiğin zaman bile ruhunda bir yara açılıyor. Mecbur bırakıldığında, o yara çok daha derin oluyor. Buna bir de dönememek eklendiğinde, o yaranın katlanılmaz bir acı verdiğine hiç şüphe yok. İşgal altında yaşamaksa daha da beter. Yaser Arafat'ın saygıdeğer bir kişiliği vardı, ama iyi bir siyasetçi değildi. Filistin sorunu biraz da o nedenle bu noktaya geldi. Mahmud Abbas, Arafat'ın aksine, iyi bir politikacı. Çok beğeniyorum onu, ama Filistin sorununun çözümü için İsrail'de de Mahmud Abbas'ın muadili bir lider olması lâzım. Fakat maalesef öyle bir işaret yok.

İnsan gençken doğup büyüdüğü yerden kaçmak istiyor. Yeni bir yurt arıyorsun ve göç ediyorsun. Sonra kaçtığın yere geri dönüyorsun. Asıl göç ikincisi aslında.

Albümde bir de Jacques Brel şarkısı var: "To See A Friend In Tears" (Voir un ami pleurer / Bir dostun ağladığını görmek). O şarkının "The Great Western"e girmesi nasıl oldu?
"To See A Friend In Tears", gençlik günlerimizde Manic Street'çiler olarak çok sevdiğimiz bir şarkıydı. Ama onu bir Brel şarkısı olarak değil, Momus'un şarkısı olarak biliyorduk. Sonradan Brel'in olduğunu keşfettik ve hep cover'lamak istedik, bir türlü denk gelmedi. "The Great Western"i bitirdikten sonra, sadece vokal ve gitarın olduğu bir şarkı eklemek istedim ve "nihayet Brel'e bir saygı duruşu yapabileceğim" dedim. "To See A Friend In Tears"in sözleri bana büyüleyici gelmiştir hep, o saflık, o katışıksızlık... Konusundan çok daha öteye giden bir mesajı var. İkinci Dünya Savaşı'na dair olmasına rağmen, Irak savaşı sonrasındaki tartışmalara dair bir şarkı olarak da dinlenebilir pekâlâ. Brel'in 1960'larda öyle bir şarkı yazmasını çok trajik buluyorum, düşüncelerini o kadar net ifade edebilmesi çok çarpıcı. 1960'lar neyin iyi, neyin kötü olduğunun çok belirgin olduğu zamanlardı. Bugün öyle sözler yazmak çok zor. Çünkü hiçbir

CLINT STREET PREACHER

James Dean Bradfield'le Uncut'tan Jon Wilde'ın yaptığı ilginç söyleşiyi de takviye mahiyetinde sunuyoruz.

Neredeyse ismin Clint Eastwood Bradfield oluyormuş, doğru mu?
James Dean Bradfield: Evet. Kılpayı kurtulmuşum. Babam Clint koymak istemiş, annem reddetmiş. Herhalde o isimle yaşayamazdım. James Dean bile yeterince zor. Aslında grupta bu ismi kullanmayacaktım, ama Richey (Edwards) bir röportajda ismimin James Dean olduğunu ağzından kaçırdı, sonra saklamak mümkün olmadı.

Rivayete göre, yaratıcılığınızı korumak için üç yıl mastürbasyon yapmama kararı almışsınız ilk günlerinizde...
Bir perhiz dönemi geçirdiğimiz doğru o zamanlar. Parasız, kadınsız ve yiyeceksiz yaşamanın üstesinden gelinebilecek bir şey olduğuna kanaat getirmiştik. Zaten o zamanlar bunların üçü de çok uzak ihtimallerdi. Bu kararı almak zor olmadı, ama kendimize koyduğumuz yasak mastürbasyona kadar uzanmıyordu. Red Hot Chili Peppers'dan John Frusciante'nin albüm yaparken mastürbasyondan kaçındığını biliyorum, enerjisini gitar sololarına saklıyormuş.

İlk günleriniz Nicky ve Richey'nin garip fikirleriyle anılıyor. Hiç onlara kendilerine gelmelerini söylediğin olmadı mı?
Çoğu zaman o fikirleri beğeniyordum, ne kadar garip olurlarsa olsun. Ama ilk albümümüz 16 milyon satarsa, ortadan kaybolup grubu dağıtma fikrine pek sıcak baktığım söylenemez. "Elimizde muhteşem şarkılar var" deyip duruyordum kendi kendime. Her nasılsa bu büyük planın suya düşeceğine ikna ettim kendimi. Nickey ve Richey Top of the Pops'a davet edilirsek kendimizi ateşe vereceğimizi iddia ettiklerinde de aynı şekilde düşündüm.

'90'larda Dylan Thomas'tan daha çok içtiğin doğru mu?
Keşke o kadar efsanevî bir durum olsa... Grup ilk ünlü olduğunda kendimi rock yıldızı falan gibi hissetmiyordum. Daha çok, tanıdığım sıradan insanların yaptığını yapar halde buldum kendimi. Haftasonları dibine kadar içip sızmak mesela. Nihayet yatak odamdan çıkmıştım ve harika vakit geçiriyordum. Alkol konusunda Dylan Thomas liginin yanına bile yaklaşamam. On yıl boyunca sağlam içtim ve alkolik olma tehlikesinin yakınından geçmedim. Sadece içmeyi seviyordum.

Gallileri aşağılamanın sosyal bakımdan meşru kabul edilmesine ne diyorsun?
AA Gill *(İngiliz köşeyazarı, gurme)* bizden "çirkin troller" olarak bahsettiğinde ya da Anne Robinson *(İngilizlerin "En Zayıf Halka" programının sunucusu)* "Galli olmak ne işe yarar ki" dediğinde benim için sorun yok. Olaya olumlu tarafından bakıyorum. Genç Galliler olarak öfkeli olmanın meşru olduğu bir zamanda büyüdük. Her şey siyah ve beyazdı. Gri falan yoktu. Neden nefret ettiğini, niye nefret ettiğini bilirdin. İnsanlar müzikal geçimişimiz olmadığı için bizi aşağılıyordu, ciddiye almıyorlardı bizi. Bu durum ilk zamanlarda ekstra gaz oldu. Bunu avantaja çevirmeyi bildik.

En berbat üç grubu say desek...
Biri Nirvana olurdu. Bir kuşak genci mahvettiler. Alternatif bir dünyaya giriş kapısı açtılar ve içerde ne olduğunu anlatmadılar. Sonuçta ortaya kötü metal çıktı. Teardrop Explodes'dan oldum olası nefret ettim. Üniversitede herkesin bayıldığı bir gruptu, ben de onlardan hep nefret ettim. Bu tipler The Clash ya da Wah! sevmezdi, Lurkers ve Teardrop Explodes'dan hoşlanırlardı. Kıyafetlerinden, müziklerinden ve sevgililerinden nefret ederdim Teardrop Explodes'un. Üçüncü olarak Johnny Cash diyebilirim, ama Doors'dan daha fazla nefret ediyorum. Doors hayranı olan hiç kimseyle arkadaşlık etmem. Doors fan'larını hemen tanırsın, saç kesimlerinden ve deri ceketlerinden. Hepsi de analarından nefret eder. Doors, Damned'den bile daha kötüdür.

Richey Edwards'ın, Cobain ya da Morrison gibi rock kazazedeleri arasına katılmasından rahatsız mısın?
Richey anlaşılmaz bir şekilde kayboldu, ama rock mitolojisine uyduğunu düşünmüyorum bu durumun. Hollywoodvari bir film estetiği yok kayboluşunda. Gri, yağmurlu bir günde, Severn Köprüsü üzerinde, içi Embassy sigarası dolu bir Vauxhall otomobil. Bundan daha İngiliz bir atmosfer olamaz. Rock'n'roll'dan ziyade, Reggie Perrin'vari *('70'lerden bir İngiliz sitcom'u)* bir şey. Richey'nin hafızalara kazınan haline ne zaman sinir olsam, kendime onun babası ya da annesi olmadığımı hatırlatıyorum. Onun kayboluşunun ne kadar acı verici olduğunu asla bilemem.

Çeviren: **Ogan Güner**

şey o zamanlardaki gibi berrak değil.

Şarkıda "Afrikalı bir zenci olmanın zarafeti" gibi bir ifade var...

Evet, çok romantik bir nosyon o. Unutmayalım, 1960'lar Afrika'da birçok ülkenin bağımsızlığını kazandığı, demokrasiyi kurduğu yıllardı. Brel şöyle düşünüyordu: "İkinci Dünya Savaşı, değerlerimizi, ideallerimizi yok etti. Şimdi de Amerikan yayılmacılığı kültürümüzü imha ediyor." Ve Brel, bozulmamış, insanlığa esin verecek bir kaynak arıyordu. Afrika'nın insanlığa yeni bir ufuk açabileceğini, yeni bir kimlik verebileceğini düşünüyordu. O vizyonla Afrika'yı idealize ediyordu. Ama, Afrika'nın bugünkü hali Brel'in öngörüsünden çok farklı.

Live 8 hakkında ne düşünüyorsunuz?

Batı'da, özellikle Kuzey Avrupa'da demokratik değerler çok önemsenir, örneğin Silvio Berlusconi, demokratik değerlerin çürümesine, yozlaşmasına yol açtığı için eleştiriliyordu. Ama Afrika'daki liderlerin demokratik değerleri hiçe sayması doğal bir şeymiş gibi görülür. Başka ülkelerin yönetimlerine uygulanan uluslararası yaptırımlar Afrika'daki yönetimlere uygulanmaz nedense. "Afrikalılar o yönetimlere lâyıktır" gibi bir anlayış var neredeyse. Afrika'nın sorunlarının para vererek çözümlenebileceğini sanmak büyük bir aymazlık. Sorunun temelinde politikanın çürümüşlüğü yatıyor. Ve o çürümüşlükte Batı'nın da azımsanmayacak payı var. Bütün bunlar, Live 8'in öncülünde bir yanlışlık olduğunu gösteriyor bence. Demokratik değerleri önemsiyorsak, Afrika'daki demokratik değerleri de önemsememiz lâzım. Live 8, bunu gözardı ediyor. Ve ortaya kibirli bir görüntü çıkıyor; Live 8'i organize edenler öyle olmasa da, sonuç öyle.

Manic Street Preachers Live 8'e davet edilmiş miydi?

Hayır. Belki de reddedeceğimizi tahmin ettiler.

İki dövmeniz olduğunu okuduk, biri yunus, diğeri Soren Kierkegaard'dan bir alıntıymış: "Huzursuzluk özgürlüktür". Bu seçimlerin sebebi neydi?

Yunus çok gençken yaptığım bir zırvalıktı. 16 yaşındaydım, bir dövmeciye gittim ve duvarda gördüğüm resimler içinde yunus takıldı gözüme. "Bana ondan bir tane yap" dedim adama. *(gülüyor)* Doğaya dair bir şey olmasını istemiştim herhalde. Kierkegaard alıntısını ise Manic Streets'in ilk zamanlarında yaptırmıştım. Britanya çok siyasî bir dönemdeydi. Thatcher'ın saldırısı, madencilerin grevi... Galli bir grup olarak kimlik sorunları yaşıyorduk, sahip olduğumuz değerlerin ne denli geçerli olduğunu kestiremiyorduk. Baskı altındaydık. Kendimize dair ardı arkası gelmeyen sorular sorup duruyorduk. Huzursuzduk. Sonra bu huzursuzluğun hiç de kötü bir şey olmadığını, insana bir özgürlük duygusu verdiğini keşfettik. Kierkegaard'ın o sözü de durumumuza çok denk düşüyordu.

Bugünkü siyasî durum nasıl Galler'de?

İşçi Partisi hükümetinin bir başarısı, İskoçya ve Galler'e özerklik vermesi oldu. Geçmişte, Londra'daki merkezî hükümet tarafından yönetiliyorduk, şimdi yerel yönetimlerin azımsanmayacak bir özerkliği var. Dolayısıyla, siyasî durum geçmiştekiyle kıyaslanmayacak kadar iyi. Galler'de emekçi, işçi ağırlıklı bir yönetim var ve Londra'daki yeni İşçi Partisi'nden geçmişte hiç olmadığı kadar bağımsız davranabiliyor. Özgürlük ve özgür düşünce var artık Galler'de. Merkezî hükümetten bağımsızlığın ne kadar büyük bir fark yarattığını anlamak için Galler'de yaşıyor olmak lâzım.

Blair'i nasıl buluyorsunuz?

Çok iyi bir başlangıç yapmıştı, İskoçya ve Galler'e tanınan özerklik, İrlanda'daki barış süreci müthiş olumlu adımlardı. Özellikle İrlanda'da insanların hayatı içsavaş nedeniyle perişandı. Muhafazakâr Parti asla böyle bir adım atamazdı. Bunların yanısıra, Müslümanlar örgütlenme ve ifade özgürlüğü açısından çok önemli kazanımlar elde etti. Dış politikada ise, Blair hükümetinin ilk askerî müdahalesi, Kosova'daki içsavaşa oldu. O çok doğru bir işti. Dolayısıyla, Blair'in başlangıç noktası çok iyiydi, geldiği nokta ise feci. Bu açıdan çok üzücü. Irak politikasının onaylanabilir bir tarafı yok, demokrasi bir antibiyotik değildir, sorunlu olduğunu düşündüğün bir yere girip "hadi bakalım, şu hapı için ve iyileşin" zihniyeti çok sapkın.

Ama zaten Irak savaşının sebebi, oraya demokrasi götürmek değildi ki...

Demin anlattığım Brel şarkısı gibi. Bugün o şarkıyı yazmak çok zor. Binlerce muhalif, yüzbinlerce Kürt öldürülürken Batı'nın çıtı çıkmıyordu. Kimse o insanları umursamıyordu. Sonra birden umursamaya başladılar, çünkü başka niyetleri vardı. Şimdi de Irak'ta ve Guantanamo'da olanlar umurlarında değil. İnsan haklarını sadece işlerine geldiğinde önemsiyorlar.

Albüme dönelim, "Bad Boys and Painkillers"ın esin kaynağı neydi?

Onun sözlerini Nicky (Wire) yazdı. Mükemmellik arayışının insanları nasıl tahrip edebileceğini anlatan bir şarkı. Richey *(Edwards, Manics'ın intihar ettiği düşünülen kayıp üyesi)* ve Pete Doherty'den izler taşıyor. Daha önce bunu söyleyen oldu mu bilmiyorum, ama ikisi arasında bütün farklılıklarına rağmen büyük bir benzerlik olduğunu düşünüyorum. Richey hep mükemmeli istiyordu, bu ister şarkı sözü olsun, ister kitap, ister sevgili, ister şehir veya ülke. Sonuçta, aradığı mükemmelliği nihilizmde buldu galiba. Pete Doherty de öyle gibi görünüyor. O da Richey gibi kendini tahrip etmeye çok meyilli. Mükemmelliği hedef aldığınızda, ona ulaşsanız da, ulaşmasanız da, süreç içinde kendinizi tahrip etmeniz kaçınılmaz gibi geliyor.

Pete Doherty'nin müziğini, şarkıyazarlığını nasıl buluyorsunuz?

Çok umut verici bir müzisyen, müthiş bir şarkıyazarı. Gerek Libertines'de, gerek Babyshambles'da yazdığı şarkılara hayranım. "Killamangiro" muhteşem bir şarkı.

"On Saturday Morning We Will Rule The World" çok hoşumuza gitti, onun hikâyesi ne?

O şarkı çok farklı bir zamanda –1970'lerin sonu, 1980'lerin başı– büyümekle ilgili. Bir sürü şeyi ilk kez yaşadığım günler, ölüme tanık olmak, aşkı keşfetmek... Hayatın daha basit olduğu zamanlardı onlar. Ve her şey daha kollektifti. Şimdi metroda ipod'larına gömülmüş gençleri görüyorum, bana çok kendi içlerine kapanmış, çok yabancılaşmış geliyorlar. Onların cumartesi sabahlarıyla bizimkiler çok farklı. Cumartesi sabahları bizim için çok heyecanlı anlardı. Cumartesileri harçlık günüydü, annelerimiz, babalarımız ellerinden geldiği kadar bol tutmaya çalışırdı harçlıklarımızı. Ama yine de çok azdı. Paramı kuruşuna kadar sayıp neredeyse hepsiyle 45'likler alırdım. Sonra arkadaşlarla buluşurduk, birimizin evine gidip aldığımız plakları dinlerdik. Şimdiki gençlerin cumartesi sabahları, genellikle play station'la ve bilgisayardan bir şeyler indirmekle geçiyor galiba. Başka insanlarla birlikte bir şeyler yaşamak, bir şeyler paylaşmak pek söz konusu değil onlar için. Cumartesi sabahı duygusu çok başka bir şeydi bizim için. Bir özgürlük duygusuydu, bir bayram haliydi. Dünyanın hakimi bizmişiz gibiydi. Ama ertesi gün, akreple yelkovan öğleden sonraya doğru kıvrıldığında, pazartesi kâbusu çökerdi üzerimize. Bugünün gençleriyle tek ortak noktamız o galiba. *(gülüyor)*

Sadece vokal ve gitarın olduğu bir şarkı eklemek istedim. "Nihayet Brel'e bir saygı duruşu yapabileceğim" dedim. "To See A Friend In Tears"ın sözleri büyüleyici...

Albümdeki favori şarkılarınız hangileri?

"On Saturday Morning We Will Rule The World" ve "Still A Long Way To Go".

En çok sevdiğiniz üç albümle noktalayalım.

"London Calling" (Clash), "Paris 1919" (John Cale) ve "Appetite For Destruction" (Guns N' Roses). Ben gitar çalmayı "Appetite For Destruction"la öğrendim...

Söyleşi: **Y.G.**

ROLL KİTAPLIĞI

Artun Yeres Bir Luis Bunuel Kitabı (Es)
Bret Easton Ellis Glamorama (İthaki)
Eduardo Galeano Latin Amerika'nın Kesik Damarları (Çitlembik)
Haydar Ergülen Düzyazı: 100 Yazı (Merkez)
Felix Guattari - Antonio Negri Bizim Gibi Komünistler (Otonom)
James Baldwin Giovanni'nin Odası (YKY)
Jean-Paul Sartre İmgelem (İthaki)
Juan Goytisolo Ara Perde (YKY)
Küçük İskender İt Cazı (Sel)
Louis Couperus Gizli Güç (Kanat)
Martin Greve Almanya'da "Hayali Türkiye"nin Müziği (Bilgi Ün.)
Mohamed Choukri Genet Tanca'da (Altıkırkbeş)
Naim Dilmener Eleştirmenin Günlüğü (Everest)
Nick Hornby Melekle Sohbet (Sel)
Oğuz Demiralp Satırlar Arasında Aylaklık (YKY)
Oscar Wilde Lady Windermere'in Yelpazesi (İmge)
Partha Chatterjee Mağdurların Siyaseti (İletişim)
Sei Şonagon Yastıkname (Metis)
Tahar Ben Jelloun Efsunlu Aşklar (Can)
Tanıl Bora Medeniyet Kaybı –Milliyetçilik ve Faşizm Üzerine Yazılar (Birikim)

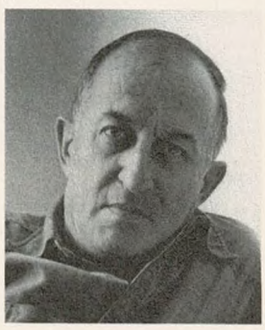

Kusursuz bir La-majör gamı

Müzik, siyaset ve kültür tarihinin en önemli projelerinden birine, Doğu-Batı Divanı Orkestrası projesine beraber imza atan düşünür Edward Said ve piyanist Daniel Barenboim'ın ortak söyleşi kitabı "Paralellikler ve Paradoksluklar" Türkçede yayınlandı. Said, orkestra projesinin başlangıcını anlatıyor...

Edward Said: Bizim yapmaya kalkıştığımız şey, bir bakıma oldukça cüretkâr bir deneydi. Geçmişte de buna benzer teşebbüsler olmamış değildi, fakat Weimar deneyinin yeniliği, öncelikle, projeyi yürütecek kişilerek olarak kimlerin katıldığıydı; içlerinde Daniel (Barenboim) ile Yo-Yo Ma gibi isimler vardı. Böyle bir grubu yönetmek için bu iki müzisyenden iyilerini bulamazsınız. Atölyeye katılanların çoğu on sekiz ile yirmi iki yaş arasındaki gençlerdi; mesela, bir çellistin, on dört ya da on beş yaşlarındaki Suriyeli bir Kürt delikanlı olduğunu hatırlıyorum.

Bu konsere hazırlanmak ikimizin de epey zamanını aldı. Elbette kimlerin geleceğini belirlemek için seçmeler yapmayı gerektirdi ve, en azından bazı Arap ülkelerinde, hükümetlerin öğrencilerin gelmesine izin verip vermemeleri sorunuyla karşılaşmamız da şaşırtıcı olmadı. Fakat sonunda davet ettiğimiz herkes atölyeye geldi; Suriye'den, Ürdün'den, Filistin topraklarında yaşayanlardan birer grup, İsrail, Mısır ve Lübnan'dan ve belki bir-iki başka ülkeden daha gruplar geldiler.

Bir varsayımımız, bu programın barış yapmanın alternatif bir yolu olabileceğiydi. Barış süreci, yakın vadede pek sonuç verecek gibi görünmüyor. Zaten ben, başlıca amacımızın halihazırdaki barış sürecini kurtarmak olduğu kanısında değilim. Kendi açımdan buradaki asıl mesele, bütün bu insanları Weimar'da, İslâmiyet'i öğrenme hevesiyle fantastik bir şiirler derlemesi kaleme alan Goethe'nin ruhunun dolandığı bir kentte, bir orkestrada çalmak üzere bir araya toplamanın nasıl bir manzara ortaya koyacağını görmekti. Goethe, İslâmiyet'i Arapça ve Farsça kaynaklardan keşfetmişti –19. yüzyılın ilk kısmında İspanyol seferlerinden birinde savaşmış olan bir Alman asker ona Kur'an'dan bir sayfa getirmişti. Sonra, çok fazla ilerleyememesine rağmen hemen Arapça öğrenmeye koyuldu. Ardından, Fars şiirini keşfetti ve gerçekten "öteki" hakkındaki harikulâde şiirler derlemesini (kanımca Avrupa kültürünün tarihinde eşsiz bir yere sahip olan "West-östlicher Diwan"ı /Doğu-Batı Divanı) ortaya çıkardı.

(...) Orkestra her gün, sabahları ev öğleden sonraları olmak üzere ve elbette Daniel'in yönetiminde iki prova yapıyordu. Oda müziği grupları ve usta sınıfları vardı; hepsi çalışmalarını aynı anda sürdürüyorlardı. Müzisyenlerin hepsi de birbirlerini daha önce hiç görmemiş öğrencilerden oluşuyordu. (...) Herkesin aklındaki ve kalbindeki gerilimleri bütün berraklığıyla ortaya çıkardığı için ilk tartışmayı özellikle hatırlıyorum. Sohbet, gruptan birinin, "insanlar bu olay hakkında nasıl duygular içindeler acaba?" şeklinde bir soru yöneltmesiyle açılmıştı. Bir oğlan hemen elini kaldırıp "ben kendini geliştirme aşamasındakilerin bulunduğu bir gruba katılmak istediğim ve buna izin verilmediği için kendime karşı bir ayrımcılık yapıldığını düşünüyorum" dedi. Bunun üzerine ona "tam olarak ne oldu?" diye sordum. "Sorun şu ki, program genellikle 11 civarında sona erdikten sonra, içimizden bir grup bir araya toplanıp doğaçlama Arap müziği yapmak istedi." Sonra, ilk soruyu yönelten çocuğa döndüm ve ondan sorunu açıklamasını istedim. O da şu karşılığı verdi: "Ben Arnavutum. İsrail'den geldim, ama kökenim Arnavut ve Yahudiyim. Bana 'sen Arap müziği çalamazsın, sadece Araplar Arap müziği çalabilir' dediler." Çok kritik bir andı. Bütün mesele, kimin Arap müziği çalış kimin çalamayacağıydı.

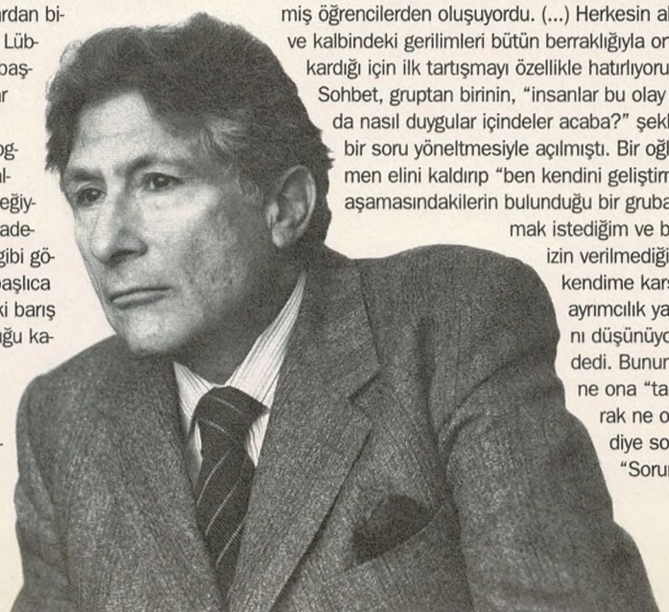

Bu bir problemdi. Arkasından, doğal olarak, "Pekâlâ, size Beethoven çalma hakkını kim veriyor? Siz Alman değilsiniz ki!" sorusu gelmişti. Tartışmanın bu havada herhangi bir yere varması mümkün değildi. Dinleyenler içinde, aynı zamanda bir asker olan, İngilizce konuşmakta güçlük çeken bir İsrailli çellist de vardı. Daniel ondan İbranice konuşmasını istedi. O çellist de aşağı yukarı şunları söyledi: "Ben müzik yapmak için buradayım. Sizin gibi adamların kültür hakkındaki böyle tartışmalarla bizi nereye yönlendirmek istediğiniz umurumda bile değil. Ben müzik yapmak için buradayım vebaşka bir şeyle ilgilenmiyorum. Bu konuşmalardan da çok rahatsızım. Kim bilir, belki bir gün beni Lübnan'a gönderirler ve buradaki insanların bazılarıyla orada savaşmak zorunda bile kalırım." Daniel de ona, "Bu kadar rahatsızsan niçin çekip gitmiyorsun? Kimse seni burada kalmaya zorlamıyor" karşılığını verdi. Sonunda, o İsrailli kalmaya karar verdi.

(...) Beethoven'ın Yedinci Senfonisi'nin, obuacının çok belirgin bir La-majör gamıyla çaldığı ilk bölümünde İsrailli müzisyenlerin yüzünde beliren şaşkınca bakışları asla unutmayacağım. Hepsi de, Mısırlı bir öğrencinin obuada kusursuz bir La-majör gamıyla çalışını izlemeye kaptırmışlardı kendilerini.

Edward Said - Daniel Barenboim, "Paralellikler ve Paradoksluklar" (Agora)

→45

Çamur

Barışarock

Bir tepki olarak gelişen, ama sonra nesnesinden bağımsızlaşıp tepkisini içselleştiren, böylece başlı başına bir festival olarak kişiliğini kazanan Barışarock, ne mutlu ki gelenekselleşmeye başlıyor. Yine memleket rock'uyla coşacak, yine savaşa, işgale, kapitalizme sesimizi yükseltme imkânı bulacağız, bir neşeli muhalefete kendimizi kaptıracağız. Şenlik bu sene 26-27 Ağustos'ta, Sarıyer'de, Mehmet Akif piknik alanında düzenlenecek. Bu senenin kadrosu hayli zengin görünüyor. Değişiklikler www.barisarock.org adresinden takip edilebilir, katılımcılar şimdilik şöyle: Anima, Aylin Aslım, Bulutsuzluk Özlemi, Catafalque, Çamur, Deli, Demir Demirkan, Demirhan Baylan, Gevende, Kara Güneş, Kara Kedi, Kardeş Türküler, Koma Revşen, Kurtalan Express, Moğollar, Mor ve Ötesi, Nidal (Suriye), Redd, Soulitary, Yaşar Kurt...

Anima

Mor ve Ötesi

Duman

Müslüm Gürses & Duman

İşte büyük buluşma. Türkiye müziğinin doğal seyrinin, arabeskle rock'un kardeşliğinin aynı sahnede tescili. '70'lerin büyük terkibini ve işbirliğini, Orhan Gencebay'la Erkin Koray'ı aynı sahnede göremedik, ama Müslüm Gürses'le Duman da aynı derecede heyecan verici. Bir de aynı albümde dinleyebilsek onları... 16Ağustos'ta, Harbiye Açıkhava Tiyatrosu'nda tarihî bir geceye tanıklık edeceğiz, kaçırmayalım...

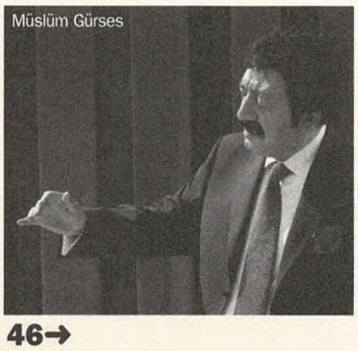
Müslüm Gürses

Babylon Alaçatı

4 Ağustos **Swayzak Soundsystem**
5 Ağustos **Mattafix:** İngiltere'den melez bir grup. Soul'dan punk'a, hiphop'tan metal tonlarına, reggae'den kulüp havalarına, heybelerinde ne varsa yeri geldiğinde ortaya seriyorlar.
9 - 10 - 16 Ağustos **Pluma Ban - William Cardoso Project**
11 Ağustos **Zuco 103:** Almanya-Hollanda-Brezilya karması

DePhazz

Zuco 103

ekip, caz ve funk dozu yüksek, elektronik vuruşları dingin, acid caza yakın, dört başı mamur şarkılar yapıyor.
12 Ağustos **Shantel's Bucovina Club Orkestar:** Balkan havalarını kendi mekisk süzgecinden geçirerek haklı bir şöhret edinen Shantel, bu sefer orkestrasıyla karşımızda olacak.
18 Ağustos **De-Phazz:** Esas adamları Pit Baumgartner'in deyişiyle, sinematik/selüloid caz yapıyorlar. Son albümleri "Natural Fake" geçen sene yayınlandı.

The Cuban Brothers

1970'lerin disko ortamında kurulan grup, geleneksel Küba ezgilerini ve tavırlarını zamane sound'larıyla çalıp söylüyor. Esas olayları eğlence, parodi, dans, neşe. Dünyanın büyük festivallerine çağrılıyorlar, Elton John'dan Robbie Williams'a, şöhretli isimlere eşlik ediyorlar. Sahnede 12 kişi olacaklar, ipleri koyverecekler. 4 Ağustos'ta, Kuruçeşme Arena'da eğlenceli bir gece var.

Doğu-Batı Divanı Orkestrası

Edward Said ve Daniel Barenboim: Felsefenin, kültür tarihçiliğinin, klasik müzik icrasının, piyanonun ve orkestra yönetiminin iki önemli ismi. Biri Kudüs'te Hıristiyan bir Arap olarak doğdu, Kahire'de büyüdü, ABD'de yaşadı, Filistin davasının savunuculuğunu üstlendi (hem İsrail'e, hem Arafat'a, hem başka gruplara karşı). Diğeri Buenos Aires'e göç etmiş bir Rus Yahudisi ailenin çocuğu, sonradan İsrail'e göç etti, Alman Devlet Operası'nı yönetmekten imtina etmedi, İsrail'de Wagner çalarak şimşekleri üzerine çekti. İki dünya vatandaşı, iki kardeşlik elçisi. Edebiyatçı olan aynı zamanda iyi bir piyanist, piyanist olan donanımlı bir entelektüel. Yanlarına bir de Goethe'yi, İslâm kültürünü tanımak, kendi kültürüyle harmanlamak için "Doğu-Batı Divanı"nı yazan büyük şairi ekleyelim, halka tamamlansın. Said ve Barenboim, 1999'da, Goethe'nin doğumunun 250. yılında, doğum yeri Weimar'da müthiş bir projeye imza atmış, İsrailli ve Arap gençlerden oluşan Doğu-Batı Divanı Orkestrası'nı kurmuşlardı (ayrıntılar Kıraathane sayfamızda mevcut). Bu or-

kestra, uzun çabalardan sonra taşları yerine oturttu, dünyanın her yerinde barış bayrağını yükseltmeye çalıştı, yüzlerce konser verdi, albümler doldurdu. Şimdi, Irak işgalinin, Lübnan saldırısının yanıbaşında, medeniyetler harcı İstanbul'da, Aya İrini Müzesi'nde seslerini yükseltecekler: Daniel Barenboim yönetiminde Doğu-Batı Divanı Orkestrası, 16 Ağustos akşamı İstanbul'da çalacak...

Musicon Bodrum Rock Fest

Memleketin önde gelen genç rock'çuları Bodrum'da buluşuyor, Termera Aspat Beach Club'da sesi köklüyor. Program şöyle:
18 Ağustos **Redd - Pamela - Kargo**
19 Ağustos **Yakup - Yüksek Sadakat - Nev**
20 Ağustos **Dorian - Replikas - Hayko Cepkin - Duman**
Termera Resort Solida Beach Aspat - Aspat, Turgutreis/ Bodrum. Tel: 0.252.393 85 20

Yüksek Sadakat

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Yann Tiersen

Zamanımızın en nev-i şahsına münhasır müzisyenlerinden biri Yann Tiersen. 1995 tarihli ilk albümü "La Valse Des Monstres"dan bu yana tek kişilik orkestra gibi adeta. "Le Phare" başta olmak üzere birbiri ardına yayınlanan albümleri hayran kitlesini arttırdı ya, asıl patlaması meşhur "Amelie" filmiyle, ardından "Goodbye Lenin"le oldu. Son albümü "Les Retrouvailles"da Jane Birkin ve Stuart A. Staples da konuktu. Yann Tiersen, 2 Ağustos'ta ilk İstanbul seferini yapıyor. Parkorman'daki konserin ardından "Amelie"nin özel bir gösterimi de olacak.

Azucar Moreno

1980'lerde hayli meşhur olan, Türkiye'de de çok insanı dansa kaldıran Azucar Moreno ikilisi, flamenkoyu Latin havalarıyla, günün sound'larıyla icra ederek dünya pop aleminde yükseltmeyi bilmişti. Grup, yeni albümleri "'Bailando Con Lola"nın turnesi kapsamında, 5 Ağustos'ta Parkorman'da çalacak...

Manhattan Transfer

Otuz yılı aşkın kariyeriyle dünyanın en uzun soluklu gruplarından biri olmayı başaran Manhattan Transfer, aldıkları ödüllerle, liste başarılarıyla, herhalde pop-caz aleminin en meşhur topluluğu. 1980'lerde Türkiye'de de epey hayran toplamışlardı. Yeni albümleri "Vibrate"nin ardından, eski günlerin hatırına, 4 Ağustos'ta Çeşme Açıkhava Tiyatrosu'nda çalacaklar.

Gümüşlük Klasik Müzik Festivali

Bodrum - Gümüşlük'e dünyanın ve Türkiye'nin tanınmış müzisyenlerini getiren Uluslararası Gümüşlük Klasik Müzik Festivali'nin üçüncüsünü 2 - 21 Ağustos tarihleri arasında, 450 yıllık kilise binası Eklisia'da idrak edeceğiz. Açılışı piyanist David Dolan, Mozart ve Schubert'le yapacak. Gülsin Onay ve Orkestra Akademik Başkent, programlarını Mozart'ın doğumunun 250. yılına adamış. Gürcü kemancı Nana Jashvili, piyanist Eren Levendoğlu'yla beraber, Bach, Brahms, Chausson ve Saint-Saens çalacak. Çelist Mehmet Sami Öztop da programını Bach'a ayırmış. Dünyanın en iyi piyanistleri arasında gösterilen Artur Pizarro da festivalin önemli isimlerinden. Oda müziğinin önde gelen isimlerinden Deniz Gelenbe ise Mozart, Brahms, Beethoven ve Dvorak'tan sonatlar icra edecek. Festival boyunca müzisyenler, herkesin katılımına açık olan atölyelerle gençlere tecrübelerini aktarma imkânını da bulacaklar.

Khan & Alexander Kowalski

Electronica Festival

18 - 19 Ağustos günlerini ajandanıza elektronika günleri olarak not düşün: Yedikule Zindanları'nda devrin en gelişkin teknolojileri, nam salmış DJ'leri çalışacak iki gün boyunca. Üçüncü Elektronika Festivali'nin birinci günü Sasha & John Digweed (ikisi de camianın önde gelen isimleri, ilk kez bu sette beraber çalacaklar), canlı setleriyle DJ Spooky (illbient gibi tarzın öncülüğünü yaptı, remikslerinde elektronik sanatının seksen yıllık mirasını konuşturdu), ardından Alexander Kowalski feat. Khan (Alman teknosunun iki saygın ismi; tek başlarına da gelseler kucak açılırdı) sahne alacak. İkinci günün konukları Armin Van Buuren (trans aleminin namlı ismi binlerce kişiyi hipnotize etmeye muktedir), Kosheen (vaktiyle Laila'da çalmışlardı; sıkı elektronik-pop yapıyorlar, ama burası onlara daha uygun), Bent ("Magic Love", "Kisses" gibi şarkıları Türkiye'de de çok sevildi), Marco Carola (İtalya'nın önemli hediyelerinden biri) ve Âme (Alman teknohouse ikilisinin kendi adlarını taşıyan albümleri çok başarılıydı). Kadro şahane...

[etkinlik]

Sinema Yaz Okulu

Biz baskıdayken Ayvalık Cunda adasında dersler başladı, ama 14 - 25 Ağustos arasında da İstanbul'da da bir kurs dönemi mevcut. Hafta içi her gün 10:30 - 17:30 arasında, Ortaköy Kültür Merkezi'nde düzenlenecek atölyelerde, film yapımının çeşitli aşamaları (teorik bilgilerden senaryo yazımına, kamera kullanımından montaja, makyaja) uygulamalı olarak öğretilecek, katılımcıların kurs sonunda bir film çekmiş olmaları sağlanacak. Ücret 500 YTL. İrtibat için: 0.212.236 58 01.

Gitar semineri

5 Ağustos günü saat 15:00'te, Modern Müzik Akademisi'nde gitarist Nurkan Renda "Stüdyo ve Sahne Gitaristliği" başlıklı bir seminer verecek, nota okuma, sahne performansı, prodüksiyon, solo cümleleme gibi konulara eğilecek. Etkinlik ücretsiz. *(İnönü Mahallesi, Yeni Nalbant Sokak No:31 Elmadağ - İstanbul. Tel. 0212 291 06 33-34)*

[şenlik]

3. Karaburun Şenliği

Şeyh Bedreddin ve Börklüce Mustafa'ya ithaf edilen Karaburun Şenliği'nin üçüncüsü 4-6 Ağustos arasında düzenleniyor. Zeybekler, karşılamalar çalan Kordonboyu, rembetiko çalan Görkem ve Yannis Saoulis, oyun havalarının üstadı Selim Sesler ve Arkadaşları, memleket rock'unun büyük grubu Moğollar bu senenin müzisyen konukları. Bir panelin konusu "Global Dünya, Anti-Global Hareket" (Roll mürettebatından Erdir Zat da burada konuşacak). "Müzikli Söyleşiler" başlığı altında Gökhan Akçura Romanlar ve müzik, Murat Ertel film ve tiyatro müzikleri, Murat Meriç Türkiye'de pop müziğin tarihi, Necip Sarıca Yeşilçam şarkıları, Murat Beşer rock ve politika hakkında konuşacak. Şenlik boyunca Ceren Oykut'un "Müzikli Desenler" başlıklı sergisi de görülebilir.

Moğollar

[seyahat]

Gevende'yle yolculuk

Altı sene önce Eskişehir'de kurulan Gevende, doğaçlamaya, farklı müzisyenlerin katılımına açık bir psychedelic folk icra ediyor. Şimdi de yollara düşüyor: İran-Pakistan-Hindistan-Nepal yolculuğu, 31 Ağustos'ta başlayacak, bir ay sürecek. Kameraya da alınacak yolculuk, her fırsatta durup müzik çalmaya imkân tanıyacak. Katılıma açıklar, çantanızı toplayıp Nepal yollarına düşebilirsiniz. Ayrıntılar www.gevende.com adresinde.

[internet]

Tezgahta sahafiye kitaplar

Site yeni, içerdikleri eski: tezgah.com.tr adresinde, türlerine, yayınevlerine göre gayet düzenli bir kategori sistemiyle, dünyanın her yerinden ikinci el ve sahafiye kitap alışverişi yapabilirsiniz. Tek eksik o koku, ama o da postadan gelen zarfı açınca gelir...

anima
aylin aslım
bulutsuzluk özlemi
catafalque
çamur
çilekeş
deli
demirhan baylan
demir demirkan
erdal bayrakoğlu
gevende
ışığın yansıması
kara güneş
kara kedi
kardeş türküler
kurtalan ekspres
koma revşen
moğollar
mor ve ötesi
nidal (suriye)
pinhani
redd
sinop pandomim
soulitary
the blow ups (ingiltere)
turgut berkes
yaşar kurt
yolgezer
zardanadam

not: isimler kesinleşmemiştir,
ayrıntılar için: barisarock.org

26-27 ağustos '06

Sarıyer M.Akif Ersoy
Piknik Parkı

BARIŞA ROCK

KARŞI FESTİVAL

www.barisarock.org

giriş ücretsizdir

ÖSS
her zaman her yerde

SAYISAL

1. **Kimin "One Day" isimli bir** parçası yok?
   a) Chris Isaac b) Björk c) Tori Amos c) The Verve

2. **"Bir münasip zamanda / Mesela saat 10'da / Buluşalım Kordon'da / Der gibi geldi bana..." "İzmirlim" adıyla anılan bu ünlü eserin** yazarını ve makamını **biliyor musunuz?**
   a) Yesari Asım Arsoy, rast
   b) Yusuf Nalkesen, hüzzam
   c) Necip Mirkelamoğlu, nihavend
   d) Neveser Kökdeş, hicaz

3. **Hiç şakası yok,** tam 124 vuruşluk bir şarkı ismi: **"I'm a Cranky Old Yank in a Clanky Old Tank on the Streets of Yokohama with my Honolulu Mama Doing Those Beat-o, Beat-o, Flat on my Seat-o Hirohito Blues". '40'lı** ve '50'li yıllarda Amerika'da isim yapmış **hangi bestecinin eseri bu?**
   a) Hoagy Carmichael b) Burt Bacharach
   c) Irving Berlin d) George Gershwin

4. Guns N' Roses'ın **şarkısında 14, Styx'in şarkısında 22,** Pantera'**nın şarkısında 25,** Counting Crows'**unkinde ise 40 tane var. Nedir bu?**
   a) Years b) Days c) Seasons d) Hours

5. **Birincisi "yüz yıl" şarkısı yapmış, diğeri "yüz bin yıl".** Hangi iki grup **söylüyor** "One Hundred Years" **ve** "100.000 Years" **şarkılarını?**
   a) The Cure - Kiss b) Blur - Jethro Tull
   c) Depeche Mode - Tool d) Judas Priest - ABC

6. Regina Spektor'**un bir albümü, Pamela ve Rufus Wainwright'ın birer şarkısıyla** saat kaçta **buluşuyor?**
   a) 24:00 b) 11:11 c) 9:15 d) 13:30

7. Kimin **yeni albümünün adı** "5:55"?
   a) Charlotte Gainsbourg b) Isabelle Adjani
   c) Jane Birkin d) Vanessa Paradis

8. **Nazan Öncel'in yeni albümünün** ismi nedir?
   a) Külçe 6'n b) 7'n Bitirdin c) Ka1 Azabı d) 5'er Şaşar

9. Bu dizelerden hangisi **bir Bulutsuzluk Özlemi şarkısındandır?**
   a) Söyleş bakalım, üç günlük ömrünle, herkes memnun kendinden, öyle ya da böyle
   b) Gökyüzü kurşun gibi, koşuyoruz eritebilmeye, bir fazlası, sayımızın artması gibi
   c) Bekledim tam yedi iklim geçti, bekledim bağ bahçe bozuldu, yol verin ağalar beyler
   d) Sayılarla flört ettin, bahisleri hep sevdin, gözlerini kör ettin ve sonunda kaybettin

10. **Şu dize hangi Beatles şarkısından? "Images of broken light which dance before me** like a million eyes."
    a) Across The Universe b) Help c) The Inner Light d) Yer Blues

SÖZEL

1. İstanbul şehir hatlarında **çalışan Barış Manço vapurunun** eski adı **aşağıdakilerden hangisidir?**
   a) Moda b) Sedefadası c) İncirburnu d) Bostancı

2. **Baba-oğul dayanışması!.. Geçtiğimiz günlerde İstanbul'da konser veren** şu dört ünlü müzisyenden **hangisinin oğlu, bir** grup elemanı olarak **sahnede yer almamıştır?**
   a) Roger Waters b) Paul Weller c) Gilberto Gil d) Sting

3. Aşağıdaki gruplardan hangisi, **bildiğimiz ismine kavuşmadan önce** Bad Rock Group **ismiyle çalışmalar yapmıştı?**
   a) Steely Dan b) Fleetwood Mac c) Free d) Bad Company

4. Holly Beth Vincent **ve grubu** The Italians'**la ilgili şu bilgilerden** hangisi yanlıştır?
   a) Holly, Joey Ramone'la Sonny and Cher şarkısı "I Got You Babe"i yorumladı
   b) Dire Straits'in "Romeo & Juliet"i, Mark Knopfler'la Holly arasındaki kırık aşkı anlatır
   c) Şarkıları "Tell That Girl To Shut Up" Transvision Wamp yorumuyla listelere girdi
   d) Grubun dört şehirlik İtalya turnesi yeterli bilet satılmadığı için iptal edildi

5. **Natalie McIntyre aşağıdakilerden hangisinin gerçek ismidir?**
   a) Siouxsie Sioux b) Madonna c) Macy Gray d) Pink

6. "Dünyaya Düşen Adam" **filminde David Bowie'nin** kıyafetlerinin tasarımını **kim yaptı?**
   a) Bowie'nin teyzesi b) Slash'in annesi
   c) Alex Kapranos'un halası d) Antony'nin dayısı

7. Boney M **aşağıdaki rock klasiklerinin hangisini** cover'lamadı?
   a) Still I'm Sad (Yardbirds) b) Hurricane (Bob Dylan)
   c) In A Gadda Da Vida (Iron Butterfly) d) Heart Of Gold (Neil Young)

8. **"The end of the world as we know it" (Bildiğimiz dünyanın sonu). R.E.M. şarkısındaki bu dize,** hangi sosyal bilimcinin **bir kitabının adı olmuştur?**
   a) Noam Chomsky b) Hans Magnus Enzensberger
   c) Jean Baudrillard d) Immanuel Wallerstein

9. **Arctic Monkeys'in** "When The Sun Goes Down" **şarkısından ve klibinden yola çıkarak Paul Fraser'ın yönettiği,** Sheffield sokaklarındaki bir fahişenin **ilişkilerini konu alan kısa filmin adı nedir?**
   a) Scummy Man b) Mister Inconspicuous
   c) Like A Robot d) Nina & Roxanne

10. **Aşağıdakilerden üçü** "kardeş grup" **olarak adlandırılagelmiştir. Oysa diğerinin bunlarla uzaktan yakından ilgisi yok. Hangisinin?**
    a) The Wonder Stuff b) Neds Atomic Dustbin
    c) Cassandra Complex d) Pop Will Eat Itself

sözel 1

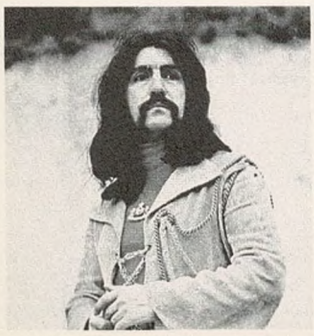

sözel 7

sözel 6

sayısal 7

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU » Sayısal: 1.c, 2.c, 3.a, 4.a, 5.a, 6.b, 7.a, 8.b, 9.b, 10.a Sözel: 1.c, 2.b, 3.a, 4.d, 5.c, 6.b, 7.b, 8.d, 9.a, 10.c

ALI FARKA TOURÉ

Son arzu

7 Mart'ta ölen Malili gitarist Ali Farka Touré'nin ardında bıraktığı kayıtlar "Savane" adıyla yayınlandı. World Circuit plak şirketinin direktörü Nick Gold anlatıyor.

Bu albüm için Ali Farka Touré'yle çalışmanız nasıl oldu?

Nick Gold: Ali çok büyük zamanını Niafunké'de tarımla uğraşarak geçiriyordu. Ama iki buçuk yıl kadar önce bana bazı demolar göndermişti, sadece gitar, ngoni (geleneksel bir saz) ve birkaç perküsyondan oluşan geleneksel, son derece brüt ve olağanüstü güzellikte şarkılardı... Telefonda bana geleneksel fulani ve songhai müziklerinin, ülkenin kuzeyi hariç, Mali'de pek bilinmediğini anlattı. Mali'ye ve dünyaya tanıtmadığı takdirde, bu müziğin yitip gitmesinden korkuyordu. Bunun üzerine Bamako'ya gittik ve kayıtları yaptık. Ali her zamankinden çok daha fazla asılıyordu bu projeye.

Hasta olduğunu biliyor muydu?

Onu harekete geçiren birinci saik bu müziği korumaktı, ama giderek hastalığının da far-

kına vardı. Bu kadar derinden söylediğine hiç şahit olmamıştım. Bir anlamda, bu şarkılar son arzusuydu.

Ali'nin Kuzey Mali geleneksel ritmleriyle Amerikan blues'unu buluşturmak istediği hissediliyor...

Çok tuhaf, çünkü Ali albümü en geleneksel şekilde kaydetmek istiyordu, ama nerdeyse herkes en bluesy albümü olduğunu düşünüyor. Albümdeki parçaların çoğu yüzlerce yıllık şarkılar, ama sözlere Ali kendinden çok şey kattı. Ayrıca, ufak bazı deneysel eklemeler yaptık, oraya biraz armonika, buraya biraz saksofon gibi... Belki de geleneksel sonuna kadar zorlayarak blues'a vardı.

Gerçek bir bilgelik hissediliyor albümde.

Genç biri bu albümü asla yapamazdı. Hiçbir şeyi aceleye getirmedik, her şey en uygun zamanda, kendi akışı içinde oldu.

Bu albüm ruha olduğu kadar bedene de, manevî güçlere olduğu kadar insanlara da sesleniyor...

Özellikle iki şarkı Ali'nin vudu müziği dediği gelenekten. Bunlar Ali'nin de benimsediği Ghimbala inanışına ait. Normal zamanda, Ali bunları asla söylemezdi. Bana öyle geliyor ki, ömrünün sonlarına doğru, inançları konusunda çok rahatlamış, gevşemişti. Artık korkmuyordu. İnançla çalıp söylemekten mutlu oluyordu. Çok daha özgürdü.

(Rfimusique, çev: Siren İdemen)

GOTAN PROJECT

Dark side of the moon

Tangonun Avrupalı elçileri ikinci albümleri "Lunático"yu yayınladı.

2001'deki ilk albüm "La Revancha del Tango" bir milyondan fazla sattı. Philippe Cohen Solal: "La Ravancha" bir gecede değil, zaman içinde kulaktan kulağa yayıldı. Bu da onun iyi bir albüm olduğunun kanıtı. Tangonun karışımındaki unsurlar bir şekilde herkesin bilinçaltına sızıyor. Buenos Aires de Avrupalılara benzer etki yapıyor, hem tanıdık, hem egzotik.

Arjantin'de sahneye çıkmak nasıldı?

Buenos Aires'teki ilk tepki çok garipti. Seyirciler, "hadi bakalım, hodri meydan, neyiniz var gösterin" havasındaydı. Konserin başında onlara ulaşabilmek için inşa etmemiz gereken bir köprü olduğunu düşündük. Sona doğru artık isterik bir hava esiyordu ve basında çıkan bütün eleştiriler olumluydu.

Gruptaki iki farklı kanat var: Akustikçiler ve DJ'ler...

Christoph (H. Müller) ve ben işin tango tarafına yönelmek istiyoruz, Eduardo ve diğerleri eletronik müziğe doğru hareket etmek istiyorlar.

Müzik zevkiniz değişti mi geçen zaman içinde?

Evet, şimdilerde kulüp müziği yerine Serge Gainsbourg, Johnny Cash, Nick Drake dinlemeyi tercih ediyorum. Ana akım country'den nefret ediyorum, fakat Bonnie 'Prince' Billy'ye ve Alison Krauss & Union Station gibi bluegrass gruplarına bayılıyorum.

"Lunático"da müzikal bir değişiklik var mı?

Bu albüm dansa pek uygun değil. İlk albümün kulüplerde çalınmasını istiyorduk. "La Revancha"da tangonun kıyılarındaydık, bu sefer açık denize yelken açtık.

"Lunático"nun ana fikri ne?

Carlos Gardel'in atının adı Lunático. Ama sadece bu ata referans veriyor değiliz. Ayın hallerine göre değişen ruh hallerine değinmek istiyoruz... Brian Eno ve David Byrne'ün "My Life in Bush of Ghosts" albümünde "Come With Us" (Bizimle gel) diye bir parça var, "Lunático"nun anlatmaya çalıştığı şey de bu: İnsanları başka topraklarda bir araya getirmek.

(Songlines, çev: Çiğdem Öztürk)

MIDLAKE

Basitteki zorluk

"The Trials of Van Occupanther", Teksaslı beşlinin ikinci albümü.

2004'teki "Bamnan & Slivercork"tan ikinci albüme gelene kadar, köprülerin altından çok su akmış görünüyor. Tim Smith: O dönemde kesinkes bir yanlış anlama oldu. İnsanların çoğu, albümdeki iptidaî lo-fi sound'dan çok değerli bir şeymiş gibi söz ediyordu, oysa bu kastî bir şey değildi. İmkânlarımız kısıtlıydı, bu kadar basit. Ama ikinci albümde, '70'lerin prodüksiyonlarını, Neil Young'ın, Joni Mitchell'in, Elton John'un albümlerini dinledim bol bol. Ne pahasına olursa olsun o sı-

caklığı, o gücü yakalamak istiyordum.

'70'lerin Californialı soft rock gruplarının izinden mi gidiyorsunuz?

Fleetwood Mac, Crosby, Stills & Nash, hatta Christopher Cross, Dan Fogelberg, öyle değil mi? Valla bu grupları örnek almanın bizim camiada pek hoş karşılanmadığı konusunda kimse beni uyarmadı. America grubunu Stooges'dan daha fazla sevmek pek cool değil galiba. *(gülüyor)*

Hepiniz caz eğitimi almışsınız, sen de saksofon üflüyorsun ara sıra.

Etki kaynaklarımız John Coltrane, Charlie Parker, Wayne Shorter gibi isimlerdi. Zaten Beatles'ı saymazsanız, pop gruplarıyla alışverişimiz olmadı... Grubu kurduğumuz dönemlerde biri bana Radiohead'in "OK Computer"ını verdi, neredeyse bir sene boyunca dönüp dönüp onu dinledim. Sonra da Sparklehorse'un, Björk'ün albümlerini... Pop içinde bir ilerleme alanı olduğunun farkına varmak iyi geldi, çünkü caz bize kendi sınırlarımızı göstermeye başlamıştı. Önceleri canımı dişime takıp on tane akor değişikliğiyle dokuz dakikalık şarkılar yazmaya uğraşıyordum, sonra asıl önemli ve zor işin basitliği yakalamak, yani cazdan ödünç aldığımızın tam tersi istikamete gitmek olduğunu kavradım.

(Les Inrockuptibles, çev: Derya Bengi)

REGINA SPEKTOR

Sanat ruhun gıdasıdır

Moskova ve New York sokaklarının asi kızı, üçüncü albümü "Begin To Hope"u çıkardı.

İlk üç albümden farklı olarak yeni albümde ses denemelerine daha fazla rastlıyoruz...

Daha önce bu kadar maddi imkân olmamıştı. Hep bir stüdyoya kapanıp ses deneyleri yapmayı istiyordum. Beatles ve Radiohead gibi grupların, Tom Waits'in çok etkisi oldu. Sadece şarkı yapmakla yetinmeyenlerden, her bir şarkı için bir dünya kuranlardan etkilendim. Albümden önce kendimi sadece dinlemeye vermiştim. Pop kültürünün o kadar gerisindeydim ki, tek yaptığım dinleyerek öğrenmek ve öğrenerek dinlemek oldu. Tam böyle bir albüm yapma fikri aklıma düştüğünde, beni destekleyen bir prodüktör (David Kahne) ve plak şirketine sahip olmak iyi oldu.

Daha çok "anti-folk" hareketten beslenen bir hayran kitlen var. Başlangıcında bu hareketin bir parçası olduğunu hissettin mi?

Hayır. Ben o cool çocuklardan değildim. Müziğini beğendiğim birçok kişiye anti-folk deniyordu. Benim piyano çalışımsa çok klasikti ve bu da cool değildi. Anti-folk kavramı daha çok kaldırım kenarında çalanlara dair-

miş gibi geliyor. İlla da müziğin sound'u ya da türüyle ilgili olmak zorunda değilmiş gibi, daha ziyade bir tavır gibi. Stilize bir biçimde değil de, bir tür muhabbetle şarkı söyleyen insanlar...

Birçok şarkında büyük şehir bohem hayatı anlatılıyor. Bu sen misin, yoksa tanıdığın insanların yaşantıları mı?

Hiçbir şarkıda ben bizzat yokum. Genellikle kişilikleri yaratıyorum, ama şarkılara nadiren otobiyografik unsurlar kattığım da oluyor. Gözlemlere dayalı üçüncü şahıs hikâyeleri yazıyordum. Zamanla, bir aktör gibi kendimi sahnenin içine katmaya başladım.

Klasik müzik eğitimin pop şarkılar yazmana mani oluyor mu?

Aksine, çok işime yarıyor. "Ben kendi tarzımı yaratacağım" havaları çok cahilce. Amerika'yı tekrar keşfetmenin bir anlamı yok. Üç akorlu pop şarkılar yazmayı hiç sevmiyorum. Etrafa yayılıp aklıma eseni yazmayı tercih ediyorum. Sanatın her türüne ilgiyle baktım hayatım boyunca. Büyük bir sanat eseriyle karşılaşmak dayanma gücü veriyor bana. Hayatta sanatın yeri gıda kadar mühim bence.

(Popmatters, The A.V. Club, çev: Şahan Nuhoğlu)

RUFUS WAINWRIGHT

Manken bedeninde ihtiyar

Loudon Wainwright III-Kate McGarrigle çiftinin oğlu, gay dünyasının folk-kabare prensi Rufus Wainwright'la müzikal takıntıları üzerine...

Bugünlerde sizi en çok harekete geçiren müzikler neler?
Berlioz'den "Faust'un Lanetlenmesi". İki karakterle de, Faust'la da, Şeytan'la da bağ kurabiliyorum. Müzik, plak şirketimin bana bedavaya verdiği bütün plakların üzerinde ve ötesinde.
Tüm zamanların en iyi albümü sizce hangisi?
Serge Gainsbourg'dan "Histoire de Melody Nelson". O kadar iyi sound'u olan bir albüm yapmak istemişimdir hep. Aheste bir albüm, ama her durumda, ister araba sürerken, ister bir partide, ister hastanede, hatta saldırıya uğrarken koyup dinleyebilirsiniz, her durumda şahane. Ortamı hemen kendine getirir.
İlk aldığınız plak neydi?
Men Without Hats'in single'ı "The Safety Dance". 1982'de Montreal'den almıştım, grup da oralı. Bu konsept beni büyülemişti. Sonradan 18 aylığına bir müzik okuluna gittim, ama bütün derslerden çaktım, çünkü şarkı yazmakla fazla meşguldüm.
Hangi müzisyenin yerinde olmak istediğinizi sorsak?
Caruso. Uzak ara, gelmiş geçmiş en büyük şarkıcı. Hayatı da harika. Benim gibi huzursuz değil.
Banyoda ne söylersiniz?
Opera. Mozart'ın "Sihirli Flüt"ünden "Gecenin Kraliçesi" aryası –esas tonundan.
Favori cumartesi gecesi plağınız ne?
"Ella Fitzgerald Sings The Cole Porter Songbook" albümünü seviyorum. Şarkılar hep bir mutlu son hissi taşıyor, ama durumun karanlık gerçekliğini de barındırıyorlar içlerinde. Sözler de ustaca şaşırtıcı.
Peki pazar sabahları?
Glenn Gould'un yorumuyla Bach'ın Goldberg Çeşitlemeleri. Gördüğünüz gibi, genç, fevkalade bir mankenin bedeninde ihtiyarın tekiyim. Bu bedeni diri tutmak için de kendimi öldürecek kadar aç bırakıyorum, 20'liklerle takılıyorum. Onların daha fazla enerjisi var, şeker için de daha fazla çaba sarfetmeni talep ediyorlar.
(Mojo, çev: Merve Erol)

GNARLS BARKLEY

Global antidepresan

Atlantalı ikili Gnarls Barkley, "Crazy" şarkısıyla internetten indirilme rekoru kırdı. Albümlerinin adı ise "St. Elsewhere".

Bu kostümleri gören "Oz Sihirbazı"nı oynayacaksınız sanır...
DJ Danger Mouse: Bizim gardrobumuz yok, war-drobe'umuz var. Ben buna "war-drobe" diyorum, çünkü biz sisteme ve endüstriye karşı savaş halindeyiz.
Cee-Lo Green: Kostümlerimiz dikkat çekici, ama bence bunun altında büyük bir alçakgönüllülük eylemi var. Biz insanların içindeki potansiyelin aynasıyız. Bu, dünyayı daha güzel bir yer yapma mücadelesidir. Boş ver bizi, müziğin kendisi aşkın bir şey. Müzik hepimizin içinden geçip gider. Bu yolla birinin kederini uzaklaştırabiliyorsan, ne mutlu. Biz ağaca dönüşen tohumuz, ama aslolan ağacın kendisi. Ağaç demek, oksijen demek.
İnternet yoluyla büyük başarı sağladınız. Neden bunu hâlâ radyoya bağlıyorsunuz?
Cee-Lo Green: Radyo, ürünle dinleyici arasındaki kapıdır. Aslında bütün yaptığı, şarkını dinlemektir. Eğer yeterince kaliteliyse, samimiyse, alır çalar. Radyo derhal ödüllendirir, dolaysızdır.
Sizi '70'lerin funk'ına, özellikle Sly & The Family Stone'a benzetiyorlar. Ne dersiniz?
Cee-Lo Green: Bu tamamen Atlanta'nın ruhudur, biz böyle büyüdük. Formal bir tanım yapamam, ama gerçekten beni ben yapan her şeyi içerir. Türlerin erime potası gibi. Atlanta'dan gelen her şey: Soul, rock, caz, punk, r&b ve tabii ev yapımı blues; güney müziği. *(dövmesini göstererek)* Bak, ne yazıyor! İşte tam burada: "Güney gururu". Şaka yapmıyorum, ben buna adanmışım.
Los Angeles'a taşınmışsın. Green'e katılmıyor musun yoksa?
DJ Danger Mouse: Benim için farketmez. Nerede olursam olayım, müziğin her türünü dinlerim. Zaten bir şeylerden esinlenecek kadar iyi bir müzisyen değilim. Kötü tınlamasın yeter. Gerçekten ham duygularımı müzik yoluyla iletebilecek kıvamda hissetmiyorum kendimi. Ama müzik, istemdışı gördüğümüz rüyalar kadar hayatımın parçası oldu. Ondan kurtulamam. Müzik yapmak, bence sonu gelmeyen bir çıraklık evresi. Sanki hep hareket halindeki bir hedef tahtasına nişan alır gibi.
(Guardian, çev: Erdir Zat)

TEDDY THOMPSON

Folk işbirliğidir

Linda ve Richard Thompson çiftinin oğlu Teddy ikinci albümü "Separate Ways"i yayınladı...

Yeni müzikleri takip edebiliyor musun?
New York'da yaşadığım için birçok şeyi kaçırıyorum. Ne zaman New York'da bir şey olsa, sesi önce İngiltere'den geliyor. Clap Your Hands Say Yeah Brooklyn'li bir grup, ama İngiltere'ye gelmeden önce haklarında hiçbir şey duymamıştım, sonra bir anda dilimlenmiş ekmekten sonra dünyanın en büyük şeyi oldular. Kaiser Chiefs'in albümünün epey zaman önce yayınlandığını biliyorum, ama benim yeni haberim oluyor. On single bir arada bir albüm yapmak harika bir şey.

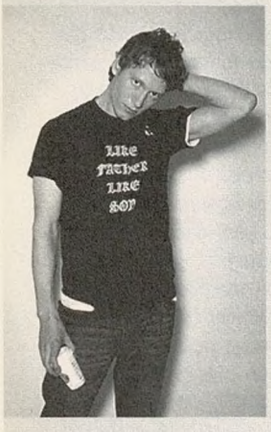

En sevdiğin albüm ne?
Dylan ve The Band'in "Before The Flood"u. Dylan'ın en tavır sahibi şarkıları bir araya gelmiş ve formunun zirvesinde bir grupla çalıyor... The Band'e bayılıyorum. Büyük bir country hayranıyım çocukluğumdan beri. Son zamanlarda epey George Jones takılıyorum. Sesi muhteşem.
Annenle babanın üzerinde etkisi oldu mu?
Beni onlar cesaretlendirdi. Evde her zaman müzik olurdu, ama babam bana gitar öğretmedi, zaten Londra'dayken müziğe o kadar da takılmazdım. Çünkü aynı zamanda annemle birlikteydim, o da o zamanlar müziğin içinde değildi. 18'imde Los Angeles'a gittiğimde başladım bir şeyler yazmaya.
Annenin 17 yıl aradan sonra yaptığı "Fashionably Late" albümünün de prodüksiyonunu üstlenmiştin...
Rufus Wainwright ve Roseanne Cash'le turnedeydim, bir şeyler yazıyordum. Annemin çok hoşuna gitti bunlar, tekrar müzikle ilgilenmeye başladı. Bir şarkı yazarı olarak tanınmaz annem, ama çok güzel şarkıları vardır. Babam da çaldı albümlerimde. Folk geleneği böyledir, beraber çalıp söylersiniz. Yarışmadan ziyade, işbirliği söz konusudur.
(MusicOMH, Bullz-Eye, çev: M.E.)

LILY ALLEN

Joe'nun kasetleri

İngiliz listelerinin yeni goncagülü "Smile" şarkısıyla Lily Allen.

Bugünlerde seni en çok hareketlendiren müzikler neler?
Ben hiç öyle "hareketlenmem". The Klaxons'un "Atlantis To Interzone"unu dinliyorum. Cajun Dance Party'yi seviyorum: Kuzey Londra'dan bir grup çocuk, yaşları 15 civarında, Arctic Monkeys'in daha iyi bir versiyonu... T.I. var, şu an Amerika'nın hiphop starı... Gaz Mayall'ın kulübünde çaldığı eski ska işlerini de seviyorum. Biraz da eski punk.
Tüm zamanların en iyi albümü ne sence?
"Black Album" ya da "Reasonable Doubt". İkisi de Jay-Z'nin. Harika bir söz yazarı, kimse erişemez ona.
İlk aldığın plak neydi?
TLC'nin "CrazySexy Cool"u. Ama satın almadım, ablamdan yürüttüm. Ona özeniyordum, cool olmaya can atıyordum.
Hangi müzisyenin yerinde olmak isterdiniz?
Debbie Harry olabilir, tarz ve sunuma dair sezgilerinden dolayı ve müziğinden tabii.
Banyoda ne söylersin?
"Cry Me A River", Ella Fitzgerald versiyonuyla. Bu müziklere annem sayesinde kapıldım. Kolay dinlenen müzikleri severdi, her ne kadar eski bir punk olsa da. Babamın en iyi arkadaşı da Joe Strummer'dı. Bütün tatillerimizi Joe ve çocuklarıyla birlikte geçirirdik. Bütün müzikal eğitimimi Joe'nun bize verdiği reggae ve ska kasetlerine borçluyum. Babam İngiliz televizyonlarında tanınan bir komedyendir. Ben hep Keith Allen'in kızı Lily'ydim, isterim ki bundan sonra babam Lilly Allen'in babası Keith diye anılsın.

"Not Big" şarkısı ne anlatıyor?
Küçük dalgametreli adamları. Üç eski ilişkimi tek şarkıda anlattım.
Üçününki de küçük müydü?
Belki. Ama bu neticede oğlanları çıldırtmak için söylenen bir söz, öyle değil mi?
(Mojo, SlamXHype, Boyz, çev: M.E.)

- Romanın adı ne olacak peki?
- Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği.
- Ama daha önce kullanıldı bu ad.
- Evet, ben kullandım! Ama yanıldım o zaman bu adı kullanmakla. Bu ad şimdi yazdığım romanın adı olmalıydı.

MILAN KUNDERA, Ölümsüzlük

Sessizlik geriye doğru daha hızlı hareket eder.
JEAN COCTEAU

Genel olarak insanlara karşı bir karamsarlığım yok, sadece onların yaşam tarzına ilişkin bir karamsarlığım var. **CLAUDE CHABROL**

DIVINE COMEDY
Victory For The Comic Muse
(EMI)

Dokuzuncu Divine Comedy plağı "Victory For The Comic Muse" hiç hesapta yokken çıkıvermiş ortaya, Neil Hannon'ın dediğine göre, "az çok kaza"yla... Son albümleri, 2004 tarihli "Absent Friends"den sonra kafasını boşaltmak isteyen Hannon kendini tamamıyla yan projelere adamış zira. Graham Linehan'ın sit-com projesi IT Crowd için tema müziği yapmak (ki evvelinde senarist Linehan'ın "Father Ted" adındaki dizisi için de çalışmışlığı vardır), Jane Birkin'le "Fictions" için bir araya gelmek, Charlotte Gainsbourg'un yıllar sonra çıkaracağı –debut'sü 1987 tarihliydi– dönüş albümü için Air'le işbirliği, eski Divine Comedy üyesi Joby Talbot'a "Otostopçunun Galaksi Rehberi"nin soundtrack'inde yardım etmek ve Alman standardı "Lili Marlene"in, The Vapours'dan "Turning Japanese"in, Depeche Mode'dan "Question Of Time"ın cover'lanacağı bir toplama albüm üzerinde çalışmak bunlardan sadece bir kaçıymış... Tüm bu karmaşanın içinde "nasıl bir elektrik hasıl olmuşsa" olmuş, bu Scott Walker mirasçısı, Ada şansoncusu kendini onlarca yeni Divine Comedy şarkısının içinde buluvermiş. İki hafta içinde tam 28 müzisyenin katılımı ve Nigel Godrich'in prodüktörlüğüyle canlı kayıtlar yapılmış, içlerinde post-punk grubu Associates'in hiti "Party Fears Two" şarkısının yorumunun da olduğu "Victory For The Comic Muse" zuhur etmiş.

Albümde perdeyi "To Die A Virgin" açıyor, sevgilisinden ilk buluşmada "çok özel" bir doğumgünü hediyesi sözü alan oğlanımız pek sabırsız, bir yandan abisinin gene "çok özel" koleksiyonunu karıştırıyor, bir yandan da kendi kendine söyleniyor: "İstemiyorum, bakire ölmek istemiyorum!" Kahramanımız kız arkadaşıyla 8 Kasım'da çıkmaya başlamış, bu vesileyle öğreniyoruz ki, Hannon'ın doğum tarihi de aynı ayın 7'siymiş meğerse... Müthiş bir banjo ritmiyle akan "Mother Dear", ilk single "Diva Lady", "krallarla tatile, yıldızlarla akşam yemeğine çıkan, Chanel parfümler süren, Givenchy giyinen, çek defteri ve soy ağacıyla silahlanmış" sosyete hanımının şarkısı "A Lady Of A Certain Age"i, "Gökyüzü soğuk ve gri de olsa / Eminim yarın gün ışığını göreceğimize" diyen optimist "The Light Of Day", enstrümantal "Threesome" ve –bir Divine Comedy albümüne giren ilk cover, Associates'den– "Party Fears Two" takip ediyor... "Hatırlar mısınız Arthur C. Clarke'ın Gizemli Dünyası'nı / Televizyoncuların yerinde olsam gider bir de kız arkadaşıma göz atardım": '80'lerin başında bilimkurgu yazarı Arthur C. Clarke'ın doğaüstü olayları incelediği 13 bölümlük TV dizisini sevgilisinin tuhaflıklarını çözmeleri için göreve çağırıyor Hannon: "Baltık denizi kadar derin bu kız / Hiçbir şey anlamıyorum..." Bu müthiş orkestranın son üç parçasıysa "The Plough", bizi Viktorya devrinde gezintiye çıkaran "Count Grassi's Passage Over Piedmont" ve "Snowball In Negative" oluyor.

Adını, Neil Hannon'ın başucu eserlerinden E.M. Forster'ın "Manzaralı Bir Oda" kitabındaki karakterlerden Cecil Vyse'nin sarfettiği bir cümleden mi, yoksa Divine Comedy'nin 1990 tarihli EP'si "Fanfare For The Comic Muse"den mi aldığı biraz muğlakmış "Victory For The Comic Muse"un. Boşverelim, kesin olan şey, adındaki "zafer"i bileklerinin hakkıyla kazanmış oldukları. Alkışlarımız, avuçlarımız patlayana kadar Hannon ve arkadaşları için. *İlker Aksoy*

MATMOS
The Rose Has Teeth In The Mouth Of A Beast
(Matador)

Björk'ün minimalizme yaklaştığı "Vespertine" albümündeki elektronik sihirbazlıklarıyla adlarını duyduğumuz San Francisco'lu ikili M.C. Schmidt ve Drew Daniel, beşinci uzunçalarlarıyla çıkageldi. On şarkıdan oluşan albümde her şarkı, Matmos'u etkilemiş on kişinin hayatlarının birer müzikal özeti niteliğinde; yani albümün dolaylı da olsa otobiyografik bir niteliği var Matmos açısından. Söz konusu on kişinin Schmidt ve Daniel gibi eşcinsel olması da ayrı bir not.

Bugüne kadar, "A Chance To Cut Is A Chance To Cure" albümü örneğinde olduğu gibi, gerçek ameliyatlar esnasında kaydedilen sesler dahil olmak üzere birçok alışılmadık sample kullanan ikili, bu albümde de aynı geleneği devam ettiriyor. Örneğin açılıştaki "Roses And Teeth for Ludwig Wittgenstein", filozofun "Felsefi Soruşturmalar" eserinden bazı metinlerin okunduğu (okuyanlara Björk de dahil), bu metinleri destekleyen elektronik sample'ların bir ineğin sindirim sisteminden gelen sesleri de içerdiği bir parça. Matmos, kesip biçtikleri ses yumaklarıyla, bahsettikleri kişilerin hayatlarıyla ilgili birer his uyandırmayı, kişilerin hayat hikâyelerini bilmesek bile kafamızda resimler çizebilmeyi başarmış. Örneğin 20. yüzyılın ortasında yaşamış ve hayatına intiharla son vermiş İngiliz prodüktör için yazılmış "Solo Buttons For Joe Meek", Kronos Quartet'in de yardımıyla, finalinde bir karanlık barındırıyor ve şarkının gidişatı Joe Meek'in hayatının gidişatını izliyor. Her şarkıda "bu sesi neden buraya koymuşlar acaba" oyununu oynayıp, sonra da biraz araştırma yapıp hiç tanımadığımız birileriyle ilgili yeni bir şeyler öğrenmemiz mümkün. Daktilo seslerinin eşlik ettiği "Rag For William S. Burroughs" ve ünlü gerilim yazarının salyangoz sevdasına göndermede bulunmak için theremin aletine yaklaşıp uzaklaşan salyangozların çıkardığı sesleri içeren "Snails And Lasers For Patricia Highsmith", albümün diğer dikkat çekenleri. Ünlü fotoğrafçı ve yönetmen için yazılmış "Semen Song For James Bidgood" da Antony'nin sesi, Zeena Parkins'in arpı, yaylılar ve finalinde Drew Daniel'ın boşalma sesleriyle akılda kalıyor.

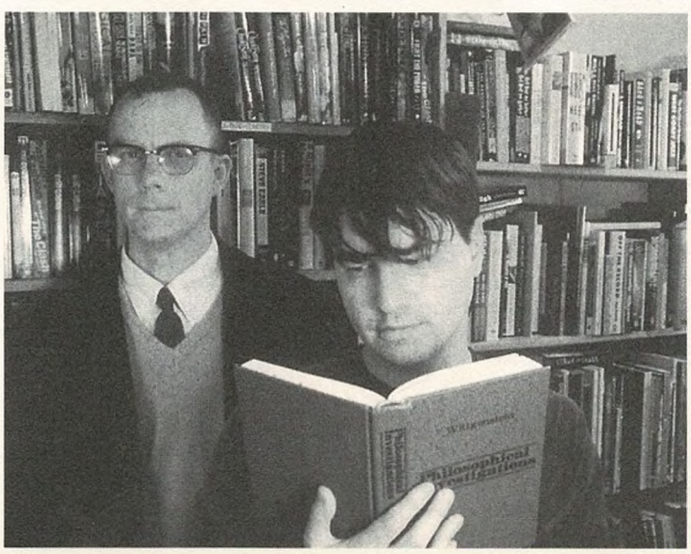

Özetle "The Rose Has Teeth In The Mouth Of A Beast", her bir taşını akla gelmesi zor seslerin oluşturduğu bir mozaik, her bir parçasını popüler kültürün kuytu köşelerinden fırlamış detayların oluşturduğu bir yapboz. *Yiğit Atılgan*

52→

RATAD
Radyo Yayıncıları Derneği
İstanbul'un
en iyi
yabancı müzik
radyosu

www.dinamo.fm

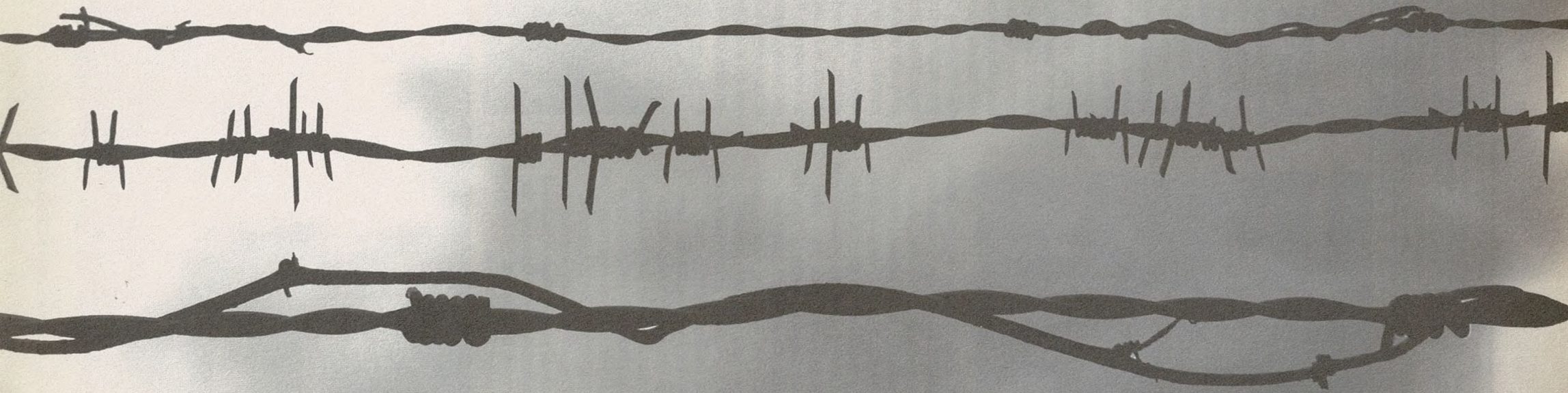

ŞEHRİN RİTMİ

dinamo
103.8

Hiçim ben / Asla bir şey olmayacağım / Bir şey olmayı isteyemem / Bu bir yana, bendedir bütün düşleri dünyanın
FERNANDO PESSOA
(Alvaro de Campos imzasıyla)

Bilgeliğin her türü, zamanın bir nehir olduğunu söyler. Ama gerçekte hiç kimse, onun akışını seyre dalmak için, dünyaların kıyısında durmaz. Kendileriyle tıka basa dolu bedenler, onları sallayan ve hiçbir yere götürmeyen gri-yeşil kıpırtı hakkında hiçbir fikirleri olmaksızın, mavimsi bir neon ışığıyla çevrili halde hiçliğin iki hattı arasından geçerek, kendilerini boğan yoğunluğun içinde yüzerler. Zaman ırmağı, ufkun dikişsiz dairesini kaplamak için yatağından çıkmıştır. Işık geçirmez maddesini her yerde insanların üzerine akıtır ve onları boğar. **PHILIPPE FOREST**, Sarinagara

Filmlere düz bakmak gerekir; sinema âlimlerin değil, cahillerin sanatıdır. **WERNER HERZOG**

MUSE

Black Holes and Revelations

(WEA / Balet)

İlham perileri işini biliyor. Yeri gelince eski bohçaları eşeleyip işe yarar parçaları topluyorlar, kesip biçip parlattıktan sonra truva atı gibi kulaklara salınıyorlar. Muse'a yaptıkları da hemen hemen böyle bir şey. En başta Pink Floyd edalı albüm kapağıyla, sonra "Enjoy The Silence"dan "Bohemian Rhapsody"ye, "The Bends" Radiohead'inden (panik yok, kötü mânâda degil) kartal oldukları zamanların Megadeth'ine, hatta Black Sabbath'a uzanan, uzanmak ne kelime, alenen onlara dokunan tınılarla Muse'u da içerden fethediyorlar. Neyse ki Muse bu cümbüşten kendi sesini çıkarmayı başarıyor.

Konser kayıtlarını saymazsak, "Black Holes And Revelations", ekibin dördüncü albümü. Matt Bellamy'nin yine en küçük harfleri terennüm ederken bile nefes nefese, yarı histerik vokaliyle gitarını birleştirdiği, bas ve davulun daha da bıçkınlaştığı, makinaların desteğiyle uzay rock'una bayrak açan bir albüm. İlk single "Supermassive Black Hole"un bombastik elektro-funk-rock'uyla aşağı yukarı aynı mertebelerde. Hemen her şarkı, büyük, "antemik" olmaya adanmış gibi.

Vahiylerin ilki "Take A Bow", politik notalarıyla vuran, ibadete davet eder gibi bir açılış. Mutlaka taraf tutmaya çağırıyor, ilgili adresten bedduasını esirgemiyor: "Hepimizin canını riske attın / Günahlarının vebalini cehennemde yanarak ödeyeceksin!" Sıradaki "Starlight" veya birkaç adım sonraki "Map Of The Problematique", '80'lerin wave'iyle fitillenmiş, ama Muse tezgâhında bilenen şarkılar. İkisi de tam gaz... "Dünyada adalet yok, asla da olmadı" diye bağladıkları "A Soldier's Poem", R.E.M'in "Nightswimming"iyle operacı Queen'in rüyada buluşmuş hali. Hair metal'e yaklaşan "Assassin" veya üç vakte kadar dillere dolanacak "Exo-Politics", yine ilk ağa takılanlar... Bir de kapanışa sakladıkları "Knights Of Cydonia" var ki, albümün, hatta Muse tarihinin en gösterişli şarkısı. Adının tuhaflığı bir kenara, mahşere koşan atlıların peşinden (metafor değil, hakiki nal sesleri) gümbür gümbür bir "Orta Dünya" ilâhisi. Daha doğrusu "Orta Mars"... Kompüterimiz Cydonia'yi, Mars'ta yaşam belirtisi sanılan nesnelerin göründüğü yer olarak tanımlıyor. Ne göründüğünde yanılsa bile, mekânımız Mars, o kesin.

"Black Holes And Revelations", ekibin geçmiş kataloğuyla mesafeyi hafiften açan, marşlık tatlı-sert şarkılarıyla onları daha da stadyumlara yaklaştıran bir albüm. Lirikleri fazla soru sordurmuyor, ortalama kaygılardan öteye pek geçmiyor, ama hiperaktif rock'uyla, direnmesi güç bir manyeto yaratıyor Muse. Kara deliklere, şövalyelere mesafeli dursak da, vitamin niyetine bir Muse plağı her zaman hedefi buluyor. *Gökhan Pamuk*

PEEPING TOM

Peeping Tom

(Ipecac Recordings)

Mike Patton "âlem" adam. Âlem adam, çünkü dünya üzerinde çıkarmadığı ses, el değdirmediği nota, birlikte çalmadığı müzisyen kalmayacak bu iştahla devam ederse... Âlem adam, çünkü kabına sığmıyor. Altın kafeslerle işi yok, Faith No More gibi bir grupta bile kendini hapiste hissediyor. Onu bırakacaksınız, John Zorn'la, Kronos Quartet'le de çalacak, Sepultura'yla da takılacak, kâh General Patton adını alıp MC'liğe soyunacak, kâh Fantômas'la, Tomahawk'la sert müziklerin kralını yapacak. Bunlar yetmeyecek, hızını alamayıp bir "pop" albümü kaydedecek. "Peeping Tom", sanatçımızın işte bu "pop" albümü. Elbette böyle elektronikaya, öyle hiphop'a, ortasına kova kova metal boca edilmiş fısıltı tablolarına pop diyorsak!

İsmini Michael Powell'ın 1960 tarihli ünlü gerilim filminden alan projenin içinde yok yok... Göbek havasıyla paranteze aldığı açılış şarkısı "Five Seconds"da ve "Your Neighbourhood Spaceman"de trip-hop'çu Odd Nosdam eşlik ediyor ona. İlk single "Mojo", The Roots'dan Rahzel ile Dan The Automator'ın eşlik ettiği bir "drug" şarkısı: "Sar şunu şimdi, tüttür yeniden / Yak bunu şimdi, çek burnuna yeniden / Hazırla nevaleyi, vur kendine yeniden / İnanamıyorum yaptığıma bunu yeniden..." Amon Tobin, Kool Keith, Massive Attack, Bebel Gilberto, Kid Koala gibi misafirlerin ardından, albümün en güzel şarkılarından "Sucker" –şimdi sıkı durun– bir Norah Jones ortaklığı. Hanım hanımcık Jones'un "motherfucker" diye inleyerek ağzını bozduğunu duymak, "Peeping Tom"u edinmek için iyi bir sebep sayılmaz mı? Ama bize sorarsanız, ondan daha, çok daha iyi bir sebep son şarkı, "We're Not Alone"dur. Fısıltıdan haykırışa uzanan bu marş, insanı duvarlara çarpan bir kapanış yaptırıyor albüme...

Tek şarkıda bile defalarca keskin kavşaklara giren, sağı solu belli olmayan bu şarkılar, doğrusu her kulağa göre değil. Ama her albümü gibi "Peeping Tom" da sınırlı sayıda insanı sınırsız derecede memnun edecek görünüyor. *İlker Aksoy*

sade bir tatil için:

giritlipansiyon

çıralı-olympos 0242 825 73 59-0533 379 40 19

http://www.giritlipansiyon.com

ÖZÜR: 1. Geçen ayki "Dark Side" söyleşisinde konuştuğumuz Ali Ece, Dinar Bandosu'nun şarkıcısı değil, gitaristi. Kitabının adı ise "Ayın En Güzel Yüzü" değil, "Ayın En Güzel Hali". **2.** Pelin Batu söyleşisinde adı geçen grup Animaniax değil, Animaniacs. **3.** Albüm sayfalarındaki The Kooks yazısında yazıldığı gibi Heat Heat Heats diye bir grup elbette yok! Hot Hot Heat olacak. **4.** Aynı sayfalarda Gnarls Barkley'in başlığı Gnars şeklinde yazılmış.

Hayalimdeki sinema akademisinde öğrenciler gerçek temas içeren atletik şeylerle uğraşmalı, onlara korkusuz olmayı öğretecek boks gibi sporlarla. Bir köşesinde boks ringi olan kocaman bir alanım olmalı. Öğrenciler de akşam 8'den 10'a kadar antrenörlerle çalışmalı: antrenman, taklalar (ters takla, düz takla), hokkabazlık, kâğıt oyunu numaraları. Sonunda bir film yapımcısı olunmasa bile, ne bileyim, en azından bir atlet olarak çıkılabilir. **WERNER HERZOG**

Sessizlikteki sözcüğü bulmak, aniden boşalmaktır. **PASCAL QUIGNARD**, Adı Dilimin Ucunda

Geçen bulutlar / bugün yine / geçip giden dağlardır **KOBAYAŞİ İSSA**

CURRENT 93

Black Ships Ate The Sky

(Durtro)

Adı güzel, şiarı özel eski bir dostum rüyaya yatardı. Görmekle kalmaz, kalkar, gördüklerini yazardı. Öyle ki, kimi zaman bir sebeple uyandığı olur ve aynı rüyaya devam gayesiyle tekrar yatardı. Benim hem imrendiğim hem de biraz ürktüğüm bu rüya hali bir albüm vesilesiyle tekrar aklıma düştü.

David Tibet, bundan yaklaşık dört yıl önce bir rüya görmüş. Rüyasında bir Anti-Christ olarak vücut bulmuş. Bir süre sonra tekrar aynı rüya uykusuna yerleştiğinde, söz konusu vücut bu kez İsa olarak zuhur etmiş. Rüya, gireceği uykuyu biliyormuş. Ya da Tibet, açılacağı rüyayı çoktandır hazırlamış. Hıristiyan mitolojisi, protestan inancı, budizm, kabala ve tanrıtanımazlıkla haşır neşir olan, William Blake, Aleister Crowley gibi mistiklere methiyeler düzen bir müzisyen olarak David Tibet de rüyayı fırsat bilmiş. Ve arada üç-dört albüm yapmasına rağmen projesini dört yıl demlemiş. Ortaya da çeyrek asırlık kariyerindeki en önemli albümlerden biri çıkmış: "Black Ships Ate The Sky".

Bir takıntısı daha var: 18. yüzyıl methodisti Charles Wesley ve onun bir ilahisi, "Idumea". Uzunca bir süre bu ilahiyle yatıp kalkan Tibet, 21 parçadan oluşan albümünde bu parçayı sekiz defa yorumlanmış.

Aslında David Tibet demek, Current 93 demek. Çocukluğu Malezya'da geçtiği için Doğu dinlerine de meraklı. Asıl ismi David Michael Bunting. Bob Dylan gibi bir inanç gezgini. Kâh protestan, kâh budist, kâh inançsız. Current 93 ismini de Crowley'den alıyor.

David Tibet, eski bir "Psychic TV", Current 93'ninse yıllardır tek sabit üyesi. Tibet'in yanısıra kemanıyla William Breeze – ki Tibet gibi bir O.T.O. / Doğu Tapınak Tarikatı mensubu–, Six Organs of Admittance ve Comet On Fire gitaristi Ben Chasny ve Tibet'in yaklaşık 15 yıldır birlikte çalıştığı Michael Cashmore grubun diğer azalarını teşkil ediyorlar. Ve tabii ki John Contreras ile Nurse With Wound'dan Stephen Stapleton'ı da anmak gerek. "Black Ships Ate the Sky"da da eskiden beri taşıdığı folk'u, endüstriyeli, noise'u elden bırakmamış Tibet.

"Black Ships Ate The Sky", Marc almond'un "Idumea" yorumuyla açılıyor. Bildik, içe dönük, mırıldanır gibi... Her an çekip gidecekmiş hali. Sigarayı yarım söndürmek misali... Peşisıra gelen "Sunset (The Death of Thumbelina)", David Tibet'in vokaliyle ve gregoryan şarkıları fazlasıyla anımsatır niteliğiyle sivriliyor. Bonnie 'Prince' Billy bu kez "Idumea" yorumunu banjosuyla Apalaşlar'ın sırtlarına taşımış. Tibet'in yareni Baby Dee ise harp eşliğinde "Idumea"yı daha melodramatik hale sürüklüyor... Antony and The Johnsons'ın Antony Hegarty'sini bulup çıkartan kişi David Tibet. Ve Antony, hamisinin albümünde başka bir "Idumea" yorumunu kendinden beklenir bir şekilde şaha kaldırıyor... Clodagh Simonds, Kelt geleneğiyle, Pantaleimon namıyla anılan Tibet'in karısı Andria Degens gregoryen ilahi formatına yaslayarak "Idumea"yı yorumluyorlar. Ve bir yorum da Tibet'in yıllardır hayranlık beslediği Britanya folkunun kıdemlisi Shirley Collins'den. Zamanının dışında bir müzik yapan ve Current 93'yle birlikte aynı potada anılan Throbbing Gristle ve Psychic TV'nin bir üyesi Cosey Fanni Tutti, "Idumea"yı kısmen ödünç alarak, ürkütücü olduğunu itiraf etmek gereken, şanına yakışır bir selâm çakıyor.

Albüm, mistisizme ve ölüme göndermelerden geçilmiyor. Bunda belki, yıllar önce David Tibet'in MS ya da beyin kanseri olma ihtimaliyle yoğun tedavi geçirdiği sürecin de etkisi vardır. Görünen bir başka etki ise kendi inanç temeli, sembollere ve kutsal kitaplara olan ilgisi.

Bütün gücünü hıristiyan dünyanın kalbinden veya onun kendi içerisindeki karşıtından alan bir albüme methiye düzmekte bir sıkıntı hissedilmiyor değil. Ama asıl mesele, ister masal kabilinden, ister gerçek olsun, şahane müzikle bir hikâye anlatılıyor olması.

Laf açılmışken, bir süre önce çıkan hayırlı bir albümden de bahsedelim. David Tibet, plak şirketi ortaklığı da olduğu Mark Logan'la birlikte "Not Alone" adlı beş CD'den oluşan bir derlemeye imza attı. Yaklaşık 60 parçalık derlemenin, muhteviyatından başka asıl kıymeti, tüm gelirinin, Afrika'daki AIDS'le mücadeleye katkı sağlaması için"Sınır Tanımayan Doktorlar'a (Médecins Sans Frontierès) aktarılması. Edinme adresi: www.jnanarecords.com. Derlemede, hemen hemen tüm Jnana ve Durtro etiketi sanatçılarının yanısıra, epey sürpriz var. *Cem Sorguç*

12 Ağustos'ta meteor yağmurunu bizimle izleyin

Villa Mandarin
Faralya

Huzur • Konfor • Doğa

LİKYA YOLUNDA
BİR SOLUK

reservation@villamandarin.com
Telefon: 0252 642 10 02
GSM-1: 0532 562 23 01 GSM-2: 0532 300 65 65

ONŞARKI

Devotchka Venus in Furs
Gavin Friday Shag Tobacco
Gnarls Barkley Crazy
Jeff Beck Going Down
Joan As Police Woman The Ride
Led Zeppelin Over The Hills and Far Away
Man Man Black Mission Goggles
Manu Dibango Soul Makossa
Tokyo Police Club Nature of the Experiment
Trawnik Zinedine Zidane

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

Brian Eno & David Byrne My Life In The Bush Of Ghosts
Bulutsuzluk Özlemi Uçtu Uçtu
Çamur Bu Aşkın Izdırabını...
Donald Fagen Morph The Cat
Gogol Bordello Gypsy Punks Underdog World Strike
James Dean Bradfield The Great Western
Janis Ian Folk is the New Black
Mission Of Burma The Obliterati
Paul Simon Surprise
Paul Weller As Is Now
Pinhani İnandığın Masallar
Placebo Meds
Ray Lamontagne Trouble
Ron Sexsmith Time Being
Scott Walker The Drift
Scritti Politti White Bread Black Beer
Stuart A. Staples Leaving Songs
Thom Yorke The Eraser
Toumani Diabate Boulevard de l'independance
Tiger Lillies Punch and Judy

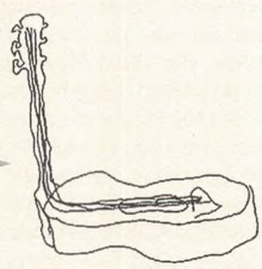

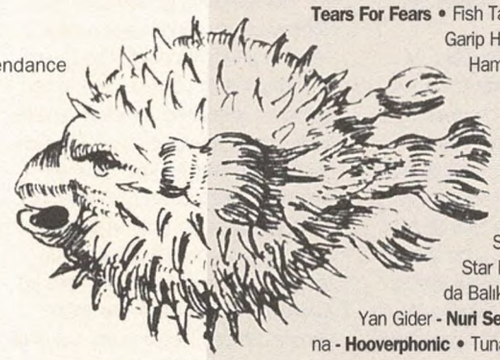

BALIKLI ŞARKILAR

4.50 AM (Go Fishing) - **Roger Waters** • Acemi Balık - **Nalan** • Azize (Oy Oy Bir Tanem) - **Belkıs Özener** • Balıkçının Öyküsü - **Haramiler** • Balıklar - **Mor ve Ötesi** • Balıklar Derya İçinde - **Aşık Mahzuni Şerif** • Bonito y Sabroso - **Oscar d'León** • Cat Fish - **John Lee Hooker** • Dead Shark - **Liz Phair** • Declaration: Neither Fish or Flesh - **Terence Trent D'arby** • Desert Fish - **Oojami** • Devil and the Fish - **Dizzy Gillespie** • Different Kettle Of Very Different Fish - **Jethro Tull** • Dishing Fish Wop - **T-Rex** • Filter Fish - **Leftfield** • Fish - **Philip Glass** • Fish - **Vic Chesnutt** • Fish - **Howie B** • Fish - **The Damned** • Fish (Schindleria Praematurus) - **Yes** • Fishing - **Joan Baez** • Fishing - **PIL** • Fishing Trip - **Koko Taylor** • Fish & Bird - **Tom Waits** • Fish Beach - **Michael Nyman** • Fish Dance - **John Lurie** • Fish Eye - **Apocalyptica** • Fish Face - **Barry Adamson** • Fish Head - **Adrian Belew** • Fish Licence - **Monty Python** • Fish On The Sand - **George Harrison** • Fish Out of Water - **Tears For Fears** • Fish Taco - **Dick Dale** • Fugu Fish - **Timothy Leary** • Funky Fish - **Mike Frost** • Garip Hamsi - **Ayna** • Go Fish - **Laika** • Golden Fish - **Charlelie Couture** • Hamsi - **Şecaattin Tanyerli** • Hamsi Balığı Gibi - **Ayla Algan** • Hamsiye - **Fuat Saka** • İstavrit - **Ezginin Günlüğü** • Kavur Balıkları - **İbrahim Tatlıses** • Kılıç Balığının Öyküsü - **Ahmet Kaya** • Let's Fish - **Steve White** • Mit Dir, Mit Dir, Da Möcht' Ich Sonntags Angeln Geh'n - **Marlene Dietrich** • Mullet Head - **Beastie Boys** • Nipple Fish - **Nick Warren** • Olta - **Hepsi** • Purple Antelope Across A Sea Of Tuna Fish - **Adrian Belew** • Rumble Fish - **John Digweed** • Saturday Night Fish Fry - **Joni Mitchell** • Shark 12 - **Brian Eno** • Shark - **Ash** • Shark Attack - **Crowded House** • Star Fish - **Bikini Kill** • Shark Food - **Starsailor** • Sor - **Feridun Düzağaç** • Suda Balık Olsak - **Cenk Taner** • Suda Balık Oynuyor - **Neşet Ertaş** • Suda Balık Yan Gider - **Nuri Sesigüzel** • Tequila Fish - **Squarepusher** • This Is A Film - **Iggy Pop** • Tuna - **Hooverphonic** • Tuna Fish Promenade - **Frank Zappa** • Tuna Fish Salad - **Martin Mull**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Muse** Black Holes & Revelations
2. **The Kooks** Inside In / Inside Out
3. **Thom Yorke** The Eraser
4. **Zutons** Tired Of Hanging Around
5. **Rihanna** A Girl Like Me
6. **Snow Patrol** Eyes Open
7. **Nina Simone** The Very Best Of...
8. **Keane** Under The Iron Sea
9. **Fatboy Slim** Why Try Harder
10. **Ray Lamontagne** Trouble

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Lily Allen** Smile
2. **Shakira ft. Wyclef Jean** Hips Don't Lie
3. **Rogue Traders** Voodoo Child
4. **Nelly Furtado** Maneater
5. **Sandi Thom** I Wish I Was A Punk Rocker
6. **Paolo Nutini** Last Request
7. **Razorlight** In The Morning
8. **Busta Rhymes** I Love My Chick
9. **Pussycat Dolls ft. Snoop Dogg** Buttons
10. **Ne-Yo** Sexy Love

AMERİKA ALBÜMLER

1. **"Now 22"** (Various Artists)
2. **Los Lonely Boys** Sacred
3. **Rodney Atkins** If You're Going Through Hell
4. **Gnarls Barkley** St. Elsewhere
5. **"High School Musical"** (Soundtrack)
6. **Rascal Flatts** Me and My Gang
7. **Nelly Furtado** Loose
8. **Rihanna** A Girl Like Me
9. **Dixie Chicks** Taking The Long Way
10. **Pussycat Dolls** PCD

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

ZİHNİ / Kadıköy
1. Pink Floyd Pulse DVD
2. Toto Falling In Between
3. Flaming Lips At War With The Mystics
4. Boards Of Canada The Campfire Headphase

KARGA / Atlas Pasajı
1. Tool 10.000 Days
2. Thievery Corporation The Cosmic Game
3. Jane Birkin Fictions
4. Rashit Her Şeyin Bir Bedeli Var

MELEK / Beyoğlu
1. Natalie Merchant This House Is On Fire
2. Cheb Balowski A Lo Putiné
3. Kinky Oye Como Va
4. Balkan Beat Box Sick Song

KARGA / Kadıköy
1. Roger Waters 5:06 AM (Every Strangers Eyes)
2. John Mellencamp Jerry
3. Massive Attack False Flags
4. Paul Simon Everything About It Is A Love Song

ROOM / Beyoğlu
1. West End Girls Goes Petshoppingbang
2. Rogers Sisters The Invisible Deck
3. Bodies Without Organs Halcyon Days
4. Team Plastique T.I.T.S. This Is The Shit

ZERO / Kadıköy
1. Pink Floyd Pulse DVD
2. Calexico Garden Ruin
3. Medeski Martin & Wood Note Blue
4. Marc Moulin Placebo Years

CRIMSON / Kadıköy
1. Dirty Pretty Things Bang Bang You're Dead
2. Keane Is It Any Wonder?
3. Muse Assassin
4. The Kooks She Moves In Her Own Way

ARAF / Beyoğlu
1. Lila Downs La Cumbia del Mole
2. Gogol Bordello Mishto
3. Fatima Spar Egyptian Ella
4. Fanfare Ciocarlia Rumba de la Lasi

SAKIN ATLAMAYIN!

PINK FLOYD *Pulse*

Pink Floyd'un 'Division Bell' turnesi kapsamında, 20 kamera eşliğinde görüntülenmiş, başarılı ışık ve ses sistemi neticesinde olağanüstü bir atmosferde gerçekleşmiş efsane konseri nihayet DVD formatında! 2 bölümden oluşan konserin yanısıra "Learning To fly" ile "Take It Back" videoları, fotoğraf galerileri, sahne arkası görüntüleri vs arşivlik bu DVD'de.

www.pinkfloyd.co.uk/pulse

SIGUR RÓS *Takk...*

İzlanda'nın dünyaya armağanı Sigur Ros'u dinlerken ruhsal bir yolculukta, huzur ve huzursuzluk arasında bir yerde, benzersiz duygular yaşayabiliyorsunuz. Son yılların en orijinal gruplarından Sigur Ros'un yeni albümü 'Takk' klasik müzik severlerden elektronik müzik severlere, rock severlerden film müziği sevenlere dinleyen herkesi etkiliyor!

www.sigur-ros.co.uk

THOM YORKE *The Eraser*

Yaşayan en büyük topluluklardan Radiohead'in beyni Thom Yorke'un ilk solo albümü! Radiohead prodüktörü Nigel Godrich eşliğinde kotarılmış 9 yeni şarkıdan oluşan albüm elektronik altyapısı ile dikkat çekiyor!

www.radiohead.com

EMI Müzik Türkiye Merkez Ofis: İnönü Caddesi Ankara Palas No: 77 D:1-3 Gümüşsuyu - Taksim Tel: 0212 244 58 44 Satış & Dağıtım: İMÇ 6. Blok No: 6202 Unkapanı Tel : 0212 514 16 21 www.emikent.com.tr

EMI

Scott Walker

David Bowie, "idolüm Scott Walker, zarif şekilde yaşlanan bir bilge" diyor ve pası Jarvis Cocker'a atıyor: "Scott benim biricik modelim, yeteneğine gıpta ettiğim tek kişi. Onun müziği yaşlanmıyor. Sadece kendisinin yürüyebileceği bir yol açtı." On yıl öncesinden gelen bu satırları katmerleyen bir albümle çıkageldi Scott Walker. İçine girmesi zor, girdikten sonra çıkması daha da zor, girift bir albüm "Drift". Rock dünyasının münzevi varoluşçusuyla Mojo, Wire, Uncut ve Les Inrockuptibles sayfaları kanalıyla buluşuyoruz...

atlar ve ruhlar

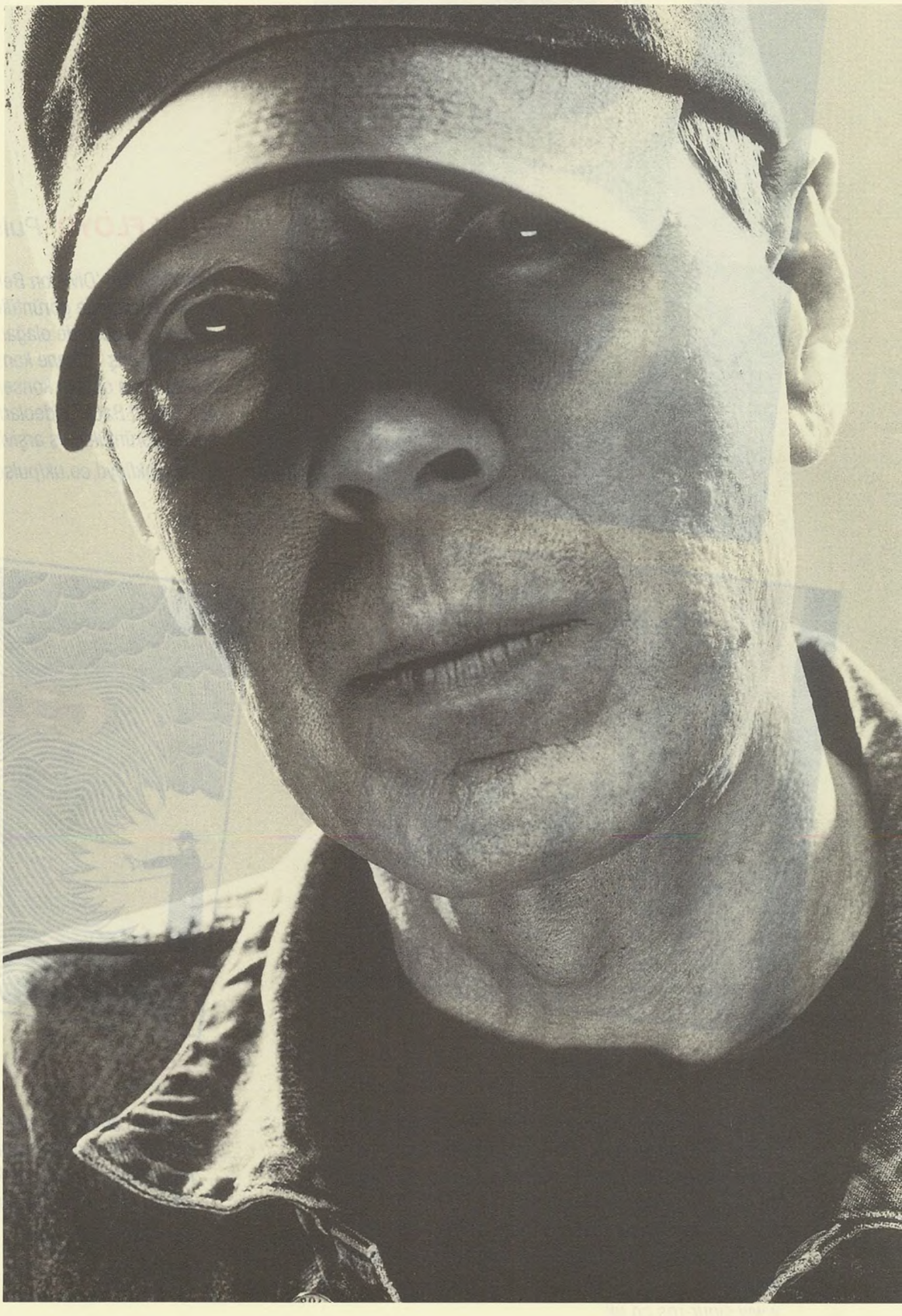

1995'te, "Tilt"i çıkardığınız günlerde, tam da bu odada bir grup gazeteciyle söyleşi yapmıştınız. Ve o gün, oradaki gazeteciler, "bir sonraki albümünüz 2006'da mı çıkacak?" diye espri yapmışlardı.

Scott Walker: Evet, onların dediği gibi oldu sonuçta. Ama ben de büsbütün boş durmadım. Bir soundtrack yazdım *(Leos Carax'ın "Pola X"i, 1999)*, Meltdown festivalinin küratörlüğünü üstlendim (2000), Pulp'ın "We Love Life" (2001) albümünün prodüktörlüğünü yaptım. Bütün bunlar epey zamanımı aldı. Ayrıca, plak şirketimin (Fontana) yönetimi beş sefer değişti, her biri ayrı telden çaldı. Özellikle beşincisi, benim hayata bakışıma antipati duyuyordu, "piyasa yaklaşımı" göstermemi istediler. Benim öyle bir yaklaşımım olamaz ki, benim yaklaşımım kendi yaklaşımımdır. Neticede yollarımızı ayırdık.

Leos Carax ve Pulp'la yaptığınız çalışmalar sizin için profesyonel işler mi, yoksa yaratıcılığınızı sergileyebileceğinizi düşündüğünüz projeler miydi?

Alan değiştirmek güzel oluyor. Ben bir film bağımlısıyım, dolayısıyla Leos'la çalışmak çok zevkliydi. "We Love Life" da öyleydi. Pulp çok kişilikli bir grup, ama albümlerinin kayıtları ve prodüksiyonu bana hep soğuk ve fazla analitik geliyordu. Canlı çaldıklarındaki havayı yakalamaya çalıştım. Harikulâde şarkıları ve Jarvis'in (Cocker) özgün vokali sayesinde bunu başardığımızı sanıyorum.

Yeni albümünüz "The Drift" için de aynı şeyler geçerli mi?

Benim bütün arzum, dünyanın kaotik uğultusuna kişisel bir mânâ katmaktı. Her albümde bu hedefe biraz daha yaklaştığımı hissediyorum. Ve her seferinde, dizginleri koyverdiğim, gündelik olanın sıradanlığına teslim olduğum hissine kapılıyorum. Dolayısıyla, bütün albümlerim şu ya da bu biçimde bir hayal kırıklığının, eksiklik duygusunun ifadesi. Ama şurası kesin ki, zihin açıklığı ve huzur peşinde değilim. Huzur arayışında bir burjuva rahatlığı, rahatsız edici olabilecek her şeyi geriye atma isteği görüyorum. Ben tam tersine, kargaşalı bir varoluşu ve Prozac almamayı tercih edi-

58→

yorum. Yaşlandıkça müziğimi çıplaklaştırma isteği ağır basıyor. Bu anlamda, "The Drift" bir ilerlemeye işaret ediyor.

"Drift"i yazmaya ne zaman başladınız?

"Tilt"ten üç yıl sonra yeni şarkılar üzerinde düşünmeye başlamıştım. Şarkı yazmak benim çok vaktimi alıyor. Müzik bir yana, söz yazmaya akıldışı bir zaman ayırıyorum. Müzikal istikametimi belirleyen ve sound hakkında fikir geliştirmemi sağlayan sözler oluyor. Eskiden, melodilerle başlardım, üzerine sözleri oturturdum. "Nite Flights"dan *(Walker Brothers albümü, 1978)* beri, süreci tersine çevirmek gerektiğini düşündüm. Bir albüm de film gibidir: İyi bir senaryoya dayanması gerekir. Bir şarkının sözlerini altı ay, hatta daha fazla nadasa bırakabilirim, zamana direnebiliyor mu, hâlâ kullanılabilir, işlenebilir mi olduğunu görmek için. Belli bir plan dahilinde önüme hedef koymadan ilerliyorum. Benim açımdan yaratım süreci bir puzzle, bir yap-boz gibi. Sabırlı olmalı, önümü biraz daha net görebilmek için bir sonraki parçayı beklemeliyim.

"Drift", tıpkı "Tilt" gibi uçlarda dolaşıyor, bir kâbus anlatıyor gibi...

Bu albüm çok daha karanlık. Yaylıların kütlesel sound'ları var, ama şatafatlı yaylı düzenlemeleri, süslemeler yok. "Tilt"de vardı halbuki. Bu albümde hiçbir müzisyen boşluk doldurmak için çalmıyor; her unsurun sağlam bir varolma nedeni var. "Drift"de "Tilt"deki gibi aranjmanlar olsaydı, sözler gölgelenirdi. Ama başlangıç noktası sözlerdir, yapacağınız her şey onunla başlar.

"Tilt" çok cesur bir albümdü, ama "Drift" onu solluyor. "Zor müzik" yapmaktan pişmanlık duyduğunuz oluyor mu? Yoksa dinleyicileri peşinizden sürükleyebileceğinizden şüpheniz yok mu?

Benim her şeyden şüphem var, sadece günün birinde bu hayata veda edeceğimden şüphem yok. Müziği kendim için yapıyorum ve yaptığım müziğin başka bir kişiyle irtibat kurabilmesini umuyorum. Elimden gelen bu. "Drift" avangard bir albüm değil, aksine çok tanıdık yerlerde dolaşıyor. Tam mânâsıyla bir şarkı albümü aslında.

"Drift", "Tilt"e kıyasla daha rock...

Öyle algılanmasına bir itirazım olmaz. Rock müziğini çok severim. Arctic Monkeys'den filan haberim var. Queens of the Stone Age'i mesela özellikle beğeniyorum. Ama "Drift"i yazarken o tür şeyler dinlemedim. Bir albüm hazırlarken başkalarının işlerini dinleyince insanın morali bozuluyor. "Bunun kadar iyi bir şey yapamam" endişesi hasıl oluyor. Geçmişte Jackie Wilson'ı dinlediğimde, bu anlamda depresyona girerdim.

Albümdeki şarkılar faşizm, salgın hastalıklar, ikiz kulelere yapılan saldırı, tarihte yaşanan felaketler gibi konuları işliyor. Bu şarkılar sizin ruh halinizi mi yansıtıyor, yoksa sanatın ağır meselelerle uğraşması gerektiğini mi düşünüyorsunuz?

Farklı dinleyiciler farklı şeyler buluyor "Drift"te. Mizah unsurunun albüm boyunca kendini hissettirdiğini söyleyenler de var. Dinleyene göre değişiyor... Bence komik boyutu olan bir albüm. Zaten o boyut olmazsa sanat dengeli olmaz. Birlikte çalıştığım insanlarda –müzisyen olsunlar, olmasınlar– aradığım önkoşul mizah duygusudur. Mizah olmazsa hepimiz ölürüz zaten.

Albüme "Drift" adını vermenizin sebebi ne? Kelimenin sözlükteki karşılığı (sürüklenme –rüzgarın veya akıntının etkisiyle) albümü ne ölçüde yansıtıyor?

Şarkılarımın çoğu hepimizin gayet iyi bildiği bir takım imgeler ve fikirlerle başlar. Bir siyasî durum da olabilir icabında. Sonra başka bir dünyaya, çoğu zaman rüyanın ya da kâbusun dünyasına sürüklenir.

Bunu biraz daha açar mısınız?

Açıklaması zor bir şey. Mesela "Buzzers" adlı şarkı... Atlar çok uzak mesafelerle iletişim kurabiliyor, düşük bir "buzz"ları, sinyalleri var. Atların evrimiyle Balkanlar'daki çatışmalara dair imgeleri birleştirdim. Atların yüzlerinin uzun olmasının sebebi, eğilerek otlamaya başlamadan önce ağaçların yapraklarını yemeleriymiş. İnsanların yüzleri de yaşam biçimlerine göre şekilleniyor. Suratlarımızın daha ruhsal olduğu zamanlara özlem duymamak elde değil. Her şey bir yana, "Buzzers" bir aşk şarkısı.

Maksadınız dinleyicileri cezalandırmak mı, kafaları karıştırmak mı?

Mesele, insanların konsantre olmalarını sağlamak. Kendi varoluşlarının gerçeğine konsantre olmaları... Varoluşumuzu o kadar es geçiyoruz ki, birçok konuda sıfırlanıyoruz. Bence insan kendi varoluşuyla atmosferik bir şekilde iştigal edebilir. Yıllardır film seyrediyorum, sanatsal olayları izliyorum, gelgelelim gerçekten sevdiğim şeylerin ne mânâya geldiğini kestiremiyorum. O görsel dili anlamayabilirsiniz, ama yine de sizi kendisine çekiyor.

Gençliğinizde sizi bu yöne çeken belli bir şey oldu mu?

"La Belle Et La Bête" *(Jean Cocteau, 1946)* ve bir İngiliz filmi olan "The Rocking Horse Winner"ın hafızamda silinmez bir iz bıraktığını söylemeliyim. Avrupa filmlerindeki "chiaroscuro", yani aydınlık ve karanlık kontrastı, çocukken hep aklımı çelmiştir ve hafızamda yer etmiştir. Hollywood filmleri, film noir olanlar dışında, hiç öyle bir etki yapmadı halbuki. Talebeliğimde Hollywood bulvarındaki sinemalara giderdim. Bir gün, Ingmar Bergman'ın "The Virgin Spring"ini seyrettim ve hayatım tepeden tırnağa değişti. Wilshire bulvarındaki sinemateklere gitmeye başladım ve neredeyse bütün sanat filmlerini seyrettim –Fellini, Visconti, Bresson ve Bergman'lar... Beni Avrupa'ya yerleşmeye sevkeden onlar oldu, Avrupa sinemasına ve kültürüne yakın olmak istedim. 1965'ten bu yana Amerika'da geçirdiğim zaman toplam iki-üç ayı bulmaz.

Gençliğinizde de hayata bakışınız bu denli ciddi miydi?

Sanmam. En azından bu kadar karanlık değildi. Lisedeyken iki tür grup vardı: Blues çalıp takım elbise giyenler ve sörfçü tipler. Ya o sörf

Huzur peşinde değilim. Huzur arayışında bir burjuva rahatlığı görüyorum. Ben tam tersine, kargaşalı bir varoluşu ve Prozac almamayı tercih ediyorum.

muhabbetini severdiniz ya da John Lee Hooker'ı. Bana hitap eden John Lee Hooker'dı. Sörfçü gruplardan nefret ederdik. Bu ideolojik bir durumdu, ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Fakat bir yaz, Surfaris adlı bir grupta çaldım, siktiriboktan bir sörfçü gibi giyinmek zorunda kalmıştım maalesef. Onlarla turnedeyken, bir gün otomobilimi son sürat bir uçuruma sürdüm, aşağı uçmama ramak kala frene bastım ancak. Gerçi sadece üç-dört metrelik yükseklikti o uçurum dediğim yer. Bir James Dean fantezisi vardı bende herhalde.

Hep şarkıcı olmak mı isterdiniz?

Hayır, şarkıcılara hiç meraklı değildim. Enstrümantal müzik severdim, Duane Eddy'yi, Link Wray'i... Daha sonra caza takılmaya başladım, ama doo-wop'a bayılırdım. Çocukluğumda korolarda filan söylemişliğim vardı, ama ilk defa tekil olarak şarkı söylemem John *(Maus, Walker Brothers'dan)* ve onun başçı kızkardeşi Judy'yle çalmaya başlamamla oldu. Los Angeles'daki kulüplerde sahneye çıkıyorduk, solistimiz John'du. Bazı geceler soğuk algınlığı türünden sebeplerle sesi müsait olmadığında mikrofon bana geçiyordu.

Şarkı söyleme isteği duymaya başlamanız nasıl oldu?

1964'te, Mercury şirketiyle anlaştığımızda. Stüdyoda "Love Her"ü söyledim ve hayatımda ilk kez "vay be, becerebiliyormuşum meğer" dedim. O günden sonra Walker Brothers'ın solistliği bana geçti. Şarkı söylemeyle her zaman zor bir ilişkim oldu. "Drift" daha da ıstıraplı ve gergin geçti, ama istediğim etkiyi verebildiğimi sanıyorum. Eskiden sesim uyuşturucu etkisi yapıyordu: İnsanlar sesimin tınısıyla hipnotize oluyorlardı adeta. O yüzden de şarkının ne anlattığını, ne söylediğimi farketmiyorlardı. O zamanlar yorumladığım şarkılara bu uyuyordu, ama "The Drift"te asla böyle olmamalıydı. Sesimin değil, ne dediğimin öne çıkması gerekiyordu.

Şubat 1965'te İngiltere'ye geldiniz, o günlerin İngiltere'si nasıldı?

O zamanlar Londra'ya kar yağardı. Tıpkı filmlerdeki gibiydi. Bir sürü Terry Thomas, Margaret Rutherford, Alistair Sim *(dönemin ünlü komedyenleri)* filmleri vardı. Artık öyle oyuncular yok ve bu büyük bir trajedi. Londra'daki ilk haftamızda, Gary'le *(Leeds/Walker, Walker Brothers'ın davulcusu)* birlikte Marquee'ye ve diğer kulüplere gidip Who'yu, Yardbirds'ü, Animals'ı seyretmiştik. Harikulâde konserlerdi.

Walker Brothers, İngiltere'de 1965-67 arasında iki yıl boyunca hit oldu. O şöhret hoşunuza gitmiş miydi?

Tabii ki. Bütün gençler gibi, "harika olacak, her şeyimiz olacak" diye düşünüyorduk. Şöhretin gerçekte nasıl bir şey olduğuna dair bir fikrimiz var mıydı, bilmiyorum. Ama başlangıçta harika günler geçirdik. O anıların birçoğu şimdi bayağı bulanık. Maddelerle deneylerimiz oldu elbette, ama asıl mevzumuz kafa çekmekti. Walker Brothers olarak yaptığımız ilk birkaç albüm çok hoşuma gitmişti. Geçmişe dair hatırlamak istemediğim şeyler var, ama bunlar onlardan değil.

O günlerde kendi şarkılarınızı yazmaya başladınız. O nasıl oldu?

Plak şirketi B yüzü şarkıları yazmamı istemişti, şarkıyazarlığım öyle başladı. Çok kolayıma gelmişti, çünkü stüdyoda her şey elimin altındaydı. Yaylılar olsa diyordum, oluveriyordu. "Sadece gitarla sınırlı değilim, istediğimi yapabilirim" diye düşünmeye başladığınızda hayal gücünüz genişlemeye başlıyor. Ama, A yüzü şarkıları yazabilecek biri olduğumu hiç düşünmemiştim.

Nisan 1967'de Jimi Hendrix ve Engelbert Humperdinck'le çıktığınız turne Walker Brothers'ın sonu oldu. Mesele neydi?

O turnede dibe vurduk maalesef. İncir çekirdeğini doldurmayacak mevzularla başladı John'la sürtüşmemiz ve birbirimizle konuşmamaya kadar vardı. Çok marazî bir durum, ama müzik gruplarındaki gençlerin başına çok gelen bir şey bu. Alkole fazla yüklenmemiz de tuz biber ekti tabii. Grubu ilk terkeden John'du, noktayı öyle koyduk. Sonradan John'la tekrar dost olduk, gerçi epeydir haber alamıyorum ondan. Gary'yi de çok uzun zamandır görmüyorum. Ama,

ikisi için de zerre kadar hasmane duygu beslemiyorum.

Solo albüm yapmaya başladığınızda kariyerinizle kumar oynadığınız duygusuna kapılmış mıydınız?

Hiç öyle bir duygu olmadı; aksine, çok heyecan verici bir durumdu. Jacques Brel'i keşfetmiştim ve o zamana kadar yaptığım her şeyden daha gerçekçi gelmişti bana. Brel'in yaptığını kendi tarzımda yapmanın nasıl bir şey olacağını görmek için sabırsızlanıyordum. Bu beni şarkılarımı güçlendirme bakımından çok motive etti. İlk albümde, müzisyenler "Matilde"i çalmaya başladıklarında ayağım yerden kesilmişti. Müthiş bir duyguydu o. İyi bir albüm yaptığımı biliyordum, bu duygu insanın sık sık hissedebileceği bir şey değil. O solo albümü yapmak büyük bir zevkti. İlk dört albümün her biri çok heyecan vericiydi. Hâlâ dinlenebilir şeyler onlar, çünkü çok çabuk yapılmışlardı, hiç cebelleşmemiştim o şarkılarla.

Jacques Brel'in "My Death"ini, popüler bir TV eğlencesinde, Billy Cotton Band Show'da çalmanız epey gürültü koparmıştı.

O günlerde seyredilen TV programlarının hepsi Billy Cotton'ınki gibiydi, başka bir yerde sesinizi duyurmanız mümkün değildi. "My Death" yeni çıkan albümümdeki *("Scott", 1967)* bir şarkıydı ve onu söylemeliydim! O programda olup bitenlere iyi bir kontrast yapacağını düşünmüştüm. *(gülüyor)* Anormal bir durum olarak görmemiştim. O şarkıları kamuoyuna sunmak için o kadar hevesliydim ki, başka hiçbir şeye aldırmıyordum.

Gösterilen tepkiyi de hiç dert etmedim. Ne kadar saçma bir durum olduğunu yıllar sonra farkettim.

İlk dört albümünüzün bu denli seviliyor olmasını nasıl yorumluyorsunuz?

Sebep, o zamanlar o şarkıları yaşıyor olmamdı sanırım. O şarkıların o kadar içindeydim ki, bu, insanlara hakikilik duygusu veriyor herhalde.

Yani "Girls From The Streets"i ya da "Duchess"i yaşadınız mı gerçekten?

Aman tanrım! Mümkündür, iyice sarhoş olduğum bir geceydi demek ki. Ama hiçbir şey hatırlamıyorum. "Düşes" Amsterdam'da yaşadığım bir hadiseydi galiba, o zamanlar orada oturuyordum.

O şarkıları tekrar söylemeyi düşünüyor musunuz?

Onu yapamam. O geriye gitmek olur. Eski albümlerimi asla dinlemem zaten. Onlarla o kadar çok ve o kadar uzun zaman uğraşıyorum ki, dönüp dinleyecek mecalim olmuyor. Bir on yıl da başkaları onlarla cebelleşsin diyorum. *(gülüyor)*

1969'da, "Scott 4" listelere giremedi ve siz de dokuz yıl boyunca tek başınıza hiç şarkı yazmadınız.

Dördüncü albümümün kaderi sonraki hayatımın anahtarıdır aslında. Camus, Sartre ve Yevtuşenko'yla Bela Bartok'un buluşması olan "Scott 4" tutsaydı, yapmak istediğim albümleri yapabilirdim. Satış rakamları çok düşük gelince, Phillips'in yöneticisi John Franz –ki sevgili bir dostumdur– bana "bekle biraz, başkalarının albümlerine öncelik verelim, sonra seninkilere döneriz" demişti. Bu hoşuma gitmedi, ama bekledim. Bekledim, bekledim, değişen bir şey olmadı. Aslında oldu, yokuş aşağı gitmeye başladım. Zaten alkole meyilliydim, içtiğim miktarı ikiye katladım. 1970'ler boyunca bir bataklıktaydım, sadece sözleşme şartlarını yerine getirmek için albümler yaptım. Çok depresif günlerdi onlar.

Dördüncü albümümün kaderi sonraki hayatımın anahtarıdır. Camus, Sartre ve Yevtuşenko'yla Bartok'un buluşması olan "Scott 4" tutsaydı, istediğim albümleri yapabilirdim.

Hippileri sevmezdiniz, 1973'deki "We Had It All" onlardan intikam almayı mı amaçlıyordu?

Hippileri sevmezdim, doğru. Hâlâ da ikiyüzlü bir tavır olduğunu düşünüyorum. Ama hiçbir zaman o tür saiklerle sanat yapmadım. Tepki, herhangi bir şeyi yapmanın sebebi olmamalı.

1975'te Walker Brothers'ın tekrar bir araya gelmesi, yeniden çıkışa geçebileceğinize dair bir umut uyandırmış mıydı?

O hikâye, içine düşmüş olduğum durumun bir uzantısıydı. O kadar dibe vurmuştum ki, olup bitenin farkında bile değildim aslında. Herhalde onlarla bir şekilde yolum kesişmiş ve "iyi bari, biraz neşeleneyim" demiş olmalıyım. Gary'yle özellikle çok neşeli günler geçirmişizdir. Walker Brothers olarak tekrar bir araya gelmemizin bundan başka bir sebep yoktu benim açımdan.

Yeniden bir araya gelmeniz dört tane sert ve soyut şarkı yapmanızı sağladı. 1978 tarihli Walker Brothers albümü "Nite Flights" çok çarpıcı. Onun hikâyesi ne?

Aniden ayılmıştım. *(gülüyor)* Sözleşmemizin son albümüydü, onu yaptıktan sonra yollarımızı ayıracaktık. Dolayısıyla, hiçbir kaygımız yoktu. "Hadi gelin, canımızın istediği gibi bir şey yapalım" dedim bizimkilere. O şarkılar zihnimde bir yerlerde yatıp duruyordu herhalde. Sonraki yıllarda ortaya çıkanların öncüleriydi "Nite Flight"taki şarkılar. Kötü duygularla çok uzun zaman geçirmiştim, bir bakıma dünyaya inancımı yitirmiştim. Hayatımı yeniden keşfetmem gerekiyordu, bunu kendim için yapmalıydım. Dolayısıyla şu karara vardım: Kötü duygulara son!

Son 28 yılda sadece üç albüm yapmanızın sebebi bu mu?

Çok az albüm yapmamın sebeplerinden biri, bana duyulan güven ve itimadın azlığı. Plak şirketleri satabilecekleri şarkıları yazmanızı, söyle-

1960'lar, Walker Brothers: Gary Walker (Gary Leeds), Scott Walker (Noel Scott Engel), John Walker (John Maus)

menizi istiyorlar. 4AD şirketi bu bakımdan çok cesur davrandı. "Tilt"i sevdikleri için benimle sözleşme yaptılar. Onları tanımıyordum, Pixies'in bağlı olduğu şirket olduğunu biliyordum sadece.

"Climate of Hunter" (1984), "Tilt" ve "Drift"teki tavizsizliğe geçiş aşaması mıydı?

Doğrusu tam olarak hatırlamıyorum. Çok uzun zaman boyunca –neredeyse on yıl– hiçbir şey yapmamıştım. Ayak parmaklarımı yeniden suya dokunduruyordum. "Tilt"i çok daha net hatırlıyorum. Bir törene *(2003 Q ödülleri)* gitmiştim, beni sahneye çağırdıklarında bir parça çaldılar, menejerime "bu ne" dedim, "Tilt'ten bir şarkı" dedi.

"Tilt"in yayınlandığı günlerde konser yapmaktan söz ediyordunuz...

Sorun şu: Son iki albümümdeki şarkılar konserde çalmaya pek müsait değil. Çok yorucu olmasının yanısıra, malî bakımdan da mantıklı değil. Başka bir albüm var kafamda, bunlardan daha farklı, daha çıplak, ama bir Rick Rubin plağı gibi değil. Eğer onu kotarabilirsem, bir turneye çıkabilirim.

Şarkı söylemeye verdiğiniz uzun aralar sesinizi formda tutmanızı zorlaştırmıyor mu?

Bu albümde ilk birkaç ay bayağı zorlandım. Zor şarkılar çünkü. Uzun ara vermemin iyi tarafı şu: Ölesiye turne konserleri vermediğim için sesim taze kalabiliyor. Sesimi formda tutabilmek için blues şarkıları ve geleneksel şeyler söylüyorum, St. Louis blues'u mesela. Ben eğitim görmüş bir şarkıcı değilim, piyanoya oturuyorum, çalıp söylüyorum.

Başkalarının şarkılarını albümlerinizde söylemek ister misiniz?

Şu sıralarda öyle bir şey geçmiyor aklımdan. Yapmak istediklerimi yapabileceğim sınırlı bir vaktim var önümde. Ama, kim bilir, öyle bir an gelir ki, ilgimi çeken ve kıyıda köşede kalmış bir parçayı alıp söyleyebilirim.

Albüm yapmaya karar verdiğinizde, "şimdi iş tulumlarımı giymeliyim" gibi bir ruh hali oluyor mu sizde?

O ruh halinden kurtulmaya çalışıyorum. Öyle bir duruma gelmek istiyorum ki, işimi yaşayabileyim, onun için ve onun içinde varolabileyim. İşimi ve hayatımı ayırmamaya çalışıyorum.

Siz hâlâ varoluşçu bir münzevi olarak görülüyorsunuz...

Öyleydim galiba, ama zaman içinde radikal bir değişim geçirdim. Jül Sezar'ın dediği gibi: "Eninde sonunda, başkalarının seni gördüğü gibi biri haline gelmemene imkân yok."

Sizin dinleyicileriniz kimler?

Tahmin edebileceğiniz gibi, kim olduklarını bilmiyorum. Birçok farklı insandan mektup alıyorum. Tek başına hayat mücadelesi veren bekâr annelerin beni sevdiğini biliyorum. Şarkılarım onların hayatının bir tarafına hitap ediyor galiba.

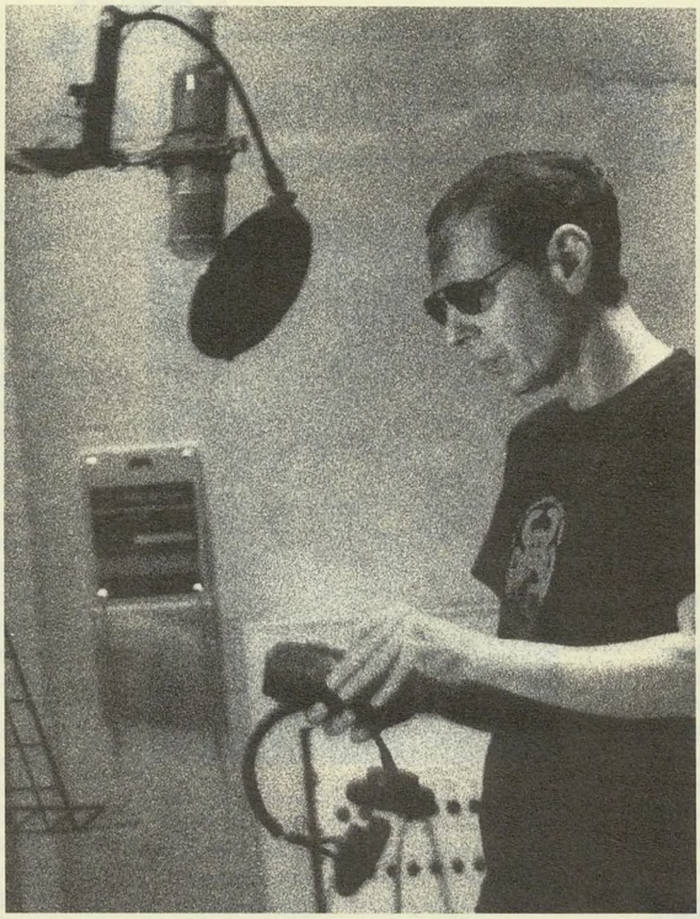

Yeni albümlerinizin eski fanlarınızı rahatsız edebileceğini düşünüyor musunuz?

O konuda kafa yormak istemiyorum. Benimle tanışmayı çok isteyen bir adam vardı, bir plak şirketinde çalışıyordu. "Scott Walker! Harika!" nidaları atmıştı tanıştığımızda. Bir zaman sonra telefon etti, çok saldırgandı. "Tilt"i dinlemişti. "Hayatım boyunca senin hayranın oldum, nasıl böyle bir albüm yapabilirsin?" Aynı şey bir kere de metroda oldu. Adamın biri yanıma oturdu, çok uzun zaman fanım olduğunu, ama bundan böyle hiçbir albümümü almayacağını söyledi.

Anlaşılabilir bir tepki belki de. "Tilt" ve Drift" cehennemî bir dünya tasvir ediyor...

Dünya öyle ama. Ayrıca, bu benim dünyaya tek bakışım değil. Dünya çok da güzel aynı zamanda. Bazen de cehennemî güzellikte. Onun her veçhesine bakmak gerekiyor ne olduğu anlamak için. Ve kalıplaşmış düşüncelerin dışına çıkmak gerekiyor. Nihilist filan değilim, oraları geçtim çoktan. Bütün bunların ne anlama geldiğini bilmiyorum... Hayattaki birçok şey absürd, öyle değil mi?

"Drift"teki "Jesse"de ikiz kulelerin çöküşünü anlatıyorsunuz. O şarkının adı niye "Jesse"?

O şarkıyı 11 Eylül'den bir ay sonra yazdım. Çok çabuk çıktı, çünkü çok dramatik bir etkisi oldu o olayın üzerimde. İkiz kulelerin enkazı Amerika'nın gücünün enkazı aslında. Bunu anlatmak için bir imge arıyordum, ama "yansıtıcı" bir imge olmamalıydı. Ve aklıma Elvis Presley'in erken ölen ikiz kardeşi geldi, Jesse Garon Presley... 11 Eylül'den sonra olanları aklım almadı. Irak'a saldırdıkları gece, "yok canım, blöf yapıyorlar" diye düşünüyordum. Saldırdılar ve herkes seyretti sadece.

"Clara (Benito's Dream)" Mussolini ve sevgilisi Claretta Petacci'yi anlatıyor. Onun esin kaynağı ne?

Çocukluğumda Mussolini ve sevgilisinin asılışını gösteren bir belgesel seyretmiştim. O yüzden epey kâbus gördüm bir süre. "Clara" şarkısını yapmamın bir nedeni, günümüzde faşizmin dört bir yandan üzerimize gelmesi. Ben protest şarkıların fanı olmadım hiç. Vaaz vermekten hoşlanmam, benim tercihim örtülü mesajlar vermek. "Clara"da anlatılan bir aşk hikâyesi aslında. Çok ilginç bir ilişki onlarınki. Claretta Petacci, Mussolini'ye tutkundu, odasında onun posterleri vardı, tam bir fan'dı. Bir yandan komik bir durum, ama aynı zamanda çok acı. O şarkıda Ali Molloy'un perküsyonu sayesinde faşizmin duygusu dolaşıyor altan alta.

"Hand Me Ups" adlı şarkı bir televizyon şahsiyeti hakkında. O şarkının hikâyesi nasıl?

Onu "Big Brother" *(Biri Bizi Gözetliyor)* adlı feceatin yayınlandığı ilk günlerde yazmıştım. O şarkıdaki televizyon starı şöyle bir şahsiyet: Hiçbir sınır tanımıyor, herkesi kurban etmeye hazır. Yeter ki ilgi odağı olsun, yeter ki kendisinden söz edilsin. Şöhreti için, elde ettiği konum için her şeyi yapabilecek bir insan. Kendi çocuklarını bile kıskanıyor, sadece onunla ilgilenilsin istiyor. Çocuklarını da gözünü kırpmadan harcayabilir. Çünkü onları gençliğini çalan, hayallerini gerçekleştirmesini engelleyen varlıklar olarak görüyor. Şarkıdaki çocuk çığlıklarının sebebi, öyle bir babaya sahip olmaları. Ayrıca "İlyada"dan alıntılar da var "Hand Me Ups"da...

"Jolson and Jones" da merak uyandıran bir şarkı...

"Jolson and Jones", 1930'ların "Donkey Serenade" adlı bir Allan Jones şarkısından mülhem. "Donkey Serenade", daha sonraları Perry Como'nun yorumuyla tekrar popüler olmuştu. Marx Brothers'ın "Night The Opera"sını seyrettiniz mi? Oradaki romantik tenor Allan Jones'dur.

63 yaşındasınız, ölüm fikri sizi ürkütüyor mu?

Şimdi daha iyi, bir aralar terördü, artık değil. Bazen dürtüyor tabii, herkese olduğu gibi. Ama varoluşla daha çok iştigal ediyorum –müzik sayesinde. Öte yandan, yalnızlığı seviyorum. Kendi başıma bir odada günlerce, aylarca, yıllarca oturabilirim. Mükemmel bir mahkûm olabilirdim! Yan hücredeki herifin beni rahatsız etmesinden hoşlanmazdım ama, katlanabilirdim yine de.

Müzik endüstrisinin durumu nasıl sizce?

Şeytanî. Bunda sanatçıların bir kabahati yok, piyasa ekonomisi işte. Güzel şeyler de var. Radiohead'e ta-

Radiohead harikulâde işler yapıyor. Genç bir müzisyen olsaydım, her şeye yeniden başlayabilseydim, Radiohead gibi bir grupta olmak isterdim.

nık olduğum için kendimi mutlu addediyorum. Harikulâde işler yapıyorlar. Genç bir müzisyen olsaydım, her şeye yeniden başlayabilseydim, Radiohead gibi bir grupta olmak isterdim.

Bir "film bağımlısı" olduğunuzu söylemiştiniz, neler seyrediyorsunuz bu aralar?

Bugünlerde sinemaya pek tutkun değilim. O kadar çok çöp var ki ortalıkta. Ama "Hidden" *(Michael Haneke, 2005)* şahaneydi, "The New World"ü *(Terrence Malick, 2005)* de çok beğendim. Bir film yapmayı çok isterdim. Yegâne büyük pişmanlığım o. Yönetmenlik yapmaya hiç çekinmem. Yönetmenlik yapamayacağım herhalde, ama güzel olurdu. İnsan her şeyi yapamıyor.

Çeviren: **Siren İdemen - Yücel Göktürk**

ansiklopedi

b→

BIDGOOD, JAMES

Fotoğrafçı ve yönetmen. '60'ların New York underground'unun isimsiz kahramanlarından biri olarak kaldı, son yıllarda itibarı iade edildi... 1933'te Wisconsin'de doğdu, New York'un yolunu tuttu. Hayallerini müzikaller süslüyordu, ancak gece kulüplerinde homo-erotik danslar yapabildi. Küçük bir daire kiraladı, adını –Folies Bergère'den esinlenerek– "Les Folies des Hommes" koydu. Tasarımcılık okudu, fotoğrafçılığa merak saldı. Dairesinde çektiği, fantazi dekorlarıyla süslü erotik erkek fotoğrafları çeşitli dergilerde yayınlandı. Bu sıralarda tanıştığı Bobby Kendall'le uzun süre beraber yaşadılar, '64'te bir filme giriştiler: "Pink Narcissus", Jean Genet'nin "Un Chant d'amour"undan esinlenerek hazırlanmıştı. Bulutlar, çiçekler içindeki kahraman, uzun uzun kendi güzelliğini seyrediyor, hayallere dalıyor, kâh bir Romalı esir, kâh Osmanlı şehzadesi oluyordu. Fakat film bir türlü bitmek

"Pink Narcissus"ta Bobby Kendall

bilmiyordu. 1971'de prodüktör filme el koydu, reji hanesine "anonim" yazarak filmi gösterime soktu. Mükemmeliyetçiliğine vurulan bu darbe Bidgood'u sinemadan soğuttu, film de Andy Warhol'a ya da başka yönetmenlere maledildi. Yıllar sonra "Pink Narcissus" sinema meraklıları ve toplumsal cinsiyet araştırmaları yapanlar tarafından keşfedildi, ama film ancak 2000 yılında yönetmeninin adıyla gösterildi. Bugün "Pink Narcissus" başta olmak üzere Bidgood'un işleri kült addediliyor.

C→

CUMBIA

Doğum yeri Kolombiya olan bu dans ve eğlence müziğinin baş köşesinde perküsyonlar ve akordeon var. Küba'daki son, ABD'deki blues, Brezilya'daki samba neyse, kırlardan çıkıp kentleri ele geçiren cumbia da öyle: Afrika'yla Avrupa'nın tensel buluşmasının bir meyvesi. Salsa ya da tangoya kıyasla dans etmesi daha kolay ve daha evrensel tınılı olan Cumbia, kulağı hemen yakalayan melodileriyle doğduğu sınırları

aşarak Arjantin'den Meksika'ya, Peru'dan Venezuela'ya bütün Latin Amerika'nın ortak müziği oldu. Son yıllarda, genç kuşak Latin müzisyenler elektroniği, hiphop'u ve rock'u da işin içine katarak Cumbia'ya gençlik aşısı yapıyorlar.

e→

EREĞLİ

Ereğlililer, 1959 yılında Demir ve Çelik Fabrikalarının kasabada kurulacağını, daha çok Demokrat Partililer kanalı ile, yüzyüze ilişkilerin egemen olduğu böyle bir kasabada, tahmin edilebileceği gibi, birbirlerinden duymuşlardır. Küçük bir grup da bu haberi gazetelerde okumuştur. Bu haber, Demokrat Parti'nin türlü şenliğine sebep olmuş, davullu zurnalı ziyafetler, bütün Ereğli ve yöre köylerinin parti adına ve hebasına Ankara seyahatları ile kutlanmıştır.
Fabrikanın yapı alanı, şehrin bahçelik arazisini ve planını kaplamıştır. Nüfusun yoğun olduğu esas bölgenin büsbütün dışındadır. Eğer, kasabadaki liman kuruluşlarından yararlanabilmek için Ereğli'nin bir ucundan öbür ucuna kadar sahili doldurup yol yapmak gerekmemiş olsaydı, fabrika yapımı, kasabalıların gözünden uzak, sesini bile duymayacakları bir eylem olarak kalabilirdi. Ereğli'nin fabrika yapımı ile, bu aşamada bir günden öbürüne yaşantısı, denizle arasına giren yolun yapılması ve limana gelip giden motorlu ağır taşıtların sebep olduğu gürültü, çamur, yolsuzluk ve bununla ilgili değişikliklerdir.
Ereğlililer, iş aramak üzere kasabalarına 100-200 kişilik gruplar halinde akın akın gelen ve özellikle parklarda, kahvelerde bekleyen kararsız ve çok kere umutsuz "yabancı"larla ilişki kurmak durumundadırlar. Bu hal kasabanın hiç alışık olmadığı bir durumdur. Ve kasabalıları tedirgin etmektedir.
Bugün durum ne olursa olsun, kasabalılar için en umut verici şey, ileride oğulları için iş olanaklarının artması ve onların memleketi bırakıp gitmek zorunda kalmamaları olasılığıdır. Genellikle "gençlerin geleceğinin" emniyet altına alındığı kanısı egemendir.
Demir-Çelik Kuruluşları inşaatının başlamasından bu yana, Ereğli ve yöresi bakımından yepyeni iki türlü insan ilişkisi ve kitle hareketi ortaya çıkmıştır. Bunların birincisi, köylünün davranışıdır. Çevredeki köylüler, kuruluşlara ait taşıt araçları tarafından bahçe ve tarlalarının tahribine karşı birleşmiş ve direnmeye başlamıştır. Ayrıca satın alınan arazilerinin karşılığını tam almadıkları zaman köylülerin gruplar halinde mahkemeye başvurmaları ve haklarını kurtarmaya çalışmaları da yeni bir davranış tarzıdır. İkinci tip olaylar temelde kasabanın içinde cereyan ettiği için, daha etkili olmuştur. Türkiye'de işçi sendikalarının en iyi örgütlenmişlerinden biri olan Yapı-İş, kasabada büyük sayıda yapı işçisinin toplanması üzerine hemen Ereğli Şubesi'ni açmış ve örgütlenmiştir. Bu sendika, fabrika yapı yerindeki çok ilkel yaşama şartlarına, hiç güvenlik verici olmayan işçi alıp çıkarma usullerine karşı mücadeleye girmiş ve Türkiye'nin son yıllardaki en büyük işçi gösteri hareketini düzenlemiştir...
Fabrikanın araçları, kasabanın kritik bir hal alan akarsu durumuna yardımcı olmak üzere şehre su dağıtmaktadır. Fabrikanın özel plajı kasabalıların da yararına açılmıştır. Bu iki yardımı Ereğli-

liler bir nevi özür dileme saymaktadırlar. Onlara göre, fabrika yapımı başladığı için su azalmış, güzelim plajlarını zaten fabrika bozmuştur. Şimdi bozulmadan kalmış olan tek plajdan kasabalıların da yararlanmasına izin verilmesi bir lütuf değildir. Fabrika sahasındaki kantin binası olağan günlerde yalnız fabrikada çalışanlara ve onların konuklarına hizmet etmektedir. Yalnız çarşamba akşamları Zonguldak'tan caz getirilmekte ve kantin herkese açılmaktadır. Ereğlililerin, İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerin eğlence şekli diye kabul ettikleri gece lokallerine has, kadınlı erkekli, içkili yemekli, danslı toplantıların, böyle kendi çevrelerinde de belirmesi, özellikle kadın nüfus bakımından daha uzun zaman ilgi çekiciliğini koruyacaktır.
Kasabanın çarşısında ve Hükümet Meydanı'nda görülen kalabalık, dolup taşan oteller, daracık yolları tıkayan motorlu araçlar, 50 liradan 500 liraya çıkan ev kiraları, ev sahiplerinin eski kiracılarını beğenmemeleri, besi maddelerinde, sebzelerde görülmemiş pahalılık ve bunların beraberlerinde getirdiği huzursuzluk ve bekleyiş her yerde açıkça görülmektedir.
Oğlunu mühendis yapmayı tasarlayan baba, kızına da fabrikada çalışan bir teknisyen koca düşünmektedir. Artık gazeteler günü gününe gelmekte, daha çok mecmua okunmaktadır. Ve kendilerinin deyimi ile "şimdi daha derli toplu, kravat takarak" sinemaya gitmektedirler.
Mübeccel B. Kıray, "Ereğli –Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası"ndan kısaltarak

"Battaniye Üzerine Uzanmış Monica", Tom Wesselmann, 1978

I→

LOADED

Aylık İngiliz dergisi, yeni tip erkek dergilerinin ağababası. İlk defa 1994 yılında IPC Media grubu tarafından yayınlandı. Kurucusu, eski New Musical Express editörü James Brown. Playboy, Hustler gibi dergilerin erotik/pornografik temayülleri yerine, esas olarak bir erkek kültürü taşıdığı iddiasında. Karşı cins bu kültürün önemli bir parçası ama, yeme-içme, kılık kıyafet, futbol, müzik vs. de derginin taşıyıcı konuları arasında. Başlarda derginin okur profili "yüzde 50 The Sun, yüzde 50 The Guardian okuyucuları" olarak tanımlanıyordu. İlk sayılarda genelde ünlü erkekler kapağa çıkarken, daha sonraları ikinci –bazen de birinci– dereceden ünlü kadınlar şuh pozlarıyla kapakları süsledi. Loaded'ın başarısı üzerine, FHM, Maxim gibi dergiler de yayın hayatına atıldı.

Buster Keaton

V→

VAUXHALL

Londra'da bir semt ve bir araba markası. Semt Thames nehrinin güney şeridinde yer alır, tren istasyonu etrafında konuşlanmıştır. 18. yüzyılda Vauxhall Gardens olarak ün yapmıştı, Londra'nın en çok rağbet edilen bahçeleri buradaydı. 1840'da trenyolunun gelişiyle hafif endüstri ağırlıklı bir yerleşim yeri haline geldi. 1857'de kurulan Vauxhall Iron Works, semtin ağır sanayiye geçişini gösterdi, şirket daha sonra Vauxhall Motors adını aldı. Semt 20. yüzyılda Londralılar için esas olarak bir geçiş alanı oldu, yine de ucuz kiralar burada yaşamayı mümkün kılıyordu. Semte özellikle bir Portekizli göçmen cemaati hakim oldu. "Vauxhall and I" albümünü yaptığı sıralarda Morrissey burada oturuyordu. Son yıllarda yeniden yapılanan kentte özellikle kıyı şeridinde kiralar arttı ve buralara zengin üst-orta sınıf yerleşmeye başladı.

Vauxhall Motors'a gelince, General Motors bünyesinde çalışıyor ve Opel üretiyor. Logosu farklı, direksiyonu farklı, ama sonuç olarak bu Opel arabalar Britanya'da Vauxhall olarak üretiliyor ve satılıyor. 1960'larda başlayan ortaklık, muhtemelen Opel'in Nazilere verdiği destek bilindiğinden ve Vauxhall yüzyıl başından beri ürettiği spor arabalarla İngiliz halkının zihnine nakşolan bir marka olduğundan, piyasaya Opel olarak girilmesini engelledi.

Z→

ZIDANE, ZINEDINE YAZID

23 Haziran 1972'de Marsilya'nın fakir mahallesi La Castellane'da doğdu. Berberî anne ve babası Cezayir'in Kabiliye bölgesinden Fransa'ya göç etmişti. 14 yaşında AS Cannes'da futbola başlayan Zidane, Fransa Birinci Ligi'ndeki ilk golünü 1991'de Nantes'a attı, sezon sonunda Bordeaux'ya transfer oldu. Cezayir teknik direktörünün yavaş olduğu gerekçesiyle millî takıma almadığı Zidane, 1994'te Fransa formasıyla ilk maçına çıktı. 1996'da Bordeaux'yla UEFA Kupası finali oynadı ve Juventus'la anlaştı. '98'de Fransa'nın kendi evinde kazandığı dünya kupasına özellikle final maçında attığı iki golle dam-

Marsilya'nın sahil şeridinde bir duvarda Zidane'li Adidas reklamı

ga vuran Zizou, iki ülkesinde de bir halk kahramanı haline geldi. Mavilerle 2000'de Avrupa Şampiyonası'nı kazandı, 2001'de geçtiği Real Madrid'le de bir Şampiyonlar Ligi şampiyonluğu yaşadı. Ardından futbolu bırakacağını açıkladığı 2006 Almanya Dünya Kupası'nda Fransa'yı finale taşıyan Zidane'ın futbol hayatı, İtalyan Materazzi'ye kafa atması sonucunda gördüğü kırmızı kartla dramatik bir şekilde sona erdi.

zap→

NISTELROOY, RUUD VAN

Geçen sayıdaki Van Basten maddesinde, bir anlık şuur kaybından ötürü Nistelrooy için "Arsenal'ın gol ayağı" ifadesini kullanmışız. Elbette "Manchester United'ın gol ayağı" dememiz gerekirdi. Lafın gelişi değil, gerçekten gol ayağı: 2001'den 2006 sonuna kadar United forması altında oynadığı 219 maçta 150 gol kaydetti. Futbola santrhaf mevkiinde başlamıştı, ilk takımı Hollanda ikinci liginde oynayan FC Den Bosch'tu. 1997'de transfer olduğu SC Heerenveen'de santrfora geçti ve yıldızı parladı. 1998'de, Eindhoven'e transfer oldu, ilk sezonunda 34 maçta 31 gol attı, yılın futbolcusu seçildi. 2001'de Manchester United'a geçti, 2006'da Ferguson'dan makas yiyene kadar takımın as oyuncusuydu. Milli takım formasıyla 54 maçta 28 gol atan Hollandalı golcü, önümüzdeki sezon Real Madrid'de oynayacak.

ÖZAY FECHT - PETE SEEGER

Özay Fecht 107. sayımızdaki söyleşimizde Pete Seeger'lı bir anısını aktarmıştı. Berlin'den bu gelişinde olayı "belgeleyen" fotoğrafı da yanında getirmiş. Bakın neler anlatıyor:

"Mike Glick'le birlikte gitmiştik Pete Seeger'ın evine. Biz gittiğimizde bahçede odun kırıyordu. İçeri girdik, Japon eşiyle tanıştık, herhalde yarım saat kadar konuştuk. Pete Seeger'ı ziyaret etme nedenim, Berlin'de düzenlemek istediği bir folk festivaliydi. Pek çok müzisyenle görüşüp hepsini Berlin'e davet ediyordum. Fakat maalesef bu kapsamda bir festival gerçekleşmedi. Sadece Washington'dan, kadınlardan oluşan a capella grubu Sweet Honey In The Rock Berlin'e gelip bir konser verdi. Grup Amerika'da çok ünlüydü, ama Avrupa'ya ilk gelişleri o oldu. Bizim konserde o kadar beğe-

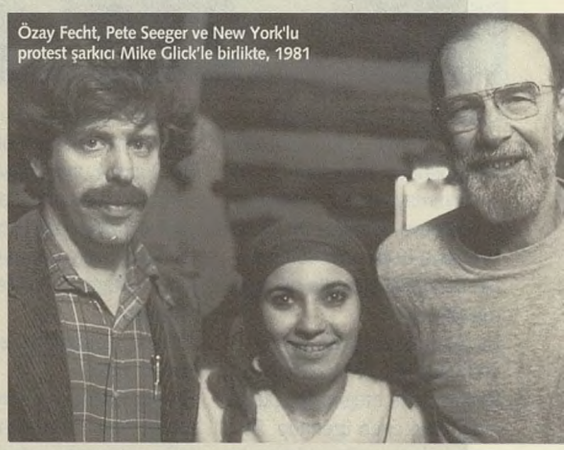

Özay Fecht, Pete Seeger ve New York'lu protest şarkıcı Mike Glick'le birlikte, 1981

nildiler ki, ertesi yıl da Berlin Caz Festivali'ne davet edildiler. Grubun kurucusu Bernice Johnson Reagon çok "powerfull" bir kadındır. Hâlâ müzik yapıyor olmalı... Tarkan 'Oynama şıkıdım şıkıdım' çıktığı zamanlar ilk kez New York'a gelmişti. Bir arkadaşım sayesinde tanıştık, her gün beraber gezmeye, bilardo oynamaya başladık. Onu bir keresinde kilisede bir gospel konserine götürdüm. Hayatında ilk defa gospel izledi Tarkan. Ve izlediğimiz o grup Sweet Honey In The Rock'tı."

Coca-Cola'nın neşe verdiği, Master Card'ın refah bahşettiği ve Hyundai'ın hız kattığı, futbola tapınmaya ve kurallarına saygı duymaya adanmış bir mabette Dünya Kupasının son maçının son dakikalarında bir tartışma çıkıyor.

Bu aynı zamanda en sevilen, en beğenilen, en iyi oyuncunun futbola veda ettiği maç. Dünyanın gözleri onun üzerinde. Bu partinin kralı, apansız kızgın bir boğaya dönüşüyor ve rakibine saldırarak göğsüne attığı bir kafayla onu deviriyor ve gidiyor. Hakem tarafından oyundan atılıyor ve izleyenlerin candan alkışları yerine ıslıkları arasında sahadan ayrılıyor. Büyük kapıdan çıkmıyor, onun yerine soyunma odalarına giden hüzünlü tünelden geçerek terk ediyor sahayı.

Yolda, şampiyon ekip için ayrılmış altın kupanın yanından geçiyor. Ona bakmıyor bile.

Bu Dünya Kupası başladığında, uzmanlar Zinedine Zidane'ın yaşlı olduğunu söylemişti. İspanyol takımında oynayan Arjantinli Mariano Pernía şöyle demişti:

- İhtiyar, rüzgârdır ve esmeye devam eder.

Fransa İspanya'yı eledi, Zidane ise hem bu maçta hem de takip eden diğer maçlarda herkesten gençti.

•••

Sonra, şampiyonanın sonunda, her ne olduysa oldu. Bunu anlamak zordu, hâlâ zor. Gerçekten mi? Bu bir kâbus olmasın ya da tersinden bir rüya? Nasıl oldu da arkadaşlarını ona en çok ihtiyaç duydukları anda terk etti? Hakem Horacio Elizondo, kırmızı kartı çıkarmakta sonuna kadar haklıydı. Ama Zidane yaptığı şeyi neden yaptı? Öyle görünüyor ki, İtalyan bek Marco Materazzi ona stadların tribünlerinde öfkeli taraftarların çığırttığı şu ırkçı hakaretlerden etti. Müslüman, Cezayirlilerin çocuğu Zidane, ta o zamanlar, çocukluğunda Marsilya'nın yoksul gecekondu mahallelerinde ona saldırdıklarında kendini nasıl koruması gerektiğini öğrenmişti. O hakaretleri iyi tanıyor, ama her defasında ilk seferki gibi acı veriyor ve düşmanları da provokasyonun işe yaradığını iyi biliyor. Birçok defa, böyle adi biçimde dizginleri elden bırakmasına neden oldular ve nasıl derler, Materazzi temizliğiyle tanınan bir topçu değil. Bu Dünya Kupası, maçlar başlarken takımların evrensel ırkçılık vebasına karşı havaya kaldırdığı pankartlarla anılacak ve Zidane bunu mümkün kılan oyunculardan biriydi.

Mesele yakıcı. Karşılaşmanın arifesinde siyasal lider Jean-Marie Le Pen, Fransa'nın, oyuncuları tarafından temsil edilmediğini, çünkü neredeyse hepsinin siyah olduğunu ve şu Arap takım kaptanının da milli marşı söylemediğini açıkladı. Bir süre önce İspanyol takımının çalıştırıcısı Luis Aragonés, Fransız oyuncu Thierry Henry'ye "bok siyahı" demişti ve Güney Amerika futbolunun ölümsüz başkanı Nicolás Leoz, otobiyografisine "500 kişinin ve 3000 yerlinin yaşadığı bir kasabada" doğduğunu söyleyerek başlıyordu.

•••

Kim bilir, belki de bu deli saldırı, Zidane her ne kadar istemese de bilmese de çaresizliğin kükremesiydi.

Belki de hakaretlere, dirsek darbelerine, tükürüklere, düzenbaz tekmelere, yerden yere yuvarlanmakta usta sahtekârlara, "vay başıma gelenler"cilere ve insanın canını alıp da "ben bir şey yapmadım" ifadesiyle dolaşan artistlerin tiyatro sanatına karşı bir kükremeydi.

Ya da belki çirkin futbolun ezici başarısı karşısında duyulan çaresizliğe, çeşitlilik düşmanı küreselleşmenin bize dayattığı sefalete, korkaklığa, hasisliğe karşı bir kükremeydi. Eninde sonunda, şampiyona yol aldıkça, Zidane'ın bu sirke ait olmadığı her maçta biraz daha belli oluyordu. Sihiri, beyefendiliği, melankolik zarafeti, düşkırıklığını hak etmesine neden oldu, tıpkı, başarı öykülerinin seri üretimini yapan zamane Dünya Kupasının bu vasat maçları hak ettiği gibi.

Eduardo Galeano